VIHTI

VIHTI.FI

VIHDIN KUNNAN

TALOUSARVIO

2027

Talousarvio 2027 ja Taloussuunnitelma 2028-2029
Julkaisija: Vihdin kunta
Valokuvaaja: Eero Joenrinne
Kansi ja taitto: Vihdin kunta

1 YLEISOSA 5
1.1 Kunnanjohtajan katsaus 5
1.2 Kuntastrategia 2026–2033 8
1.3 Taloudelliset lähtökohdat ja toimintaympäristö 11
1.3.1 Yleinen talouskehitys 11
1.3.2 Kuntatalouden kehitys ja taloudellinen kehitys Vihdissä 14
1.3.3 Työllisyys ja elinkeino 18
1.3.4 Väestö ja asuntotuotanto 21
1.3.5 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen 22
1.4 Vihdin kunnan organisaatio 24
1.5 Henkilöstö 26
1.6 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta 32
2 TALOUSARVIOESITYS 38
2.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne, sitovuus ja seuranta 38
2.2 Tilivelvollisen valvontavastuu 39
2.3 Talousarvion ulkopuoliset talouteen vaikuttavat tekijät 40
2.4 Talousarvioehdotuksen yhteenveto 43
2.4.1 Toimintatuotot 43
2.4.2 Toimintakulut 44
2.4.3 Verotulot 47
2.4.4 Valtionosuudet 51
2.4.5 Investoinnit 52
2.4.6 Rahoitustarpeet 53
2.4.7 Talousarvioon sisällytetyt tasapainotustoimet 55
2.5 Ilmastobudjetti 61
2.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 66
3 KÄYTTÖTALOUSOSA 68
3.1 Keskusvaalilautakunta 68
3.2 Tarkastuslautakunta 69
3.3 Kunnanhallitus 69
3.3.1 Konsernipalveluiden tulosalue 72
3.4 Sivistyslautakunta 74
3.4.1 Opetuspalvelut 75
3.4.2 Varhaiskasvatuspalvelut 79
3.5 Hyvinvointilautakunta 80
3.5.1 Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalue 81

3.5.2 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalue 84
3.6. Tekninen lautakunta 87
3.6.1 Kuntaympäristön tukipalvelut 88
3.6.2 Yhdyskuntatekniikan palvelut 88
3.6.3 Tilapalvelut 89
3.6.5 Vihdin Vesi 92
3.7 Elinvoimalautakunta 94
3.7.1 Kuntakehityspalvelut 95
3.7.2 Liikuntapalvelut 97
3.7.3 Elinkeino- ja työllisyyspalvelut 99
3.8 Rakentamis- ja ympäristölautakunta 100
3.8.1 Rakentamis- ja ympäristöpalvelut 101
4 INVESTOINTIOSA 103
5 KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET 125
5.1 Tytäryhteisöt 126
5.1.1 Nummelan Aluelämpö Oy 126
5.1.2 Vihdin Toimitilat Oy 127
5.1.3 Nummelanharjun Energia Oy 128
5.2 Tytäryhteisöjen seuranta 129
6 LASKELMAT 130
6.1 Laskennallisesti eriytetty tilapalvelujen taseyksikkö 130
6.2 Kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö Vihdin Vesi 131
6.3 Tuloslaskelmaosa 134
6.4 Rahoitusosa 135

1 YLEISOSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Talousarviovuoteen 2027 lähdetään Suomen kuntakentässä vaativassa toimintaympäristössä. Suomen julkisen talouden tilanne ja EU:n edellyttämä liiallisen alijäämän kattaminen sekä tähän liittyvä parlamentaarinen työ lisäävät painetta julkisen talouden sopeuttamiseen. Samalla kuntien kustannukset kasvavat, väestörakenne muuttuu ja kuntien välinen kilpailu asukkaista, osaajista, yrityksistä ja investoinneista kiristyy.

Vihdissä talouden tasapainoon taloussuunnittelukaudella vaikuttavat erityisesti vuonna 2028 katkolla oleva kunta-alan palkkaratkaisu, viime vuosien heikon talouskasvun heijastevaikutukset verotulojen kehitykseen sekä työllisyydenhoidon kustannuksiin ja valtion kuntasektorille kohdistamat sopeutustoimet ja epätarkoituksenmukaiset rahoitusjärjestelmän muutokset. Ulkoisten tekijöiden lisäksi taloussuunnittelukauden tasapainon keskiössä on kykymme uudistaa kuntapalvelut vastaamaan tulevien vuosien tarpeita sekä kykymme suhteuttaa kasvuinvestointimme kunnan rahoituskykyyn.

Vuosi 2027 onkin Vihdin kunnalle kestävän tasapainon vuosi. Meidän on samanaikaisesti varmistettava palvelujen uudistuminen muuttuvaan palvelutarpeeseen, vahvistettava henkilöstön työkykyä arjessa sekä turvattava kasvun edellytykset investointikyvyn rajoissa. Tehtävä ei ole helppo, mutta Vihdillä on vahvat lähtökohdat onnistua vaativan toimintaympäristön keskellä.

Strategia näkyy arjen ratkaisuissa

Talousarvioesitys perustuu Vihti 2033-kuntastrategiaan ja sen kahteen päämäärään hyvän elämän mahdollistajana ja kasvun uutena suuntana. Vuonna 2027 strategia muuttuu entistä näkyvämmin käytännön toiminnaksi viiden muutosohjelman kautta.

Hyvinvointisuunnitelman osalta vuonna 2027 painotetaan ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön kehittämistä, päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin vahvistamista sekä uuden avustussäännön toimeenpanoa. Tavoitteena on kohdentaa voimavaroja aikaisempaa vaikuttavammin ja vahvistaa järjestöjen sekä kunnan yhteistyötä.

Uuden henkilöstöohjelman osalta talousarviovuonna toimeenpanossa korostuu erityisesti henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen ja työhyvinvoinnin parantaminen. Tuoreen henkilöstökyselyn tulokset osoittavat kunnan työhyvinvoinnin ja merkityksellisyyden vahvistumista. Vaativa toimintaympäristö lisää kuitenkin kuntatyön kuormittavuutta ja on tärkeää jatkaa systemaattista työtä työhyvinvoinnin parantamiseksi.

Turvallisuus on hyvän arjen perusedellytys. Kokonaisturvallisuuden kehittämisohjelmalla vahvistetaan turvallisuuden johtamista, ennakointia, varautumista ja häiriötilanteiden hallintaa. Vuoden 2027 erityisenä painopisteenä on kunnan kiinteistöjen fyysisen turvallisuuden parantaminen, erityisesti kulunvalvonnan ja lukitusten suunnitelmallinen kehittäminen.

Vuonna 2027 myös palveluja uudistetaan vastaamaan muuttuvia tarpeita. Lasten ja oppilaiden määrän kehitys, väestön ikääntyminen sekä alueelliset muutokset edellyttävät palveluverkon, henkilöstöresurssien ja palvelujen järjestämistapojen jatkuvaa arviointia. Tässä työssä tukena toimii kunnanvaltuuston linjaama palveluverkkosuunnitelma.

Tulevien vuosien kasvun edellytykset rakennetaan nyt

Vihdin pitkän aikavälin taloudellinen kantokyky perustuu elinvoimaan, työhön ja kasvuun. Strategian tavoitteena on kasvattaa Vihdin väkiluku yli 30 000 asukkaan, synnyttää 400 uutta työpaikkaa ja vahvistaa työllisyyttä. Kasvu ei ole itseisarvo, vaan keino turvata palvelujen rahoitus ja kunnan toimintakyky.

Asumisen kasvua rakennetaan erityisesti Helmiharjun, Kuikun ja Ridalinkallion alueilla. Helmiharju lisää Otalammen tonttitarjontaa, ja Kuikun alue valmistautuu vuoden 2028 Kotinäyttelyyn. Ridalinkallio ja tuleva asemanseutu muodostavat seuraavia vaiheita Vihdin pitkäjänteisessä kasvussa. Samalla tuemme rakentamisen mahdollisuuksia kylissä ja haja-asutusalueilla.

Yritystoiminnan näkymät ovat rohkaisevat. Vihti on menestynyt yritysilmapiiriä koskevissa vertailuissa, ja kuntaan kohdistuvien investointineuvottelujen määrä on kasvanut. Hiidenlaakson ja Etelä-Nummelan yritysalueet vahvistavat yritystonttien tarjontaa valtateiden liikenteellisessä solmukohdassa. Kasvuohjelman toimeenpanossa korostuvat uusien asuin- ja yritysalueiden lisäksi yritysten sijoittumismarkkinointi, raakamaan hankinta sekä kunnan ja oppilaitosten yhteistyö. Länsirata ja tuleva asemanseutu ovat Vihdin kasvun pitkän aikavälin mahdollisuuksia. Niihin valmistautuminen edellyttää suunnitelmallista maankäyttöä ja oikea-aikaisia investointeja.

Vihdin lähtökohdat ovat vahvat

Talousnäkymien heikentymisestä huolimatta meillä on perusteltu syy katsoa tulevaan luottavaisesti. Elinvoimaa mittaavassa WSP:n alueiden tutkimuksessa Vihti oli jo toista vuotta peräkkäin Helsingin seudun suurimpia nousijoita. Kuntabarometrissa Vihti oli Länsi-Uudenmaan yritysystävällisin kunta ja yli 10 000 asukkaan kunnissa Uudenmaan kolmanneksi yrittäjäystävällisin. Vihti palasi myös alkuvuodesta 2026 kotimaan muuttovoittoisimpien kuntien joukkoon.

Kunnan elinvoiman kehitys, yritysystävällisyys, investointikiinnostus ja muuttovoiton vahvistuminen osoittavat, että pitkäjänteinen työ tuottaa tuloksia. Samalla meidän on tunnistettava, etteivät vahvat lähtökohdat poista tarvetta vaikeille valinnoille.

Vuoden 2027 talousarvioesitys on poistoerojen ja varausten jälkeen noin miljoonaa euroa alijäämäinen. Kunnan bruttoinvestoinnit ovat 20,8 miljoonaa euroa, ja investointitaso on taloussuunnittelukaudella keskimäärin 25,4 miljoonaa euroa vuodessa.

Vuoden 2027 suurimmat investoinnit kohdistuvat asuin- ja yritysalueisiin, joiden osuus on noin 6,0 miljoonaa euroa. Kevyen liikenteen yhteyksiä ja teitä parannetaan noin 3 miljoonalla eurolla, ja liikuntapaikkoihin sekä luontoreitteihin investoidaan noin miljoona euroa. Lisäksi kunta panostaa raakamaan hankintaan, kiinteistöjen kunnostamiseen sekä Vihdin Veden verkostojen saneeraukseen.

Investoinnit rakentavat tulevaisuutta, mutta niiden on oltava oikea-aikaisia, vaikuttavia ja kunnan rahoituskykyyn suhteutettuja. Jokaisen merkittävän investoinnin kohdalla meidän on pystyttävä vastaamaan kolmeen kysymykseen: miksi investointi tarvitaan, mitä hyötyä se tuottaa ja onko juuri nyt oikea aika toteuttaa se.

Suunnitteluvuosien korkea investointitaso ja käyttötalouden alijäämä merkitsevät, että kunnan on jatkettava vuonna 2026 alkanutta sopeutustyötä myös vuonna 2027 ja valmisteltava uusia rakenteellisia tasapainotustoimia. Tavoitteena tulee olla käyttötalouden saaminen tasapainoon ja kunnan velkaantumisen hidastaminen.

Keskiössä kykymme uudistua

Vuonna 2027 tapahtuu myös lukuisia muita asioita. Yksi suurimpia kunta-valtiosuhteeseen vaikuttavia asioita on eduskuntavaalit, joita vietetään huhtikuussa. Toivon, että vaalien myötä yhä useampi vihtiläinen saisi äänensä kuuluviin Arkadianmäellä. Rahoitusreformien keskellä päättäjien paikallisten erityispiirteiden tunteminen muodostuu entistä tärkeämmäksi. Ensi vuonna Vihti saa kunnian toimia yhdeksän vuoden kierron jälkeen myös KUUMA-kuntien puheenjohtajakuntana. Vaalien, MAL-suunnitelmien edistämisen ja liikenteen kokonaisverouudistuksen keskellä kaudesta tulee varmasti mielenkiintoinen.

Vuonna 2027 Vihti täyttää myös 520 vuotta. Pitkä historiamme luo vakautta ja jatkuvuutta, mutta se kertoo myös kyvystämme uudistua. Vihti on muuttunut vuosisatojen aikana monta kertaa. Nyt edessämme on jälleen murros, jossa palvelujen, talouden ja kasvun ratkaisut määrittävät kunnan suuntaa pitkälle tulevaisuuteen.

Tehtävämme on huolehtia siitä, että muutosten jälkeen Vihti on entistä vahvempi. Se edellyttää taloudellista vastuullisuutta, rohkeutta uudistaa toimintaa ja kykyä tarttua kasvun mahdollisuuksiin oikeaan aikaan. Sijaintimme, yksityiset miljardi-investoinnit, Länsirata, valtateiden muodostama liikenteellinen solmukohta sekä vihtiläinen tekemisen asenne tekevät meistä kokoamme suuremman. Siksi meillä on perusteltu syy katsoa tulevaisuuteen luottavaisesti.

Uudenmaan parasta kuntaa ei rakenneta yhtenä päivänä. Se rakennetaan päivä päivältä, päätös päätökseltä ja investointi investoinnilta. Vuonna 2027 otamme jälleen ratkaisevan askeleen kohti Vihtiä, joka vuonna 2033 on Uudenmaan paras kunta asua, elää ja yrittää.

Vihdissä 9.11.2026

Erkki Eerola
kunnanjohtaja

1.2 Kuntastrategia 2026–2033

Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyi 23.3.2026 § 12 kuntastrategian vuosille 2026–2033. Kuntastrategia määrittää kunnan johtamisen, toiminnan ja talouden kehittämisen keskeiset pitkän aikavälin suuntaviivat ja luo yhteisen perustan kunnan päätöksenteolle, resurssien käytölle ja palvelujen kehittämiselle.

Strategian visiona on, että Vihti on Uudenmaan paras kunta asua, elää ja yrittää. Strategiakaudelle on asetettu kaksi päämäärää: hyvän elämän mahdollistaja ja kasvun uusi suunta. Toimintaa ohjaavat arvot ovat palveluhenkisyys, vastuullisuus, yhteisöllisyys ja rohkeus.

Kuntastrategia ohjaa kunnan kaikkea toimintaa ja päätöksentekoa. Strategiaa toteutetaan viiden muutosohjelman kautta, jotka ovat kuntatasoisia ja joita johdetaan yli palvelukeskusrajojen.

Kyseiset muutosohjelmat ovat:

Strategian toteutumista seurataan osana kunnan toiminnan ja talouden seurantaa. Näin kuntastrategia, talousarvio, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niiden seuranta muodostavat yhtenäisen kunnan johtamisen kokonaisuuden.

Strategiset päämittarit

TAVOITE	MITTARI/LÄHDE	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO 2033
Hyvän elämän mahdollistaja	HYTE-kerroin	68/100 pistettä Uudenmaan 13/26	79/100 pistettä Uudenmaan paras
Nollatoleranssi kiusaamiseen	Ei ole kiusattu koulussa lukukauden aikana	4–5 luokat 63 % 8–9 luokat 67 % Lukio 92 %	100 %
Väestönkasvu	Väkiluku	28 856 (31.12.2025)	30 000
Työpaikkojen määrän kasvu	Uudet työpaikat	0	400
Työllisyyden lisääminen	Työllisyysaste	KUUMA-kuntien 5/10 78,9 % (31.12.2024)	KUUMA-kuntien paras 80,8 % (31.12.2024)
Vihdin tunnettuuden lisääminen	Vihdin kunnan mielikuvatutkimus - tietää Vihdin tai on käynyt Vihdissä - Kiinnostus muuttaa Vihtiin Näkyvyys valtakunnan mediassa*	89 % (2023) 29 % (2023) 1 157 (31.12.2025)	95 % 40 % 1 500
Kunnan henkilöstön työhyvinvointi kasvaa	Henkilöstön työhyvinvointi Kuinka todennäköisesti suosittelisit työantajaasi (NPS)?	3,02 (2025 asteikko 1–4) 32 % suosittelisi	3,4 50 % suosittelisi

Talousarvio ja taloussuunnitelma ovat keskeisiä kuntastrategian toimeenpanon välineitä. Kuntalain 110 §:n

mukaisesti talousarvio ja taloussuunnitelma laaditaan siten, että kuntastrategia toteutuu ja kunnan tehtävien hoitamisen edellytykset turvataan. Vuoden 2027 talousarvion tavoitteet ja toimenpiteet konkretisoivat kuntastrategian linjauksia vuosittaiseksi toiminnaksi ja kohdentavat niiden toteuttamiseen tarvittavia resursseja. Sama kytkentä on kirjattu myös Vihdin vuoden 2027 talousarvion laadintaohjeeseen.

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet ovat valtuustoa sitovia ja ne on johdettu kuntastrategiasta.

Talousarviotavoite	Kuntastrategian tavoite	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtöarvo	Mittarin tavoitearvo	Vastuutaho
Merkittävien asuin- ja yritysalueiden rakentuminen	Väestönkasvu	1) Kuikun asuinalueen yhdyskuntatekniikan rakennustöiden valmius 70 % 2) Ridalin uuden asuinalueen 1. vaiheen katu- ja rakentamissuunnittelu valmis 3) Hiidenlaakson katu- ja rakentamissuunnitelma valmis	1) 0 % 2) 0 % 3) 0 %	1) 70 % 2) 100 % 3) 100 %	Tekninen lautakunta
Kehitetään ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön rakenteita	Hyvän elämän mahdollistaja	Sanallinen arvio ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön rakenteiden toimivuudesta	Puutteelliset ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön rakenteet	Toimintamallit ja yhteistyörakenteet kuvattu	Hyvinvointilautakunta
Henkilöstön kokonaishyvinvoinnin nouseminen	Kunnan henkilöstön työhyvinvointi kasvaa	Kokonaishyvinvointi henkilöstökyselyssä. Toimenpiteet: 1. ePassilla ja TYHY-rahalla ylläpidetään säästötoimenpiteistä huolimatta työhyvinvointia. 2. Esihenkilövalmennuksen avulla tuetaan mm. esihenkilöiden työkykyjohtamisen osaamista. 3. henkilöstökyselyn pohjalta yksiköt valitsevat kehittämistoimenpiteet, joita seurataan; nostavat hen-	3,02	3,1	Kunnanhallitus

		kilöstön kokonaishyvinvointia.			
Osana kokonaisturvallisuuden kehittämistä tehdään suunnitelma kulunvalvonnan ja lukitusjärjestelmien kiinteistökohtaisesta kehittämisestä. Vuonna 2027 aloitetaan sen toteuttaminen ensimmäisten kiinteistöjen osalta.	Muu	Uusittujen kiinteistöjen määrä	0	3	Kunnanhallitus
Raakamaan hankinta kunnan keskeisiltä kehittymisalueilta ja maapoliittiset sopimukset kaavoituksen edistämiseksi	Työpaikkojen määrän kasvu	Kauppojen ja sopimusten kohteena olevan maa-alan määrä ha	0	75	Kunnanhallitus
Pääkaupunkiseudulle kohdentuvan markkinointikampanjan toteuttaminen	Vihdin tunnettavuuden lisääminen	Kampanjan saavuttama väkimäärä	0	200000	Kunnanhallitus
Ennakkovaikutusten arviointi mukana päätöksenteossa	Muu	Ennakkovaikutusten arviointi tehty	0 %	70 %	Kunnanhallitus

Strategisten kaavojen eteneminen	Väestönkasvu	1) VISY (strateginen yleiskaava): luonnos asetettu nähtäville 2) Nummelan osayleiskaavan ehdotus asetettu nähtäville 3) N216 (Asemaseutu): luonnos nähtäville 4) N206 (Etelä-Nummelan yritysalue III): luonnos nähtäville	1) ei 2) ei 3) ei 4) ei	1) kyllä 2) kyllä 3) kyllä 4) kyllä	Kunnanhallitus

1.3 Taloudelliset lähtökohdat ja toimintaympäristö

1.3.1 Yleinen talouskehitys

Suomen talous on siirtynyt usean heikon vuoden jälkeen maltillisen kasvun vaiheeseen. Vuoden 2026 alkupuolella talous on kasvanut aiemmin arvioitua nopeammin, ja kasvu on ulottunut laajasti eri toimialoille. Valtiovarainministeriö arvioi bruttokansantuotteen kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Kasvua tukevat erityisesti vienti, investoinnit ja tuottavuuden paraneminen.

	2024	2025	2026*	2027*	2028*
Volyymin muutos, %					
Bruttokansantuote markkinahintaan	0,9	0,8	1,6	1,8	1,5
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	-0,8	2,6	4,0	1,7	2,5
Kokonaistarjonta	**0,4**	**1,3**	**2,3**	**1,8**	**1,8**
Tavaroiden ja palvelujen vienti	1,3	5,0	2,1	1,6	2,0
Kulutus	0,7	-0,7	0,6	1,1	1,2
yksityinen	0,2	-1,1	1,1	1,6	1,6
julkinen	1,8	0,1	-0,4	0,1	0,5
Investoinnit	-5,2	1,4	7,8	4,4	3,6
yksityiset	-8,7	1,0	4,7	5,4	4,3
julkiset	11,2	3,0	19,7	0,9	1,0
Kokonaiskysyntä	**0,6**	**1,3**	**2,3**	**1,8**	**1,8**
kotimainen kysyntä	0,3	-0,2	2,3	1,8	1,8

Kuva: VM, Taloudellinen katsaus: Syksy 2026 Keskeiset tunnusluvut

Maltillisesta elpymisestä huolimatta talousnäkymiin liittyy huomattavaa epävarmuutta. Geopoliittiset jännitteet, energian hintakehitys ja kansainvälisen kaupan häiriöt voivat heikentää kasvua. Kotimainen kysyntä on

edelleen vaimeaa, eikä tuotannon kasvu ole vielä täysimääräisesti vahvistanut työllisyyttä tai kotitalouksien kulutusta.

Investointien ennakoidaan kasvavan merkittävästi. Kasvua tukevat puolustushankinnat, datakeskusinvestoinnit, energiasiirtymä sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistuminen. Rakentamisen pitkän taantuman arvioidaan vähitellen väistyvän toimitila- ja teollisuusrakentamisen elpyessä. Asuinrakentamisen ennakoidaan kääntyvän maltilliseen kasvuun vuonna 2027. Kiinteiden investointien määrän arvioidaan kasvavan 4,4 prosenttia vuonna 2027.

Viennin näkymät ovat parantuneet maailmankauppaan liittyvän epävarmuuden osittain vähennyttyä. Suomen viennin arvioidaan kasvavan 2,1 prosenttia vuonna 2026 ja 1,6 prosenttia vuonna 2027. Vientiyritysten tilauskannat ovat vahvistuneet, mutta kauppapoliittinen epävarmuus ja geopoliittiset jännitteet muodostavat edelleen merkittäviä riskejä. Tuontia lisäävät erityisesti puolustus- ja datakeskusinvestoinnit, minkä vuoksi nettoviennin vaikutuksen talouskasvuun arvioidaan jäävän lievästi negatiiviseksi.

Kotitalouksien kulutus on kasvanut hitaasti. Kuluttajien luottamus on parantunut, mutta säästämisaste on edelleen korkea. Vuonna 2027 kotitalouksien ostovoimaa tukevat työllisyyden paraneminen ja palkkojen nousu. Käytettävissä olevien reaalitulojen arvioidaan kasvavan 1,7 prosenttia. Kulutuksen kasvua hillitsevät kuitenkin talouskehitykseen liittyvä epävarmuus, korkotaso ja julkisen talouden sopeutustoimet.

Inflaatio on kiihtynyt vuonna 2026 erityisesti energian hinnan nousun vuoksi. Muiden hintapaineiden arvioidaan pysyvän maltillisina. Kuluttajahintojen ennustetaan nousevan 2,0 prosenttia vuonna 2026, 1,9 prosenttia vuonna 2027 ja 2,1 prosenttia vuonna 2028. Erityisesti energiamarkkinoiden epävarmuus voi kuitenkin johtaa ennakoitua nopeampaan hintojen nousuun.

Palkkojen nousun ennakoidaan jatkuvan inflaatiota nopeampana. Koko talouden nimellisansioiden arvioidaan kasvavan 3,2 prosenttia vuonna 2027. Reaalitulojen kasvu vahvistaa kotitalouksien ostovoimaa ja tukee yksityistä kulutusta. Samalla palkkojen nousu lisää erityisesti työvoimavaltaisten toimialojen kustannuksia.

Työmarkkinatilanne säilyy vaikeana. Työllisten määrän arvioidaan vähenevän vielä vuonna 2026 mutta kääntyvän runsaan prosentin kasvuun vuonna 2027. Työttömyysasteen ennustetaan laskevan vuoden 2026 keskimääräisestä 10,3 prosentista 9,9 prosenttiin vuonna 2027 ja edelleen 9,5 prosenttiin vuonna 2028. Työllisyys reagoi talouskasvuun viiveellä, minkä vuoksi työttömyyden arvioidaan pysyvän lähivuosina korkeana.

Julkisen talouden tilanne säilyy vaikeana talouden maltillisesta kasvusta huolimatta. Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 4,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2026 ja kasvavan 4,5 prosenttiin vuonna 2027. Alijäämää lisäävät erityisesti puolustus- ja korkomenojen kasvu sekä veronkevennykset. Talouskasvu vahvistaa julkisen talouden tuloja, mutta vaikutus jää rajalliseksi, sillä kasvu perustuu merkittävältä osin vientiin, investointeihin ja tuottavuuden paranemiseen eikä työllisyyden ja kulutuksen nopeaan kasvuun.

	2024	2025	2026*	2027*	2028*
Suhteessa BKT:hen, %					
Julkisyhteisöjen menot	57,8	57,5	57,7	57,1	56,7
Veroaste	42,2	42,4	42,4	41,8	41,7
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-4,3	-3,8	-4,2	-4,5	-4,4
Valtionhallinnon nettoluotonanto	-3,7	-4,1	-4,9	-4,4	-4,9
Julkisyhteisöjen velka	82,5	88,5	90,1	91,2	93,1
Valtionvelka	61,3	66,6	68,7	70,1	72,4

Kuva: VM, Taloudellinen katsaus: Syksy 2026 Julkisen talouden keskeiset tunnusluvut

Julkisyhteisöjen velkaantuminen jatkuu. Velkasuhteen arvioidaan nousevan 90,1 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2026 ja 91,2 prosenttiin vuonna 2027. Velkasuhteen kasvu hidastuu väliaikaisesti vuosina 2026–2027 mutta kiihtyy uudelleen vuodesta 2028 lähtien. Vuonna 2030 julkisyhteisöjen velan arvioidaan olevan lähes 98 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

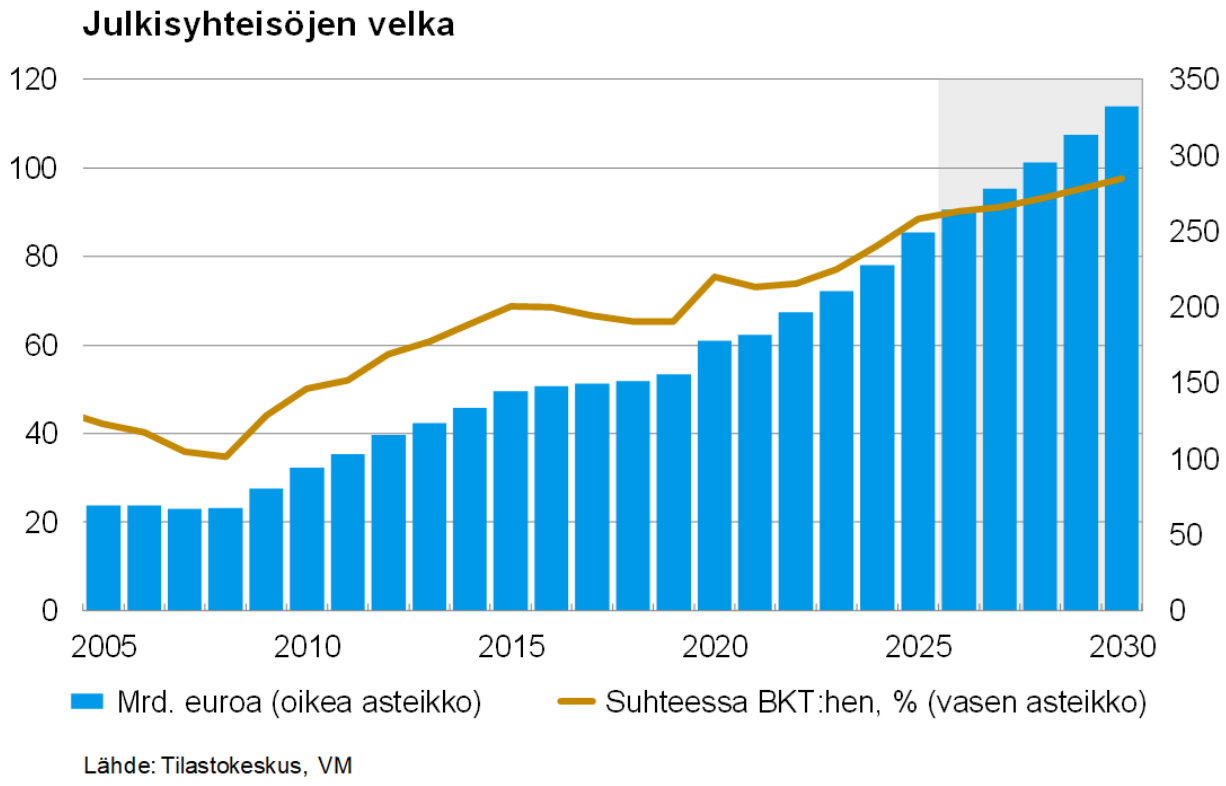

Kuva: VM: Taloudellinen katsaus: Syksy 2026, Julkisyhteisöjen velka

Julkisen talouden rakenteellinen epätasapaino ei korjaannu yksinomaan suhdannetilanteen paranemisella. Julkisten menojen kasvu, korkomenot ja väestön ikääntyminen ylläpitävät pitkän aikavälin rahoituspaineita. Kestävän talouskasvun vahvistaminen edellyttää julkisen talouden sopeuttamisen ohella työllisyyttä, tuottavuutta ja investointeja tukevia rakenteellisia uudistuksia.

Suomen talousnäkymät vuodelle 2027 ovat kokonaisuutena kaksijakoiset. Talouden ennakoidaan kasvavan

maltillisesti sekä investointien ja työllisyyden vahvistuvan. Kehitys on kuitenkin altis kansainvälisen toimintaympäristön häiriöille. Julkisen talouden huomattava alijäämä ja kasvava velka rajoittavat talouspolitiikan liikkumavaraa ja ylläpitävät sopeutustarpeita myös tulevina vuosina.

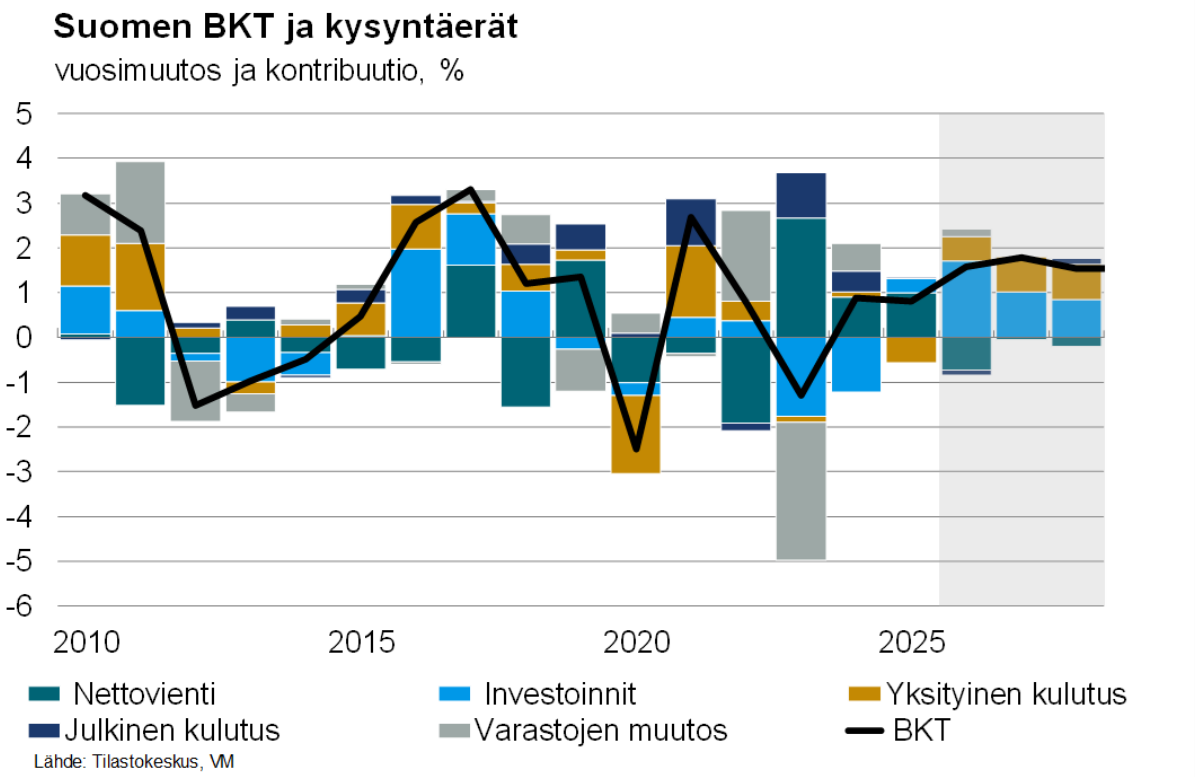

Kuva: VM: Taloudellinen katsaus: Syksy 2026, Suomen BKT ja kysyntäerät

1.3.2 Kuntatalouden kehitys ja taloudellinen kehitys Vihdissä

Kuntatalouden näkymät heikkenevät vuonna 2027, vaikka Suomen yleisen taloustilanteen arvioidaan vähitellen kohenevan. Kuntien menot pysyvät korkealla tasolla erityisesti henkilöstökustannusten nousun, korkean työttömyyden sekä merkittävien investointitarpeiden vuoksi. Samalla kuntien tulot kasvavat menoja hitaammin. Valtiovarainministeriön arvion mukaan kuntatalouden tilanne alkaa vahvistua ennustejakson loppupuolella, kun osa määräaikaisista valtionosuusvähennyksistä päättyy ja menojen kasvuvauhti hidastuu.

Kuntatalouden toimintamenojen kasvuun vaikuttavat vuonna 2027 erityisesti kunta-alan palkkaratkaisut. Henkilöstömenojen kasvu kohdistuu laajasti kuntien palvelutuotantoon ja ylläpitää menojen kasvua samaan aikaan, kun tulokehitys jää maltillisemmaksi. Myös työttömyyden säilyminen korkealla tasolla lisää kuntien taloudellisia paineita. TE-palvelujen siirryttyä kuntien vastuulle kuntatalous on aikaisempaa herkempi työllisyyden ja yleisen suhdannetilanteen muutoksille. Valtiovarainministeriön arvion mukaan yleisen taloustilanteen vahvistuminen ei siten vielä vuonna 2027 ratkaise kuntatalouden tulojen ja menojen välistä epätasapainoa.

Valtionosuuksien kehitys heikentää kuntatalouden rahoitusasemaa vuonna 2027. Valtionapuja osoitetaan kunnille yhteensä noin 5,8 miljardia euroa, mikä on noin kolme prosenttia vähemmän kuin vuonna 2026. Tästä laskennallisten valtionosuuksien osuus on noin 4,8 miljardia euroa, verotulomenetysten korvauksia noin 0,6 miljardia euroa ja muita valtionapuja noin 0,4 miljardia euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuus on noin 3,4 miljardia euroa, mikä on noin 110 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2026. Valtionosuuk-

sia pienentävät muun muassa sote-uudistuksen siirtolaskelmiin liittyvät määräaikaiset vähennykset, hallituksen kasvutoimien rahoitukseen liittyvä vähennys sekä kustannustenjaon tarkistus.

Hallituksen päätösten vaikutus kuntatalouteen heikkenee vuonna 2027 edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2027 tehtyjen päätösten yhteisvaikutuksen arvioidaan heikentävän kuntataloutta noin 150 miljoonalla eurolla suhteessa vuoteen 2026. Koko vaalikauden aikana tehtyjen päätösten nettovaikutuksen arvioidaan kuitenkin olevan vuonna 2027 noin 50 miljoonaa euroa kuntataloutta vahvistava.

Kuntatalouden investointitarpeet säilyvät korkeina. Väestönkasvualueilla investointipaineita aiheuttavat erityisesti yhdyskuntarakenteen, infrastruktuurin ja palveluverkon kehittäminen. Kun tulorahoitus ei kaikilta osin riitä kattamaan investointeja, investointitaso ylläpitää kuntien lainanottotarvetta. Tämä korostaa investointien priorisoinnin sekä käyttötalouden ja investointien yhteensovittamisen merkitystä. Valtiovarainministeriö nostaa merkittävät investointitarpeet erityisesti suurempien ja kasvavien kaupunkien taloudelliseksi haasteeksi.

Kuntien väliset erot taloudellisessa kantokyvyssä ovat edelleen suuria. Vaikein tilanne on erityisesti alle 5 000 asukkaan ja väestöään menettävissä kunnissa, joissa väestön väheneminen, ikärakenteen muutos ja korkeat palvelujen yksikkökustannukset vaikeuttavat talouden tasapainottamista. Vihdin näkökulmasta riskit painottuvat osittain eri tavoin. Kasvavan ja pääkaupunkiseudun läheisyydessä sijaitsevan kunnan talouteen kohdistuu merkittäviä investointitarpeita sekä palvelujen kysyntään ja kustannustasoon liittyviä paineita.

Kuntatalouden näkymien arvioidaan paranevan vuosikymmenen loppua kohti. Kehitystä tukevat määräaikaisten valtionosuusvähennysten asteittainen päättyminen sekä menojen kasvuvauhdin hidastuminen. Talouskasvun vahvistuminen tukee kuntien veropohjaa, mutta julkisen talouden kokonaisasema säilyy edelleen heikkona. Kuntatalouden vahvistuminen ei siten perustu yksinomaan yleisen talouskehityksen paranemiseen, vaan edellyttää kunnilta myös omia talouden tasapainottamistoimia. Menojen ja tulojen välisen rakenteellisen epätasapainon korjaaminen edellyttää toimintamenojen kasvun hillintää, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista, tuottavuuden parantamista sekä investointien priorisointia suhteessa kunnan tulorahoituksen kantokykyyn.

Kuntatalouden tuloksen muodostuminen

Kuntatalous, mrd. euroa	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Toimintakate	**-15,3**	**-15,9**	**-16,6**	**-17,1**	**-18,0**	**-18,5**
Verotulot	14,0	14,7	15,3	15,9	16,4	17,0
Valtionosuudet	4,1	4,3	4,2	4,5	5,3	5,5
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3
Vuosikate	**3,2**	**3,4**	**3,2**	**3,6**	**4,0**	**4,4**
Poistot	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3	-3,4	-3,5
Satunnaiset erät, netto	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	**0,7**	**0,3**	**0,1**	**0,3**	**0,6**	**0,9**
Vuosikate	3,2	3,4	3,2	3,6	4,0	4,4
Satunnaiset erät	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-0,9	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Tulorahoitus, netto	**2,8**	**2,9**	**2,7**	**3,1**	**3,5**	**3,9**
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4,9	-5,0	-5,1	-5,4	-5,6	-5,8
Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,3	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Investoinnit, netto	**-3,6**	**-4,0**	**-4,1**	**-4,4**	**-4,6**	**-4,8**
Rahoitusjäämä	**-0,8**	**-1,1**	**-1,4**	**-1,2**	**-1,1**	**-0,9**
Lainakanta	21,4	22,4	23,7	24,7	25,6	26,3
Kassavarat	7,0	7,3	7,6	7,8	8,0	8,1
Nettovelka	**14,4**	**15,1**	**16,1**	**16,9**	**17,6**	**18,1**

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Lähde: VM: Kuntatalousohjelma 2027

Vihdin näkökulmasta kuntatalouden yleinen kehitys korostaa pitkäjänteisen talouden tasapainottamisen merkitystä. Kunnan taloudellinen tulos on ollut useana aikaisempana vuonna vahva, mutta hyviin tuloksiin on sisältynyt merkittäviä kertaluonteisia ja poikkeuksellisia eriä. Tämä on osaltaan peittänyt käyttötalouden tulojen ja menojen välistä rakenteellista epätasapainoa, joka tulee aiempaa selvemmin näkyviin vuoden 2027 talousarviossa ja taloussuunnitelmavuosina.

Vuoden 2027 talouteen kohdistuu samanaikaisesti paineita henkilöstömenojen kasvusta, työllisyydenhoidon kustannuksista sekä verotulojen ja valtionosuuksien kehitykseen liittyvästä epävarmuudesta. Vuoden 2027 talousarviovalmistelussa on jo todettu, ettei tasapainoa voida saavuttaa yksinomaan yksittäisillä säästö- tai tulotoimenpiteillä, vaan tarvitaan rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia muun muassa palvelutasoon, palveluverkkoon, toimintatapoihin, henkilöstörakenteeseen ja tulopohjaan

Alijäämäisten talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosien muodostuminen merkitsee, että ilman uusia korjaavia toimenpiteitä aikaisempina vuosina kertynyt ylijäämä alkaa vähitellen purkautua. Kertynyttä ylijäämää ei voida pitää pysyvien menojen rahoituslähteenä, vaan talouden kestävyyden kannalta olennaista on saattaa vuosittainen tulorahoitus ja menot rakenteellisesti tasapainoon. Sama lähtökohta on tunnistettu myös vuoden 2027 talousarviovalmistelussa.

Tasapainottamista on tämän vuoksi jatkettava määrätietoisesti sekä käyttötaloudessa että investoinneissa myös tulevina vuosina. Käyttötalouden menokehitys on sovitettava kunnan tulopohjaan ja samalla on jatkettava palvelurakenteiden, toimintatapojen ja tuottavuuden kehittämistä. Investointien määrää ja ajoitusta on puolestaan arvioitava suhteessa kunnan tulorahoitukseen ja velanhoitokykyyn, jotta korkea investointitaso ei johda hallitsemattomaan velkaantumiseen. Vuoden 2027 talousarvion valmistelutilanne edellyttääkin investointien priorisointia sekä niiden käyttötalous- ja velkavaikutusten arviointia.

Vihdin kunnan taloudellinen kehitys

Vihdin kunnan taloudellinen kehitys on ollut viime vuosina tuloksen näkökulmasta verrattain vahvaa. Tilikaudet 2023–2025 ovat olleet ylijäämäisiä ja myös vuoden 2026 tilinpäätösennuste on edelleen ylijäämäinen. Viime vuosien tuloksiin on kuitenkin sisältynyt merkittäviä kertaluonteisia ja poikkeuksellisia eriä, minkä vuoksi tilikauden tulos ei yksin anna riittävää kuvaa kunnan talouden rakenteellisesta tasapainosta. Kertynyttä ylijäämää arvioidaan olevan vuoden 2026 lopussa noin 40,4 milj. euroa, mikä muodostaa puskurin tuleville vuosille.

Vuodesta 2024 lähtien kunnan talouden rahoituksellinen asema on kuitenkin heikentynyt, kun investointien. Vuosikate on edelleen kattanut poistot vuosina 2024–2026, mutta tulorahoitus ei ole riittänyt investointien rahoittamiseen. Investointien tulorahoitus oli vuonna 2024 noin 54 prosenttia ja vuonna 2025 noin 53 prosenttia. Vuoden 2026 ennusteessa tulorahoitusosuus vahvistuu noin 73 prosenttiin, mutta suunnitelmakaudella sen arvioidaan laskevan 38–57 prosentin tasolle. Investointien ja tulorahoituksen välinen ero joudutaan siten kattamaan enenevässä määrin velkarahoituksella.

Talouden rakenteellinen epätasapaino tulee suunnitelmakaudella aikaisempaa selvemmin näkyviin myös käyttötaloudessa ja tilikauden tuloksessa. Toimintakate heikkenee vuoden 2026 noin 77,3 milj. eurosta 85,3 milj. euroon vuoteen 2029 mennessä. Samanaikaisesti vuosikate laskee 12,5 milj. eurosta noin 11,3 milj. euroon. Vuosina 2027–2029 vuosikate ei enää riitä kattamaan poistoja, ja tilikauden arvioidaan muodostuvan alijäämäiseksi. Suunnitelmakauden yhteenlaskettu alijäämä on noin 6,2 milj. euroa.

Korkea investointitaso lisää talouden sopeuttamistarvetta. Nettoinvestoinnit ovat vuosina 2027–2029 yhteensä noin 73,1 milj. euroa samalla, kun investointien tulorahoitus jää selvästi alle investointitason. Tämän seurauksena kunnan lainakannan arvioidaan kasvavan vuoden 2026 noin 114,6 milj. eurosta 144,7 milj. euroon vuoden 2029 loppuun mennessä. Talouden kestävyyttä onkin jatkossa arvioitava erityisesti vuosikatteen, investointien tulorahoituksen sekä velkaantumisen kehityksen kautta.

Kunnan tulopohjaan liittyy samanaikaisesti merkittävää epävarmuutta. Verotulojen arvioidaan kasvavan suunnitelmakaudella mm. kiinteistöverojen kautta kun Microsoftin datakeskuksen ensimmäiset osat valmistuu, mutta julkisen talouden tasapainottamistoimet sekä valtionosuusjärjestelmään kohdistuvat muutokset voivat heikentää kuntien rahoitusasemaa. Myös myönteiseen verotulokehitykseen liittyy epävarmuutta mikäli nousu suhdannetta ei tapahdu suunnitelmavuosilla ja työllisyystilanne ei kohene.

Vihdin kunnan lähtötilanne talouden tasapainottamiseen on kertyneen ylijäämän ansiosta edelleen kohtuullisen vahva. Suunnitelmakauden kehitys osoittaa kuitenkin, että käyttötalouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino sekä korkea investointitaso edellyttävät määrätietoisia toimenpiteitä.

Talouden tasapainottaminen on perusteltua käynnistää vuonna 2027 siten, että toimenpiteillä vahvistetaan vuosikatetta ja investointien tulorahoitusta koko suunnitelmakaudella. Tasapainottamista ei voida perustaa yksittäisiin säästötoimenpiteisiin, tulopohjan kasvuun tai yksittäiseen rakenteelliseen ratkaisuun. Talouden kestävän tasapainon saavuttaminen edellyttää palveluiden kokonaisvaltaista tarkastelua, lakisääteisten ja vapaaehtoisten palveluiden laajuuden ja järjestämistapojen arviointia, palveluprosessien tehostamista sekä investointien priorisointia ja ajoittamista. Tavoitteena tulee olla pysyvien rakenteellisten ratkaisujen löytäminen siten, että kunnan käyttötalous ja investointitaso voidaan pitkällä aikavälillä sovittaa kunnan kestävään tulopohjaan.

Kunnan talouden kehittyminen (1000€)	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintakate	-57 157	-71 764	-76 103	-77 332	-80 227	-83 309	-85 271
Verotulot	74 052	69 764	70 652	73 463	76 504	78 437	80 577
Valtionosuudet	20 163	18 069	19 425	17 461	16 621	16 954	17 293

Rahoituserät, netto	-923	-626	-1 121	-1 056	-945	-1 234	-1 268
Vuosikate	**36 135**	**15 514**	**12 852**	**12 536**	**11 953**	**10 848**	**11 331**
Poistot ja arvonalentumiset	**-10 141**	**-10 989**	**-11 633**	**-12 250**	**-13 661**	**-13 583**	**-14 387**
Tilikauden yli- ja alijäämä	**16 210**	**3 451**	**2 444**	**1 448**	**-1 078**	**-2 441**	**-2 725**
Investointien omahankintameno	-23 305	-28 856	-24 177	-17 140	-20 845	-28 535	-25 290
Nettoinvestoinnit	-3 230	-28 006	-17 836	-16 731	-20 285	-28 035	-24 790
Taseeseen kertynyt ylijäämä	**33 103**	**36 555**	**38 998**	**40 446**	**39 368**	**36 927**	**34 202**
Lainakanta vuoden lopussa	99 957	97 670	107 591	114 595	119 245	132 745	144 745
Toimintakatteen muutos, %	-63,80 %	25,56 %	6,05 %	1,61 %	3,74 %	3,84 %	2,36 %
Vuosikate poistoista, %	356,3	141,2	110,5	102,3	87,5	79,9	78,8
Investointien tulorahoitus, %	155,1	53,8	53,2	73,1	57,3	38,0	44,8

1.3.3 Työllisyys ja elinkeino

Palvelutyöpaikkojen osuus on Vihdissä korkein. Palvelutyöpaikat on prosentuaalisesti kasvanut 2010-luvulla eniten ja alkutuotannon määrä vähentynyt. Näissä on kuitenkin ollut vuosivaihtelua ja tietojen perusteella jalostuksessa olevien työpaikkojen määrä on hienoisessa kasvussa 2020 luvulla, mutta alkoi laskemaan v. 2022 lähtien. Vuonna 2024 palveluiden osuus työpaikoista oli 74,5%. Lähde tilastokeskus.

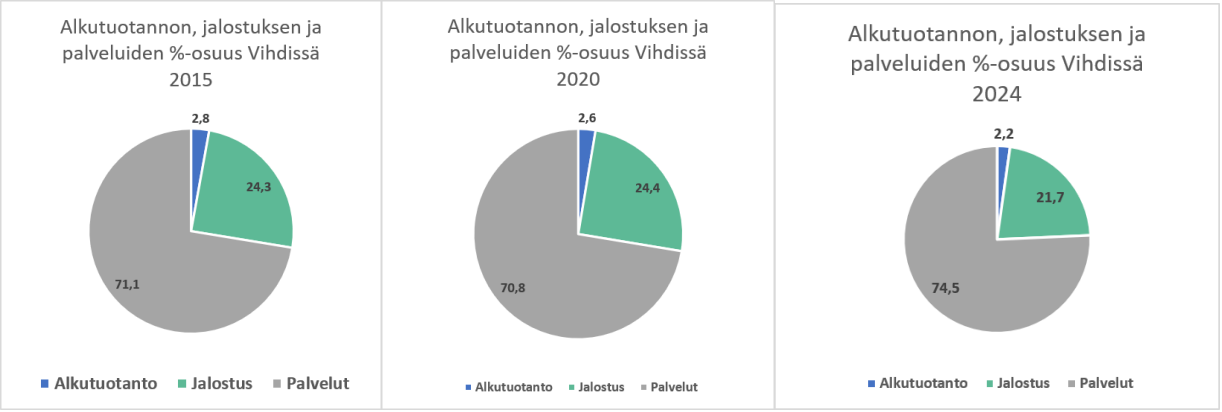

Tilastokeskuksen Vihdissä työssäkäyvien osuus väestöstä on laskenut voimakkaasti 1990 ja 2000 - luvun välillä ja tasaantunut 2010-luvulla. Viime vuosina asuinkunnassa työssäkäyvien osuus on hieman laskenut. Samanlainen trendi on ollut nähtävissä Helsingin seutukunnassa.

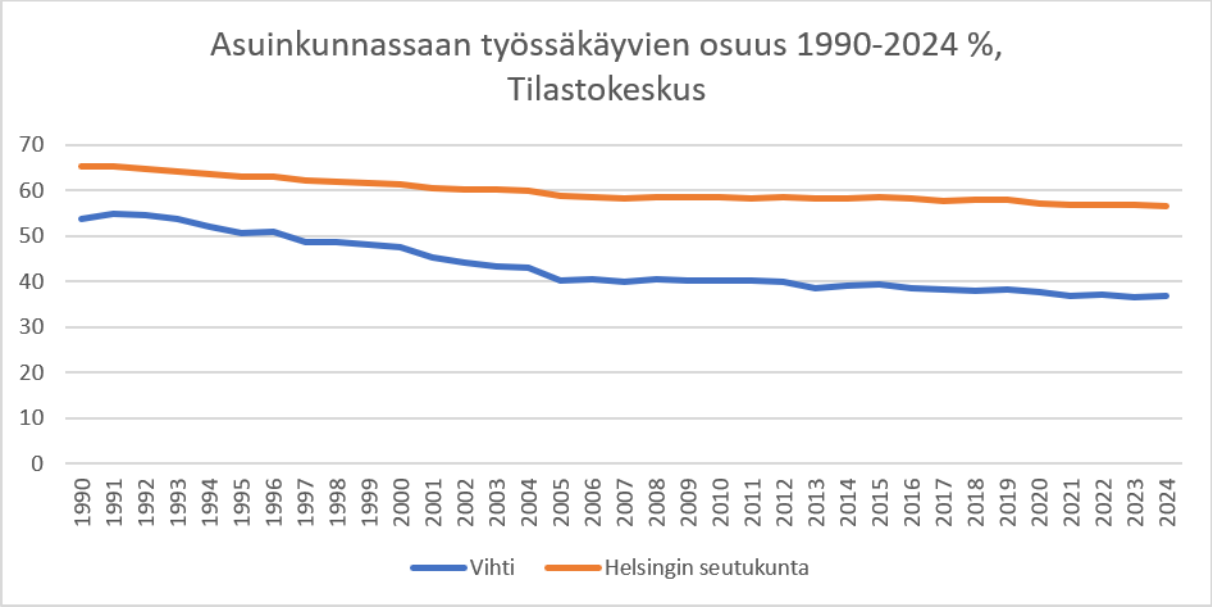

Taloudellisella huoltosuhteella tarkoitetaan työllisten lukumäärän suhdetta työttömiin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Työvoiman ulkopuolisiksi lasketaan 0–14-vuotiaat, opiskelijat ja koululaiset, varusmiehet ja siviilipalvelusmiehet, eläkeläiset sekä muut työvoiman ulkopuolella olevat henkilöt. Vihdin kunnan huoltosuhde vuonna 2024 oli 115,1, Helsingin seutukunnan 112,9 ja koko maan 133,0.

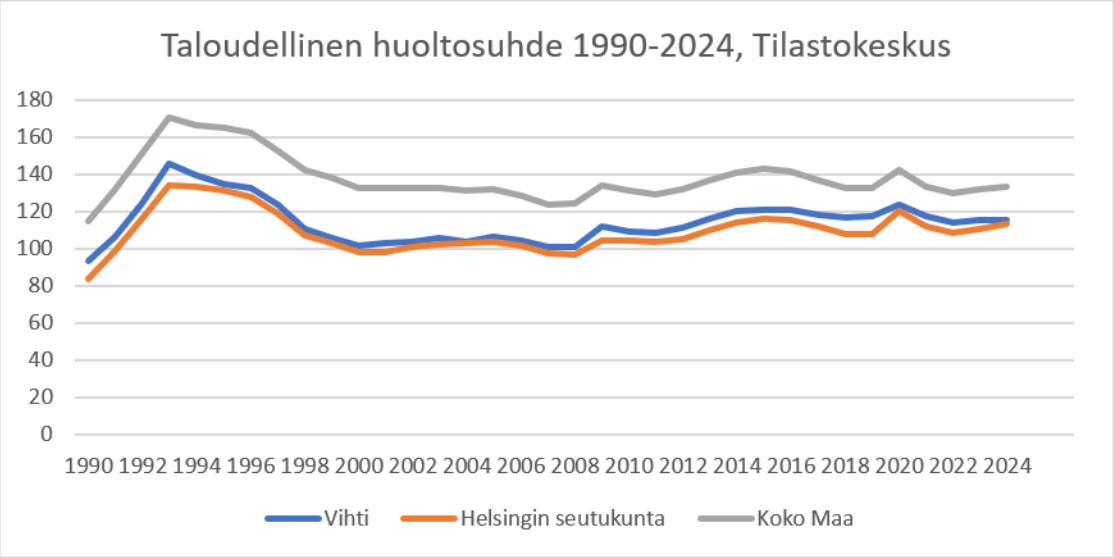

Työpaikkojen lukumäärä on ajallisesti kasvanut 1990-luvun puolista välin 2010 luvulle asti. Tämän jälkeen työpaikkojen lukumäärä on ollut loivassa laskussa. Väkiluvun kasvaessa myös työvoiman määrä on kasvanut.

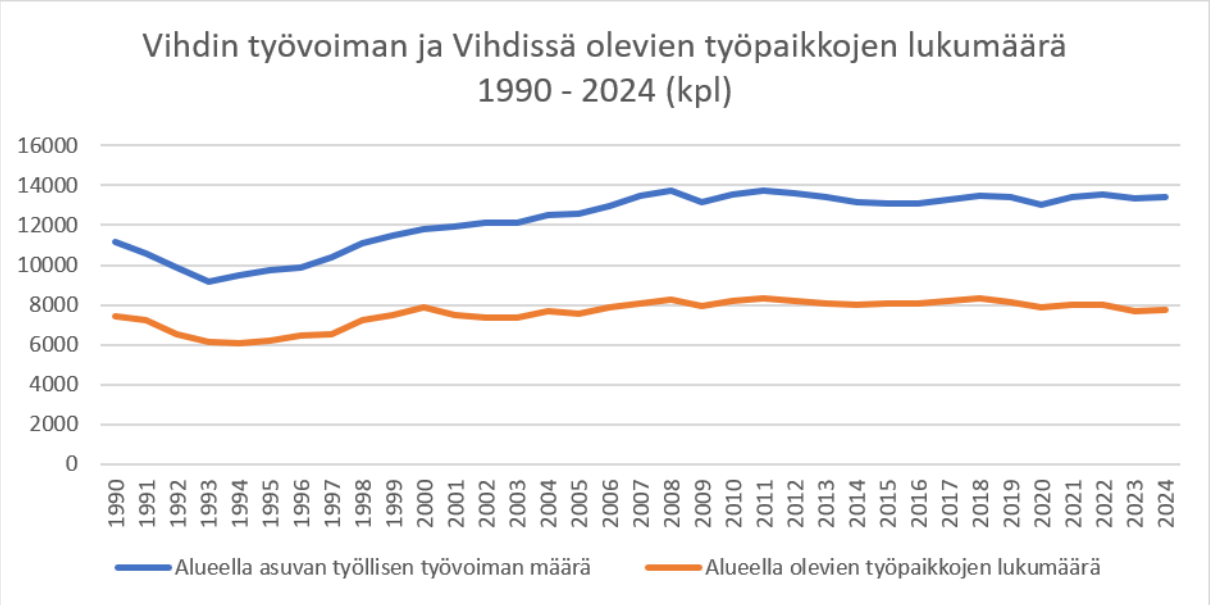

Työttömänä työnhakijana oli syyskuussa 2026 Vihdissä 1349 henkilöä ja edellsien vuoden vastaavana ajankohtana oli 1 305 henkilöä. Prosentuaalisesti työttömyysaste on 9,2% Helsingin seudun keskiarvon ollessa 12,4% ja Uudenmaan 12,2%. Pitkäaikaistyöttömien määrä on Vihdissä ollut syyskuussa 675 henkilöä. Avoimien työpaikkojen määrä Vihdissä oli elokuun lopulla 134 avointa työpaikkaa.

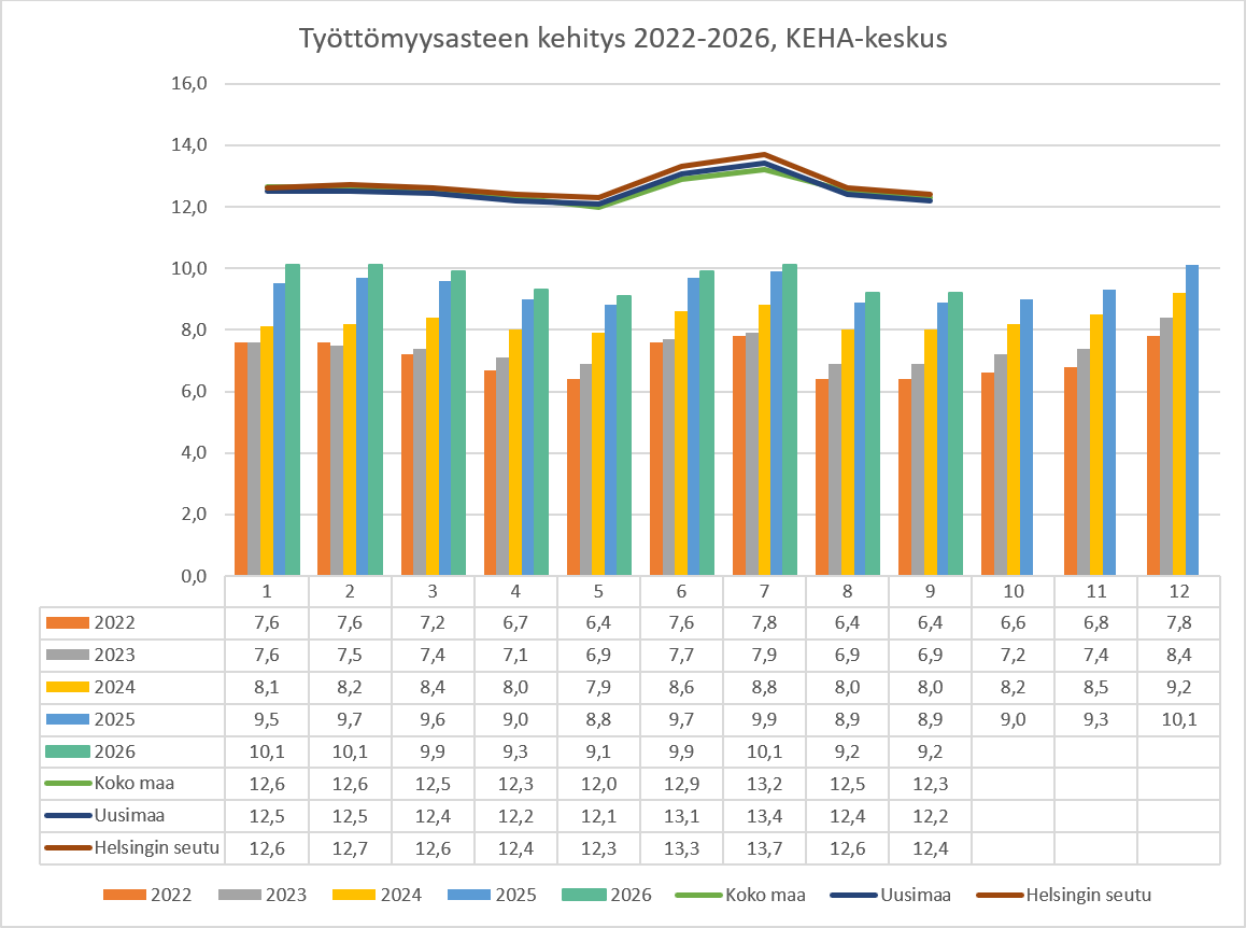

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2022	7,6	7,6	7,2	6,7	6,4	7,6	7,8	6,4	6,4	6,6	6,8	7,8
2023	7,6	7,5	7,4	7,1	6,9	7,7	7,9	6,9	6,9	7,2	7,4	8,4
2024	8,1	8,2	8,4	8,0	7,9	8,6	8,8	8,0	8,0	8,2	8,5	9,2
2025	9,5	9,7	9,6	9,0	8,8	9,7	9,9	8,9	8,9	9,0	9,3	10,1
2026	10,1	10,1	9,9	9,3	9,1	9,9	10,1	9,2	9,2			
Koko maa	12,6	12,6	12,5	12,3	12,0	12,9	13,2	12,5	12,3			
Uusimaa	12,5	12,5	12,4	12,2	12,1	13,1	13,4	12,4	12,2			
Helsingin seutu	12,6	12,7	12,6	12,4	12,3	13,3	13,7	12,6	12,4			

Vuoden 2025 alusta julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi valtiolta kunnille. Vihti kuuluu Kirkkonummen, Vihdin ja Siuntion muodostamaan työllisyysalueeseen, jossa Kirkkonummi toimii vastuukuntana ja työvoimaviranomaisena. Työllisyysalue vastaa lakisääteisistä työvoimapalveluista työnhakijoille ja työnantajille.

Työllisyysalueella panostetaan lähipalveluihin, henkilökohtaiseen ja tarvelähtöiseen palveluun sekä työnantajayhteistyöhön. Vihdissä työvoimapalveluiden matalan kynnyksen neuvonta toimii Nummelassa Naaranpajuntie 3:ssa. Vuonna 2026 yhteistyötä työnantajien, oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa on vahvistettu muun muassa rekrytointitapahtumilla ja muilla työnhakijoiden ja työnantajien kohtaamista tukevilla palveluilla.

Työllisyysalueen lakisääteisiä työvoimapalveluita täydentävät Vihdin kunnan omat työllisyyspalvelut. Vuonna 2026 käynnistyi Vihdin kunnan ja työllisyysalueen välinen maksullinen ostopalvelu, jossa Vihdin kunta tuottaa työllisyysalueelle ura- ja työnvalmennusta sekä muita työllistymistä tukevia palveluita. Toimintaa jatketaan vuonna 2027. Vihdin työllisyyspalveluissa työskentelee kaksi henkilöä, joiden työpanos kohdistuu pääosin työllisyysalueelle tuotettaviin ura- ja työvalmennuspalveluihin.

Vihdin omia työllisyyspalveluita täydentää vuonna 2026 käynnistynyt ESR+ -rahoitteinen LOKI-hanke (Luottamus, osaaminen, kohtaanto ja integraatio), jonka toteutusaika on 1.5.2026–28.2.2029. Hanketta koordinoi Luksia ja osatoteuttajina toimivat Lohja-Karkkilan työllisyyspalvelut ja Vihdin kunta. Vihdin osahankkeessa työskentelee yksi kokoaikainen työllisyysvalmentaja, ja toiminnan painopisteenä ovat erityisesti nuorten ja osatyökykyisten työllistymisen tukeminen, työnhakijoiden ja työnantajien kohtaannon parantaminen sekä uusien toimintamallien kehittäminen.

Vuonna 2027 Vihdin työllisyyspalveluissa jatketaan työnantajayhteistyön ja työllistymistä tukevien palveluiden kehittämistä. Talousarvioon on lisäksi varattu 20 000 euroa Vihdin työllistämislisän toteuttamiseen palkkatuen vähentymisen vaikutusten kompensoimiseksi. Työllisyyden edistämisessä vahvistetaan yhteistyötä kunnan elinkeinopalveluiden, työllisyysalueen, oppilaitosten ja työnantajien välillä.

1.3.4 Väestö ja asuntotuotanto

Vihdin asukasluvun kehitys on ollut voimakasta 1990-luvulta lähtien aina 2010-luvulle asti. Vuodesta 2012 asukaslukukehitys on ollut alle prosentin kasvussa. Vuonna 2025 asukasluvun kehitys oli 0,2 prosenttia. Asukasluku 31.12.2025 oli 28 852 henkilöä. Vuoden 2025 tilanteen osalta kuntien välinen nettomuutto on ollut -47 asukasta ja luonnollinen väestön lisäys - 51. Nettomaahanmuutto on positiivinen 56. Tilastokeskuksen väestöennusteen 2024 mukaan Vihdin väkiluku vuonna 2030 olisi 28 488. Syyskuun 2026 tilanteen mukaan asukasluku oli 28 733 asukasta.

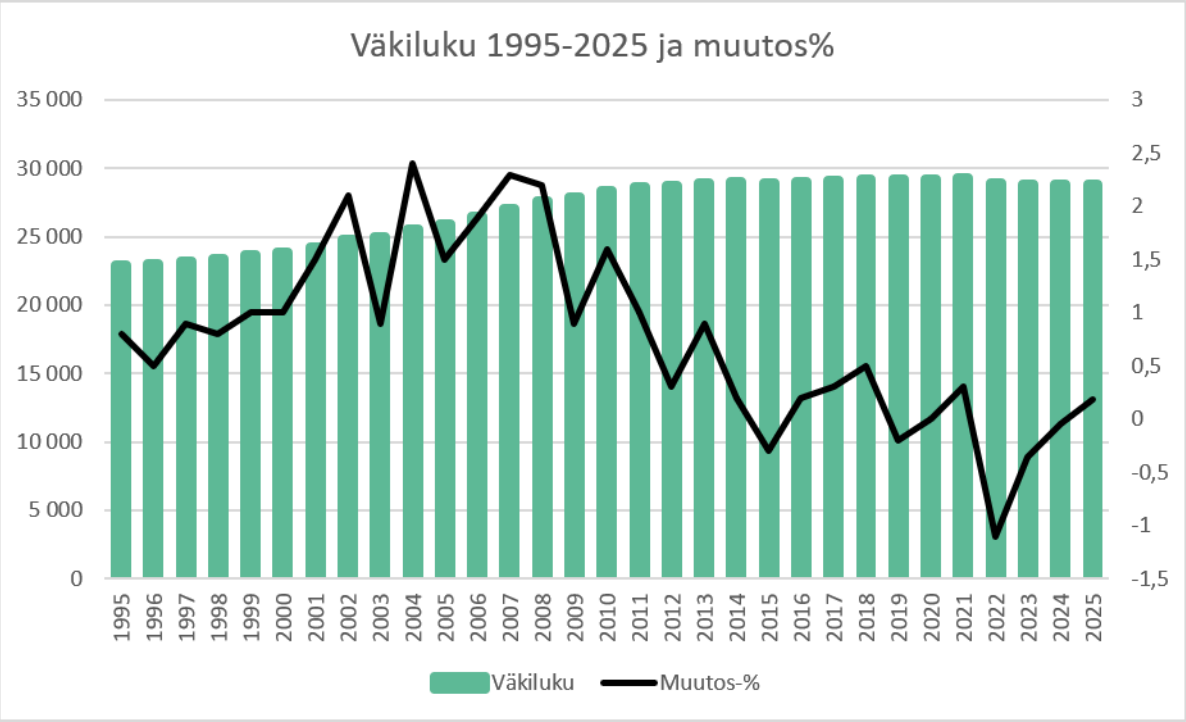

Ikäryhmittäin tarkasteltuna prosentuaalisesti 15–64 vuotiaiden määrä on suurin. 0–14 vuotiaiden määrä tulee vähenemään ja yli 65-vuotiaiden määrä tulee kasvamaan. Vuonna 2030 yli 65-vuotiaiden osuus on kaksi kertaa korkeampi kuin 2010-luvulla. Ikäryhmässä tapahtuvat muutokset tulevat myös näkymään palvelutarpeiden muutoksina.

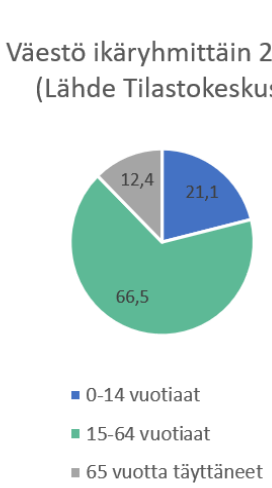

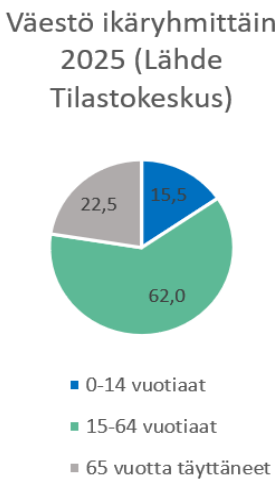

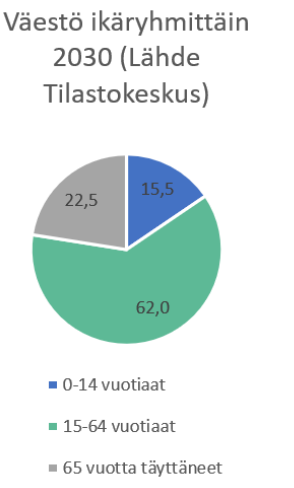

Vihdissä oli vuoden 2025 lopussa asuntokuntia yhteensä 13 342. Yksin asuvien talouksia oli 5 067, mikä on 38,0 % kaikista asuntokunnista (vuoden 2024 vastaava 5 017 / 37,8 %). Kahden henkilön talouksia oli yhteensä 4 678, mikä on 35,1 % asuntokunnista (vuoden 2024 vastaavat 4 661 / 35,1 %). Kolmen tai useamman henkilön talouksia oli yhteensä 3 597, mikä on 27,0 % asuntokunnista (vuoden 2024 vastaava 3 607/27,1 %). Koko maahan verratessa Vihti poikkeaa hieman asuntokuntien vertailussa. Yhden hengen talouksia koko maassa on 46,7 % asuntokunnista, kahden hengen talouksia 31,9 % ja kolmen tai useamman henkilön talouksia 21,4 %.

Talotyyppi	Kaikki asuntokunnat	1 henkilö	2 henkilö	3+ henkilöä
Yhteensä	**13 342**	**5 067**	**4 678**	**3 597**
Kerrostalot	**3 235**	2 159	768	308
Rivitalot	**3 132**	1 398	1 054	680
Oma- ja paritalot	**6 785**	1 407	2805	2573
Muut rakennukset	**190**	103	51	36

Vihdin asuntokuntien jakauma talotyypin ja kokoluokan mukaan 2025 (Lähde: Tilastokeskus)

1.3.5 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä, johon velvoittavat mm. Kuntalaki (410/2015, § 1& § 37) sekä Järjestämislaki (612/2021, § 6). Kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistetään eri palvelukeskusten yhteistyönä, jota koordinoidaan sivistys- ja hyvinvointipalveluista käsin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ohjaa Laaja hyvinvointisuunnitelma 2026–2030, joka on yksi viidestä kuntastrategian muutosohjelmasta.

Vihdin uudesta kuntastrategiasta päätettiin hyvinvointisuunnitelman jälkeen valtuustossa maaliskuussa 2026. Kuntastrategian yhtenä mittarina on HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kuntien valtionosuuksiin sidottu kannustinjärjestelmä ja sen keskeinen tavoite on tukea väestön hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämistä kunnissa. HYTE-kertoimeen vaikuttavat prosessi- ja tulosindikaattorit, joilla mitataan kunnan tekemää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

Kuntastrategiassa HYTE-kertoimen tavoitearvoksi on asetettu Uudenmaan paras (vuonna 2025: 79). Vihdin HYTE-kerroin on viime vuosina noussut ja saanut viimeisimmässä 2025 laskennassa arvon 68. Sen perusteella saadut valtionosuudet ovat vuonna 2025 olleet 604 100 € eli 21,0 €/asukas. Kaikista Uudenmaan 26 kunnasta Vihti on HYTE-kertoimen paremmuusjärjestyksessä jaetulla sijalla 12. (Sotkanet 2026).

Valtionkonttorin tietoihin pohjautuvan Tutkihallintoa.fi-palvelun mukaan Vihdin käyttämä summa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kuntalaista kohden on vuonna 2025 ollut 478 €/asukas. Koko Suomen vastaava luku on 708 €/asukas ja Uudenmaan kunnissa keskimäärin 773 €/asukas.

Sija	Kunta	Hyte-kerroin	Sija	Kunta	Hyte-kerroin
1.	Järvenpää	79	14.	Vantaa	67
2.	Porvoo	76	15.	Hyvinkää	65
3.	Tuusula	75	15.	Karkkila	65
4.	Helsinki	72	15.	Lovisa	65
4.	Kirkkonummi	72	15.	Myrskylä	65
6.	Kauniainen	71	19.	Inkoo	64
7.	Kerava	70	20.	Pornainen	62
7.	Pukkila	70	21.	Askola	61
9.	Espoo	69	21.	Mäntsälä	61
9.	Nurmijärvi	69	21.	Sipoo	61
9.	Siuntio	69	24.	Raasepori	59
12.	Lohja	68	25.	Lapinjärvi	58
12.	**Vihti**	**68**	26.	Hanko	57

Kuva: Vihdin HYTE-kerroin suhteessa Uudenmaan kuntien HYTE-kertoimiin

Hyvinvointisuunnitelma ja -raportointi

Laajan hyvinvointisuunnitelman tavoitteita voidaan valtuuston päätöksen mukaisesti tarvittaessa täsmentää talousarviokäsittelyn yhteydessä. HYTE-kerrointa on huomioitu alkuperäisessä Laajassa hyvinvointisuunnitelmassa, mutta sen noustua kuntastrategiseksi tavoitteeksi, tehdään suunnitelman toimenpiteisiin vielä pienimuotoisia muutoksia, joiden tavoitteena on tukea kunnan HYTE-kertoimen nousua. Näitä ovat mm. perusopetuksen pitkät liikuntavälitunnit ja poissaolojen kokonaismäärän seuranta sekä ennakkovaikutusten arviointiprosessin kehittäminen HYTE-kerrointa tukevalla tavalla. Samalla päivitetään toimenpide yhteistyön kehittämisestä pelastusviranomaisten kanssa koskemaan laajemminkin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostoyhteistyön kehittämistä.

Ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä tullaan kehittämään kunnassa vuonna 2027 ja tämä lisätään hyvinvointisuunnitelmaan. Kehittämisellä tähdätään myös HYTE-kertoimen kasvuun tulosindikaattoreiden puolella (nuorten terveydentilan kokemus; koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevat nuoret aikuiset). Mielenterveys- ja päihdeteemat ovat olennaisia myös työkyvyttömyyseläkkeiden määrän hallitsemiseksi, joskin sen indikaattorin osalta Vihti on jo saavuttanut HYTE-kertoimessa määritellyn tavoitetason.

Vuoden 2026 aikana kehitetään Laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman sähköistä alustaa ja vuosittaista hyvinvointiraportointia, jotta kuntalaisten hyvinvoinnin sekä suunnitelman toimenpiteiden seuranta olisi mahdollisimman selkeää ja toimisi päätöksenteon tukena. Seurantaa helpottamaan toimenpiteet jaotellaan teema-alueisiin. Hyvinvointiraportoinnin kehittämisessä otetaan huomioon valtuutettujen toiveet (kysely teetetty 10–11/2025) sekä kunnan strateginen suunnitelmakokonaisuus. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on viestinyt, että HYTE-kertoimen indikaattoreita tullaan tulevaisuudessa muuttamaan, sillä ne eivät enää tehokkaasti erottele kuntia, eivätkä siten toimi sellaisena kannustinjärjestelmänä, jollaiseksi HYTE-kerroin on luotu. Laajan hyvinvointisuunnitelman tulee jatkossakin pystyä strategisena muutosohjelmana mukailemaan HYTE-kertoimen ajankohtaista tilannetta.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Vuoden 2027 alussa hyvinvointialueen kanssa käydään valtuustokausittaiset hyvinvointialueneuvottelut. Hyvinvointialuelain mukaan (611/2021 § 14) hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Neuvottelujen koollekutsujana toimii hyvinvointialue ja neuvotteluihin osallistuu kunnasta myös poliittista johtoa.

Näiden neuvottelujen lisäksi hyvinvointialueen ja kunnan johtoryhmät tapaavat keväisin. Syksyisin järjestetään vuosittaiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut, joissa määritellään kunnalle ja hyvinvointialueelle yhteisiä painopisteitä.

Näiden neuvotterurakenteiden lisäksi kunnan ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä tehdään liittyen hyvinvointialueen palveluverkkoon sekä eri väestöryhmiin liittyvillä yhdyspinnoilla, kuten opiskeluhuoltoon, ikäihmisten hyvinvointiin ja työttömien hyvinvointiin liittyvissä teemoissa.

Järjestöyhteistyön kehittäminen

Laajan hyvinvointisuunnitelman yhteydessä toimii myös kunnan Järjestöohjelma. Järjestöohjelman tavoitteiden etenemistä koordinoi kunnassa yhteisöasiantuntija.

Avustussäännön päivitysprosessi on käynnissä, ja päivitetyn säännön hyväksyminen ja voimaantulo ajoittuvat vuodelle 2027. Uudesta avustussäännöstä tullaan viestimään ja tarjoamaan tukea järjestöille sen käyttöönotossa.

Lisäksi verkostoyhteistyön kehittämisessä otetaan huomioon järjestökenttä ja sen tarjoamat mahdollisuudet kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Järjestökentältä kartoitetaan yhteistyön sujuvuutta vuosittaisella kyselyllä ja viestitään ajankohtaisista asioista uutiskirjeellä.

1.4 Vihdin kunnan organisaatio

Palveluorganisaatio

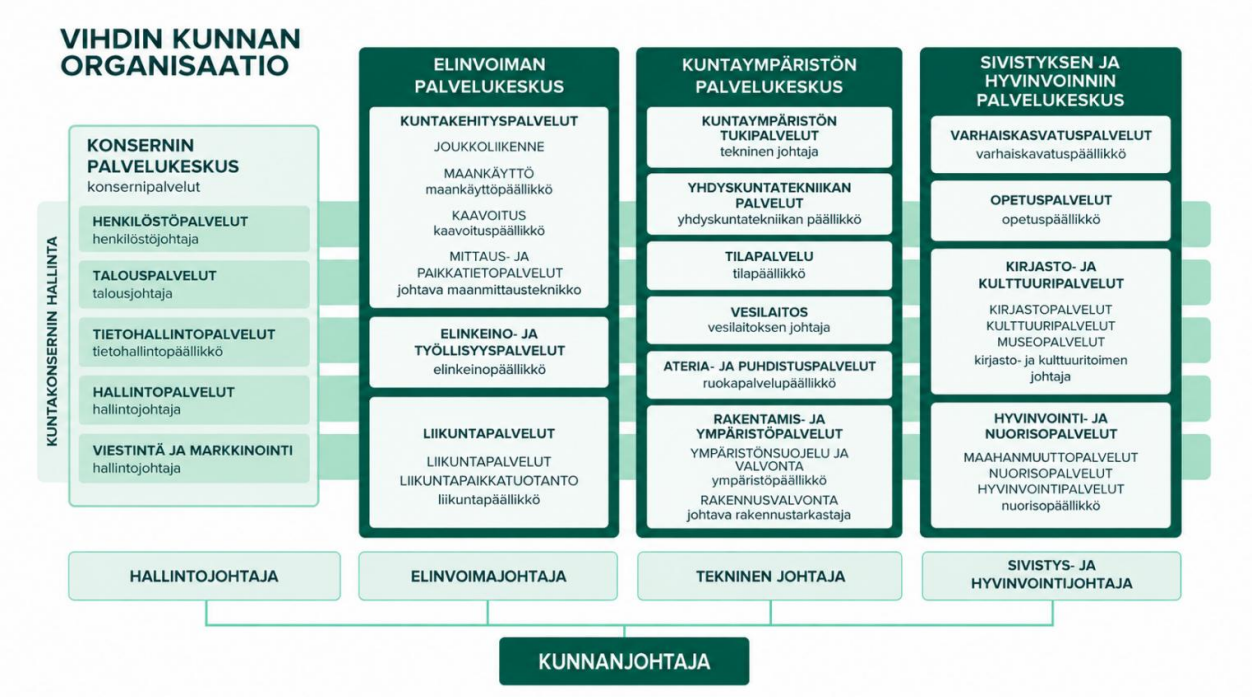

Toimielinorganisaatio

TOIMIELIN JA TULOSALUE

Keskusvaalilautakunta
Tarkastuslautakunta
Kunnanvaltuusto
Kunnanhallitus
Konsernipalvelut
Sivistyslautakunta
Opetuspalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
Hyvinvointilautakunta
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut
Hyvinvointi- ja nuorisopalvelut
Elinvoimalautakunta
Kuntakehityspalvelut
Liikuntapalvelut
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut
Tekninen lautakunta
Kuntaympäristön tukipalvelut
Yhdyskuntatekniikan palvelut
Tilapalvelu
Vesilaitos
Ateria- ja puhdistuspalvelut
Rakentamis- ja ympäristölautakunta
Rakentamis- ja ympäristöpalvelut

1.5 Henkilöstö

Henkilöstön määrä

Henkilöstömäärä on vaihdellut vuosien 2024–2026 1189 ja 1198 työntekijän välillä. Huomionarvoisin muutos on systemaattinen trendi vakinaisen henkilöstön määrän lisääntymisessä.

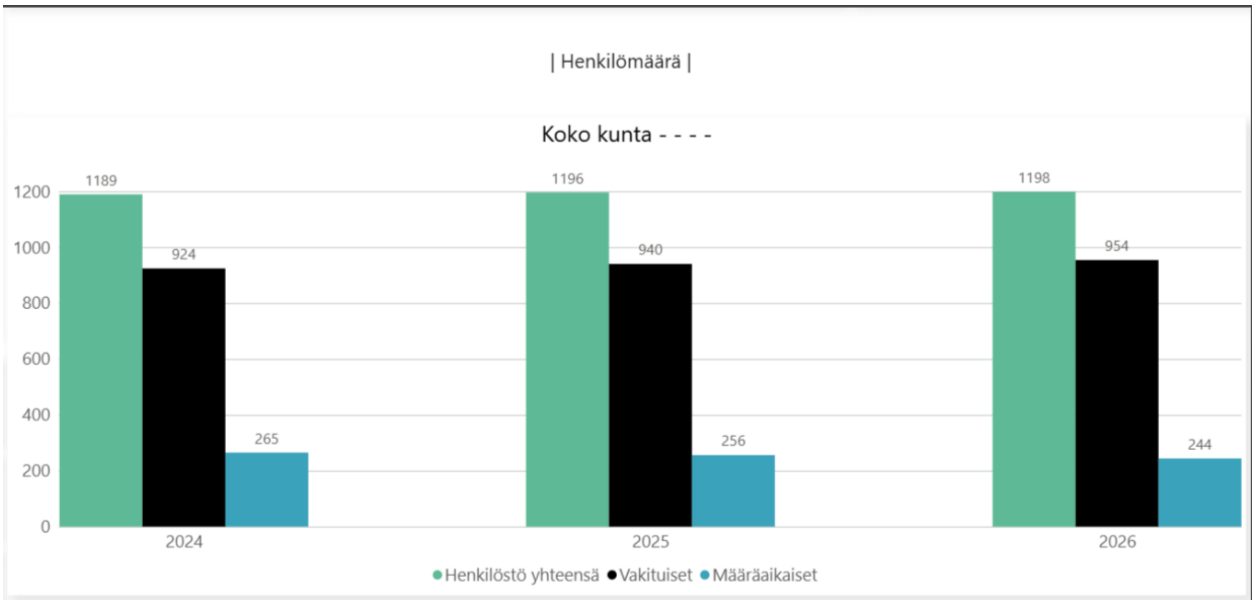

(Taulukossa vuodet 2024-2025 ovat toteutuneen mukaisia, vuosi 2026 tämän hetkisten palvelussuhteiden mukainen, loppuvuoden muutokset saattavat tuoda muutoksia lukuihin.)

Henkilöstötyön strategiset tavoitteet

Vihdissä kunnan henkilöstötyön strategiset linjaukset sisältyvät kunnan strategiaan: ”Kunnan vahvojen, strategian mukaisten peruspalveluiden ja hyvinvoivan yhteisön kulmakivenä on osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, joka tuntee työnsä merkityksellisyyden kuntalaisille. Henkilöstötyötä tuetaan arvo- ja strategialähtöisellä johtamisella. Kunnassa edistetään myönteistä ilmapiiriä ja yhteishenkeä. Toimintaa kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella.”

Yhteisenä keskeisenä tavoitteena vuoden 2027 aikana on henkilöstöohjelman päivittäminen uuden valmistuvan kuntastrategian mukaiseksi. Toisena strategisena tavoitteena on saada aikaan strateginen henkilöstösuunnitelma, jossa huomioidaan mm. palvelutarpeen mukanaan tuomat muutokset mm. syntyvyyden vähenemisen myötä.

Kunkin palvelukeskuksen strategiset teot on kuvattu tarkemmin tämän talousarvion palvelukeskusten tuloskorteilla. Omien strategisten tavoitteiden ohella henkilöstöpalvelut pyrkivät tukemaan palvelukeskusten työtä kehittämällä yhä parempia ja ajantasaisempia työkaluja esihenkilö- ja johtamistyön tueksi.

Henkilöstökustannukset

Käyttötalouden henkilöstökustannusten kokonaismäärä vuoden 2027 talousarviossa on 61,1 milj. € (v. 2026 MTA 60,9 milj. €, v. 2025 TP 58,6 milj. €).

Kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimusten voimassa oleva kausi on 1.5.2025–29.2.2028, eli kolme

vuotta ja kymmenen kuukautta. Pitkä sopimuskausi helpottaa henkilöstökustannusten ennakointia. Alla olevassa taulukossa on kuvattu korotusten ajankohta ja korotusten suuruus koko sopimuskauden aikana. Vuonna 2027 kunta-alan palkkoihin tulee 1.4.2027 yleiskorotus (2 %), sekä paikallinen järjestelyerä (0,40 %) ja paikallinen palkkauksen kehittämisohjelmaerä (0,40 %).

		KVTES	OVTES pl. osio G	OVTES osio G	TS	TTES
1.6.2025	Kehittämisohjelmaerä (paikallinen erä)	0,45 % (Liite 15 0,80 %)	0,40 %	0,25 %	0,50 % + 0,15 %	0,40 %
1.6.2025	Kehittämisohjelmaerä (keskitetty erä)**	–	–	–	0,15 %	0,40 %
1.10.2025	Yleiskorotus	2,50 % / 53 €	2,50 %		2,50 % / 53 €	2,50 %
1.8.2026	Yleiskorotus	2,27 %	2,27 %		2,27 %	2,27 %
1.10.2026	Paikallinen järjestelyerä	0,20 %	0,20 %		0,20 %*	0,20 %*
1.10.2026	Kehittämisohjelmaerä (paikallinen erä)	0,40 %	0,40 %***	0,40 %***	0,40 %*	0,40 %*
1.4.2027	Yleiskorotus****	2,00 %	2,00 %		2,00 %	2,00 %
1.4.2027	Paikallinen järjestelyerä****	0,40 %	0,40 %		0,40 %*	0,40 %*
1.4.2027	Kehittämisohjelmaerä (paikallinen erä)	0,40 %	0,40 %*****	0,40 %*****	0,40 %*	0,40 %*
1.2.2028	Kehittämisohjelmaerä (paikallinen erä)	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %*	1,00%*

Jonkin verran henkilöstökustannuksia tulee nostamaan henkilöstölisäykset, jotka on esitelty tarkemmin alla olevassa taulukossa.

Sivistyspalvelukeskuksen resurssilisäykset

Oppilashallinto-ohjelma Primuksen ja Wilman pääkäyttäjän tehtävä on ollut määräaikainen keväästä 2026 lähtien ja sitä esitetään vakinaistettavaksi 1.8.2027 alkaen tehtävän sisältöä paremmin kuvaavalla nimikkeellä; opetuksen järjestelmäasiantuntija. Tehtävä pitää sisällään oppilashallinto-ohjelman kehittämistyön, perusopetuslain edellyttämän tuen lomakkeiden laadinnan, ylläpidon, raportoinnin ja uusiin tilastointimääräyksiin vastaamisen valtionosuuksien saamiseksi. Vaikka tehtävän palkkakulut ovat opetuspalveluiden tulosalueella, tehtävä sisältää myös varhaiskasvatukseen liittyviä asiantuntijatehtäviä.

Kuntaympäristön resurssilisäykset

Kuntaympäristön rakentamis- ja ympäristöpalveluiden tulosalueelle
esitetään määräaikaisen rakennuttajapäällikön vakanssin vakinaistamista investointien johtamisen jatkuvan tarpeen perusteella 1.6.2027 alkaen. Nykyinen rakennuttajapäällikkö hoitaa virkaa tekevänä tilapäällikön tehtävää, mutta rakennuttajapäällikön vakanssia tarvitaan jatkossakin tilapalvelun investointikokonaisuuden johtamiseen. Vuoden 2027 talousarvioon palkkakustannukset on varattu puolelle vuodelle olettaen, että tilapäällikön vakanssi saadaan täytettyä vuoden aikana. Tilapalvelun vaativat investoinnit, kuten kirkonkylän

lämmitysjärjestelmä, kirjaston peruskorjaus ja paloasema, edellyttävät suunnitelmallista valmistelua, hankkeiden yhteensovittamista sekä kustannusten, aikataulujen ja laadun hallintaa. Vakinaistamisella turvataan investointien pitkäjänteinen johtaminen, osaamisen jatkuvuus ja hankkeiden hallittu toteutus.

Konsernipalveluiden resurssilisäykset

Konsernipalveluiden palvelukeskuksen talouspalveluihin esitetään taloussihteerin toimen vakinaistamista 1.1.2027 alkaen. Tehtävä muodostuu kunnan maksuliikenteen ja myyntireskontran jatkuvaluonteisista ja toiminnan kannalta kriittisistä tehtävistä. Maksuliikenteen hoitaminen, maksuvalmiuden seuranta, järjestelmien pääkäyttäjyys sekä myyntireskontran tukeminen ja sijaistaminen edellyttävät pysyvää kokoaikaista työpanosta. Vakinaistamisella turvataan riittävä henkilöstöresurssi, osaamisen jatkuvuus ja talousprosessien toimintavarmuus sekä mahdollistetaan toimintojen pitkäjänteinen kehittäminen ja ettei tule sijaistamisen kautta talouspalveluissa vaarallisten työyhdistelmien päällekkäisyyttä.

Konsernipalveluiden palvelukeskuksen henkilöstöpalveluihin esitetään osa-aikaisen palkkasihteerin (50 %) sijaisuuden jatkumista 30.6.2027 saakka HR-työpöydän käyttöönoton ja palkkahallinnon kotiuttamisen loppuun viemiseksi sekä palkkahallinnon haavoittuvuuden pienentämiseksi.

Konsernipalveluiden tietohallintopalveluihin esitetään tietohallinnon kilpailutuksen läpiviennin turvaamiseksi määräaikaisen tietohallinnon suunnittelijan vakanssin täyttämistä vuoden 2027 ajaksi. Suunnittelijan tehtävän täyttämisellä turvataan kunnan tietohallinnon palveluiden saattaminen muotoon, jossa niiden kilpailuttaminen on mahdollista. Vakanssin määräraha ennakoidaan säästettävän tietohallinnon kilpailutus- ja käyttöönottokustannuksissa.

Elinvoimapalveluiden resurssilisäykset

Elinvoiman palvelukeskuksen elinkeinopalveluihin esitetään ura- ja työhönvalmentajan vakanssin vakinaistamista 1.1.2027 alkaen. Tehtävä tuotetaan ostopalveluna Kirkkonummen kunnalle/työllisyysalueelle, joka ostaa palvelun täyteen hintaan Vihdin kunnalta. Sopimus Kirkkonummen kunnan kanssa on voimassa toistaiseksi vuoden kerrallaan, ja ainakin 2027 loppuun. Tehtävää hoitanut henkilö palkataan nyt kolmatta kertaa ketjutetusti samaan tehtävään, eli vakanssille on näin ollen pysyvä tarve.

Henkilöstöjohtaminen, työhyvinvointi, työkykyjohtaminen

Vaikka työhyvinvointi kiteytyy työpaikoilla koettuun työhyvinvointiin ja lähiesihenkilöiden työhyvinvointijohtamiseen, jatketaan kunnassa myös kuntasoisten pito- ja vetovoimatekijöiden tunnistamista ja edistämistä. Työyksikkötasolla henkilöstötutkimuksessa saatuja tuloksia hyödynnetään osana työyksiköiden kehittämistä.

Vuoden 2027 aikana käyttöön otettavalla Hr-työpöydällä ja siihen sisältyvillä HRD-osioilla (koulutusten hallinta, kehityskeskustelut, tehtäväkuvien dokumentointi, varhainen tuki) kehitetään esihenkilö- ja johtamistyökaluja koko organisaation käyttöön. Yksi merkittävä etu em. osioiden käyttöönotossa on työyksiköissä käytyjen keskustelujen ja tehtyjen päätösten entistä systemaattisempi dokumentointi. Koulutusten hallinta tuo merkittää lisänäkyvyyttä osaamisen johtamiseen ja sen kehittämiseen.

Työkykyjohtaminen on keskeinen osa henkilöstöjohtamista ja kestävää menestystä. Sen tavoitteena on ylläpitää ja edistää työntekijöiden työkykyä koko työuran ajan, mikä vaikuttaa positiivisesti tuottavuuteen ja koettuun työhyvinvointiin ja vähentää vaihtuvuutta ja sairauspoissaoloja.

Työturvallisuusjohtamisen keskeisenä työkaluna Vihdissä on Wpro-ohjelmistokokonaisuus, jonka

avulla voidaan dokumentoida ja analysoida riskien tunnistaminen, vaara- ja uhkatilanteiden esiintyminen sekä toimenpiteet niiden parantamiseen.

Tärkeimmät henkilöstö- ja työhyvinvointijohtamisen tavoitteet ja mittarit, joilla onnistumista seurataan, tullaan kirjaamaan päivitettävään henkilöstöohjelmaan.

Henkilöstömenot yhteensä	TP 2024	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	TA 2027	MTA26 / TA27%
Henkilöstömenot yhteensä	56 789 457	58 566 386	60 957 371	61 162 139	61 128 838	0,3 %
Palkat yhteensä	46 303 528	47 668 484	49 629 492	49 821 368	50 192 877	1,1 %
Henkilöstösivukulut	10 485 929	10 897 902	11 327 879	11 340 771	10 935 961	-3,5 %

Henkilöstömenot tulosalueittain	TP 2024	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	TA 2027	MTA26 / TA27%
Keskusvaalilautakunta	136 938	101 052	0	0	57 464	0,0 %
Tarkastuslautakunta	10 412	11 705	12 596	15 806	10 609	-15,8 %
Kunnanhallitus						
Konsernipalvelut	2 410 508	4 096 768	4 575 733	4 477 253	3 916 258	-14,4 %
Sivistyslautakunta						
Opetuksen tulosalue	26 143 929	26 405 560	26 909 544	27 632 659	26 994 605	0,3 %
Varhaiskasvatuksen tulosalue	14 636 851	14 853 563	15 366 463	15 008 750	15 609 357	1,6 %
Hyvinvointilautakunta						
Hyvinvointi- ja nuorisopalvelut	1 045 728	933 899	1 001 950	1 036 854	997 826	-0,4 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	984 017	944 117	988 658	990 553	1 047 702	6,0 %
Elinvoimalautakunta						
Kuntakehityspalvelut	3 786 025	1 599 841	1 867 020	1 803 039	1 958 494	4,9 %
Liikuntapalvelut	586 116	912 022	1 013 191	972 967	1 046 912	3,3 %
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	1 083 601	440 431	398 888	466 565	474 047	18,8 %
Tekninen lautakunta*						
Kuntaympäristön tukipalvelut	1 428 625	8 900	21 679	31 810	27 570	27,2 %
Yhdyskuntatekniikan palvelut	898 622	1 090 550	1 197 355	1 176 686	1 222 405	2,1 %
Tilapalvelut	1 478 522	1 626 654	1 684 633	1 681 861	1 619 919	-3,8 %
Vesihuoltolaitos	880 457	3 876 339	4 108 806	864 504	913 098	-77,8 %
Ateria- ja puhdistuspalvelut	538 438	860 762	864 800	4 104 692	4 266 824	393,4 %
Rakentamis- ja ympäristölautakunta						
Rakentamis- ja ympäristöpalvelut	740 670	804 223	946 055	898 140	965 748	2,1 %
Yhteensä	56 789 457	58 566 386	60 957 371	61 162 139	61 128 838	

Uudet vakanssit vuonna 2027

PAVLELUKESKUS JA TULOSALUE	NIMIKE	VIRKA/ TOIMI	VAKINAINEN/ MÄÄRÄAIKAINEN AJALLE	ALKAMIS-PVÄ	KUSTANNUS/VUOSI 2026	VAKANSSIN PERUSTELUT
SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN PALVELUKESKUKSEN UUDET TEHTÄVÄT						
Opetuspalvelut	Opetuksen järjestelmäasiantuntija	Toimi	Vakinainen	1.8.2027	20 000	Oppilashallinto-ohjelma Primuksen ja Wilman pääkäyttäjän tehtävä on ollut määräaikainen keväästä 2026 lähtien ja sitä esitetään vakinaistettavaksi 1.8.2027 alkaen tehtävän sisältöä paremmin kuvaavalla nimikkeellä. Tehtävä pitää sisällään oppilashallinto-ohjelman kehittämistyön, perusopetuslain edellyttämän tuen lomakkeiden laadinnan, ylläpidon, raportoinnin ja uusiin tilastointimääräyksiin vastaamisen valtionosuuksien saamiseksi. Vaikka tehtävän palkkakulut on opetuspalveluiden tulosalueella, tehtävä sisältää myös varhaiskasvatukseen liittyviä asiantuntijatehtäviä.
KUNTAYMPÄRISTÖN PALVELUKESKUKSEN UUDET TEHTÄVÄT						
Tilapalvelu	Rakennuttajapäällikkö	Toimi	Vakinainen	1.6.2027	50 000	Esitetään määräaikaisen rakennuttajapäällikön vakanssin vakinaistamista investointien johtamisen jatkuvan tarpeen perusteella. Nykyinen rakennuttajapäällikkö hoitaa virkaa tekevänä tilapäällikön tehtävää, mutta rakennuttajapäällikön vakanssia tarvitaan jatkossakin tilapalvelun investointikokonaisuuden johtamiseen. Vuoden 2027 talousarvioon palkkakustannukset on varattu puolelle vuodelle olettaen, että tilapäällikön vakanssi saadaan täytettyä vuoden aikana. Tilapalvelun vaativat investoinnit, kuten kirkonkylän lämmitysjärjestelmä, kirjaston peruskorjaus ja paloasema, edellyttävät suunnitelmallista valmistelua, hankkeiden yhteensovittamista sekä kustannusten, aikataulujen ja laadun hallintaa. Vakinaistamisella turvataan investointien pitkäjänteinen johtaminen, osaamisen jatkuvuus ja hankkeiden hallittu toteutus.
KONSERNIN PALVELUKESKUKSEN UUDET TEHTÄVÄT						

Konsernipalvelut/Talouspalvelut	Taloussihteeri	Toimi	Vakinainen	1.1.2027	50 000	Vakanssi esitetään vakinaistettavaksi. Tehtävä muodostuu kunnan maksuliikenteen ja myyntireskontran jatkuvaluonteisista ja toiminnan kannalta kriittisistä tehtävistä. Maksuliikenteen hoitaminen, maksuvalmiuden seuranta, järjestelmien pääkäyttäjyys sekä myyntireskontran tukeminen ja sijaistaminen edellyttävät pysyvää kokoaikaista työpanosta. Vakinaistamisella turvataan riittävä henkilöstöresurssi, osaamisen jatkuvuus ja talousprosessien toimintavarmuus sekä mahdollistetaan toimintojen pitkäjänteinen kehittäminen ja ettei tule sijaistamien kautta talouspalveluissa vaarallisten työyhdistelmien päällekkäisyyttä.
Konsernipalvelut/Tietohallintopalvelut	Tietohallintosuunnittelija	Toimi	Määräaikainen 12kk	1.1.2027	43 500	Tietohallinnon kilpailutuksen läpiviennin turvaamiseen esitetään määräaikaisen tietohallinnon suunnittelijan vakanssin täyttämistä vuoden 2027 ajaksi. Suunnittelijan tehtävän täyttämisellä turvataan kunnan tietohallinnon palveluiden saattaminen muotoon, jossa niiden kilpailuttaminen on mahdollista. Vakanssin määräraha ennakoidaan säästettävän tietohallinnon kilpailutus- ja käyttöönottokustannuksissa.
Konsernipalvelut/Henkilöstöhallinto	Palkkasihteeri	Toimi	Määräaikainen 6kk	1.1.2027	20 000	Esitetään osa-aikaisen (50 %) sijaisuuden jatkumista 30.6.2027 saakka HR-työpöydän käyttöönoton ja palkkahallinnon kotiuttamisen
ELINVOIMAN PALVELUKESKUKSEN UUDET TEHTÄVÄT						
Elinkeinopalvelut/työllisyyspalvelut	Ura- ja työhönvalmentaja	Toimi	Vakinainen	1.1.2027	45 000	Vakanssi esitetään vakinaistettavaksi. Syy, tehtävässä tuotetaan ostopalvelua Kirkkonummen kunnalle/työllisyysalueelle, joka ostaa palvelun täyteen hintaan. Sopimus on voimassa toistaiseksi vuoden kerrallaan, ja ainakin 2027 loppuun. Tehtävää hoitava henkilö palkataan nyt kolmatta kertaa ketjutetusti samaan tehtävään.

Muita henkilöstömäärään ja tai henkilöstökustannuksiin vaikuttavia asioita vuonna 2027

PAVLELUKESKUS JA TULOSALUE	TOIMENPIDE	PERUSTELU
KONSERNIN PALVELUKESKUS		
Konsernipalvelut	Hallinnon korkeakouluharjoittelija	Konsernipalveluissa pyritään vakiinnuttamaan korkeakouluharjoittelijan tehtävä siten, että vuosittain voidaan ottaa 1–2 harjoittelijaa tukemaan toiminnan kehittämistä. Harjoittelujaksojen tavoitteena on tarjota vaativia hallinnon ja talouden kehittämistehtäviä sekä samalla vahvistaa kunnan työnantajakuvaa houkuttelevana ja kehittyvänä tulevaisuuden työpaikkana. Harjoittelijoiden palkkauksesta ei aiheudu lisämäärärahatarvetta, sillä kustannukset katetaan joko korkeakoulujen myöntämillä harjoittelutuilla tai konsernipalveluiden sisäisillä menosäästöillä kuluvan vuoden aikana.

1.6 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoitus

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Tämä tarkoittaa, että päätöksenteon perustana oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, ja että kunnan omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat olennainen osa kunnan ja kuntakonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seurantaa sekä arviointia.

Vastuut ja velvollisuudet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan työnjaosta ja vastuista säädetään sekä kuntalaissa että kunnan hallinto- ja toimintasäännössä. Vihdin kunnanvaltuusto 24.2.2025 § 16 on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja ohjeiden periaatteet, jotka koskevat kaikkia kunnan toimielimiä, kunnan johtoa eri organisaatiotasoilla ja kaikkia esihenkilöasemassa olevia. Sisäisen valvonnan periaatteiden tarkoituksena on varmistaa, että kaikki toimijat noudattavat yhteisesti sovittuja ja hyväksyttyjä toimintatapoja. Kunnan toiminnot on järjestettävä ja toimintaa johdettava niin, että organisaation kaikilla tasoilla ja kaikessa toiminnassa on riittävä sisäinen valvonta. Sisäistä valvontaa, sisäistä tarkastusta ja riskienhallintaa voidaan täydentää erilaisilla muilla kunnanhallituksen ohjeilla ja periaatteille, joita voidaan täydentää vuosittain esimerkiksi talousarvion täytäntöönpano-ohjeen hyväksymisen yhteydessä.

Valvontajärjestelmä

Kunnan omaehtoinen valvontajärjestelmä koostuu luottamushenkilöelinten, viranhaltijaorganisaation sekä tilintarkastusyhteisön suorittamasta valvonnasta. Muuta kuin kunnan omaehtoista valvontaa suorittavat kuntalaiset sekä valtion että EU:n viranomaiset. Kunnan omaehtoinen valvontajärjestelmä voidaan jakaa edelleen sisäiseen ja ulkoiseen valvontaan. Ulkoisella valvonnalla tarkoitetaan valtuuston alaisuudessa tapahtuvaa tilivelvollisesta hallinnosta riippumatonta valvontaa. Sisäisellä valvonnalla taas tarkoitetaan hallituksen ja toimivan johdon järjestämää valvontaa (Kuntalaki 39§). Kunnanhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta, asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista päättäminen kuuluu kuitenkin kuntalain 14 §:n mukaan valtuustolle. Ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Tavoitteena on, että ohjaus- ja valvontajärjestelmät tuottavat johtaville viranhaltijoille ja luottamustoimielimille oikeat ja riittävät tiedot päätöksenteon ja toiminnan arvioinnin pohjaksi. Valvonnan riittävyyden varmistamiseksi johto suunnittelee ja järjestää toiminnot tavalla, joka antaa kohtuullisen varmuuden siitä, että riskit hallitaan tarkoituksenmukaisesti ja organisaation päämäärät ja tavoitteet saavutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.

Konsernivalvonta

Konsernivalvonnalla varmistetaan, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, ja että päätösten perustana oleva tieto on riittävää ja luotettavaa. Lisäksi varmistetaan, että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Konsernivalvonnasta vastaa hallintosäännössä määritelty konsernijohto. Konserniohjeella ja omistajapoliittisilla linjauksilla tuetaan kuntakonsernin omistajapoliittista ohjausta, kuntastrategian toteutumista, toiminnallisten ja talou-

dellisten tavoitteiden saavuttamista sekä tytäryhteisöjen toimintaa. Konserniohjeella yhtenäistetään tytäryhteisöjen ohjausta, toimintakulttuuria ja käytäntöjä sekä emon ja tytäryhteisöjen välillä että tytäryhteisöjen kesken.

Sisäiseen valvontaan, riskienhallintaa ja konsernivalvontaan liittyvät keskeiset ohjeet:

- kunnanvaltuuston hyväksymä hallinto- ja toimintasääntö, johon on sisällytetty sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja tehtävät ja vastuut
- Vuosittainen talousarvion täytäntöönpano-ohje
- Konserniohje
- omistajapoliittiset linjaukset
- Palvelukeskusten omat ohjeet
- muu sisäiseen valvontaan liittyvä ohjeistus on koottu Vihdin kunnan intranettiin ja/tai julkaistu kaupungin www-sivuilla

Riskienhallinta ja riskien kartoitus

Kunnassa on viime vuosina kehitetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosesseja kohti kokonaisvaltaisempaa ja yhtenäisempää riskienhallintaa. Tavoitteena on kytkeä riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta nykyistä tiiviimmin osaksi johtamista, toiminnan suunnittelua, talousarvioprosessia ja seurantaa.

Riskienhallinnan vuosittainen prosessi noudattaa kunnan toiminnan ja talouden suunnittelun sekä raportoinnin aikataulua. Riskikartoituksessa tunnistetaan kunnan tavoitteiden toteutumiseen vaikuttavat keskeiset riskit, arvioidaan niiden merkitys sekä määritellään tarvittavat hallintatoimenpiteet ja vastuut. Riskienhallinta kytketään kunnan strategisiin, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin sekä kuntakonsernin johtamiseen.

Riskienhallinnan tavoitteena on tukea tavoitteiden saavuttamista, vahvistaa päätöksenteon tietopohjaa, varmistaa toiminnan jatkuvuus ja lainmukaisuus sekä turvata kunnan voimavarojen tarkoituksenmukainen käyttö. Riskikartoituksen tuloksista ja sisäisen valvonnan järjestämisestä annetaan vuosittain selonteko kunnanhallitukselle.

Riskit on luokiteltu niiden arvioidun merkittävyyden perusteella sietämättömiin tai toteutuneisiin, merkittäviin, huomioitaviin ja vähäisiin riskeihin. Talousarviossa kuvataan erityisesti kuntakonsernin merkittävät ja huomioitavat riskit sekä niille määritellyt hallintakeinot. Riskien arviointi perustuu palvelukeskusten, kunnan johtoryhmän ja kuntakonsernin havaintoihin, jotka on sisällönanalyysissä yhdistetty kuntatasoisiksi riskikokonaisuuksiksi. Yhteensä viimeisimmässä riskianalyysissä on tunnistettu 137 erilaista riskiä, joista on koostettu 51 hallintakeinoa.

Riskikartoituksen havainnoista muodostetut kuntatasoiset riskikokonaisuudet esitetään riskikaaviossa. Seuraavassa kuvataan näiden kokonaisuuksien keskeistä sisältöä, mahdollisia vaikutuksia ja hallinnan keinoja.

Kunnan riskikartoituksen perusteella keskeiset riskit liittyvät palveluverkon ja yhdyskuntarakenteen sopeuttamiseen, kasvua tukeviin investointeihin, talouden rakenteelliseen tasapainoon, henkilöstön ja tietojärjestelmien toimintavarmuuteen sekä kyber- ja infrastruktuuririskeihin. Riskien välillä on merkittäviä keskinäisiä riippuvuuksia. Esimerkiksi väestökehitys ja palveluverkkoratkaisut vaikuttavat talouden tasapainoon, investointitasoon ja henkilöstötarpeeseen, kun taas tietojärjestelmien ja infrastruktuurin häiriöt voivat vaikuttaa samanaikaisesti useisiin palveluihin.

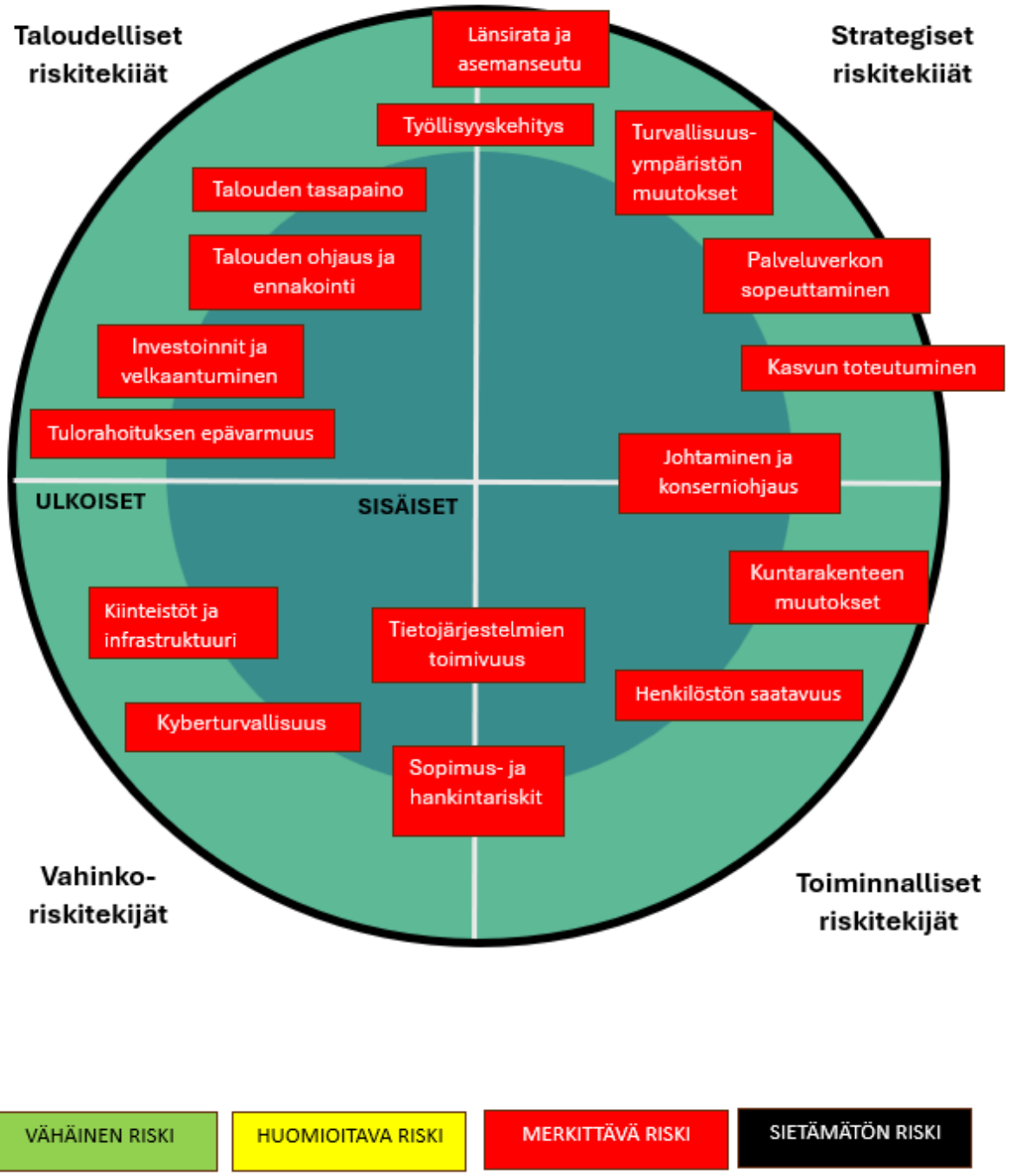

Kuva: Vihdin kunnan riskikartoitus 2026

Strategiset riskit

Strategisissa riskeissä korostuvat palveluverkon sopeuttaminen, kunnan kasvutavoitteiden toteutuminen, työllisyyskehitys, johtamis- ja konserniohjaus, kunta- ja yhdyskuntarakenteen muutokset, Länsiradan ja asemanseudun kehitys sekä kansallisen ja kansainvälisen turvallisuusympäristön muutokset.

Väestökehityksen, ikärakenteen ja alueellisen palvelukysynnän muutokset edellyttävät palveluverkon, toimi-

tilojen ja henkilöstöresurssien oikea-aikaista sopeuttamista. Syntyvyyden lasku vaikuttaa erityisesti varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoon, mutta samaan aikaan yksilöllisten ja vaativien palvelutarpeiden kasvu voi lisätä henkilöstö- ja osaamistarvetta. Riskinä on, etteivät palveluverkkoa ja resursseja koskevat ratkaisut etene riittävän nopeasti suhteessa palvelutarpeen muutokseen.

Kunnan kasvun toteutuminen riippuu maanhankinnan, kaavoituksen, infrastruktuurin rakentamisen, tontinluovutuksen ja yritysalueiden kehittämisen onnistumisesta. Ulkoisia epävarmuustekijöitä ovat muun muassa asunto- ja toimitilamarkkinoiden kehitys, rakentamisen suhdanne sekä yritysten investointihalukkuus. Riskinä on, etteivät kunnan tekemät investoinnit johda tavoiteltuun väestön, työpaikkojen ja verotulojen kasvuun tai että kasvu toteutuu suunniteltua hitaammin.
Työllisyyden ja työpaikkamäärän kehitykseen vaikuttavat yleinen suhdannetilanne, yritysten toimintaedellytykset sekä työllisyyspalvelujen vaikuttavuus. Työttömyyden kasvu voi heikentää kunnan verotulopohjaa ja lisätä kunnan rahoitusvastuuta. Keskeistä on toimiva yhteistyö työllisyysalueen kuntien kanssa sekä sellaisten palveluketjujen rakentaminen, jotka tukevat työllistymistä kustannustehokkaasti.

Johtamisjärjestelmän, vastuiden, tiedonkulun ja toimeenpanon toimivuus vaikuttaa kunnan kykyyn reagoida toimintaympäristön muutoksiin. Kuntakonsernissa korostuvat lisäksi omistajatavoitteiden selkeys, konsernivalvonta ja omistajaohjauksen johdonmukaisuus. Puutteet johtamisessa tai konserniohjauksessa voivat viivästyttää päätösten toimeenpanoa, heikentää tavoitteiden toteutumista ja kasvattaa kunnan taloudellisia tai toiminnallisia vastuita.

Vihdin hajanainen yhdyskuntarakenne vaikeuttaa palveluverkon ja yhteistyörakenteiden pitkäjänteistä suunnittelua ja voi kasvattaa palvelujen järjestämisen kustannuksia. Valtion linjaukset sekä lähialueen kuntien taloudellisen tai toiminnallisen aseman muutokset voivat lisäksi vaikuttaa kuntien väliseen yhteistyöhön, palvelujen järjestämiseen, kunnan tehtäviin ja vastuisiin sekä pitkällä aikavälillä kuntarakenteeseen.

Länsirata ja asemanseutu muodostavat Vihdille poikkeuksellisen merkittävän strategisen investointi- ja kasvukokonaisuuden. Hankkeen toteutuminen, ajoitus ja kustannukset riippuvat valtion, muiden kuntien ja hanketoimijoiden ratkaisuista sekä Vihdin omasta investointi- ja rahoituskyvystä. Hankkeen viivästyminen, kustannusten kasvu tai ennakoitua vähäisemmät kasvu- ja tulovaikutukset voivat heikentää siihen liittyvien investointien taloudellista perusteltavuutta ja kaventaa kunnan taloudellista liikkumavaraa.

Geopoliittinen jännite, hybridiuhat ja kansallisen turvallisuusympäristön muutokset voivat vaikuttaa energian ja materiaalien saatavuuteen, kustannustasoon, toimitusketjuihin, kriittiseen infrastruktuuriin ja kunnan varautumistarpeisiin. Vaikka riskien syntyminen on pääosin kunnan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella, niiden seurauksiin voidaan varautua jatkuvuussuunnittelulla, toimivilla yhteistyörakenteilla ja ajantasaisilla valmiusjärjestelyillä.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisissa riskeissä korostuvat henkilöstön saatavuus ja osaamisen jatkuvuus, sopimus- ja hankintaprosessien hallinta sekä tietojärjestelmien ja digitaalisten prosessien toimivuus.

Henkilöstöriskit liittyvät osaavan työvoiman saatavuuteen, henkilöstön kuormittumiseen, poissaoloihin, vaihtuvuuteen ja avainhenkilöriippuvuuteen. Kriittisen osaamisen keskittyminen yksittäisille henkilöille voi vaarantaa palvelujen jatkuvuuden poissaolo- ja muutostilanteissa. Samalla pitkittyneet muutokset ja talouden sopeuttamistarpeet voivat heikentää työhyvinvointia ja organisaation muutoskykyä. Riskien hallinta edellyttää osaamisen jakamista, varahenkilöjärjestelyjä, suunnitelmallista perehdytystä, johtamisen kehittämistä sekä työhyvinvoinnin aktiivista seurantaa.

Sopimusten ja hankintojen suuren määrän vuoksi kunnassa tarvitaan yhtenäisiä menettelytapoja sopimusten valmisteluun, hyväksymiseen, tallentamiseen ja valvontaan. Riskit liittyvät muun muassa sopimusten kattavuuteen, vastuuhenkilöiden määrittelyyn, määräaikojen ja velvoitteiden seurantaan, hankintamenettelyjen lainmukaisuuteen sekä toimittajariippuvuuksiin. Puutteellinen sopimus- tai hankintahallinta voi johtaa taloudellisiin menetyksiin, oikeudellisiin seuraamuksiin tai palvelujen jatkuvuuden häiriöihin.

Kunnan palvelutuotanto ja hallinto ovat vahvasti riippuvaisia tietojärjestelmistä, tietoliikenneyhteyksistä ja järjestelmien välisistä rajapinnoista. Järjestelmähäiriöt, puutteelliset integraatiot, toimittajariippuvuudet ja järjestelmämuutosten hallinnan ongelmat voivat heikentää palvelutuotantoa, päätöksentekoa, raportointia, palkanmaksua ja maksuliikennettä. Riskien hallinta edellyttää järjestelmien toimivuuden seurantaa, selkeitä vastuita, toimivia varajärjestelyjä sekä jatkuvuus- ja palautumissuunnitelmien säännöllistä testaamista.

Taloudelliset riskit

Taloudellisissa riskeissä korostuvat taloussuunnittelun ja ennustamisen luotettavuus, kunnan tulorahoituksen epävarmuus, käyttötalouden rakenteellinen tasapaino sekä korkea investointitaso ja velkaantuminen.

Talousarvioiden realistisuus, ennusteiden ajantasaisuus ja poikkeamiin reagointi ovat keskeisiä kunnan talouden hallinnassa. Riskinä on, että toimintamenojen tai tulojen kehityksessä tapahtuvia muutoksia ei tunnisteta riittävän aikaisin tai että tarvittavat korjaavat toimenpiteet viivästyvät. Talouden johtaminen edellyttää yhtenäisiä käytäntöjä, järjestelmien tehokasta hyödyntämistä, ajantasaista raportointia sekä toimielinten ja viranhaltijajohdon selkeää vastuuta talousarvion toteutumisesta.

Kunnan tulorahoitukseen vaikuttavat valtionosuuksien, verotulojen, työllisyyden ja omaisuuden luovutustulojen kehitys. Valtionosuusjärjestelmän ja verotuksen muutokset voivat aiheuttaa kunnan tulopohjaan vaikeasti ennakoitavia vaikutuksia. Myös yleinen suhdannekehitys heijastuu kunnallisveron ja yhteisöveron kertymään sekä tonttien kysyntään. Tulopohjan epävarmuus voi vaikeuttaa palvelujen ja investointien pitkäjänteistä suunnittelua.

Käyttötalouden rakenteelliseen tasapainoon liittyy riski siitä, että menot kasvavat tuloja nopeammin ja talouden tasapainottamistoimenpiteet viivästyvät tai niiden vaikutukset jäävät arvioitua pienemmiksi. Henkilöstömenojen, ostopalvelujen, energian, kuljetusten, elintarvikkeiden ja muiden tuotantopanosten kustannuskehitys voi aiheuttaa talousarvioylityksiä. Talouden tasapainon turvaaminen edellyttää palvelurakenteiden ja toimintatapojen uudistamista, kustannuskehityksen seurantaa sekä päätettyjen tasapainottamistoimien määrätietoista toimeenpanoa.

Kunnan korkea investointitaso kasvattaa lainanottotarvetta ja rahoitusriskejä. Investointeihin liittyy kustannus-, aikataulu-, laatu- ja kassavirtariskejä, minkä lisäksi korkotason ja rahoitusmarkkinoiden muutokset voivat vaikuttaa rahoituksen saatavuuteen ja hintaan. Investointien taloudellista ja toiminnallista vaikuttavuutta tulee arvioida suhteessa kunnan pitkän aikavälin kantokykyyn. Maksuvalmiuden hallinta edellyttää ajantasaista kassasuunnittelua, lainasalkun ja korkoriskin hallintaa sekä investointien realistista aikataulutusta.

Kuntakonsernin taloudellisiin riskeihin sisältyvät lisäksi takaus-, antolaina- ja muut konsernivastuut. Tytäryhteisöjen taloudellisen tilanteen ja riskien seuranta on keskeinen osa konsernivalvontaa. Yksittäisen takauksen tai muun vastuun realisoitumisella voi olla merkittävä vaikutus kunnan talouteen.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskeissä korostuvat kyber- ja tietoturvauhkat sekä kiinteistöihin, kriittiseen infrastruktuuriin ja palvelujen jatkuvuuteen liittyvät riskit.

Kyberhyökkäykset, tietovuodot, haittaohjelmat, palvelunestohyökkäykset ja tietosuojaloukkaukset voivat keskeyttää kunnan palveluja, vaarantaa henkilötietoja ja aiheuttaa taloudellisia menetyksiä. Digitaalisten palvelujen ja ulkoisten järjestelmätoimittajien merkityksen kasvu lisää riippuvuutta tietojärjestelmien turvallisuudesta ja palautumiskyvystä. Riskien hallinta perustuu teknisten suojausten lisäksi henkilöstön tietoturvaosaamiseen, käyttöoikeuksien hallintaan, ajantasaisiin toimintamalleihin, varmuuskopiointiin sekä häiriötilanteiden säännölliseen harjoitteluun.

Kiinteistöjen, rakennusautomaation, turvallisuustekniikan, katu- ja vesihuoltoinfrastruktuurin sekä muun kriittisen infrastruktuurin ikääntyminen tai vaurioituminen voi aiheuttaa henkilöturvallisuuteen, omaisuuteen ja palvelujen jatkuvuuteen kohdistuvia vahinkoja. Pitkäkestoiset sähkö- ja tietoliikennehäiriöt voivat keskeyttää kunnan keskeisiä palveluja ja hallinnollisia prosesseja. Myös sisäilmaongelmat, vesivahingot, tulipalot, ympäristövahingot ja teknisten järjestelmien rikkoutuminen voivat aiheuttaa huomattavia kustannuksia.

Vahinkoriskien hallinnassa keskeisiä keinoja ovat ennakoiva kunnossapito, ajantasaiset huolto- ja korjausohjelmat, varavoima- ja muut varajärjestelyt, jatkuvuussuunnittelu, turvallisuusohjeet sekä riittävä vakuutusturva. Vakuutusturva pienentää vahinkojen taloudellisia seurauksia, mutta ei korvaa vahinkojen ennaltaehkäisyä tai palvelujen jatkuvuuden turvaamista.

Talousarviovuoden riskienhallinnassa keskeistä on hyödyntää riskikartoituksen havaintoja toiminnan ja talouden suunnittelussa, päätöksenteossa ja seurannassa. Hallintatoimenpiteiden kohdentaminen ja niiden toteutumisen seuranta tukevat kunnan tavoitteiden saavuttamista, talouden hallintaa ja palvelujen jatkuvuutta. Tarkastelussa on tärkeää ottaa huomioon myös riskien keskinäiset riippuvuudet ja niiden yhteisvaikutukset.

2 TALOUSARVIOESITYS

2.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne, sitovuus ja seuranta

Kuntalain 110 §:ssä on talousarvioperiaatteita koskevat säännökset. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että kuntastrategia toteutuu ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvion käyttötalousosassa perustelut, tavoitteet, tunnusluvut, määrärahat ja tuloarviot esitetään toimielimittäin. Talousarviossa esiintyvät tunnusluvut ja perustelut ovat ohjeellisia ja niiden oleellisista poikkeamista on raportoitava toimielimille. Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista hyväksymillään käyttösuunnitelmilla. Mikäli lautakunta ei hyväksy erillistä käyttösuunnitelmaa talousarvion hyväksymisen jälkeen, käyttösuunnitelma muodostuu lautakuntaehdotuksesta ja siihen tehdyistä mahdollisista kunnanvaltuuston tekemistä muutoksista.

Talousarvio on käyttötalouden osalta sitova valtuustoon nähden toimielimittäin, kunnanhallitukseen nähden tulosalueittain, viranhaltijoihin sekä tulosalueen johtoon nähden yksiköittäin. Sitova määräraha on toimintakate ja sitovina tavoitteina yleisosassa esitetyt strategiset teot. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita. Myyntivoittoja ei siten voi käyttää tulosalueen tai toimielimen menojen katteeksi, eikä myyntitappioita tarvitse kattaa muilla tuloilla tai menojen vähennyksillä.

Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut, verotuotot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menojen, rahoitusmenojen ja käyttöomaisuuden kulumista kuvaavien suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen. Rahoitukseen merkityt tulot ja menot ovat sitovia kunnanvaltuustoon nähden tuloslaskelmalajeittain.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja taloussuunnitelmavuosille. Investointisuunnitelma on muusta talousarviosta poiketen viiden vuoden mittainen. Investointiosassa ovat koottuna kunnan investointimenot ja tulot. Käyttöomaisuushankinnat, jotka ovat 10 000 euroa tai suurempia tai kuuluvat ensikertaiseen kalustamiseen, käsitellään investointiosassa. Jos hankkeen toteutuminen siirtyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitteluvuosille. Automaattisesti siirtyvää määrärahaa ei ole. Investointitoiminnan rahoitusosuuksina talousarviossa esitetään muun muassa arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet. Investoinnit ovat sitovia valtuustoon nähden projekteittain. Tähän tekee poikkeuksen aineettoman käyttöomaisuuden myynti, joka on sitova menoperusteisesti sekä investointiosassa yksilöity maanhankinta on sitova menoperusteisesti, mutta sitovan menoperusteisen määrärahan laskennassa ei huomioida maankäyttösopimuksella hankittua omaisuutta.

Rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Rahoitusosa on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan varsinaisen toiminnan ja investointitoiminnan kassavirtaa. Tästä

nähdään, miten tuloslaskelmaosan vuosikate ja muu tulorahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen. Toisessa osassa arvioidaan rahoitustoiminnan kassavirta. Rahoitusosassa siis kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Rahoitusosassa esitetään talousarviovuodelle valtuudet talousarviolainojen ja lyhytaikaisten lainojen enimmäismääriin.

Vihdin kunnan tilapalvelut on laskennallisesti eriytetty taseyksikkö. Kunnanvaltuusto päättää tilapalvelun toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tilapalveluita sitoo edellä esitettyjen sitovuustasojen lisäksi jäännöspääoman korko.

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eriytettynä taseyksikkönä. Kunnanvaltuusto päättää vesihuoltolaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Vesilaitoksen sitovia eriä valtuustoon nähden ovat peruspääomalle perittävä korko, tilikauden tulos ja investoinnit toiminnoittain. Vesihuoltolaitoksen talousarvio- ja suunnitelma liitetään osaksi kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa, jonka valtuusto hyväksyy.

2.2 Tilivelvollisen valvontavastuu

Kuntalain 125 §:n mukaisesti tilivelvollinen on kunnan toimielimen jäsen ja kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnan johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavissa vastuullisessa tehtävässä. Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Tilivelvollisten määritteleminen liittyy sisäisen valvonnan ketjun varmistamiseen. Tilivelvolliset on määriteltävä mm. siksi, että valtuuston vastuuvapauslausunto tilinpäätöksestä kohdistuu tilivelvollisiin. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi. Näin ollen tilivelvolliseen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja tilivelvolliselle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Tilivelvollisuus ei tuo esimerkiksi viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin - esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvontavastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta.

Edellisen kerran tarkastuslautakunta on määritellyt tilivelvolliset viranhaltijat (22.10.2025 §38), sillä tarkastuslautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on valmistella valtuustoon päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat (Kuntalaki § 2021). Vihdin kunnan organisaatiouudistus astui voimaan 1.5.2024 alkaen. Mikäli merkittävää organisaatiomuutosta ei ole tapahtunut tai valtuustokausi ei ole vaihtunut, tilivelvolliset määritellään kunkin vuoden talousarvion yhteydessä vuodeksi kerrallaan. Kuntalain tulkintateoksen (Harjula-Prättälä 2015 s. 821) mukaan tilivelvollisten luettelon hyväksyminen kuuluu valtuustolle.

Tilivelvollisia ovat toimialallaan seuraavat toimielimet ja sen jäsenet:		
Kunnanhallitus	Keskusvaalilautakunta	Sivistyslautakunta
Hyvinvointilautakunta	Elinvoimalautakunta	Rakentamis- ja ympäristölautakunta
Tekninen lautakunta		

Tilivelvollisia ovat seuraavat esittelijät ja viranhaltijat:			
Kunnanjohtaja			
Elinvoiman palvelukeskus			
Elinvoimajohtaja	Liikuntapäällikkö	Elinkeinopäällikkö	Maankäyttöpäällikkö
Kuntaympäristön palvelukeskus			
Tekninen johtaja	Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Tilapäällikkö	Vesilaitoksen johtaja

Ruokapalvelupäällikkö	Johtava rakennustarkastaja	Ympäristöpäällikkö	
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelukeskus			
Sivistys- ja hyvinvointijohtaja	Varhaiskasvatuspäällikkö	Opetuspäällikkö	Nuorisopäällikkö
Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja			
Konsernin palvelukeskus			
Hallintojohtaja	Talousjohtaja	Henkilöstöjohtaja	Tietohallintopäällikkö
Hallintopäällikkö (keskusvaalilautakunnan sihteeri)			

2.3 Talousarvion ulkopuoliset talouteen vaikuttavat tekijät

Kuntien rahoitusjärjestelmän muutokset

Kuntien rahoitusjärjestelmään kohdistuu taloussuunnitelmakaudella 2027–2029 useita muutoksia ja epävarmuustekijöitä. Valtionosuusjärjestelmän uudistamisen tavoitteena on vastata kuntien tehtäväkentässä tapahtuneisiin muutoksiin erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen sekä työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtymisen jälkeen. Uudistuksessa tarkastellaan muun muassa valtionosuuksien laskentaperusteita, kustannuserojen ja tulopohjan tasausta sekä sote- ja TE-uudistuksiin liittyviä rahoituseriä.

Valtionosuusjärjestelmään tehtävillä muutoksilla voi olla merkittäviä kuntakohtaisia vaikutuksia ja ne voivat muuttaa kuntien välistä rahoituksen jakautumista. Uudistuksen lopulliseen sisältöön, aikatauluun ja kuntakohtaisiin vaikutuksiin liittyy edelleen epävarmuutta. Tämä vaikeuttaa erityisesti suunnitelmavuosien 2028–2029 rahoituspohjan arviointia.

Myös nykyiseen valtionosuusrahoitukseen kohdistuu taloussuunnitelmakaudella muutoksia. Vuonna 2027 kuntien valtionapujen arvioidaan olevan noin 5,8 miljardia euroa, mikä on noin kolme prosenttia vähemmän kuin vuonna 2026. Valtionosuuksien kehitykseen vaikuttavat muun muassa valtiontalouden sopeutustoimet, indeksirajoitukset sekä sote-uudistukseen liittyvät määräaikaiset vähennykset.

Kuntien rahoituspohjaan voi suunnitelmakaudella vaikuttaa myös pitkään valmisteltu kiinteistöverotuksen arvostamisuudistus. Uudistuksen tavoitteena on saattaa rakennusten ja maapohjan verotusarvot vastaamaan nykyistä paremmin alueellisia hintaeroja ja rakentamiskustannuksia. Uudistuksella voi toteutuessaan olla kuntakohtaisia vaikutuksia kiinteistöveron veropohjaan ja verotulojen muodostumiseen. Uudistuksen lopulliseen toteutustapaan, aikatauluun ja kuntakohtaisiin vaikutuksiin liittyy kuitenkin edelleen epävarmuutta, minkä vuoksi mahdollisia vaikutuksia ei ole tässä vaiheessa perusteltua sisällyttää taloussuunnitelmaan varmoina tulo- tai menoerien muutoksina.

Kokonaisuutena valtionosuuksiin, verotukseen ja muihin kuntien rahoitusperusteisiin liittyvät muutokset muodostavat merkittävän epävarmuustekijän vuosien 2027–2029 taloussuunnittelussa. Kunnan tulopohjaa koskevia arvioita on tämän vuoksi tarpeen päivittää suunnitelmakauden aikana valtion päätösten ja kuntakohtaisten laskelmien tarkentuessa.

Julkisen talouden sopeuttaminen ja valtion toimenpiteet

Suomen julkisen talouden alijäämä ja velkaantuminen luovat merkittävää painetta julkisen talouden sopeuttamiseen myös tulevina vuosina. Julkisen talouden tasapainottamiseksi tehtävät valtion päätökset voivat vaikuttaa kuntatalouteen valtionosuuksien, veroperusteiden, valtionavustusten sekä kuntien tehtäviä ja velvoitteita koskevien muutosten kautta. Vuoden 2027 valtion talousarvio sisältää jo aikaisemmin päätettyjä sopeutustoimia, ja kuntatalouteen kohdistuvien ratkaisujen kokonaisvaikutukset ulottuvat myös suunnitelmavuosille.

Vuonna 2027 järjestettävät eduskuntavaalit lisäävät vuosien 2028–2029 taloussuunnitteluun liittyvää epävarmuutta. Seuraavan hallituksen finanssipoliittiset linjaukset voivat vaikuttaa olennaisesti kuntien rahoitukseen, tehtäviin ja verotukseen. Vuoden 2027 aikana valmistellaan myös tekninen julkisen talouden suunnitelma vuosille 2028–2031, mutta uuden hallituksen ratkaisut määrittävät myöhemmin suunnitelmakauden varsinaisen finanssipoliittisen linjan.

Kunnan taloussuunnittelussa on tämän vuoksi varauduttava siihen, että valtion päätökset voivat muuttaa sekä tulopohjaa että toimintamenoja myös kesken suunnitelmakauden. Julkisen talouden vaikea tilanne lisää riskiä siitä, että valtio kohdistaa kuntiin uusia sopeutustoimia tai rahoituksen perusteisiin tehtäviä muutoksia. Suomi on lisäksi asetettu EU:n liiallisen alijäämän menettelyyn, mikä osaltaan lisää julkiseen talouteen kohdistuvia sopeutuspaineita.

Työllisyyskehitys ja kuntien rahoitusvastuu

Vuoden 2025 alusta toteutuneen TE-palvelu-uudistuksen myötä kunnilla on aiempaa suurempi vastuu työllisyyspalveluiden järjestämisestä ja työttömyysetuuksien rahoituksesta. Uudistuksen taloudelliset vaikutukset vakiintuvat osaksi kuntataloutta vuosien 2027–2029 aikana.

Kunnan rahoitusvastuu työttömyysetuuksista kasvaa työttömyyden pitkittyessä, minkä vuoksi yleinen työllisyys- ja suhdannekehitys vaikuttaa aikaisempaa suoremmin kuntien talouteen. Työllisyyden heikko kehitys kasvattaa samanaikaisesti kunnan menoja ja voi heikentää verotulojen kehitystä. Valtiovarainministeriö on nostanut kasvaneet työttömyysetuuksien rahoitusvastuut yhdeksi kuntatalouden lähivuosien talouspaineista.

Työllisyyskehitykseen liittyy epävarmuutta. Talouskasvun ennakoidusta vahvistumisesta huolimatta työllisyyden kasvun arvioidaan olevan lähivuosina vaimeaa ja työttömyyden pysyvän korkealla tasolla. Tämän vuoksi työllisyyden kehitys muodostaa Vihdin kunnalle merkittävän taloudellisen riskin koko suunnitelmakaudella.

Kunta-alan sopimusratkaisu ja palkkakustannusten kehitys

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2025–29.2.2028. Sopimusratkaisun mukaiset peruskorotukset nostavat palkkoja sopimuskauden aikana yhteensä 7,37 prosenttia. Lisäksi kunta- ja hyvinvointialan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä koskeva kehittämisohjelma vuosille 2026–2028 sisältää yhteensä 1,8 prosentin suuruiset erät.

Vuonna 2027 palkkoja korotetaan 1.4.2027 lukien 2,0 prosentin yleiskorotuksella. Lisäksi maksetaan 0,4 prosentin paikallinen järjestelyerä ja 0,4 prosentin kehittämisohjelman mukainen paikallinen erä. Vuoden 2027 sopimuskorotusten kustannusvaikutus on siten yhteensä 2,8 prosenttia. Vuonna 2028 toteutetaan 1.2.2028 lukien kehittämisohjelman mukainen 1,0 prosentin paikallinen erä. Nykyinen sopimuskausi päättyy 29.2.2028, minkä vuoksi vuoden 2028 aikana voi tulla sovittavaksi myös muita palkankorotuksia. Niiden määrästä ja ajankohdasta päätetään seuraavalla sopimuskierroksella. Vuoden 2029 palkkaratkaisuista ei ole vielä tietoa.

Henkilöstökustannusten arvioinnissa on otettava huomioon, että palkankorotusten vaikutus kunnan henkilöstömenoihin toteutuu asteittain korotusten voimaantuloajankohdan mukaan. Vuonna 2027 voimaan tulevien korotusten koko vuosivaikutus näkyy vasta vuonna 2028, ja vastaavasti vuoden 2028 palkkaratkaisut vaikuttavat täysimääräisesti vuoden 2029 henkilöstömenoihin. Palkankorotukset vaikuttavat palkkojen lisäksi työnantajan henkilösivukuluihin. Sopimuskorotukset muodostavat siten merkittävän henkilöstömenoja kasvattavan tekijän vuosien 2027–2029 taloussuunnittelussa. Erityisesti vuosien 2028 ja 2029 henkilöstökus-

tannuksiin liittyy epävarmuutta, koska nykyinen sopimuskausi päättyy alkuvuonna 2028 eikä seuraavan sopimuskauden palkkaratkaisuista ole vielä tietoa.

2.4 Talousarvioehdotuksen yhteenveto

2.4.1 Toimintatuotot

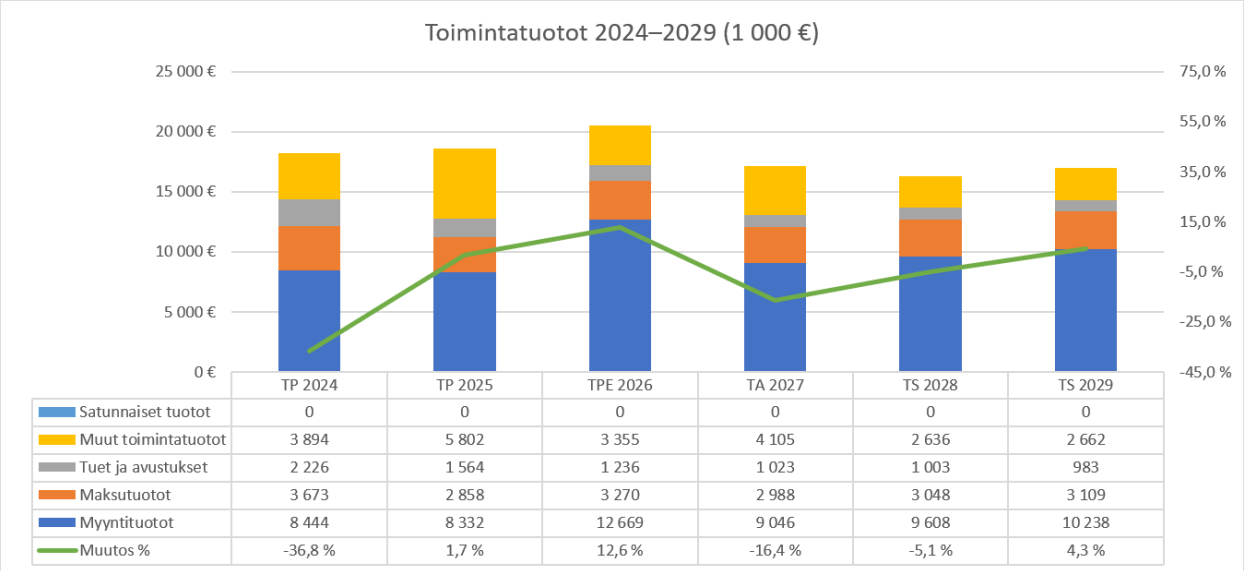

	TP 2024	TP 2025	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	3 894	5 802	3 355	4 105	2 636	2 662
Tuet ja avustukset	2 226	1 564	1 236	1 023	1 003	983
Maksutuotot	3 673	2 858	3 270	2 988	3 048	3 109
Myyntituotot	8 444	8 332	12 669	9 046	9 608	10 238
Muutos %	-36,8 %	1,7 %	12,6 %	-16,4 %	-5,1 %	4,3 %

Vuoden 2027 ulkoisten toimintatuottojen kokonaismääräksi arvioidaan noin 17,2 miljoonaa euroa. Toimintatuotot vähenevät vuoden 2026 tilinpäätösennusteesta erityisesti myyntituottojen, maksutuottojen sekä tukien ja avustusten vähenemisen vuoksi.

Myyntituottoja arvioidaan kertyvän noin 9,0 miljoonaa euroa, mikä on noin 3,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2026 tilinpäätösennusteessa. Myyntituottojen kehitykseen vaikuttavat muun muassa Vihdin Veden taksakorotukset sekä puunmyyntitulojen kasvu.
Maksutuottoja arvioidaan kertyvän noin 3,0 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2026 tilinpäätösennusteessa. Maksutuottojen muutokset ovat kokonaisuutena maltillisia.

Tukia ja avustuksia arvioidaan kertyvän noin 1,0 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2026 tilinpäätösennusteessa. Vähenemiseen vaikuttaa valtiontalouden tasapainottamistoimien seurauksena vähentynyt hanke- ja avustusrahoitus, erityisesti sivistyspalveluissa. Avustustulojen arvioidaan vähenevän edelleen suunnitelmakaudella.

Muita toimintatuottoja arvioidaan kertyvän noin 4,1 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,8 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2026 tilinpäätösennusteessa. Ulkoiset vuokratuotot vähenevät muun muassa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kunnanvirastolla käyttämien tilojen vuokrauksen päättymisen vuoksi. Muita toimintatuottoja kasvattaa vuonna 2027 Keski-Uudenmaan Työterveyden myyntiin liittyvä noin 1,5 miljoonan euron kertaluonteinen myyntivoitto.

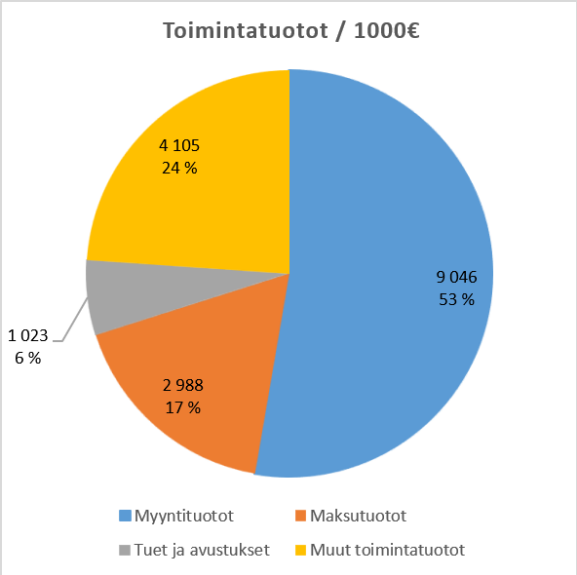

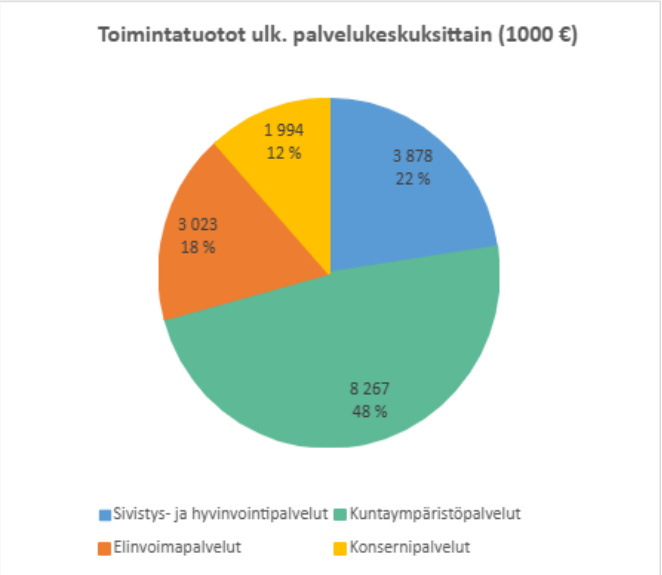

Ulkoisista toimintatuotoista merkittävä osa muodostuu myyntituotoista, jotka kohdistuvat pääosin Kuntaympäristöpalveluiden palvelukeskukseen. Kuntaympäristöpalvelut vastaavat noin 48 prosentista kunnan ulkoisista toimintatuotoista, yhteensä 8,3 miljoonaa euroa. Merkittävimmät tuotot muodostuvat vesimaksuista, tilavuokrista sekä rakennus- ja ympäristövalvonnan taksoista. Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden osuus ulkoisista toimintatuotoista on 22 prosenttia eli noin 3,9 miljoonaa euroa. Keskeisiä tuottoja ovat hanketulot, varhaiskasvatusmaksut, kotikuntakorvausten tulot sekä erilaiset asiakasmaksut, kuten kirjaston ja kulttuuritoimen maksut. Elinvoimapalvelukeskuksen osuus on 18 prosenttia eli noin 3,0 miljoonaa euroa. Merkittävimmät tuotot muodostuvat maa-alueiden kehittämis- ja maankäyttökorvauksista sekä maa- ja vesialueiden vuokrista. Konsernipalveluiden osuus on 12 prosenttia eli noin 2,0 miljoonaa euroa, joka on poikkeuksellisen suuri johtuen Keski-Uudenmaan työterveysosakkeiden myynnistä.

2.4.2 Toimintakulut

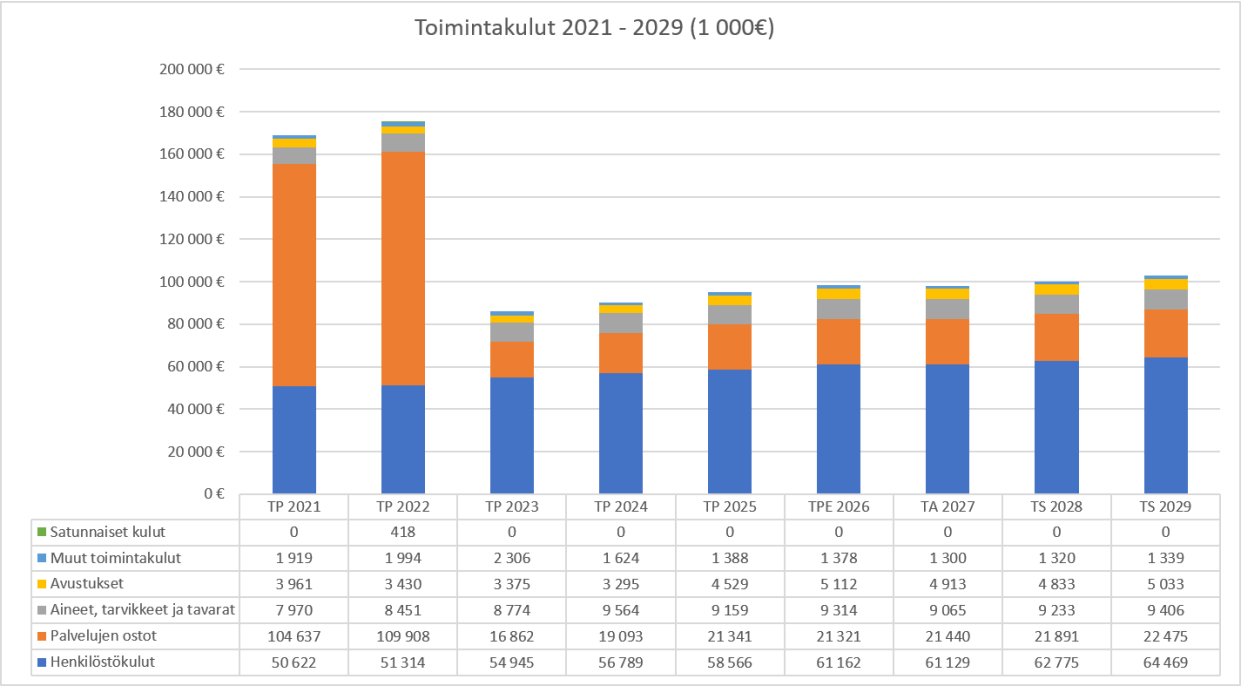

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Satunnaiset kulut	0	418	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	1 919	1 994	2 306	1 624	1 388	1 378	1 300	1 320	1 339
Avustukset	3 961	3 430	3 375	3 295	4 529	5 112	4 913	4 833	5 033
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 970	8 451	8 774	9 564	9 159	9 314	9 065	9 233	9 406
Palvelujen ostot	104 637	109 908	16 862	19 093	21 341	21 321	21 440	21 891	22 475
Henkilöstökulut	50 622	51 314	54 945	56 789	58 566	61 162	61 129	62 775	64 469

Vuoden 2027 ulkoisten toimintakulujen arvioidaan olevan noin 97,8 miljoonaa euroa. Toimintakulut vähenevät vuoden 2026 ennusteesta noin 0,6 miljoonaa euroa eli 0,6 prosenttia. Vuoden 2025 tilinpäätökseen verrattuna toimintakulut kasvavat noin 2,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2027 talousarviossa on huomioitu kuntaalan sopimusten mukaiset palkankorotukset sekä talousarviovalmistelussa päätetyt tuottavuus- ja säästötoimenpiteet.

Henkilöstökulujen arvioidaan olevan noin 61,1 miljoonaa euroa, mikä on hieman vuoden 2026 ennustetta vähemmän. Henkilöstökulut pysyvät palkankorotuksista huolimatta lähes vuoden 2026 tasolla. Kehitykseen vaikuttavat erityisesti sivistyspalvelujen oppilasmäärän väheneminen ja sen myötä opetuksen tuntikehyksen pienentyminen sekä eläköitymisten yhteydessä toteutetut henkilöstöratkaisut ja vakanssien vähennykset. Henkilöstökulut muodostavat noin 61 prosenttia kaikista toimintakuluista.

Palvelujen ostojen arvioidaan olevan noin 21,4 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2026 ennusteessa. Kasvua aiheutuu muun muassa ICT-palveluista ja koulukuljetuksista. Toisaalta talousarvion säästötoimenpiteet sekä palvelusetelimäärärahojen alentuminen hillitsevät palvelujen ostojen kasvua. Palvelujen ostot muodostavat noin 22 prosenttia toimintakuluista.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden arvioidaan olevan noin 9,1 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2026 ennusteessa. Menojen vähenemiseen vaikuttavat talousarviovalmistelussa toteutetut säästötoimenpiteet ja hankintojen vähentäminen. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osuus toimintakuluista on noin 9 prosenttia.
Avustusten arvioidaan olevan noin 4,9 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2026 ennusteessa. Avustuksiin sisältyvät muun muassa lasten kotihoidon tuki, yhteisöille myönnettävät avustukset sekä työttömyysetuuksien kunnan rahoitusosuus. Avustusten kokonaismäärää vähentävät erityisesti yhteisöille myönnettävien avustusten vähennykset. Työttömyysetuuksien kunnan rahoitusosuus on vuoden 2027 talousarviossa arvioitu syyskuun 2026 ennusteen mukaiselle tasolle, mutta työllisyystilanteen kehitykseen liittyy edelleen menojen kasvupainetta. Avustusten osuus toimintakuluista on noin 5 prosenttia.

Muiden toimintakulujen arvioidaan olevan noin 1,3 miljoonaa euroa, mikä on hieman vuoden 2026 ennustetta vähemmän. Muihin toimintakuluihin sisältyy vuonna 2027 muun muassa varautumista rakennusten purkukustannuksiin. Muiden toimintakulujen osuus toimintakuluista on noin 1 prosentti.

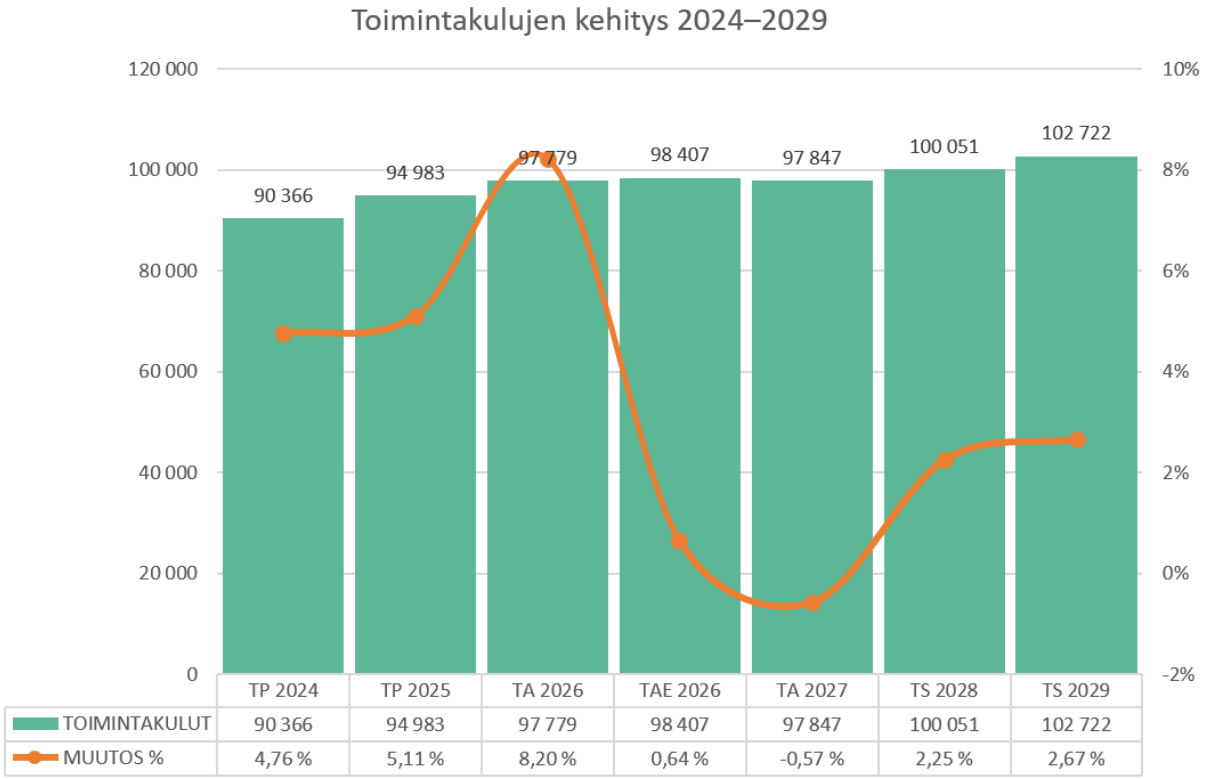

Toimintakulut ovat kasvaneet vuoden 2024 noin 90,4 miljoonasta eurosta vuoden 2027 noin 97,8 miljoonaan euroon. Vuosien väliseen kehitykseen ovat vaikuttaneet yleisen kustannustason ja kunta-alan palkkaratkaisujen lisäksi kunnan tehtävissä tapahtuneet muutokset. Vuonna 2024 toimintakuluja kasvatti ELY-joukkoliikenteen järjestämisvastuun muutos ja vuonna 2025 TE-palvelujen siirtyminen kuntien vastuulle. Vuonna 2026 toimintakulujen kehitykseen ovat vaikuttaneet erityisesti kunta-alan palkankorotukset sekä talous- ja palkkahallinnon kotiuttaminen kunnalle. Kotiuttamisvaiheeseen on sisältynyt myös päällekkäisiä kustannuksia Sarastian palvelujen kanssa.

Vuonna 2027 toimintakulujen arvioidaan vähenevän vuoden 2026 ennusteesta noin 0,6 prosenttia. Talous- ja palkkahallinnon kotiuttamisen jälkeen Sarastian palvelusopimukseen liittyvät kustannukset poistuvat, jolloin kotiuttamisesta tavoiteltu kustannushyöty alkaa näkyä täysimääräisemmin. Toimintakulujen kehitykseen vaikuttavat lisäksi talousarviossa toteutetut tuottavuus- ja säästötoimenpiteet, vaikka vuoden 2027 määrärahoissa on samalla huomioitu kunta-alan palkkaratkaisujen vaikutukset.

Suunnitelmakaudella toimintakulujen arvioidaan kasvavan maltillisesti. Toimintakulut ovat noin 100,1 miljoonaa euroa vuonna 2028 ja 102,7 miljoonaa euroa vuonna 2029. Kasvua on noin 2,3 prosenttia vuonna 2028 ja 2,7 prosenttia vuonna 2029. Suunnitelmavuosien arvioissa on huomioitu henkilöstökulujen palkkakehitys sekä eri toimintakululajien arvioitu kustannuskehitys.

Kunnan nykyinen tulorahoitus ei kuitenkaan mahdollista toimintakulujen merkittävää kasvua tai uusia pysyviä palvelutason laajennuksia. Toimintatuottojen ja verorahoituksen kehitys edellyttää käyttötalouden sopeuttamista käytettävissä olevaan tulorahoitukseen, mikä tarkoittaa myös toimintakulujen kasvun hillitsemistä ja menojen vähentämistä tulevina vuosina.

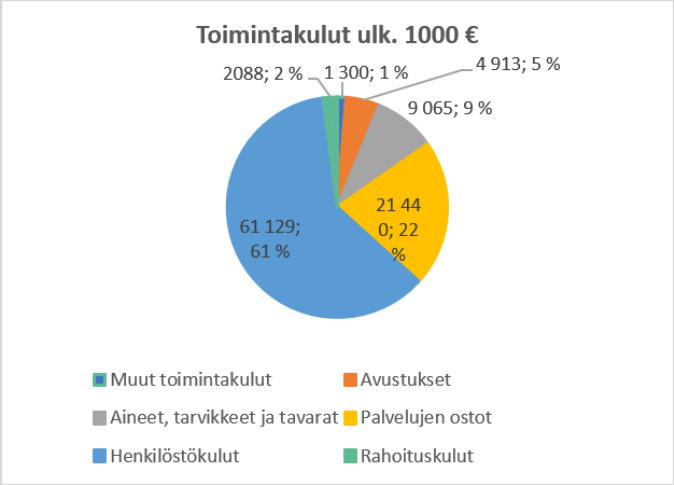

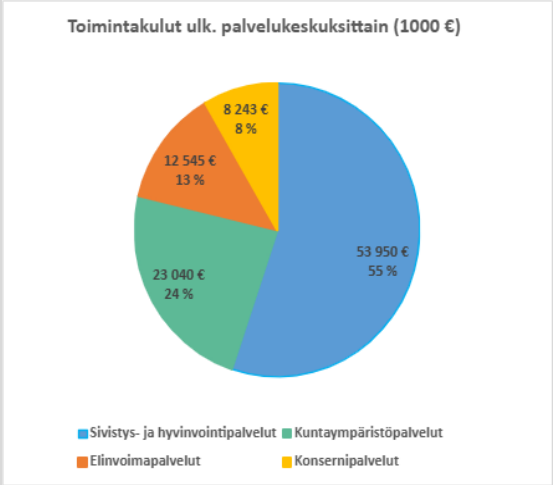

Toimintakulujen rakenne vuonna 2027 on henkilöstöpainotteinen: 61 % kuluista muodostuu henkilöstömenoista ja 22 % palvelujen ostoista. Palvelukeskuksittain tarkasteltuna 55 % toimintakuluista kohdistuu sivistys- ja hyvinvointipalveluihin, jotka ovat työvoimavaltaisia. Kuntaympäristöpalveluihin kohdistuu 24 % kuluista, ja siellä korostuvat sekä henkilöstö että palvelu- ja hankintasopimukset. Elinvoima- ja konsernipalveluissa merkittävä osuus muodostuu palvelujen ostoista ja niihin liittyvistä sopimusketjuista. Elinvoiman alla on myös työllisyydenhoidon kustannukset mm. Kirkkonummelle maksettava kuntaosuus ja työmarkkinatuen kuntaosuus.

2.4.3 Verotulot

Vihdin kunnan verotulot muodostuvat kunnallisverosta, osuudesta yhteisöveron tuotosta sekä kiinteistöverosta. Vuoden 2027 verotulojen kokonaiskertymäksi arvioidaan noin 76,5 miljoonaa euroa. Verotulojen arvioidaan kasvavan edelleen suunnitelmakaudella siten, että kokonaiskertymä olisi noin 78,4 miljoonaa euroa vuonna 2028 ja 80,6 miljoonaa euroa vuonna 2029. Vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen verrattuna verotulot kasvavat vuonna 2027 noin 4,1 prosenttia.

Verotuloennuste perustuu Kuntaliiton veroennustekehikkoon, kunnan omiin arvioihin veropohjan kehityksestä sekä yleiseen talousennusteeseen. Kuntaliiton veroennustekehikko laaditaan yhteistyössä Valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa, mutta Kuntaliitto korostaa, että koko maan kehitysarviot ovat keskimääräisiä ja yksittäisen kunnan tulee arvioida verotulojensa kehitystä omista lähtökohdistaan.

Verotulojen suunnitelmakauden kehitykseen liittyy edelleen tavallista suurempaa epävarmuutta. Valtiovarainministeriön syksyn 2026 ennusteessa Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Työllisyyden arvioidaan kuitenkin heikkenevän vielä vuonna 2026 ja kääntyvän kasvuun vasta vuodesta 2027. Talouskasvun vahvistuminen välittyy siten työllisyyteen ja kunnallisveropohjaan viiveellä.

Vihdin verotuloennusteessa on huomioitu ennusteisiin liittyvää epävarmuutta ja suunnitelmavuosien arvioissa on noudatettu varovaisuutta. Tästä huolimatta verotulojen ennakoitu kasvu edellyttää yleisen talous- ja työllisyyskehityksen vahvistumista. Mikäli Valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton ennakoima suhdanneparannus viivästyy tai jää arvioitua heikommaksi, erityisesti kunnallis- ja yhteisöveron kertymä voi jäädä suunnitelmakaudella ennakoitua pienemmäksi. Toisaalta ennakoitua nopeampi kotimaisen kysynnän, investointien ja työllisyyden vahvistuminen muodostaa verotuloennusteeseen positiivisen riskin. Myös Valtiovarainministeriö tunnistaa ennusteensa keskeisiksi riskeiksi kotimaisen kysynnän ennakoitua nopeamman kasvun sekä toisaalta kansainvälisen talouden odotettua heikomman kehityksen.

Lisäksi valtiontalouden edelleen merkittävä alijäämä ja kasvava velkasuhde lisäävät epävarmuutta kuntatalouden toimintaympäristöön. Valtiovarainministeriön mukaan julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan pysyvän noin 4,5 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen vuosina 2027–2030 ja julkisen velkasuhteen nousevan lähes 98 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Mahdollisilla tulevilla julkisen talouden tasapainotustoimilla voi olla vaikutuksia myös kuntien tehtäviin, rahoitukseen tai veropohjaan.

Kunnan tulovero

Kunnallisvero on kunnalle maksettava tulovero, jonka kunnat vahvistavat vuosittain. Veromenettelystä annetun lain (1558/1995) 91 a § mukaan kunnan tulee ilmoittaa Verohallinnolle tuloveroprosentin suuruus viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä. Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennettiin vuodelle 2023 12,64 prosenttiyksiköllä osana sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusta.

Kunnallisvero muodostaa edelleen selvästi suurimman osan Vihdin verotuloista. Kunnallisveroa arvioidaan kertyvän 62,834 miljoonaa euroa vuonna 2027, 64,585 miljoonaa euroa vuonna 2028 ja 66,345 miljoonaa euroa vuonna 2029. Vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen verrattuna kunnallisveron kertymä kasvaa vuonna 2027 noin 3,4 prosenttia.

Kunnallisveron kehityksen kannalta keskeisiä tekijöitä ovat palkkasumman, työllisyyden ja ansiotason kehitys sekä kunnan väestö- ja tulopohjan muutokset. Kuntaliiton vuoden 2026 veroennusteissa kuntakohtaisten arvioiden laadinnassa on hyödynnetty aikaisempaa ajantasaisemmin Tulorekisterin tietoja kuntakohtaisesta ansiotulokehityksestä. Tämä parantaa kuntakohtaisen kehityksen huomioimista, mutta erityisesti viimeisimmän verovuoden tiedot ovat vielä ennakollisia. Kunnallisveron suunnitelmavuosien kasvu perustuu siihen, että talouskasvun arvioitu vahvistuminen alkaa asteittain näkyä myös työllisyydessä ja palkkasummassa. Valtiovarainministeriön mukaan työllisyyden paraneminen käynnistyy vasta vuonna 2027, vaikka talouskasvu on vahvistunut jo aikaisemmin. Tämän vuoksi erityisesti työllisyyden kehitys muodostaa keskeisen riskin kunnallisveron kertymälle.

Mikäli työttömyys säilyy ennakoitua korkeammalla tasolla tai työllisyyden kasvu viivästyy, myös kunnallisveron kasvu jää ennakoitua hitaammaksi. Verotuloennusteessa on huomioitu tätä riskiä, mutta pitkäkestoinen poikkeama yleisestä talousennusteesta voisi aiheuttaa suunnitelmavuosille ennakoitua suuremman alituksen.

Yhteisövero

Yhteisöveron tilitysperusteet määritellään Verontilityslain 3. kappaleessa. Verovuoden yhteisöverot tilitetään ensin veronsaajaryhmien kesken, ja toisin kuin kunnallisverossa, ryhmäjako-osuudet ovat kiinteitä ja otetaan käyttöön heti kalenterivuoden alussa. Ryhmäosuudet muuttuvat vain lainsäädännön kautta. Kuntaryhmän osuudesta tilitetään kuntakohtaiset osuudet, joiden laskenta perustuu Verontilityslain 13 §:ään. Kunnan jako-osuus määräytyy kahden viimeksi valmistuneen verotuksen keskiarvotietojen perusteella. Laskennassa huomioidaan kunnassa toimivien yritysten maksamat yhteisöverot (yritystoimintaerä) sekä alueelliset puun kantorahatulot (metsäerä). Suurin osa yhteisöveron tuotosta ohjautuu valtiolle.

Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän Vihdin kunnalle 4,151 miljoonaa euroa vuonna 2027, 4,133 miljoonaa euroa vuonna 2028 ja 4,213 miljoonaa euroa vuonna 2029. Vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen verrattuna yhteisöveron kertymä kasvaa vuonna 2027 noin 6,3 prosenttia, minkä jälkeen kertymän arvioidaan pysyvän suhteellisen vakaana.

Vuoden 2026 aikana yhteisöveron kehitys on ollut aikaisempia arvioita myönteisempää. Kuntaliiton mukaan kehitystä ovat tukeneet talouden piristyminen ja yritysten ennakkoverojen positiivinen kehitys. Hallitusohjelman mukaiset yhteisöverokannan ja veroperusteiden muutokset on huomioitu ennusteissa, ja kuntien rahoitusasemaan kohdistuvat vaikutukset on tarkoitus kompensoida yhteisöveron ryhmäosuutta muuttamalla.

Yhteisöveron kertymään liittyy kuitenkin kunnallisveroa suurempaa suhdanneherkkyyttä. Suomen ja kansainvälisen talouden kehitys, yritysten tulokset sekä investointi- ja vientikysyntä voivat muuttaa kertymää nopeasti. Talouden ennakoitua vahvempi elpyminen voi kasvattaa yhteisöverotuottoa, kun taas kansainvälisen talouden heikentyminen ja yritysten kannattavuuden heikkeneminen muodostavat ennusteeseen alaspäin suuntautuvan riskin.

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön verotusarvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kiinteistöveroprosenttien suuruuden vuosittain etukäteen, laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa, samalla kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin.

Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän 9,519 miljoonaa euroa vuonna 2027, 9,719 miljoonaa euroa vuonna 2028 ja 10,019 miljoonaa euroa vuonna 2029. Vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen verrattuna kiinteistöveron kertymä kasvaa vuonna 2027 noin 8,2 prosenttia. Vuoden 2027 kiinteistöveroarviossa on huomioitu kunnanvaltuuston päättämät kiinteistöveroprosenttien muutokset sekä veropohjan arvioitu kehitys. Suunnitelmavuosien ennusteeseen sisältyy lisäksi Vihdin alueelle sijoittuvien Microsoftin datakeskusinvestointien vaiheittaista vaikutusta kiinteistöveropohjaan. Rakentamisen etenemisen arvioidaan kasvattavan veropohjaa jo rakennusaikana, ja ensimmäisten datakeskusrakennusten valmistumisen arvioidaan vahvistavan kiinteistöverokertymää edelleen suunnitelmakauden aikana.

Datakeskusinvestointien vaikutusten ajoitukseen liittyy kuitenkin epävarmuutta. Rakentamisen eteneminen, rakennusten valmistumisajankohdat sekä niiden verotusarvojen määräytyminen vaikuttavat siihen, minä vuonna verotulot tosiasiallisesti realisoituvat. Tämän vuoksi suunnitelmavuosien kiinteistöveroarvioita tulee tarkastella ennusteina eikä varmana tulokertymänä.

Kiinteistöveron kehitykseen vaikuttavat myös kiinteistöjen verotusarvojen muutokset ja mahdolliset verotuksen oikaisut. Verohallinnon vuoden 2026 ennakkotietojen mukaan kiinteistöveron koko maan tuoton kasvu on ollut maltillista, noin yhden prosentin luokkaa.

Kiinteistöverotuksen arvostamisperusteiden uudistaminen muodostaa lisäksi pidemmän aikavälin epävarmuustekijän. Valmistellun uudistuksen tavoitteena on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot paremmin vastaamaan nykyisiä kustannus- ja hintatasoja sekä alueellisia hintaeroja. Uudistuksen valmistelua on kuitenkin päätetty jatkaa seuraavalla hallituskaudella, joten sen lopullinen sisältö, voimaantulo ja kuntakohtaiset vaikutukset eivät ole vielä tiedossa.

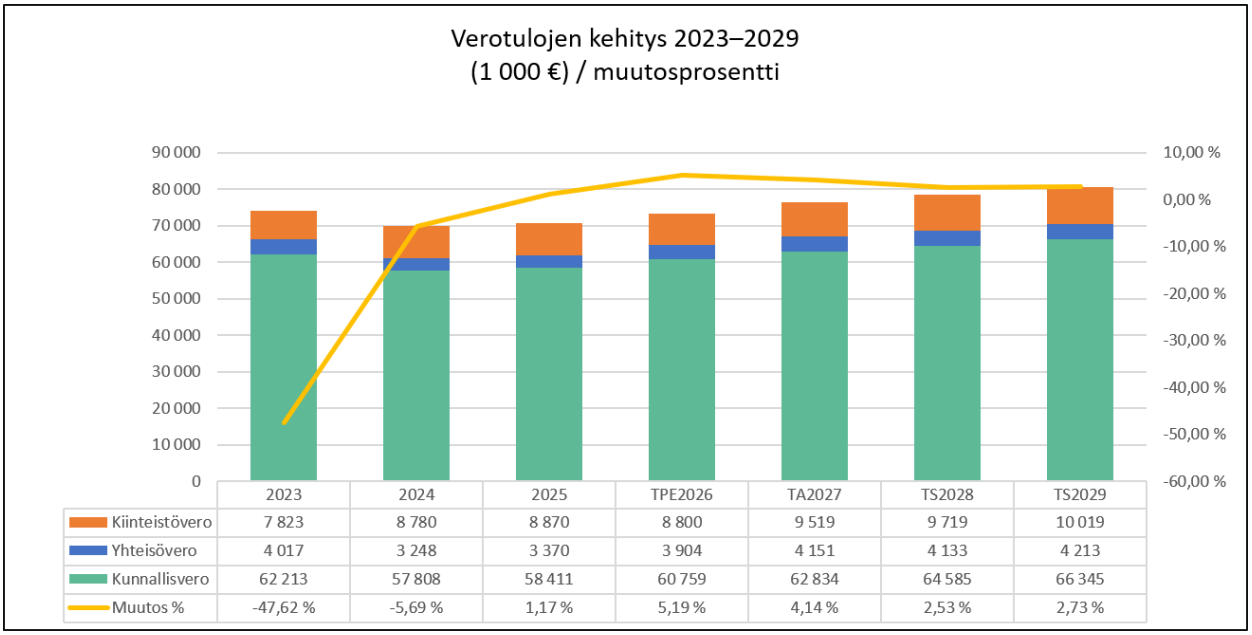

Vihdin verotulojen kehityksen arvioidaan olevan suunnitelmakaudella positiivista. Verotulot kasvavat vuoden 2026 tilinpäätösennusteen noin 73,5 miljoonasta eurosta noin 80,6 miljoonaan euroon vuoteen 2029 mennessä. Kasvu perustuu ennen kaikkea kunnallisveropohjan vahvistumiseen sekä kiinteistöverotulojen kasvuun.

Verotuloennusteeseen sisältyy kuitenkin olennaisia epävarmuustekijöitä. Suunnitelmakauden verotulokehitys edellyttää, että ennustettu talouden suhdannekäänne toteutuu ja työllisyys alkaa vahvistua vuodesta 2027 lähtien. Työllisyyden heikon kehityksen pitkittyminen muodostaisi erityisesti kunnallisverolle merkittävän riskin. Yhteisöveron osalta riskit liittyvät yritysten tuloskehitykseen sekä kansainväliseen talouteen. Kiinteistöveron osalta epävarmuutta aiheuttavat puolestaan investointien toteutumisen ja valmistumisen ajoitus sekä kiinteistöverotuksen arvostamisperusteiden mahdolliset myöhemmät muutokset.

Näin ollen suunnitelmavuosien verotuloarvioihin on sisällytetty varovaisuutta, mutta olennaisesti ennakoitua heikompi talous- ja työllisyyskehitys voi johtaa verotulojen selvästi ennustettua heikompaan toteumaan. Vastaavasti Vihdin investointien, työllisyyden ja ansiotulokehityksen ennakoitua vahvempi kehitys muodostaa ennusteeseen positiivisen mahdollisuuden.

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT		2027	2026	2025	2024
		%	%	%	%
vakituinen asunto	0,41 - 1,00	0,45	0,45	0,45	0,45
muu asuinrakennus	0,93 - 2,00	1,50	1,00	1,00	1,00
yleinen kiinteistövero	0,93 - 2,00	1,25	0,95	0,95	0,95
yleinen maapohja	1,30 - 2,00	1,30	1,30	1,30	1,30
rakentamaton rakennuspaikka	4,30 - 6,00*	5,00	4,30	4,30	4,30
yleishyöd. yhteisön kiinteistö	0,00 - 2,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Voimalaitokset	Yläraja 3,1	2,50	2,50	2,50	2,50

*Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti on pääkaupunkiseudun ja sen kehysalueen kunnissa määrättävä vähintään 3,0 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti, kuitenkin enintään 6,00 prosenttia.

2.4.4 Valtionosuudet

VALTIONOSUUDET	TP 2024	TP 2025	TPE 2026	TA2027	TS2028	TS2029
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	14 575	17 153	16 407	15 185	15 489	15 798
Valtionosuuksien tasaus	2 622	2 374	1 445	1 182	1 206	1 230
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionos.	-3 157	-2 340	-2 559	-2 323	-2 369	-2 417
Veromenetysten kompensaatiot	4 028	2 237	2 059	2 577	2 629	2 681
Yhteensä	**18 069**	**19 425**	**17 352**	**16 621**	**16 954**	**17 293**

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on turvata kuntien vastuulla olevien peruspalvelujen rahoitusta sekä tasata kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa ja tulopohjassa. Valtionosuudet ovat kunnalle yleiskatteellista rahoitusta. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu pääosin valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksesta. Lisäksi kunnille maksetaan erillisenä eränä korvauksia veroperustemuutoksista aiheutuneista verotulomenetyksistä.

Vihdin kunnan valtionosuuksien nettomääräksi arvioidaan vuonna 2027 noin 16,6 miljoonaa euroa. Valtionosuudet pienenevät vuoden 2026 tilinpäätösennusteen 17,4 miljoonasta eurosta noin 0,7 miljoonaa euroa eli 4,2 prosenttia. Vuoden 2025 toteutuneeseen 19,4 miljoonan euron tasoon verrattuna vähennystä on jo noin 2,8 miljoonaa euroa eli 14,4 prosenttia. Valtionosuuksien arvioidaan olevan noin 17,0 miljoonaa euroa vuonna 2028 ja 17,3 miljoonaa euroa vuonna 2029.

Vihdin valtionosuuksien väheneminen vuonna 2027 muodostuu ennen kaikkea kunnan peruspalvelujen valtionosuuden sekä verotuloihin perustuvan tasauksen pienenemisestä. Peruspalvelujen valtionosuus vähenee vuoden 2026 tilinpäätösennusteen noin 16,4 miljoonasta eurosta noin 15,2 miljoonaan euroon vuonna 2027. Verotuloihin perustuva tasaus puolestaan pienenee noin 1,4 miljoonasta eurosta noin 1,2 miljoonaan euroon.

Valtakunnallisesti kuntien valtionosuusrahoitukseen kohdistuu vuonna 2027 useita muutoksia. Valtion talousarvioesityksen mukaan kuntien valtionavut ovat vuonna 2027 yhteensä noin 5,8 miljardia euroa ja vähenevät noin kolme prosenttia vuodesta 2026. Laskennalliset valtionosuudet vähenevät noin 2,1 prosenttia ja valtiovarainministeriön hallinnoima valtionosuusrahoitus noin 2,9 prosenttia. Sen sijaan veroperustemuutoksista aiheutuvien verotulomenetysten korvaukset kasvavat valtakunnallisesti.

Valtionosuuksien kehitykseen vaikuttavat hallituskaudella tehdyt kuntatalouden sopeutustoimet. Peruspalvelujen valtionosuuksien indeksikorotuksia on rajoitettu vuosina 2024–2027 yhden prosenttiyksikön vuosittaisella indeksijarrulla. Lisäksi kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin kohdistuu muun muassa 75 miljoonan euron pysyvä lisäleikkaus. Kuntaliiton arvion mukaan valtion vuosina 2025–2027 tekemät toimenpiteet eivät kokonaisuutena vahvista kuntataloutta, vaan valtion toimien yhteisvaikutus kuntien talouteen on negatiivinen.

Valtionosuusrahoituksen määrää on samanaikaisesti kasvattanut se, että kunnille on siirretty uusia tehtäviä ja rahoitusvastuita tai aiemmin erillisinä valtionavustuksina maksettua rahoitusta on siirretty osaksi yleiskatteista rahoitusta. Tällaiset lisäykset kasvattavat valtionosuuksien nimellistä määrää, mutta eivät vastaavasti paranna kunnan taloudellista asemaa silloin, kun lisärahoitusta vastaavat myös uudet tai kasvavat kustannukset.

Tämä näkyy muun muassa työllisyyspalveluissa. Vuoden 2025 TE-uudistuksessa kunnille siirtyivät työvoimapalvelujen järjestämisvastuu sekä aikaisempaa laajempi työttömyysetuuksien rahoitusvastuu. Tehtäviä vastaavaa rahoitusta siirrettiin valtionosuusjärjestelmään, mutta Kuntaliitto on arvioinut kompensaation jäävän kokonaisuutena kunnille siirtyviä kustannuksia pienemmäksi

Myös kotoutumisen ja maahanmuuton rahoituksen rakennetta muutetaan. Valtion talousarvioesityksessä kansainvälistä suojelua saavien palvelujen järjestämisestä kunnille maksettavat erilliset korvaukset vähenevät valtakunnallisesti vuoden 2026 noin 185 miljoonasta eurosta noin 80 miljoonaan euroon vuonna 2027. Rahoituksen painopistettä siirtyy samalla osaksi kuntien muuta rahoitusta ja valtionosuusjärjestelmää. Muutoksen vuoksi valtionosuuden kasvu yksittäisessä laskentatekijässä ei sellaisenaan merkitse kunnan käytettävissä olevan rahoituksen vastaavaa kasvua. Vihdin osalta puhutaan noin 100 000 euron leikkauksesta maahanmuuttopalveluihin.

Valtionosuuksien määrään vaikuttavat edelleen myös sote-uudistuksesta valtionosuusjärjestelmään jääneet tasaus- ja siirtoerät. Kuntien valtionosuusjärjestelmän rakenteeseen jäi vuoden 2023 uudistuksesta kuntakohtaisia ja koko maan tasoisia eriä, joilla tasataan kuntien ja hyvinvointialueiden välillä siirtyneiden kustannusten ja tulojen suhdetta. Nämä erät vaikuttavat edelleen merkittävästi kuntien valtionosuuksien määrään.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus muodostaa Vihdissä edelleen negatiivisen erän. Sen arvioidaan olevan vuonna 2027 noin -2,3 miljoonaa euroa, kun vuoden 2026 tilinpäätösennuste on noin -2,6 miljoonaa euroa. Erä paranee siten Vihdin osalta noin 0,2 miljoonaa euroa. Valtakunnallisesti opetus- ja kulttuuriministeriön laskennallisten valtionosuuksien määrä säilyy vuonna 2027 likimain vuoden 2026 tasolla.

2.4.5 Investoinnit

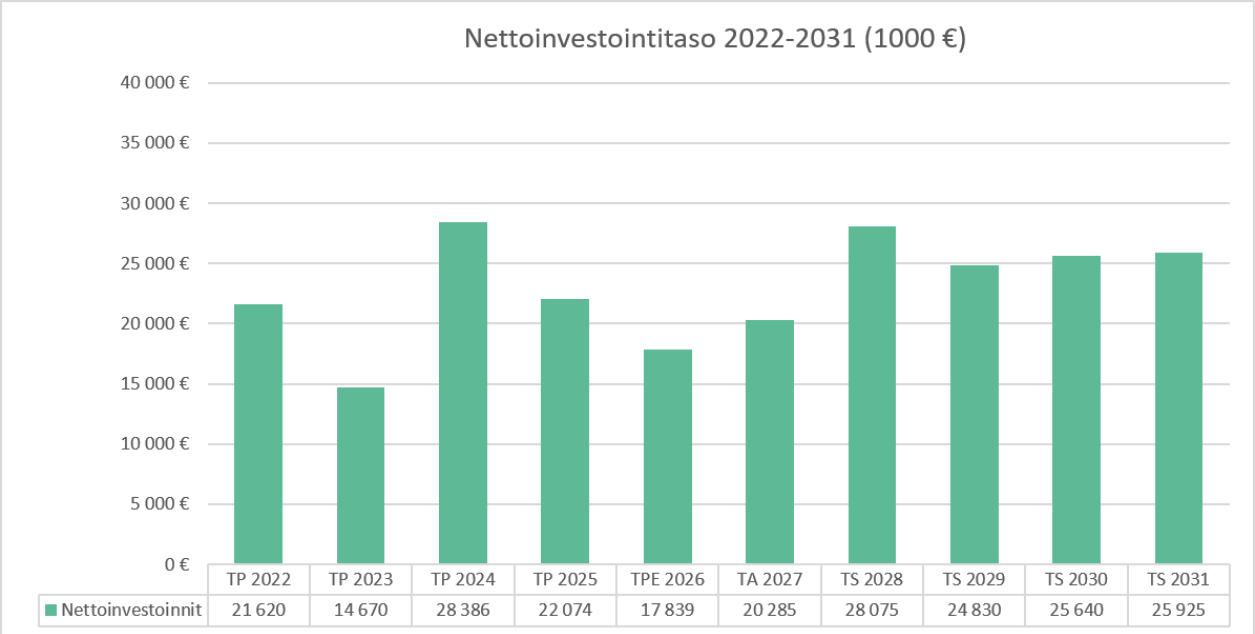

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031
Nettoinvestoinnit	21 620	14 670	28 386	22 074	17 839	20 285	28 075	24 830	25 640	25 925

Vuoden 2027 nettoinvestoinnit ovat noin 20,3 miljoonaa euroa. Investointitaso kasvaa suunnitelmakaudella merkittävästi: vuonna 2028 nettoinvestoinnit ovat noin 28,1 miljoonaa euroa ja vuosina 2029–2031 noin

24,8–25,9 miljoonaa euroa vuodessa. Investointitasoa nostavat erityisesti jätevedenpuhdistamoon ja Länsirataan liittyvät investoinnit.

Suunnitelmakauden investointitaso on kunnan nykyiseen tulorahoitukseen ja vuosikatteeseen nähden liian korkea. Nykyinen vuosikate ei riitä kattamaan suunniteltuja investointeja, minkä seurauksena investointien toteuttaminen esitetyssä laajuudessa johtaisi lainakannan merkittävään kasvuun. Investointiohjelman kestävyyttä onkin arvioitava kokonaisuutena suhteessa kunnan tulorahoituksen kehitykseen ja velanhoitokykyyn.

Talouden tasapainottaminen edellyttää samanaikaisesti sekä vuosikatteen vahvistamista että investointitason alentamista. Käyttötaloutta on sopeutettava käytettävissä olevaan tulorahoitukseen, mutta myös investointeja on priorisoitava ja ajoitettava nykyistä pidemmälle ajanjaksolle. Investointien priorisoinnissa on huomioitava suurten strategisten hankkeiden lisäksi kunnan omaisuuden kunnon säilyttämisen edellyttämät välttämättömät korjaus- ja ylläpitoinvestoinnit.

Tulorahoitusta voidaan vahvistaa myös omaisuuden, kuten maan, myyntituloilla, mutta kertaluonteinen omaisuuden realisointi ei poista tarvetta käyttötalouden ja investointitason rakenteelliselle sopeuttamiselle. Tavoitteena tulee olla investointitaso, joka voidaan pitkällä aikavälillä rahoittaa ilman hallitsematonta velkaantumista.

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2025	MTA 2026	LTK 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031
MENOT	-24 176 683	-23 919 610	-20 435 000	-20 845 000	-28 575 000	-25 330 000	-26 140 000	-26 425 000
TULOT	2 102 657	580 000	560 000	560 000	500 000	500 000	500 000	500 000
NETTO	**-22 074 026**	**-23 339 610**	**-19 875 000**	**-20 285 000**	**-28 075 000**	**-24 830 000**	**-25 640 000**	**-25 925 000**

2.4.6 Rahoitustarpeet

Kunnan lainasalkun kehittyminen

Vihdin kunnan lainakanta on kasvussa merkittävien investointihankkeiden johdosta. Taloussuunnitelmavuosille on määritelty korkea investointitaso, mikä edellyttää huolellista rahoituksen suunnittelua. Mikäli tuloslaskelman vuosikate ei kata investointimenoja, syntyy rahoitusvajetta. Tätä voidaan arvioida vertaamalla vuosikatetta investointimenojen määrään: jos erotus (vuosikate – investointimenot) on negatiivinen, kunta joutuu kattamaan erotuksen kassavaroilla tai lisäämällä lainanottoa.

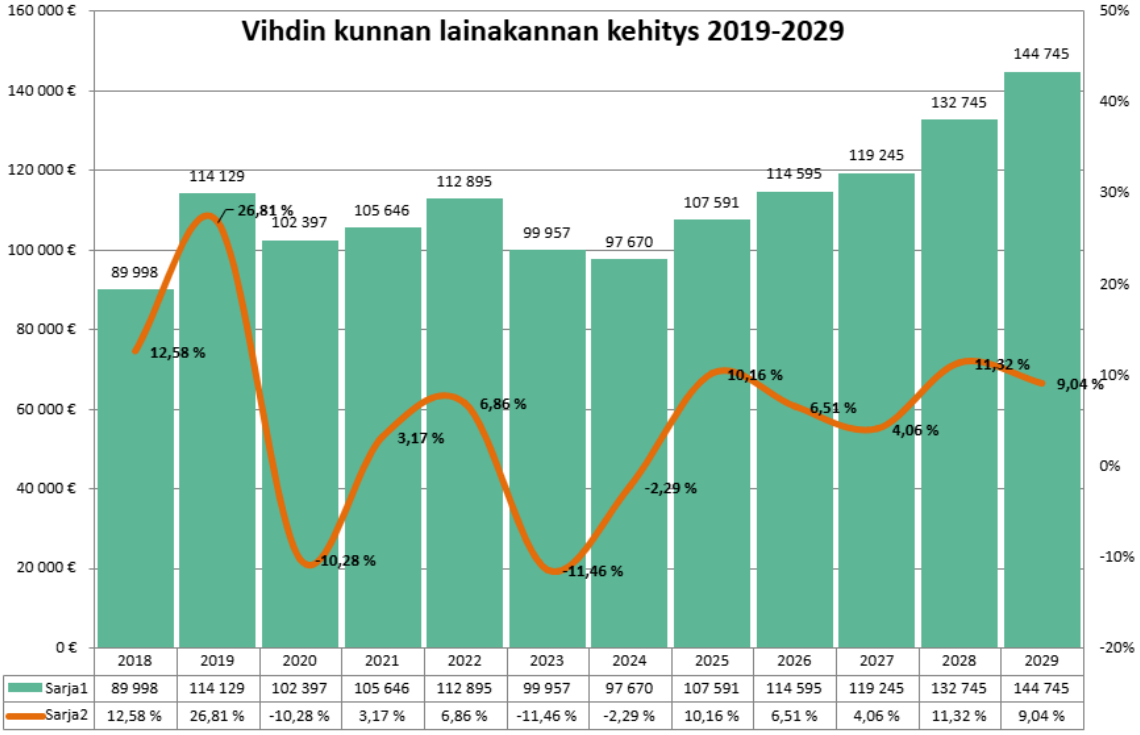

Budjettilainojen määrän ja lyhytaikaisten lainojen limiitin vahvistaminen

Kunnanhallituksella on talousarviovuoden 2027 aikana oikeus ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 20 miljoonaa euroa. Kunnanhallituksella on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa (laina-aika enintään vuosi) siten, että lyhytaikaista lainaa on samanaikaisesti käytettävissä enintään 80 miljoonaa euroa (Kunnanvaltuuston päätös 30.3.2020 §20).

Talousarvion rahoitusosassa osoitetaan tarkemmin, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Samoin ilmenee, kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se käytetään.

2.4.7 Talousarvioon sisällytetyt tasapainotustoimet

Osana vuoden 2027 talousarvion valmistelukehystä kunnanhallitus asetti toimielimille säästö- ja tuottotavoitteita. Toimielimet ovat valmistelun yhteydessä määritelleet tavoitteiden saavuttamiseksi konkreettisia säästö-, tuottavuus-, tulonlisäys- ja toiminnan tehostamistoimenpiteitä. Toimenpiteiden vaikutuksia on arvioitu talousarviovuodelle 2027 sekä suunnitelmavuosille, ja ne on huomioitu talousarvioesityksessä arvioidun toteutumisajankohdan mukaisesti.

Toimielin	Toimenpidekokonaisuus	Vaikutuksen luonne	HTV-vaikutus	TA 2027 (€)	TS 2028 (€)	TS 2029 (€)	Yhteensä (€)	Kuvaus ja vaikutukset
Elinvoimalautakunta	Ostopalvelujen vähentäminen	Hankinnat	0,00	120 000 €	0 €	0 €	120 000 €	Kehittämishankkeisiin ja ulkopuolisiin asiantuntijapalveluihin käytettäviä määrärahoja vähennetään. Valmistelua kohdennetaan erityisesti kaavoituksen ja elinkeinojen kehittämisen keskeisiin tavoitteisiin. Lakisääteiset tehtävät turvataan, mutta selvitysten, kehittämistyön ja muiden täydentävien asiantuntijapalvelujen määrä tai toteutusaikataulu voi supistua.
Elinvoimalautakunta	Yritystonttien myyntitulojen lisääminen	Tulonlisäys	0,00	100 000 €	0 €	0 €	100 000 €	Yritystonttien markkinointia ja myyntiä tehostetaan aktiivisella myyntiohjelmalla. Toimenpide ei heikennä palvelutasoa, mutta tulon toteutuminen ja ajoittuminen riippuvat tonttikysynnästä, markkinatilanteesta sekä kauppojen toteutumisesta.
Elinvoimalautakunta	Liikuntapaikkojen ylläpidon ja kunnossapidon vähentäminen	Hankinnat	0,00	108 000 €	0 €	0 €	108 000 €	Liikuntapaikkojen ylläpito- ja kunnossapitomäärärahoja vähennetään. Vaikutukset voivat näkyä hoitotason laskuna, kunnossapitotöiden siirtymisenä ja joidenkin kohteiden palvelutason supistumisena. Käyttäjävaikutus riippuu säästön tarkemmasta kohdentamisesta.
Elinvoimalautakunta	Kohdeavustusten vähentäminen	Hankinnat	0,00	17 000 €	0 €	0 €	17 000 €	Kohdeavustusten määräraha alennetaan 27 000 eurosta 10 000 euroon. Muutos pienentää yhdistysten ja muiden toimijoiden mahdollisuuksia järjestää tapahtumia ja kuntalaisille suunnattua toimintaa sekä siirtää suuremman rahoitusvastuun toimijoille itselleen.
Elinvoimalautakunta	Rekrytointilisien määrärahan vähentäminen	Henkilöstö	0,00	35 000 €	0 €	0 €	35 000 €	Rekrytointilisien määrärahaa pienennetään siten, että tukea voidaan myöntää vuosittain noin 5-6 kohteeseen. Vaikutus kohdistuu yrityksille tarjottavan rekrytointituen laajuuteen ja tuettavien rekrytointien määrään.
Elinvoimalautakunta	Mittaus- ja paikkatietopalvelujen käytön lisääminen	Prosessien tehostaminen	0,00	25 000 €	0 €	0 €	25 000 €	Kunnan omia mittaus- ja paikkatietopalveluja käytetään nykyistä enemmän ulkoisten palvelujen sijasta ja palvelujen sisäistä laskutusta lisätään. Kunnan kokonaistaloudellinen hyöty syntyy vain siltä osin kuin ulkoiset ostot vähenevät tai työpanosta voidaan hyödyntää tehokkaammin.
Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatuksen palvelusetelimenojen vähentäminen	Palveluverkko	0,00	50 000 €	0 €	0 €	50 000 €	Palvelusetelin arvoa ei koroteta ja kunnan omaa varhaiskasvatuskapasiteettia hyödynnetään nykyistä tehokkaammin. Vaikutus voi kohdistua yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiin, asiakasohjaukseen sekä kunnallisen varhaiskasvatuksen käyttöasteeseen.

Sivistyslautakunta	Määräaikaisten opettajien palvelussuhteiden kohdentaminen	Henkilöstö		0 €	105 000 €	0 €	105 000 €	Määräaikaisten opettajien palvelussuhteet mitoitetaan opetuksen todellista tarvetta vastaavalle ajalle eikä automaattisesti koko kalenterivuodeksi. Säästö kohdistuu palkkakustannuksiin. Onnistuminen edellyttää ennakoivaa henkilöstösuunnittelua siten, ettei opetuksen järjestäminen tai henkilöstön saatavuus vaarannu.
Hyvinvointilautakunta	Kirjasto-, kulttuuri-, museo- ja kansalaisopistopalvelujen toimintamenojen vähentäminen	Hankinnat ja tilat	0,00	52 650 €	0 €	0 €	52 650 €	Kirjaston asiantuntijapalveluja, kone- ja laitevuokria ja aineistohankintoja vähennetään. Kulttuuripalveluissa säästö muodostuu pääosin ulkoisten vuokrien vähenemisestä Kultsan käyttöönoton myötä. Museossa vähennetään materiaali- ja ICT-menoja ja kansalaisopistossa asiakaspalvelujen ostoja sekä ulkoisia vuokria. Leikkaukset vähentävät toiminnan liikkumavaraa ja voivat aiheuttaa määrärahaylitysten tai palvelusisällön supistumisen riskin.
Hyvinvointilautakunta	Kirjaston hanketulojen ja kulttuuritilojen vuokratulojen lisääminen	Tulonlisäys	0,00	33 700 €	0 €	0 €	33 700 €	Kirjastolle tavoitellaan 20 000 euroa hankerahoitusta ja Kultsan tilojen vuokrauksesta 13 700 euroa tuloja. Toteutuminen riippuu avustuspäätöksistä, hankehakujen onnistumisesta, tilojen kysynnästä ja käyttöasteesta.
Hyvinvointilautakunta	Nuorisopalvelujen toiminnan ja kesätoiminnan vähentäminen	Henkilöstö ja palvelut	-0,25	22 050 €	0 €	0 €	22 050 €	Nuorisopalvelujen toimintamäärärahoja vähennetään ja 2-3 kesäohjaajan palkkaamisesta luovutaan. Vaikutukset kohdistuvat kesätoimintojen määrään ja laatuun, nuorille tarjottaviin palveluihin, alan opiskelijoiden työmahdollisuuksiin sekä vakituisen henkilöstön työkuormaan.
Hyvinvointilautakunta	Maahanmuuttopalvelujen toimintamenojen vähentäminen	Palvelut	0,00	15 500 €	0 €	0 €	15 500 €	Maahanmuuttopalvelujen toteuttamiseen kohdennettuja määrärahoja vähennetään. Vaikutukset voivat näkyä palvelujen määrän, saavutettavuuden tai asiakkaille annettavan ohjauksen ja tuen supistumisena.
Rakennus- ja ympäristölautakunta	Rakennusvalvonnan asiantuntijapalvelujen vähentäminen	Hankinnat	0,00	25 000 €	0 €	0 €	25 000 €	Ulkopuolisten asiantuntijapalvelujen käyttöä vähennetään ja lakisääteiset tehtävät priorisoidaan. Muutos voi hidastaa selvitysten, valmistelun ja kehittämistyön toteuttamista sekä lisätä oman henkilöstön työkuormaa ja riippuvuutta käytettävissä olevasta omasta erityisosaamisesta.

Rakennus- ja ympäristölautakunta	Ympäristöpalvelujen avustusten, asiantuntijapalvelujen ja tulojen tarkistaminen	Hankinnat ja tulonlisäys	0,00	15 000 €	0 €	0 €	15 000 €	Ympäristöavustuksia ja asiantuntijapalvelujen määrärahaa vähennetään kumpaakin 5 000 euroa ja lupa-, valvonta- sekä muiden maksullisten palvelujen tulotavoitetta nostetaan 5 000 euroa. Vaikutukset kohdistuvat avustuksia saaviin toimijoihin, ulkopuolisen erityisosaamisen saatavuuteen ja valmisteluun. Tulonlisäys riippuu palvelujen kysynnästä.
Rakennus- ja ympäristölautakunta	Henkilöstö-, koulutus- ja pienhankintamenojen vähentäminen	Henkilöstö ja hankinnat	-0,25	10 000 €	0 €	0 €	10 000 €	Kesätyöntekijöiden palkkaamisesta luovutaan, koulutusmäärärahaa alennetaan rakennuslain muutosta edeltäneelle tasolle ja pienhankintoja vähennetään tai siirretään. Vaikutukset kohdistuvat henkilöstön kesäkauden työkuormaan, nuorten kesätyömahdollisuuksiin, täydentävään koulutukseen sekä työvälineiden ja tukipalvelujen uusimiseen.
Tekninen lautakunta	Ateria- ja puhtauspalvelujen hankintojen, toimintatapojen ja tilaustulojen tarkistaminen	Hankinnat ja tulonlisäys	0,00	10 062 €	0 €	0 €	10 062 €	Raaka-aineiden käyttöä, hankintoja ja työprosesseja tarkistetaan 9 062 euron säästön saavuttamiseksi. Lisäksi ulkoisten tilaustarjoilujen hintoja korotetaan 1 000 euroa. Vaikutukset voivat kohdistua tarjoilujen monipuolisuuteen, työprosessien sujuvuuteen, henkilöstön työkuormaan, tilausten määrään ja palvelun kilpailukykyyn.
Tekninen lautakunta	Sisäilmatutkimusten vähentäminen ja kohdentaminen	Hankinnat	0,00	40 000 €	0 €	0 €	40 000 €	Sisäilmatutkimuksia tehdään nykyistä vähemmän ja ne kohdennetaan merkittävimpiin kohteisiin. Selvityskustannukset vähenevät, mutta sisäilmaongelmien tunnistaminen voi hidastua. Tämä voi lisätä käyttäjähaittoja, korjausvelkaa ja myöhempien korjausten kustannuksia.
Tekninen lautakunta	Tilapäisestä lämpölaitoksesta luopuminen	Tilat ja energia	0,00	187 938 €	0 €	0 €	187 938 €	Tilapäinen lämpölaitos korvataan pysyvällä lämmitysratkaisulla. Säästö muodostuu energiantuotannon yksikkökustannuksen merkittävästä alenemisesta. Toimenpiteellä ei arvioida olevan kielteistä vaikutusta palvelutasoon, jos pysyvä ratkaisu toteutuu suunnitellusti ja käyttövarmuus turvataan.
Tekninen lautakunta	Kiinteistöjen käytön ja ylläpitokustannusten vähentäminen	Tilat	0,00	51 365 €	0 €	0 €	51 365 €	Säästö muodostuu Vihdin Pirtin ylläpito-, energia-, huolto- ja kunnossapitokustannusten poistumisesta myynnin jälkeen, Pappilanpellon päiväkodin käyttökustannusten alenemisesta, Vesakkotie 2:n vuokran poistumisesta sekä tarpeettomien tai vajaakäyttöisten tilojen ylläpidon vähentämisestä. Toimintojen siirrot on ratkaistava ennen tiloista luopumista.

Tekninen lautakunta	Yleisten alueiden talkoo-avun vähentäminen	Palveluverkko	0,00	20 000 €	0 €	0 €	20 000 €	Kylä- ja asukasyhdistyksille annettavaa käytännön tukea, kuten roskalavoja, polttopuita, materiaalitoimituksia ja kalusteiden kuljetuksia, vähennetään. Toimenpide siirtää kustannuksia ja vastuuta yhdistyksille ja voi vähentää talkootoimintaa, yhteisöllisyyttä ja paikallisten kohteiden ylläpitoa.
Tekninen lautakunta	Viheralueiden ja virkistyskohteiden ylläpitotason alentaminen	Hankinnat	0,00	30 000 €	0 €	0 €	30 000 €	Lammaslaidunnusta, kesä- ja kausikukkien käyttöä sekä Varikkaan laiturin ylläpitoa vähennetään. Vaikutukset näkyvät maisemanhoidon, taajamien viihtyisyyden ja virkistyskohteiden palvelutason heikkenemisenä sekä mahdollisena kuntalaispalautteen lisääntymisenä.
Tekninen lautakunta	Katuvalaistuksen yösammutuksen aikaistaminen	Hankinnat	0,00	30 000 €	0 €	0 €	30 000 €	Katuvalaistuksen sammutusta aikaistetaan kolmella tunnilla yöaikaan. Energiakustannukset alenevat, mutta muutos voi heikentää koettua turvallisuutta, jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita sekä lisätä palautetta erityisesti taajamien ulkopuolisilla alueilla.
Tekninen lautakunta	Puunmyyntitulojen lisääminen	Tulonlisäys		100 000 €	0 €	0 €	100 000 €	Kunnan metsien hakkuutuloja kasvatetaan metsäsuunnitelman puitteissa. Tulotavoitteen toteutuminen riippuu hakkuumahdollisuuksista, puumarkkinoiden tilanteesta ja hinnasta. Hakkuiden ajoituksessa on huomioitava metsänhoidolliset, ympäristö- ja virkistysarvot.
Tekninen lautakunta	Vesilaitoksen vuosittaiset maksumuutokset	Tulonlisäys	0,00	430 000 €	580 000 €	650 000 €	1 660 000 €	Vesihuollon maksuja korotetaan suunnitelman mukaisesti vuosittain. Kukin vuosisarake kuvaa kyseisenä vuonna syntyvää uutta lisätuloa edellisten korotusten lisäksi, joten vaikutukset voidaan summata. Toimenpide vahvistaa vesilaitoksen tulorahoitusta ja investointikykyä, mutta kasvattaa kotitalouksien, yritysten ja muiden vedenkäyttäjien maksuja. Kulutuksen muutokset voivat vaikuttaa tuottojen toteutumiseen.
Kunnanhallitus	Taloushallinnon laskutusprosessien automatisointi	Prosessien tehostaminen ja ICT	-2,00	0 €	10 000 €	90 000 €	100 000 €	Osto- ja myyntilaskuprosesseissa otetaan käyttöön sopimuskohdistusta, automaattista tiliöintiä ja tekoälytoimintoja. Tavoitteena on vähentää manuaalista sihteerityötä ja saavuttaa henkilöstösäästöä eläköitymisten yhteydessä konsernipalveluissa ja mahdollisesti muissa palvelukeskuksissa. Vaikutusten toteutuminen edellyttää toimivia integraatioita, prosessien yhdenmukaistamista ja henkilöstön osaamisen kehittämistä.

Kunnanhallitus	Opiferus-järjestelmästä luopuminen	ICT	0,00	20 000 €	0 €	0 €	20 000 €	Opiferus-järjestelmästä luovutaan ja talousarviokirjan, tilinpäätöksen ja toiminnan raportoinnin tuottaminen siirretään olemassa oleviin järjestelmiin ja Microsoft-ympäristöön. Lisenssikustannus poistuu, mutta valmistelutyö muuttuu omatoimisemmaksi ja korvaavien työkalujen toimivuus on varmistettava.
Kunnanhallitus	Kassavarojen sijoitustuottojen lisääminen	Tulonlisäys	0,00	30 000 €	0 €	0 €	30 000 €	Kassavarojen pitkäjänteistä sijoittamista lisätään sijoitusperiaatteiden mukaisesti. Tavoite perustuu maltilliseen tuotto-odotukseen. Toteutuminen edellyttää riittävää maksuvalmiutta, tarkoituksenmukaista sijoitusaikaa ja riskienhallintaa, ja tuottoon liittyy markkinariski.
Kunnanhallitus	Tietohallinnon palvelujen kilpailuttaminen	Prosessien tehostaminen	0,00	100 000 €	50 000 €	0 €	150 000 €	Tietohallinnon palvelut kilpailutetaan ja palvelutasoja sekä etätuen järjestelyjä tarkistetaan. Säästö kohdistuu palvelusopimuksiin ja toteutuu vaiheittain. Jatkovalmistelussa on varmistettava palvelujen jatkuvuus, tietoturva, käyttäjätuen riittävyys ja siirtymän hallinta.
Kunnanhallitus	Hallinnon tilausten, materiaalien ja järjestelmien vähentäminen	Hankinnat	0,00	5 400 €	8 000 €	0 €	13 400 €	Painettuja lehtitilauksia ja postitusmateriaaleja vähennetään, Uudenmaan liiton jäsenmaksun aleneminen huomioidaan ja Easyflow-henkilöstökyselyjärjestelmästä luovutaan Kevan kyselyratkaisujen hyväksi. Vaikutukset kohdistuvat sähköisten työskentelytapojen lisäämiseen ja henkilöstökyselyjen aikasarjojen vertailtavuuteen.
Kunnanhallitus	Henkilöstöön liittyvien kustannusten tarkistaminen	Henkilöstö ja hankinnat	0,00	21 800 €	0 €	0 €	21 800 €	Henkilöstömuistamisten määrärahaa alennetaan, Break Pro -palvelusta luovutaan ja työterveyshuollossa vuonna 2025 tehtyjen rajausten kustannusvaikutus huomioidaan. Vaikutukset kohdistuvat henkilöstön saamiin etuihin ja palveluihin sekä kokemukseen työnantajan tarjoamasta tuesta ja arvostuksesta.
Kunnanhallitus	Verkkoratkaisujen uudistaminen	ICT	0,00	60 000 €	0 €	0 €	60 000 €	Verkkopalveluratkaisuja uudistetaan ja yksinkertaistetaan ylläpito- ja palvelukustannusten pienentämiseksi. Toimenpide tukee digitalisaatiota, mutta edellyttää käyttövarmuuden, tietoturvan, integraatioiden ja käyttäjille näkyvien palvelujen toimivuuden turvaamista muutoksessa.
Kunnanhallitus	Viestinnän, markkinoinnin ja tapahtumien vähentäminen	Hankinnat ja palvelut	0,00	16 500 €	0 €	0 €	16 500 €	Brändi- ja markkinointituotteiden hankintoja vähennetään ja kesäkeskiviikkotapahtumien järjestämisestä luovutaan. Toimenpide vähentää tapahtumatarjontaa, yhteisöllisiä kohtaamisia, kunnan näkyvyyttä ja markkinoinnissa sekä muistamisissa käytettävää materiaalia.

Kunnanhallitus	Respan toiminnan uudelleenjärjestely	Henkilöstö	-1,00	0 €	40 000 €	0 €	40 000 €	Respan tehtävät järjestetään työntekijän irtisanoutumisen jälkeen uudelleen organisaation sisällä ilman korvaavaa rekrytointia. Säästö syntyy henkilöstökulujen vähenemisestä. Vaikutukset kohdistuvat tehtäviä vastaanottavien työntekijöiden työkuormaan, asiakaspalvelun saatavuuteen ja vastuiden selkeyteen.
Kunnanhallitus	Osallistavan budjetoinnin toteuttamistavan muuttaminen	Prosessien tehostaminen	0,00	0 €	60 000 €	0 €	60 000 €	Osallistava budjetointi toteutetaan osana normaalia investointisuunnittelua ilman erillistä kuntalaisideointi- ja toteutusprosessia. Määräraha ja hallinnollinen työ vähenevät, mutta samalla kuntalaisten suorat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet talousarvion valmistelussa supistuvat.
Kunnanhallitus	Sisäisen tarkastuksen järjestämistavan muuttaminen	Prosessien tehostaminen	0,00	30 000 €	0 €	0 €	30 000 €	Ulkopuolisesta sisäisen tarkastuksen sopimuksesta luovutaan ja sisäistä valvontaa sekä riskienhallintaa vahvistetaan omana toimintana. Ostopalvelukustannus poistuu, mutta muutos lisää oman henkilöstön tehtäviä ja vähentää riippumatonta ulkopuolista arviointia.
Kunnanhallitus	Työterveysyhtiön osakkeiden myynti	Kertaluonteinen tulonlisäys	0,00	1 440 800 €	0 €	0 €	1 440 800 €	Keski-Uudenmaan työterveyshuollon osakkeiden mahdollinen myynti tuottaa kertaluonteisen tulon. Toteutuminen riippuu yhtiön omistusjärjestelyistä, hankintalainsäädännön muutoksista ja ulkoisista päätöksistä. Erä ei paranna kunnan vuosittaista pysyvää tulopohjaa, joten se on pidettävä erillään rakenteellisista tasapainotustoimista.
				TA 2027	**TS 2028**	**TS 2029**	**Yhteensä**	
TOIMENPITEET YHTEENSÄ				**3 252 765 €**	**853 000 €**	**740 000 €**	**4 845 765 €**	

Vuosikohtaisissa sarakkeissa esitetään toimenpiteen uusi taloudellinen vaikutus sinä vuonna, jolloin vaikutus syntyy. Samaa säästöä tai tulonlisäystä ei merkitä uudelleen myöhemmille vuosille.

Jos esimerkiksi vuonna 2027 toteutettava toimenpide tuottaa pysyvän 50 000 euron vuosisäästön, merkitään 50 000 euroa vain vuodelle 2027. Vaikka säästö jatkuu myös seuraavina vuosina, sitä ei merkitä uudelleen.

Jos toimenpide etenee vaiheittain tai sitä laajennetaan myöhempinä vuosina, merkitään kullekin vuodelle vain kyseisenä vuonna syntyvä uusi lisävaikutus. Jos säästö on vuonna 2027 yhteensä 50 000 euroa ja vuonna 2028 tehdään uusi 20 000 euron lisäleikkaus, merkitään vuodelle 2027 50 000 euroa ja vuodelle 2028 20 000 euroa.
Vastaavasti vuosittain tehtävissä hinnankorotuksissa merkitään jokaiselle vuodelle kyseisen vuoden uusi tulonlisäys. Esimerkiksi vesilaitoksen maksumuutoksissa vuosien 2027, 2028 ja 2029 luvut kuvaavat kunakin vuonna tehtävistä uusista hinnankorotuksista syntyvää lisätuloa.

Kertaluonteinen säästö tai tulo merkitään vain sille vuodelle, jolloin vaikutus toteutuu. Kertaluonteinen vaikutus ei paranna talouden pysyvää vuosittaista tasoa. Yhteensä -sarake kuvaa suunnittelukaudella tehtävistä toimenpiteistä syntyvien uusien taloudellisten vaikutusten yhteismäärää. Se ei kuvaa yhden vuoden säästöä eikä toimenpiteiden kumulatiivista kassavaikutusta koko suunnittelukaudella.

2.5 Ilmastobudjetti

Ilmastobudjetin toteutuminen

Ilmastobudjetti yhdistää kunnan energia- ja ilmastotyön talousarviomenettelyyn ja raportointiin tilinpäätöksen yhteydessä. Ilmastobudjetoinnissa kootaan talousarviossa ja kunnan alastrategioissa olevat ilmastotoimenpiteet ja -tavoitteet yhteen. Tavoitteena on tuoda näkyväksi kunnan toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi, sekä mahdollistaa avoin keskustelu ja seurata toimenpiteiden riittävyyttä. Ilmastobudjetti koostuu päästöbudjetista ja energia- ja ilmastotyön toiminnallisista tavoitteista.

Vihdin kunnan tavoitteena on toimia ilmastokriisin hillitsemiseksi ja tehdä osansa Suomen kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Vihti on sitoutunut vähentämään asukaskohtaisia päästöjä puolella vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Vihdin ilmastotyön toimenpiteet on kirjattu Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelmaan (SECAP). Toimenpiteiden edistymistä seurataan vuosittain SECAP-seurantaraportissa.

Päästöbudjetti

Vihdin päästöbudjetti on sidottu kunnanhallituksen päätökseen sekä Kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimuksessa (Covenant of Mayors for Climate and Energy) ja kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelmassa määriteltyyn päästövähennystavoitteeseen. Vuosittainen vähennystarve (0,04 t CO2-ekv) perustuu päästövähennysmäärään vuoden 2020 tilaston ja 2030 tavoitteen välillä.

Huomautus päästötietojen päivittymisestä. Vuoden 2026 osavuosikatsauksessa ja talousarviossa esitetyt päästötiedot perustuvat Suomen ympäristökeskuksen uusimpaan, saatavilla olevaan Hinku-laskennan aikasarjaan ilman päästöhyvityksiä (aineisto tarkistettu elokuussa 2026). Vuoden 2025 tilinpäätöksessä ja Vihdin energia- ja ilmastotyön seurantaraportissa 2025 käytettiin niiden laadintahetkellä uusimpia, 16.12.2025 julkaistuja vuoden 2024 ennakkolaskentatietoja. Syke päivitti laskentatulokset 10.6.2026, jolloin sekä vuoden 2024 tiedot että aiempien vuosien päästöaikasarja tarkentuivat. Tämän vuoksi osavuosikatsauksessa ja talousarviossa esitetyt päästöluvut ja niistä lasketut muutosprosentit poikkeavat vuoden 2025 tilinpäätöksestä ja SECAP raportoinnissa esitetyistä. Erot johtuvat laskenta-aineiston takautuvasta tarkentumisesta, SYKE:n laskenta perustuu Alas laskentajärjestelmään ja Hinku-laskentasääntöihin. Vuoden 2025 raportointi perustui julkaisuajankohtana ajantasaiseen aineistoon. Päivitys ei muuta raportin keskeistä johtopäätöstä: Vihdin vuodelle 2030 asetettu asukaskohtainen päästövähennystavoite on saavutettu myös tarkentuneen aineiston perusteella.

Alla oleva taulukko esittää Vihdin kunnan päästöbudjetin eriteltynä seuraaviin kokonaisuuksiin: asetettu päästövähennystavoite, tavoitetta seuraavan mittarin, vuoden 1990 lähtötason, kolmen viimeisimmän vuoden kasvihuonekaasupäästöjen seurantatilastot sekä vuoden 2030 päästöjen tavoitetason. Päästöbudjetista voidaan todeta, että Vihdin kunta on saavuttanut vuoden 2030 asukaskohtaisen päästövähennystavoitteen kolmena peräkkäisenä vuotena.

Tavoite	Mittari	Lähtötaso 1990*	2022*	2023*	2024*	Tavoite 2030
Asukaskohtaiset hiilidioksidipäästöt puolittuvat	Päästöt (t CO2-ekv/asukas)	8,7	4,3	4,1	4,1	4,35

vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä.						

*Lähde: SYKE – Kuntien ja alueiden kasvihuonekaasupäästöt, 2026. Laskentamenetelmänä Hinku-laskenta ilman päästöhyvityksiä.

Alla olevan kuvan A-puoli havainnollistaa Vihdin kunnan asukaskohtaisten kasvihuonekaasupäästöjen kehitystä vuoteen 2024 saakka sekä vuoden 2030 asukaskohtaisten päästöjen tavoitetason. Kuvan B-puoli esittää Vihdin kunnan kokonaispäästöt vuoteen 2024 saakka sekä vuoden 2030 kokonaispäästöjen tavoitetason. Vuoden 2030 kokonaispäästöjen tavoitetaso (vastaa -34 % päästövähennystä) on asukaskohtaisesta päästötavoitteesta johdettu laskennallinen taso, joka on laskettu Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaisella asukasluvulla.

Alla olevassa kuvassa esitetään Vihdin asukaskohtaisten päästöjen ja kokonaispäästöjen kehitys suhteessa vuodelle 2030 asetettuihin tavoitetasoihin. Asukaskohtaiset päästöt ovat alittaneet tavoitetason kolmena peräkkäisenä vuonna (2022–2024) ja kokonaispäästöt kahtena peräkkäisenä vuonna (2023–2024).

A) Vuonna 2024 päästöjen määrä asukasta kohden on ollut 4,1 tCO2e, mikä on alhaisempi kuin koko maan keskiarvo (4,8 tCO2ekv / asukas). Vertailuvuodesta 1990 lähtien asukaskohtaiset päästöt ovat muuttuneet -53 %. Taajaan asuttujen kuntien keskiarvoon (-32 %) verrattuna päästökehitys vertailuvuodesta on ollut myönteisempää. (SYKE – Kuntien ja alueiden kasvihuonekaasupäästöt, 2026) Vihdin vuoden 2030 asukaskohtainen päästövähennystavoite on saavutettu kolmena peräkkäisenä vuotena. Globaalisti kestävä taso päästöille olisi noin 2,5 hiilidioksidiekvivalenttitonnia (t CO2ekv/asukas) vuonna 2030 (Sitran selvityksiä 148, 2019).

B) Kunnan kokonaispäästöt ovat muuttuneet -1 % verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoteen 1990 verrattuna kokonaispäästöt ovat pienentyneet -38 %. Vuonna 2024 Vihdin kokonaispäästöjen määrä oli 117,4 kt CO2e. Kun verrataan kunnan päästökehitystä koko maan keskiarvoon (-42 %), kunnan päästökehitys on ollut heikompaa. Taajaan asuttujen kuntien keskiarvoon (-36 %) verrattuna kunnan päästökehitys on ollut myönteisempää.

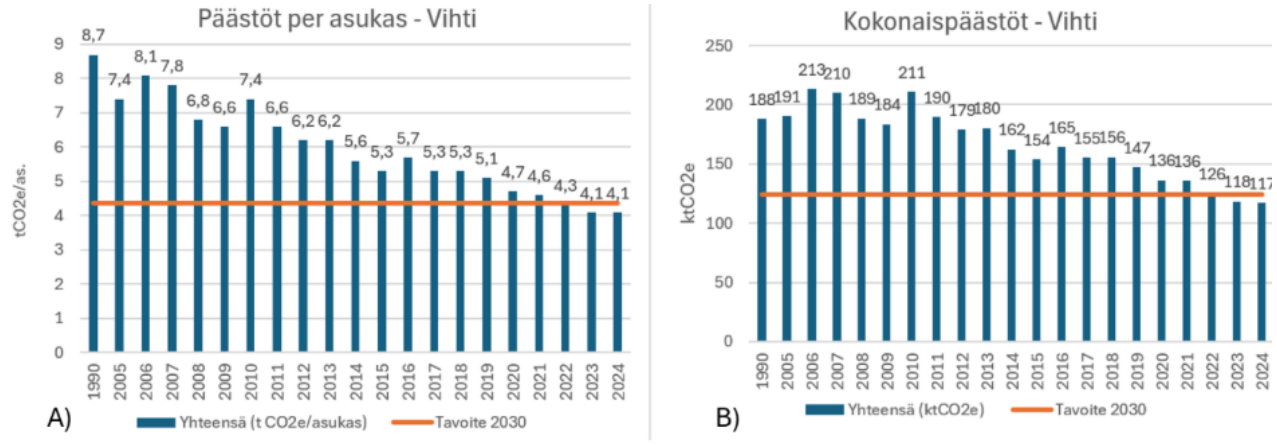

Lähde: SYKE – Kuntien ja alueiden kasvihuonekaasupäästöt, 2026. Laskentamenetelmänä Hinku-laskenta ilman päästöhyvityksiä.

Vuonna 2024, kolme suurinta päästösektoria kunnassa olivat:

-Tieliikenne: 40 % (Vuonna 2023: 39 %)
-Lämmitys (sis. sähkölämmitys, kaukolämpö, öljylämmitys ja muu lämmitys): 16 % (Vuonna 2023: 18 %)
-Maatalous: 14 % (Vuonna 2023: 13 %)

Näiden sektorien päästöt ovat muuttuneet suhteellisesti seuraavasti:
-Tieliikenne: -3 % suhteessa vertailuvuoteen 1990, mikä tarkoittaa -1,3 $ktCO_2e$.
-Lämmitys: -69 % suhteessa vertailuvuoteen 1990, mikä tarkoittaa -41,0 $ktCO_2e$.
-Maatalous: -35 % suhteessa vertailuvuoteen 1990, mikä tarkoittaa -9,0 $ktCO_2e$.

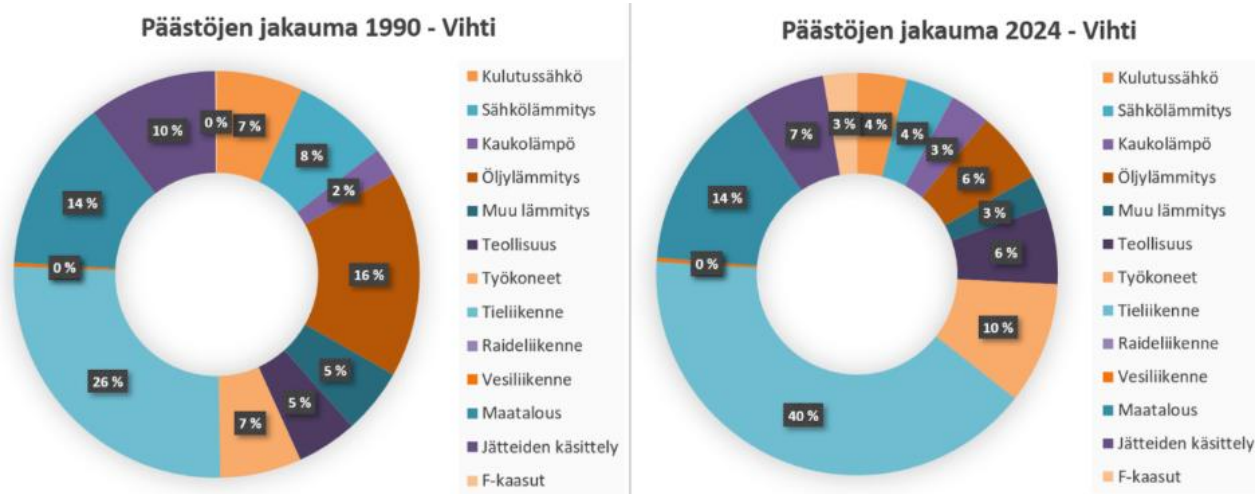

Lähde: SYKE – Kuntien ja alueiden kasvihuonekaasupäästöt, 2026. Laskentamenetelmänä Hinku-laskenta ilman päästöhyvityksiä.

Taulukko esittää Vihdin kunnan energiankäytön toteutuneet kustannukset ja kulutusmäärät vuosina 2021–2026. Tiedot sisältävät fossiilisten polttoaineiden (lämmitysöljy sekä poltto- ja voiteluaineet) sekä sähkön ja sähkönsiirron vuosittaiset toteumat euroina ja litroina.

Suoritemittareita kunnan käyttämästä energiasta	**Toteuma 2021**	**Toteuma 2022**	**Toteuma 2023**	**Toteuma 2024**	**Toteuma 2025**	**Toteuma 1–6/2026**
Fossiiliset polttoaineet yhteensä	931 535 €/ 1 095 657 litraa	1 354 949 €/ 1 082 663 litraa	1 286 805 €/ 1 184 482 litraa	1 134 505 €/ 1 062 625 litraa	921 140 €/ 728 451 litraa	888 666 €/ 542 155 litraa
Lämmitysöljy	848 876 €/ 1 029 530 litraa	1 226 298 €/ 1 005 162 litraa	1 183 530 €/ 1 116 538 litraa	999 786 €/ 970 666 litraa	852 941 €/ 688 781 litraa	843 978 €/ 519 904 litraa
Poltto- ja voiteluaineet	82 659 €/ 66 127 litraa	128 651 €/ 77 501 litraa	103 275 €/ 67 944 litraa	134 719 €/ 91 959 litraa	68 200 €/ 39 670 litraa	44 688 €/ 22 251 litraa
Sähkö € Sähkön siirto € **Sähkö + siirto yhteensä**	798 963 €/ 1 142 808 € / 1 941 771 €	612 315 €/ 1 109 381 € / 1 721 696 €	859 307 €/ 1 126 321 € /1 985 628 €	1 025 747 €/ 1 216 749 € /2 242 496 €	772 638 €/ 1 117 124 €/ 1 889 761 €	564 586 €/ 597 513 €/ 1 162 099 €

Alla olevat kuvaajat on johdettu edellä esitetystä taulukosta. Kuvaajat havainnollistavat Vihdin kunnan energiankäytön kustannusten ja kulutusmäärien kehitystä vuosina 2021–2026.

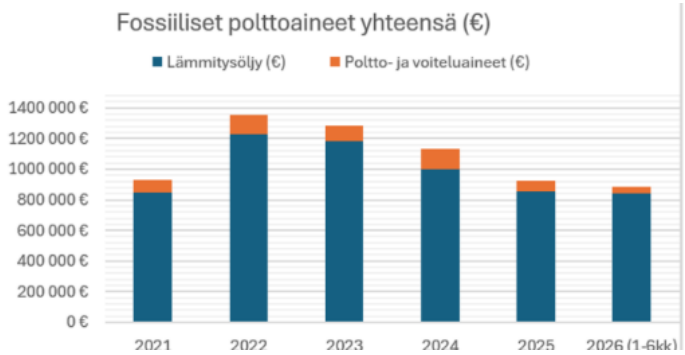

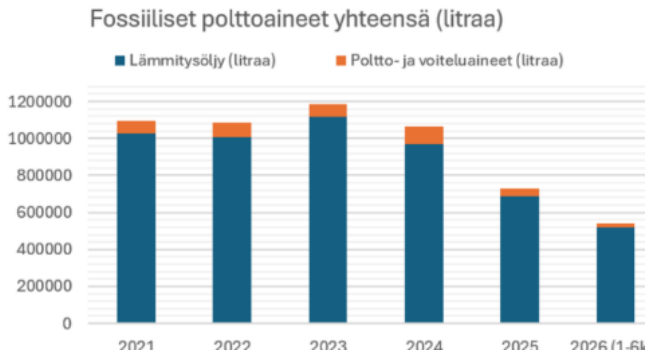

Kuvaajat esittävät fossiilisten polttoaineiden yhteenlasketun toteutuneen kulutuksen euroina ja litroina vuosina 2021–2026. Kuvissa on eritelty lämmitysöljyn sekä poltto- ja voiteluaineiden osuudet kokonaiskulutuksesta.

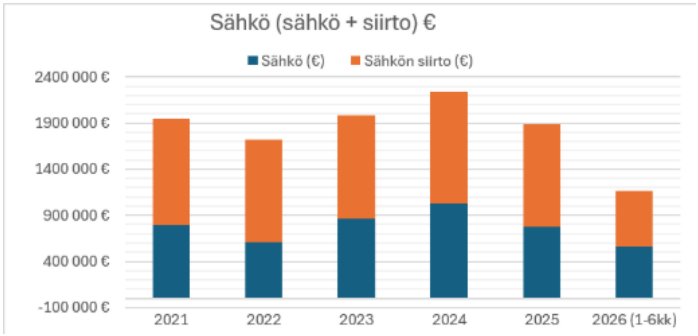

Kuvaaja esittää sähkön käytön toteutuneet kustannukset vuosina 2021–2026. Kustannukset on jaoteltu sähkön hankinnan ja sähkön siirron osuuksiin.

Energia- ja ilmastotyön toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2027

Energia- ja ilmastotyön toiminnalliset tavoitteet perustuvat Vihdin kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelmaan (SECAP), julkisen alan energiatehokkuussopimukseen (JETS) sekä ilmastobudjetin kehittämiseen. Tavoitteissa painottuvat energiatehokkuus, energia- ja ilmastotoimien toimeenpano ja seuranta sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen.

Toiminnallinen tavoite	Lähtötaso 2021	Tavoite 2027	Tavoite 2030
JETS-toimintasuunnitelman toimeenpano ja energiansäästötavoitteen seuranta.	Vihti ei kuulunut kuntaalan energiatehokkuussopimukseen. JETS-toimintasuunnitelmaa tai sopimuskauden energiansäästötavoitetta ei ollut.	Hyväksytyn JETS-toimintasuunnitelman toimeenpano käynnistetään. Vuodelle 2027 ajoitettuja toimenpiteitä edistetään ja niiden etenemistä seurataan. Toteutuneiden energiatehokkuustoimenpiteiden vuotuiset sääs-	JETS-sopimustoiminnan velvoitteet on otettu huomioon ja liitetty kunnan strategiaan, energia- ja ilmasto-ohjelmiin tai käytössä oleviin johtamis- tai laatujärjestelmiin. Sopimuk-

		tövaikutukset (MWh/a) kootaan vuosiraportointia varten.	sen mukainen raportointi toteutetaan vuosittain. Vuoden 2030 ohjeellinen energiansäästön välitavoite on vähintään 2410 MWh/a, mikä vastaa 6 prosenttia sopimukseen liittymisvaiheen vuotuisesta energiankäytöstä. Tavoitteen toteutumista tarkastellaan seurantajärjestelmään raportoitujen energiansäästövaikutusten perusteella.
SECAP-toimenpiteiden toteutuksen ja vaikuttavuuden seuranta.	Vihdin energia- ja ilmastotyötä ohjasi SECAP-toimintasuunnitelma, ja ensimmäinen seurantaraportti laadittiin vuoden 2021 tilanteesta. Asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt olivat 4,6 t CO_2-ekv./asukas, joten vuoden 2030 tavoitetasoa 4,35 t CO_2-ekv./asukas ei ollut vielä saavutettu.	SECAP-seurantaraportti laaditaan, ja SECAP-toimintasuunnitelman toimenpiteiden eteneminen arvioidaan toteumatietojen perusteella. Vihdin nykyinen, vuoteen 2030 ulottuva asukaskohtainen päästövähennystavoite on saavutettu. Sen jatkoksi valmistellaan ja hyväksytään uusi vuoteen 2035 ulottuva päästövähennystavoite, joka liitetään osaksi SECAP-toimintasuunnitelmaa ja sen vuosittaista seurantaa.	Vuoteen 2035 ulottuva päästövähennystavoite ohjaa SECAP-toimintasuunnitelman toimeenpanoa. Vihdin päästökehitystä sekä SECAP-toimenpiteiden etenemistä ja vaikutuksia seurataan vuosittain suhteessa asetettuun tavoitteeseen.
Ilmastobudjetin toteuttaminen ja kehittäminen osana energia- ja ilmastotyön ohjausta, seurantaa ja raportointia.	Ilmastobudjettia ei ollut käytössä.	Ilmastobudjettiin kootaan energia- ja ilmastotyön keskeiset tavoitteet, niitä kuvaavat mittarit ja toteumatiedot. Tavoitteiden etenemisestä raportoidaan osavuosikatsauksessa ja tilinpäätöksessä. Ilmastobudjetin rakennetta ja sisältöä kehitetään vuosittaisen seurannan perusteella.	Ilmastobudjetointi on vakiintunut osaksi kunnan talouden ja toiminnan vuosittaista suunnittelua, seurantaa ja raportointia. Seurantatietoa hyödynnetään energia- ja ilmastotoimenpiteiden vaikuttavuuden ja riittävyyden arvioinnissa sekä seuraavien vuosien talousarviovalmistelussa.
Ilmastonmuutokseen sopeutumisen nykytilan arviointi ja	Vuoden 2020 SECAP-toimintasuunnitelmassa arvioitiin ilmastoriskejä ja	Uudenmaan liiton ilmastonmuutokseen sopeutumisen tarkistuslistaa hyödynnetään	Sopeutumisen arviointi on kytketty systemaattiseksi osaksi SECAP-

seurannan kehittäminen.	haavoittuvuuksia sekä tunnistettiin sopeutumistoimia. Sopeutumistoimille ei kuitenkaan ollut käytössä vuosittaista seurantamenettelyä.	sopeutumistyön nykytilan ja valmiuksien arvioinnissa sekä keskeisten kehittämiskohteiden tunnistamisessa. Samalla arvioidaan, miten sopeutumisen perusedellytykset huomioidaan suunnittelun ja päätöksenteon eri vaiheissa.	seurantaa. Arviointitietoa hyödynnetään suunnittelussa, päätöksenteossa ja resurssien kohdentamisessa sekä tunnistettujen kehittämiskohteiden etenemisen seurannassa.

Toiminnallisten tavoitteiden lisäksi energia- ja ilmastotyötä edistetään vuonna 2027 seuraavilla ohjelmilla ja kehityshankkeilla. Niiden tulosten perusteella voidaan asettaa tulevien vuosien energia- ja ilmastotyön toiminnallisia tavoitteita:

Julkisen alan energiatehokkuussopimus (JETS)
Vuonna 2027: JETS-toimintasuunnitelma hyväksytään ja toimitetaan Motivalle ja Energiavirastolle. JETS-sopimuksen velvoitteiden mukainen vuosiraportointi toteutetaan raportoimalla edellisen vuoden energiankäyttö, energiansäästötoimenpiteet ja niiden säästövaikutukset sekä muut sopimuksen mukaiset toimenpiteet energiatehokkuussopimustoiminnan seurantajärjestelmään.

Uusiutuvan energian kuntakatselmus
Vuonna 2027: Uusiutuvan energian kuntakatselmus muodostaa energiantuotannon ja -käytön nykytilakuvan, laatii sähkön ja lämmityksen energiataseet, arvioi uusiutuvien energialähteiden nykykäyttöä ja hyödyntämispotentiaalia sekä tuottaa toimenpide- ja jatkoselvitysehdotukset.

Kuntakatselmus+
Vuonna 2027**:** Kuntakatselmus+ käynnistetään laatimalla JETS-toimintasuunnitelmaan pohjautuva Kuntakatselmus+-projektisuunnitelma, jossa määritellään toteutettavat energiakatselmukset ja muu energiatehokkuustyö. Kuntakatselmus+ on julkisen alan energiatehokkuussopimukseen liittyneille kunnille tarkoitettu tukimalli, joka yhdistää energiakatselmukset ja kunnan energianhallinnan pitkäjänteisen kehittämisen.

2.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Käyttötalousosa (euroa)			
Tarkastuslautakunta	-48 809		
Keskusvaalilautakunta	-20 264		
Kunnanhallitus	-6 657 781	Sitova toimintakate:*	-8 152 991
Sivistyslautakunta	-72 698 128		
Hyvinvointilautakunta	-4 425 950		
Elinvoimalautakunta	-9 776 810	Sitova toimintakate:*	-10 626 810
Rakentamis- ja ympäristölautakunta	-1 265 222		
Tekninen lautakunta	14 666 095		
Toimintakate yhteensä	-80 226 869	Sitova toimintakate:*	-82 572 079
Verotulot	76 503 904		
Valtionosuudet	16 621 094		
Korkotulot	530 000		
Muut rahoitustulot	613 000		

Korkokulut	-1 694 864		
Muut rahoituskulut	-393 000		
Rahoitusosa (euroa)			
Investointiosa (netto)	-19 875 000	Sitova investointitaso (netto)**	-20 845 000
Investoinnit ovat sitovia projekteittain. Tarkempi erittely investointiosassa			
Antolainasaamisten vähennykset	631 666	Antolainasaamisten lisäykset	-1 700 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 349 997
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	300 000	Tulorahoituksen korjauserät	-2 345 210

* Sitova määräraha on toimintakate. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita. Myyntivoittoja ei siten voi käyttää tulosalueen tai toimielimen menojen katteeksi, eikä myyntitappioita tarvitse kattaa muilla tuloilla tai menojen vähennyksillä.

**Investoinnit ovat sitovia valtuustoon nähden projekteittain. Tähän tekee poikkeuksen aineettoman käyttöomaisuuden myynti, joka on sitova menoperusteisesti sekä investointiosassa yksilöity maanhankinta on sitova menoperusteisesti, mutta sitovan menoperusteisen määrärahan laskennassa ei huomioida maankäyttösopimuksella hankittua omaisuutta.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

Vihdin kunnan tavoitteita, toimenpiteitä ja määrärahoja tarkastellaan, suunnitellaan, seurataan ja ohjataan kuntastrategiaan perustuvin toiminnallisin teoin. Kuntastrategian mukaiset päämäärät sekä niitä toteuttavat strategiset teot ovat esitelty talousarvion yleisosassa. Käyttötalousosassa on esitelty toimielimien ja tulosalueiden sitovat toimintakatteet sekä kuvattu vähintään tulosalueittain palvelutarve 2027–2029, palvelujärjestelmä sekä palveluiden järjestämissuunnitelma. Lisäksi tulosalueen kuvauksessa on esitetty toimintaan vaikuttavat keskeiset tunnusluvut.

Käyttötalousosan taulukoiden lukuohje
TP 2025 = edellisvuoden tilinpäätös
MTA 2026 = vuoden 2026 muutettu talousarvio
TAE 2026 = vuoden 2026 talousarvioennuste
LTK 2027 = lautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2027
TA 2027 = valtuuston päättämä talousarvio 2027
TS 2028–2029 = taloussuunnitelmavuodet 2028–2029

3.1 Keskusvaalilautakunta

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**31 976**			**56 000**	**56 000**	**56 000**		**56 000**	**56 000**
MYYNTITUOTOT	31 976			56 000	56 000	56 000		56 000	56 000
MAKSUTUOTOT									
TUET JA AVUSTUKSET									
MUUT TOIMINTATUOTOT									
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	**-135 414**			**-76 247**	**-76 264**	**-76 264**		**-77 367**	**-78 581**
HENKILÖSTÖKULUT	-101 052			-57 447	-57 464	-57 464		-58 207	-58 969
PALKAT JA PALKKIOT	-92 451			-51 739	-51 739	-51 739		-52 356	-52 989
HENKILÖSIVUKULUT	-8 601			-5 708	-5 725	-5 725		-5 851	-5 980
PALVELUJEN OSTOT	-25 770			-14 400	-14 400	-14 400		-14 711	-15 112
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 654			-1 100	-1 100	-1 100		-1 100	-1 100
AVUSTUKSET									
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 938			-3 300	-3 300	-3 300		-3 349	-3 400
TOIMINTAKATE	**-103 438**			**-20 247**	**-20 264**	**-20 264**		**-21 367**	**-22 581**

(ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	KEHYS 2027	LTK 2027	KJ 2027	TA 2027
TOIMINTATUOTOT	**31 976**			**54 000**	**56 000**	**56 000**	
TOIMINTAKULUT	**-130 758**			**-74 251**	**-76 247**	**-76 264**	
TOIMINTAKATE	**-98 782**			**-20 251**	**-20 247**	**-20 264**	

Toiminnan kuvaus
Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalilain mukaan sille kuuluvista tehtävistä. Vaalien käytännön toimintaa hoidetaan kunnanhallituksen alaisessa konsernin palvelukeskuksessa. Vuonna 2027 toimitetaan eduskuntavaalit, joiden vaalipäivä on 18.4. ja ennakkoäänestys kotimaassa 7.–13.4.

3.2 Tarkastuslautakunta

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT									
MYYNTITUOTOT									
MAKSUTUOTOT									
TUET JA AVUSTUKSET									
MUUT TOIMINTATUOTOT									
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	**-46 445**	**-47 706**	**-47 506**	**-48 808**	**-48 809**	**-48 809**		**-49 866**	**-50 963**
HENKILÖSTÖKULUT	-11 705	-12 596	-15 806	-10 608	-10 609	-10 609		-10 609	-10 609
PALKAT JA PALKKIOT	-10 970	-12 000	-14 000	-10 000	-10 000	-10 000		-10 000	-10 000
HENKILÖSIVUKULUT	-735	-596	-1 806	-608	-609	-609		-609	-609
PALVELUJEN OSTOT	-34 706	-35 110	-31 700	-38 200	-38 200	-38 200		-39 257	-40 354
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-34								
AVUSTUKSET									
MUUT TOIMINTAKULUT									
TOIMINTAKATE	**-46 445**	**-47 706**	**-47 506**	**-48 808**	**-48 809**	**-48 809**		**-49 866**	**-50 963**

(ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	KEHYS 2027	LTK 2027	KJ 2027	TA 2027
TOIMINTAKULUT	**-45 894**	**-47 006**	**-46 806**	**-49 089**	**-48 108**	**-48 109**	
TOIMINTAKATE	**-45 894**	**-47 006**	**-46 806**	**-49 089**	**-48 108**	**-48 109**	

Toiminnan kuvaus

Tarkastuslautakunnan sitova toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -48 809 €. Kunnanhallituksen asettama ulkoinen kehys on -49 089 € ja alitus kehykseen nähden 980 €.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta antaa kultakin vuodelta valtuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus pyytää lautakuntia antamaan vastineensa arviointikertomukseen, vastineet käsitellään syyskuun valtuustossa.

Tarkastuslautakunta toimii Kuntalain 84 §:n mukaisen sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjänä ja valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Valtuuston valitseman tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Hallinnon ja talouden tarkastuksesta säädetään tarkemmin kuntalain 121–125 §:issä. Kunnan tilintarkastusyhteisö kilpailutettiin vuonna 2025. Kilpailutuksen perusteella tehty tilintarkastuksen sopimus kattaa kalenterivuodet 2025–2028. Sopimuskauden jälkeen sopimusta on mahdollista jatkaa enintään 31.3.2031 asti. Uuden tilintarkastusyhteisön valinnan yhteydessä tilintarkastuspäivien määrää on nostettu.

3.3 Kunnanhallitus

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**385 116**	**465 894**	**485 286**	**1 938 410**	**1 938 410**	**1 938 410**		**437 196**	**431 312**
MYYNTITUOTOT	24 712	103 594	86 689	143 000	143 000	143 000		143 000	143 000
MAKSUTUOTOT									
TUET JA AVUSTUKSET	355 478	300 300	300 779	300 200	300 200	300 200		294 196	288 312
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 926	62 000	97 818	1 495 210	1 495 210	1 495 210			
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	**-8 780 637**	**-9 190 844**	**-9 131 397**	**-8 563 441**	**-8 596 191**	**-8 596 191**		**-8 762 582**	**-8 940 489**
HENKILÖSTÖKULUT	-4 096 768	-4 575 733	-4 477 253	-3 914 758	-3 916 258	-3 916 258		-4 004 591	-4 095 565
PALKAT JA PALKKIOT	-2 233 604	-2 594 293	-2 603 747	-2 661 515	-2 661 515	-2 661 515		-2 734 925	-2 810 528
HENKILÖSIVUKULUT	-1 863 164	-1 981 440	-1 873 506	-1 253 243	-1 254 743	-1 254 743		-1 269 666	-1 285 037
PALVELUJEN OSTOT	-4 227 347	-4 023 831	-4 109 870	-3 969 206	-3 970 456	-3 970 456		-4 047 196	-4 132 793
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-162 036	-206 600	-186 391	-142 150	-142 150	-142 150		-142 191	-142 233
AVUSTUKSET	-51 250	-77 000	-90 000	-103 000	-103 000	-103 000		-103 000	-103 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-243 236	-307 680	-267 883	-434 327	-464 327	-464 327		-465 604	-466 898
TOIMINTAKATE	**-8 395 521**	**-8 724 950**	**-8 646 111**	**-6 625 031**	**-6 657 781**	**-6 657 781**		**-8 325 386**	**-8 509 177**

(ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	KEHYS 2027	LTK 2027	KJ 2027	TA 2027
TOIMINTATUOTOT	**384 436**	**465 894**	**485 286**	**516 824**	**1 938 410**	**1 938 410**	
TOIMINTAKULUT	**-8 510 865**	**-8 919 894**	**-8 860 447**	**-8 935 992**	**-8 154 158**	**-8 186 908**	
TOIMINTAKATE	**-8 126 429**	**-8 454 000**	**-8 375 161**	**-8 419 168**	**-6 215 748**	**-6 248 498**	

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallituksen toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -6 657 781 €. Ulkoinen kehys on -8 419 168 € ja talousarvioesitys -6 248 498 €, alitus kehykseen nähden 2 170 670 €. Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -6 657 781 € - 1 495 210 € = - 8 152 991 €.

Kunnanhallitus vastaa Vihdin kunnan strategisesta suunnittelusta sekä talouden, toiminnan ja maankäytön suunnittelun ja seurannan koordinoinnista. Sen tehtäviin kuuluvat myös asuntopolitiikka, viestintä, tietohallinto, omistajapolitiikka, konserniohjaus, henkilöstöpolitiikka sekä valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelu. Organisatorisesti kunnanhallituksen alaiset viranhaltijat sijoittuvat konsernipalveluihin, jotka toimivat poikkihallinnollisena kokonaisuutena ja tukevat kunnan muuta organisaatiota.

Vuoden 2027 talousarvion laadinnassa on huomioitu kunnanhallituksen päätöksellä § 147/2026 annettu talousarviokehys ja sen mukainen kunnanhallituksen alaisen toiminnan 311 554 euron tasapainottamisvelvoite. Säästöjä on haettu palvelukeskuksen kaikista toiminnoista. Suurimmat säästöt on esitetty muodostettaviksi perustietohallintopalveluista (100 000 euroa), järjestelmähankinnoista (20 000 euroa), kunnan verkkoratkaisuista (60 000 euroa) sekä sisäisen tarkastuksen muuttamisesta omaksi toiminnaksi (30 000 euroa). Näillä ja mahdollisilla muilla suunnitelmavuosina toteutettavilla säästöillä on myös toiminnallisia vaikutuksia palvelukeskukseen.

Vuodelle 2027 ajoittuvasta työterveyshuollon myynnistä arvioidaan syntyvän noin 1,4 miljoonan euron kertaluonteinen myyntivoitto, joka kirjataan kunnanhallituksen alaisen toiminnan muihin toimintatuottoihin. Myyntivoitto muodostuu myyntihinnan ja myytävän omistuksen kirjanpidollisen tasearvon erotuksesta. Käyttötaloudessa tuottona näkyy siten myyntivoitto, ei koko myyntihinta. Erä parantaa vuoden 2027 toimintakatetta ja tilikauden tulosta kertaluonteisesti. Myyntituottojen odotetaan myös muun muassa konserniyhtiöille tuotettavien taloushallintopalveluiden myötä. Palveluiden ostoihin vaikuttavat hankintalain mukaiset kuntien laajentuneet velvoitteet, muun muassa markkinakartoitusten toteuttaminen. Mikäli omat resurssit eivät riitä, tehtävissä joudutaan käyttämään konsulttipalveluita.

Vuoden 2027 toiminnassa korostuvat konsernipalveluiden toimintatapojen ja prosessien kehittäminen, taloushallinnon oman palvelutuotannon edelleen kehittäminen, kunnan tytäryhtiöiden taloushallintopalveluiden kotiuttaminen sekä tietohallinnon palvelutuotannon uudistaminen.

Vuoden 2026 alusta talous- ja palkkahallinnon palvelut siirtyivät kunnan omaksi toiminnaksi, ja palveluiden tuottamiseen tarvittavat järjestelmät hankittiin CGI Oy:ltä. Vuonna 2027 kehittämistä jatketaan erityisesti taloushallinnon prosessien ja automaation näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena on kotiuttaa kunnan tytäryhtiöiden taloushallinnon tehtäviä osaksi kunnan palvelutuotantoa.

Vuoden 2026 lopulla alkaa suunnitelmien mukaan kunnan perustietohallintopalveluiden kilpailuttaminen. Palvelut on aiemmin tuottanut Kuntien Tiera Oy, mutta hankintalain uudistuksen myötä vastaava sidosyksikköhankinta ei ole enää mahdollinen. Palvelut tulee siten jatkossa kilpailuttaa ja hankkia markkinoilta tai vaihtoehtoisesti tuottaa omana toimintana. Suunnitelmana on, että uusi palveluntuottaja tai uudet palveluntuottajat voisivat aloittaa toiminnan vuoden 2027 aikana. Koska tietohallintopalveluiden sopimus on kunnan toiminnan jatkuvuuden kannalta kriittinen, Vihdin kunta on tehnyt Valtiokonttorille ilmoituksen, jonka perusteella kunta voi tilanteen niin vaatiessa jatkaa sidosyksikkösopimustaan Kuntien Tiera Oy:n kanssa kesäkuuhun 2030 saakka. Vuoden 2027 suurimpien taloudellisten muutosten ennakoidaan syntyvän perustietotekniikkapalveluiden kilpailutuksesta ja tietohallintopalveluiden kehittämisestä. Esimerkiksi verkkoratkaisujen uudistamisen arvioidaan tuovan säästöjä tulevina vuosina.

3.3.1 Konsernipalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	385 116	465 894	485 286	1 938 410	1 938 410	1 938 410		437 196	431 312
TOIMINTAKULUT	-8 780 637	-9 190 844	-9 131 397	-8 563 441	-8 596 191	-8 596 191		-8 762 582	-8 940 489
TOIMINTAKATE	-8 395 521	-8 724 950	-8 646 111	-6 625 031	-6 657 781	-6 657 781		-8 325 386	-8 509 177

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
Konsernipalvelut vastaavat koko kunnan yhteisistä hallinnon, talouden, henkilöstön, tietohallinnon sekä viestinnän ja markkinoinnin tukipalveluista ja niiden kehittämisestä. Tehtäviin kuuluvat myös investointien ja hankinta-asioiden koordinointi, maaseutu- ja asuntoasiat sekä kunnanviraston asiakaspalvelu. Laskenta- ja palkanlaskentapalvelut siirtyivät vuoden 2026 alusta konsernipalveluiden omaksi toiminnaksi. Tietotekniset palvelut hankitaan toistaiseksi pääosin Kuntien Tiera Oy:ltä.

Vuonna 2027 toiminnassa painottuvat tukipalveluiden toimintamallien kehittäminen, prosessien tehostaminen, automaation lisääminen sekä tietohallinnon palvelutuotannon uudistaminen. Konsernipalveluiden henkilöstö työskentelee yleishallinnon, hankintojen, talous- ja henkilöstöpalveluiden, tietohallinnon, kehittämisen sekä viestinnän tehtävissä.

Hallintopalvelut vastaavat keskitetysti kunnan yleishallinto- ja demokratiapalveluista, asianhallinnasta, kirjaamosta, arkistosta, kunnanviraston asiakaspalvelusta sekä osallisuuden kehittämisestä. Lisäksi hallintopalvelut tukevat yksiköitä julkisissa hankinnoissa ja vastaavat vaalien järjestämisestä. Huhtikuussa 2027 järjestetään eduskuntavaalit.
Hankintaprosessien ja -osaamisen pitkäjänteistä kehittämistä jatketaan toimintaympäristön ja lainsäädännön muutokset huomioiden. Vuonna 2026 kuntaan perustettiin toimitusjohtajaresurssi, jonka palveluita myydään kunnan omistamille tytäryhtiöille.
Viestintä ja markkinointi

Vihdin kunnan viestintää ja markkinointia ohjaavat kuntastrategiaan perustuva viestintäohjelma sekä vuodelle 2027 laadittava viestintä- ja markkinointisuunnitelma. Tehtävänä on lisätä kunnan tunnettuutta, tukea kasvua sekä tiedottaa kuntalaisille palveluista ja ajankohtaisista asioista. Viestinnällä vahvistetaan myös asukkaiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Asumisen markkinointi ja tonttimyynnin edistäminen ovat keskeisiä väestönkasvua tukevia toimenpiteitä. Lisäksi vahvistetaan kunnan kiinnostavuutta matkailukohteena, työnantajana ja yritysten toimintaympäristönä. Vihtiä tehdään tunnetuksi muun muassa Nummela-päivässä, Wuosisatamarkkinoilla ja Helsingin Messukeskuksessa järjestettävillä Lapsi-messuilla. Viestintä- ja markkinointipalveluita tuottaa kaksi kokoaikaista ja yksi osa-aikainen henkilö.

Talouspalvelut vastaavat kunnan taloushallinnosta sekä talouden suunnittelun, seurannan ja raportoinnin tuesta. Vuonna 2026 omaksi toiminnaksi siirtynyt palvelutuotanto ja käyttöön otetut järjestelmät ovat vakiintuneet osaksi kunnan toimintaa.
Vuoden 2027 keskeinen toiminnallinen muutos on kunnan tytäryhtiöiden taloushallinnon tehtävien kotiuttaminen osaksi kunnan omaa palvelutuotantoa. Tätä varten rekrytoitu kirjanpitäjä aloittaa vuoden 2026 lopulla, ja palvelut siirretään kunnan hoidettaviksi vuoden 2027 aikana.
Samalla taloushallinnon prosesseja kehitetään automaatiota lisäämällä. Tavoitteena on nostaa erityisesti ostolaskujen käsittelyn automaatioastetta sekä käynnistää vuoden loppupuolella myyntilaskutuksen automaation kehittäminen. Toimilla sujuvoitetaan prosesseja, vähennetään manuaalista työtä ja parannetaan tehokkuutta.

Henkilöstöpalvelut tukevat ja ohjaavat esihenkilöitä ja henkilöstöä henkilöstöhallinnon kysymyksissä palvelussuhteen eri vaiheissa sekä tuottavat henkilöstöpalveluita yhteistyössä palvelukeskusten kanssa.

Vuonna 2027 keskeisiä kehittämiskohteita ovat palkanlaskennan ja HR-tiimin prosessien ja työnjaon selkeyttäminen sekä yhteistyön sujuvuuden varmistaminen. Alkuvuodesta arvioidaan HR-työpöydän ja HRD-osion mahdollista käyttöönottoa sekä valmistellaan tarvittavia toimintamalleja, ohjeistusta ja koulutuksia. Lisäksi rakennetaan uuden TA-TES-sopimuksen mukainen tasopalkkajärjestelmä ja varmistetaan sen hallittu käyttöönotto.
Henkilöstöjohtajan keskeisiin tehtäviin kuuluvat strategisen henkilöstöohjelman ja pitkän aikavälin henkilöstösuunnitelman laatiminen yhteistyössä kunnan operatiivisen ja poliittisen johdon kanssa sekä niiden toimeenpano koko organisaatiossa. Henkilöstön saatavuutta, työnantajan vetovoimaa ja työhyvinvointia vahvistetaan edelleen. Toimintaympäristöön vaikuttavat samalla kuntatalouden haasteet ja niiden vaikutukset henkilöstöresursseihin ja palveluihin.

Tietohallinto johtaa ja kehittää kunnan yhteistä tietohallintoa, tietoteknisiä palveluita ja tietoturvallisuutta. Se vastaa yhteisen ICT-ympäristön kokonaisarkkitehtuurista, palveluiden ja tietoliikenneyhteyksien toimivuuden varmistamisesta, jatkuvuudenhallinnasta sekä ICT- ja kyberturvallisuuteen liittyvästä varautumisesta. Tiedonhallintaa kehitetään yhdessä toimialojen vastuuhenkilöiden ja asiantuntijoiden kanssa. Tavoitteena on varmistaa tiedon laatu, saatavuus, turvallisuus ja tehokas hyödyntäminen koko organisaatiossa. Toimintaympäristön riskejä ja uhkia seurataan osana kunnan kokonaisvaltaista riskienhallintaa ja varautumista. Tietohallinto tekee yhteistyötä valtakunnallisten viranomaisten, kuntatoimijoiden ja palveluntuottajien kanssa sekä osallistuu kuntasektorin yhteiseen digitalisaation, hankintojen, tietoturvan ja palvelutuotannon kehittämiseen.
Tietohallintopalvelut tuotetaan pääosin ulkoisten palveluntuottajien avulla. Kunnan oma organisaatio koostuu tietohallintopäälliköstä, kolmesta kokoaikaisesta ja yhdestä osa-aikaisesta asiantuntijasta. Oman työn ja ulkoisen palvelutuotannon suhdetta arvioidaan osana palveluiden kehittämistä.

Vuonna 2027 painopisteinä ovat ICT-peruspalveluiden kilpailuttaminen, tietoturvan ja jatkuvuudenhallinnan kehittäminen sekä digitalisaation edistäminen. Tiedonhallintaa, automaatiota ja tekoälyä hyödynnetään palveluiden laadun, toimintavarmuuden, kustannustehokkuuden ja tuottavuuden parantamiseksi.

3.4 Sivistyslautakunta

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**3 902 807**	**3 534 532**	**4 013 677**	**3 514 089**	**3 514 089**	**3 514 089**		**3 534 725**	**3 556 053**
MYYNTITUOTOT	1 968 234	1 671 900	2 038 516	1 785 900	1 785 900	1 785 900		1 785 900	1 785 900
MAKSUTUOTOT	1 350 659	1 360 000	1 390 000	1 380 000	1 380 000	1 380 000		1 407 600	1 435 752
TUET JA AVUSTUKSET	579 341	502 632	581 464	348 189	348 189	348 189		341 225	334 401
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 574		3 697						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	**-71 874 294**	**-73 392 789**	**-73 107 992**	**-76 192 288**	**-76 212 217**	**-76 212 217**		**-77 488 209**	**-78 833 698**
HENKILÖSTÖKULUT	-41 259 123	-42 276 007	-42 641 409	-42 584 033	-42 603 962	-42 603 962		-43 750 915	-44 931 557
PALKAT JA PALKKIOT	-34 382 209	-35 257 338	-35 514 593	-35 387 039	-35 387 039	-35 387 039		-36 340 206	-37 321 391
HENKILÖSIVUKULUT	-6 876 913	-7 018 669	-7 126 816	-7 196 994	-7 216 923	-7 216 923		-7 410 709	-7 610 166
PALVELUJEN OSTOT	-12 989 229	-13 228 297	-12 868 592	-13 379 095	-13 379 095	-13 379 095		-13 503 724	-13 664 075
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 333 401	-1 352 396	-1 178 147	-1 289 235	-1 289 235	-1 289 235		-1 290 366	-1 291 517
AVUSTUKSET	-978 538	-1 052 500	-1 018 405	-952 500	-952 500	-952 500		-952 500	-952 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-15 314 004	-15 483 589	-15 401 439	-17 987 425	-17 987 425	-17 987 425		-17 990 704	-17 994 049
TOIMINTAKATE	**-67 971 487**	**-69 858 257**	**-69 094 315**	**-72 678 199**	**-72 698 128**	**-72 698 128**		**-73 953 484**	**-75 277 645**

(ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	KEHYS 2027	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	KV 2027
TOIMINTATUOTOT	**3 902 807**	**3 534 532**	**4 013 677**	**3 484 532**	**3 514 089**	**3 514 089**	**3 514 089**	
TOIMINTAKULUT	**-49 287 448**	**-50 787 262**	**-50 501 889**	**-50 159 232**	**-50 782 594**	**-50 802 523**	**-50 802 523**	
TOIMINTAKATE	**-45 384 641**	**-47 252 730**	**-46 488 212**	**-46 674 700**	**-47 268 505**	**-47 288 434**	**-47 288 434**	

Hankkeiden osuus

	TP 2025	TA 2026	Ennuste 2026	LTK TA 2027	TA 2027
Opetus					
Toimintatuotot	522 741	322 896	325 253	348 189	348 189
Toimintakulut	-818 237	-413 920	-497 400	-386 105	-386 105
Toimintakate	**-295 496**	**-91 024**	**-172 147**	**-37 916**	**-37 916**
Varhaiskasvatus					
Toimintatuotot	76 769	112 360	55 039	0	0
Toimintakulut	-55 570	-169 379	-72 242	0	0
Toimintakate	**21 199**	**-57 019**	**-17 203**	**0**	**0**
Yhteensä					
Toimintatuotot	**599 510**	**435 256**	**380 292**	**348 189**	**348 189**
Toimintakulut	**-873 807**	**-583 299**	**-569 642**	**-386 105**	**-386 105**
Toimintakate	**-274 297**	**-148 043**	**-189 350**	**-37 916**	**-37 916**

Toiminnan kuvaus

Sivistyslautakunnan sitova toimintakate talousarvioesityksessä (ulkoinen ja sisäinen) on -72 698 128 euroa. Ulkoinen toimintakateraami on -46 674 700 euroa ja talousarvioesityksen ulkoinen toimintakate -47 288 434 euroa, joten esitys ylittää kehykseen nähden 613 734 euroa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille. Palvelukeskus jakautuu kahden lautakunnan alaistuuteen; sivistys- ja hyvinvointilautakuntaan. Väestöennusteet ja niiden vaikuttavuus peruspalvelujen tuottamisen palveluverkkoon sekä palveluiden sisältöön otetaan huomioon lautakunnan alaisessa toiminnassa.

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksesta ja opetuksesta. Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut ovat kunnan peruspalveluja, jotka luovat toiminnallaan perustan hyvälle, tasapainoiselle ja aktiiviselle elämälle. Kasvukunnassa sivistyspalveluilla on merkittävä rooli peruspalvelujen tuottajana.

3.4.1 Opetuspalvelut

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	2 351 846	1 956 572	2 449 628	2 092 289	2 092 289	2 092 289		2 088 925	2 085 773
TOIMINTAKULUT	-47 541 007	-48 342 663	-48 782 699	-50 969 694	-50 981 782	-50 981 782		-51 758 698	-52 588 904
TOIMINTAKATE	-45 189 161	-46 386 091	-46 333 071	-48 877 405	-48 889 493	-48 889 493		-49 669 773	-50 503 131

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
Vihdin kunnassa on yhdeksän alakoulua (vuosiluokat 1–6), kaksi yläkoulua (vuosiluokat 7–9), kaksi yhtenäiskoulua, yksi ruotsinkielinen alakoulu ja yksi lukio. Opetushenkilöstöön kuuluu noin 300 opettajaa, 12 rehtoria ja noin 90 kouluohjaajaa. Lukuvuoden 2026–2027 tuntikehys perusopetuksessa on 6289,3 vuosiviikkotuntia (vvt) ja lukiossa on tarjolla 685 kurssia. Lukuvuoden 2027–2028 tuntikehys vähenee 6131,3 tuntiin. Lukion kurssi- ja opiskelijamäärä säilyy ennallaan.

Kunnanvaltuusto päättää kouluverkosta ja lautakunta määrittelee oppilaaksiottoalueet. Sivistyslautakunta on kokouksessaan 29.9.2026 päättänyt, että Nummelan alueelle (Nummelan koulu, Kuoppanummen alakoulu, Etelä-Nummelan koulu, Ojakkalan koulu ja Huhmarnummen koulu) muodostetaan yksi yhteinen alakouluja koskeva oppilaaksiottoalue. Lisäksi Nummelan alueelle muodostetaan yksi yhteinen yläkouluja koskeva oppilaaksiottoalue, johon kuuluvat Kuoppanummen yläkoulu ja Nummelanharjun koulu. Ojakkalan alakoulusta siirrytään joko Nummelan alueen yläkouluihin (postinumero-osoitteesta 03100 tulevat) tai Vihdin yhteiskouluun (muut kuin postinumero-osoitteesta 03100 tulevat). Muutokset astuvat voimaan 1.1.2027 alkaen ja koskevat 1.8.2027 koulunsa aloittavia ekaluokkalaisia ja yläkouluihin siirtyviä 7.luokkalaisia. Vihdissä noudatetaan lähikouluperiaatetta, mutta ruotsinkielisten, valmistavan luokan oppilaiden ja kehitysvammaisten lasten opetus järjestetään keskitetysti. Kehitysvammaisten lasten opetus on Kuoppanummen koulussa.

Lukuvuonna 2026–2027 Vihdin kunnan valmistavan opetuksen luokat sijaitsevat Etelä-Nummelan koulussa (alakoulun oppilaat, kaksi luokkaa) ja Vihdin yhteiskoulussa (yläkoulun oppilaat). Valmistavan luokan henkilöstön palkkakuluja ei ole huomioitu sivistystoimialan budjetissa, koska seuraavan lukuvuoden oppilaiden määrä selviää vasta talousarvion päättämisen jälkeen. Luokassa työskentelee aina yksi opettaja ja yksi koulunkäynnin ohjaaja ryhmää kohden.

Vihdin lukiossa on noin 580 opiskelijaa ja sisäänpääsykeskiarvo on 7,4. Henkilökuntaan kuuluu noin 33 opettajaa, rehtori, apulaisrehtori ja opintosihteeri.

1.8.2025 voimaan astunut tuen lainsäädännön muutos toi paitsi uusia termejä ja poisti vanhoja, uudisti koko oppimisen tuen päätöksenteon. Kolmiportainen tuki muuttui ryhmäkohtaisiksi tukimuodoiksi ja oppilaskohtaisiksi tukitoimiksi. Erityisopetusta ja vuosiluokkiin sitomatonta opetusta ei enää anneta eikä oppiaineita yksilöllistetä. Näiden tilalla ryhmäkohtaista tukea (yleinen tukiopetus, oppimiskielen tukiopetus ja erityisopettajan antama tuki muun opetuksen yhteydessä) velvoitetaan järjestämään 0,122 tuntia jokaista oppilasta kohden, riippumatta oppilaan opetusryhmästä. Tuen toteutus kirjataan lukuvuosisuunnitelmiin. Oppilaskohtainen tuki voidaan toteuttaa osana yleisopetusta pienryhmässä, kokonaan pienryhmässä tai erityisluokassa. Tuen järjestämisen tapa vaikuttaa tukea antavan opettajan pätevyysvaatimuksiin ja kokonaan pienryhmässä annettavan tuen oppilaiden määrä on rajattu viiteen oppilaaseen yleisopetuksen ryhmässä. Oppilaskohtaisen tuen kaikista osista tehdään hallintopäätös.

Tuen lainsäädännön muutos edellytti resurssien laskentaperiaatteen uudistamista, nivelvaiheiden uudistamista ja opettajien kouluttamista uusien asiakirjojen käyttöön ja tuen toteuttamisen tapoihin. Kouluttamisen tarve jatkuu edelleen. Opetuksen talousarviossa on varattu rahat määräaikaisen Primus-pääkäyttäjän toimen vakinaistamiselle 1.8.2027 alkaen. Tehtävä sisältää oppilashallinto-ohjelman kehittämistyötä ja perusopetuslain tuen uudistuksen edellyttämien lomakkeiden laadintaa, ylläpitoa ja uusiin tilastointimääräyksiin vastaamista. Pätevän erityisopetuksen henkilöstön, varsinkin erityisluokanopettajien, saaminen kuntaan on tärkeää, ja siihen pyritään tarjoamalla hyvät työskentelyolosuhteet ja tuki. Erityisopettajiksi pätevöitymistä tuetaan Vihdin veto- ja pitovoimaohjelman kautta, mahdollistamalla palkallinen harjoittelu opintojen yhteydessä.

Vihdin peruskouluissa on aktiivista kerhotoimintaa, joka tukee lasten hyvinvointia tarjoamalla monipuolista vapaa-ajan toimintaa koulupäivän jälkeen. Vihdin kunnan opetuspalvelut koordinoivat Hobby Hour- harrastustoimintaa, jonka tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Toimintaa rahoitetaan vuosittain haettavilla Harrastamisen Suomen malin sekä kerhotoiminnan kehittämisen valtionavustuksilla. Harrastamisen Suomen mallin hankkeen omavastuuosuus on noussut 25 %:sta 30 %:iin ja kustannusten nousu lisää toiminnan järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia kunnalle vuosittain.

Koulukuljetuksia järjestetään mahdollisuuksien mukaan harrastustuntien jälkeen, ja lukuvuodesta 2024–2025 lähtein kaikilla kouluilla on ollut ryhmiä, joista on koulukuljetusmahdollisuus.

Opetuspalvelut on saanut jatkoa Move-testauksesta toimintaan hankkeelle heinäkuun loppuun 2027 saakka. Hankkeessa kehitetään Move-testauksiin liittyviä prosesseja, peruskoululaisten liikuntaneuvontaa sekä koulujen liikkuva koulu -toimintaa. Hanketta toteutetaan yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa. Avustusta on jaettu liikuntapalveluille hankkeelle palkattavan työntekijän palkkakustannuksiin. Työntekijän työpanos kohdentuu peruskoululaisten liikkumisen lisäämiseen ja tukemiseen. Henkilökohtaisen ohjauksen merkitys on suuri lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuudessa. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen tuli velvoittavaksi lukuvuoden 2026–2027 alusta ja se on kirjattu opetussuunnitelmaan.

Tunnusluvut	TP 2025/20.9.2025	TA 2027/20.9.2026	Suomenkielisen opetuksen osuus	Ruotsinkielisen opetuksen osuus
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 144	**2 954**	**2 916**	**38**
Oppilasmäärä 1-6 lk	1 915	**1 808**	**1 770**	**38**
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 219	**1 146**	**1 146**	
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	10	**19**	**19**	
Vieraskielisten oppilaiden määrä (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame tai romani ja viittomakieli)	237	252		
Tehostetun tuen oppilasmäärä	767	503		
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, ei pidennetty oppivelvollisuus	349	Poistunut 1.8.2026		
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	30	Poistunut 1.8.2026		
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus, vaikeimmin kehitysvammaiset	<5	Poistunut 1.8.2026		
Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden määrä	6	Poistunut 1.8.2026		
Vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella oppiaineittain	Alkanut 1.8.2026	31		

Vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella toiminta-alueittain	Alkanut 1.8.2026	9		
Joustavan perusopetuksen oppilaiden määrä	10	10		
Kotiopetuksessa olevien oppilaiden määrä	8	<5		
Oppilaat, joilla lupa aloittaa ko. lukuvuonna koulunkäynti vuotta säädettyä myöhemmin	<5	<5		
Oppivelvollisuusiän ylittäneet muut perusopetuksen oppilaat	0	0		
Vahvistettu tuntikehys	6 409	6 289		
Käytetty tuntikehys	6 409	6 289		
Osa-aikaista erityisopetusta saaneet (%) lv 2024–2025	15%	Poistunut 1.8.2026		
Ruotsinkielisten osuus osa-aikaista erityisopetusta saaneista (%)	0,00%	0,00%		
Kouluohjaajia	116	105		
Oppilasta/kouluohjaaja	27,1	28,1		
Kuljetusoppilaiden määrä	851	763	**740**	**23**
Kuljetusoppilaiden määrä %	27,00%	26,00%		
Ruotsinkielisten osuus kuljetusoppilaista	2,10%	3,11%		

Tunnusluvut	**LV 2023-2024**	**LV 2024-2025**	**LV 2025-2026**	**LV 2026-2027**					
Opetustuntien määrä	6 409	6 409	6 409	6 289					
Lukion kurssimäärät	685	685	685	685					
Tunnusluvut	**TP2023**	**TP2024**	**TP2025**	**MTA2026 20.9.2025**	**TA2027 20.9.2026**	**Suomenkielisen opetuksen osuus 20.9.2026**	**Ruotsinkielisen opetuksen osuus 20.9.2026**	**Ennuste 2028**	**Ennuste 2029**
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 402	3 280	3 280	3 144	2 954	2 916	38	2 836	2 749
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 102	2 014	2 014	1 915	1 808	1 770	38		
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 284	1 255	1 255	1 219	1 146	1 146	0		
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	16	11	11	10	19	19			
Lukion oppilasmäärä	539	550	550	570	578				
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lasten määrä yht.	1 233	1 213	1 213	1 193	1 185				
(vuoden ka.)									
Tunnusluvut	**TP2023**	**TP 2024**	**TP 2025**	**MTA2026 20.9.2025**	**TA 2027/LTK**	**TA 2027**			
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset+sisäiset erät)									
Varhaiskasvatus ja esiopetus	17 618	18 942	19 097	19 675	20 085	20 092			
Perusopetus	10 721	12 018	12 815	13 143	14 599	14 603			

Lukiokoulutus	8 186	8 323	8 340	8 387	9 586	9 588			
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset erät)									
Varhaiskasvatus ja esi-opetus	12 813	13 258	13 417	14 074	14 179	14 185			
Perusopetus	7 097	7 702	8 269	8 567	9 082	9 085			
Lukiokoulutus	5 464	5 664	5 695	5 708	6 005	6 007			
Nettomenot €/ opetus-tunti (ulkoiset+ sisäiset erät)									
Perusopetus	5 691	6 151	6 827	6 447	6 857	6 859			
Nettomenot €/ opetus-tunti (ulkoiset erät)									
Perusopetus	3 767	3 942	4 057	4 203	4 266	4 268			
Henkilöstömenot €/ope-tustunti									
Perusopetus	3 396	3 500	3 643	3 728	3 793	3 795			
Henkilöstömenot €/op-pilas									
Varhaiskasvatus ja esi-opetus	11 602	12 067	12 451	12 881	13 166	13 172			
Perusopetus	6 397	6 840	7 426	7 600	8 075	8 078			
Lukiokoulutus	4 966	5 096	5 130	4 811	5 162	5 164			
Kotikuntakorvaukset									
Kotikuntakorvaustulot	983 500	924 162	1 044 064	1 079 661	1 098 020	1 098 020			
oppilasmäärä	106	*99*	*107*	107					
Kotikuntakorvausmenot	-988 969	-1 115 715	-1 144 421	-1 129 059	-1 252 787	-1 252 787			
oppilasmäärä	110	*120*	*114*	114					
Netto	-5 469	-191 553	-100 357	-49 398	-154 767	-154 767			
oppilasmäärä	-4	*-21*	*-7*	-7					
Kotikuntakorvauksissa huomioitu vain valtionosuuksien kautta tulevat erät									

3.4.2 Varhaiskasvatuspalvelut

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	1 550 961	1 577 960	1 564 049	1 421 800	1 421 800	1 421 800		1 445 800	1 470 280
TOIMINTAKULUT	-24 333 287	-25 050 126	-24 325 293	-25 222 594	-25 230 435	-25 230 435		-25 729 511	-26 244 794
TOIMINTAKATE	-22 782 326	-23 472 166	-22 761 244	-23 800 794	-23 808 635	-23 808 635		-24 283 711	-24 774 514

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
Varhaiskasvatuksen tulot ovat vuoden 2027 talousarviossa noin 215 000 euroa pienemmät kuin vuoden 2026 talousarviossa. On arvioitu, että Vihtiin sijoitettujen lasten määrä on pienempi vuonna 2027 kuin kuluvana vuonna on ollut ja näin ollen näistä saatavat tuotot ovat myös pienemmät. Lisäksi syksyllä 2026 tulleet muutokset asiakasmaksujen tulorajoihin vähentävät toiminnasta saatavia maksutuottoja.

Varhaiskasvatuksen talousarviosta on vähennetty vuodelta 2027 seuraavat tehtävät: kaksi varhaiskasvatuksen opettajan tehtävää, yksi varhaiskavatuksen sosinomin tehtävä sekä kolme varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävää. Nämä kaikki tehtävät ovat olleet täytettynä määräaikaisesti, joten tehtäväistä voidaan luopua ilman irtisanomismenettelyä. Näistä saatava säästö talousarvioon vuodelle 2027 on noin 260 000 euroa.

Talousarviosta on vähennetty vuoden 2026 talousarvioon nähden palvelustelimenoista ensin 200 000 euroa lasten vähenemisen johdosta ja vielä sopetuttamistoimien johdosta ylimääräinen 50 000 euroa, joka oli varattu mahdollista palvelustelin arvon nostoa varten. Lasten kotihoidontuesta on vähennetty vuoden 2026 talousarvioon nähden 100 000 euroa.

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsiryhmien enimmäiskoosta päiväkodissa, eikä henkilöstömitoituksesta voi poiketa. Vuonna 2026 kunnallisissa päiväkodeissa työskentelee noin 240 henkilöä kasvatusvastuullisissa tehtävissä, noin 50 avustavissa tehtävissä ja kahdeksan alueellista erityisopettajaa. Päiväkodin johtajia on 11 ja perhepäivähoitajia kaksi. Varhaiskasvatuksen hallinnossa on viisi henkilötyövuotta. Varhaiskasvatuksen palveluverkko koostuu 15 päiväkodista, joista yhdessä toimii avoimen varhaiskasvatuksen toiminta. Vuorohoito on keskitetty Pajuniityn päiväkotiin, jossa vuorohoitoa tarvitsee noin 50 lasta kuukausittain.

Talousarviossa ei ole varauduttu vuoden 2027 osalta hankerahoituksien omarahoitusosuuksiin, koska näköpiirissä ei ole varhaiskasvatuksen hankkeita.

3.5 Hyvinvointilautakunta

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**729 231**	**570 500**	**735 721**	**364 200**	**364 200**	**364 200**		**361 627**	**359 122**
MYYNTITUOTOT	465 530	387 000	534 000	162 000	162 000	162 000		162 000	162 000
MAKSUTUOTOT	3 753	4 000	4 715	4 000	4 000	4 000		4 080	4 162
TUET JA AVUSTUKSET	230 012	149 500	162 006	154 500	154 500	154 500		151 410	148 382
MUUT TOIMINTATUOTOT	29 936	30 000	35 000	43 700	43 700	43 700		44 137	44 578
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	**-4 503 391**	**-4 712 870**	**-4 735 849**	**-4 765 328**	**-4 790 150**	**-4 790 150**		**-4 863 084**	**-4 938 913**
HENKILÖSTÖKULUT	-1 878 016	-1 990 608	-2 027 407	-2 044 509	-2 045 528	-2 045 528		-2 104 457	-2 165 139
PALKAT JA PALKKIOT	-1 569 559	-1 661 052	-1 691 563	-1 699 931	-1 699 931	-1 699 931		-1 748 902	-1 799 334
HENKILÖSIVUKULUT	-308 457	-329 556	-335 844	-344 578	-345 597	-345 597		-355 555	-365 805
PALVELUJEN OSTOT	-641 097	-694 607	-679 337	-677 571	-677 571	-677 571		-690 676	-704 903
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-290 945	-293 350	-291 600	-274 650	-274 650	-274 650		-274 828	-275 009
AVUSTUKSET	-191 211	-223 000	-226 000	-226 000	-226 000	-226 000		-226 000	-226 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 502 123	-1 511 305	-1 511 505	-1 542 598	-1 566 401	-1 566 401		-1 567 123	-1 567 862
TOIMINTAKATE	**-3 774 160**	**-4 142 370**	**-4 000 128**	**-4 401 128**	**-4 425 950**	**-4 425 950**		**-4 501 457**	**-4 579 791**

(ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	KEHYS 2027	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027
TOIMINTATUOTOT	**729 231**	**570 500**	**735 721**	**376 305**	**364 200**	**364 200**	**364 200**	
TOIMINTAKULUT	**-2 952 610**	**-3 160 978**	**-3 183 957**	**-3 158 367**	**-3 146 709**	**-3 147 728**	**-3 147 728**	
TOIMINTAKATE	**-2 223 379**	**-2 590 478**	**-2 448 236**	**-2 782 062**	**-2 782 509**	**-2 783 528**	**-2 783 528**	

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointilautakunnan sitova ulkoinen ja sisäinen toimintakate on talousarvioesityksessä −4 425 950 euroa. Ulkoinen kehys on −2 782 062 euroa ja talousarvioesityksen ulkoinen toimintakate −2 783 528 euroa, joten esitys ylittää kehyksen 1 466 eurolla.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat sujuvia, tehokkaita ja oikea-aikaisia peruspalveluita yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Hyvinvointilautakunta vastaa kirjasto- ja kulttuuritoimen sekä hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalueista, jotka ovat osa sivistys- ja hyvinvointipalveluita.

Nuorisopalveluiden toimintaa ohjaa nuorisolaki (1285/2016). Toiminnan tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja toimintaedellytyksiä, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja harrastamista sekä edistää yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja oikeuksien toteutumista paikalliset olosuhteet huomioiden.

Maahanmuuttopalveluiden toimintaa ohjaa laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023). Kunta huolehtii maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta sekä antaa tarvittaessa tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelu- ja koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä oikeuksista ja velvollisuuksista. Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu kotoutumisen edistämisen ja hyvien väestösuhteiden suunnittelusta ja kehittämisestä paikallistasolla.

Hyvinvointipalveluiden tehtäviin kuuluvat lakisääteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö, järjestöyhteistyön kehittäminen sekä ehkäisevän päihdetyön koordinointi. Toiminnalla vahvistetaan paikallista yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja lapsen oikeuksien toteutumista. Keskeinen tehtävä on myös yhteistyön ja toimivien yhdyspintojen rakentaminen hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

Kirjastotoimintaa ohjaa laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) ja museotoimintaa museolaki (314/2019) sekä sitä täydentävä sääntely. Kuntien kulttuuritoimintaa koskeva laki korostaa kulttuurin ja taiteen merkitystä

hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, yhteisöllisyyden sekä paikallisen ja alueellisen elinvoiman edistämisessä. Vihdin kunta luo edellytyksiä paikallisen kulttuuritoiminnan rakentumiselle ja kehittymiselle.

3.5.1 Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	619 588	501 500	644 385	261 500	261 500	261 500		259 030	256 613
TOIMINTAKULUT	-1 303 219	-1 449 266	-1 470 350	-1 423 175	-1 447 476	-1 447 476		-1 478 142	-1 510 002
TOIMINTAKATE	-683 631	-947 766	-825 965	-1 161 675	-1 185 976	-1 185 976		-1 219 112	-1 253 389

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä, jonka tulee näkyä kunnan strategisessa suunnittelussa ja kytkeytyä kaikkien kunnan palvelukeskusten toimintaan. Verkostomaisissa ohjausrakenteissa toteuttava ohjaus, seuranta ja koordinaatio sekä yhdyspintatyö ovat hyvinvointipalvelujen keskeisimpiä tehtäviä. Kunta on asettanut hyvinvoinnin ja terveyden edistämiselle painopisteet ja toimenpiteet Järjestämislain mukaisesti Laajassa hyvinvointisuunnitelmassa, joka on tehty vuosille 2026–2030. Suunnitelman toteutumista ja kuntalaisten hyvinvointia raportoidaan valtuustolle vuosittain. Lainsäädäntö velvoittaa kunnat, hyvinvointialueet sekä muut toimijat tekemään yhteistyötä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa toteutetaan järjestöohjelman toimenpiteitä vuoden 2027 aikana. Keskeisenä toimenpiteenä on viedä päivitetty avustussääntö päätöksentekoon sekä varmistaa sen sujuva käyttöönotto viestinnällä ja perehdyttämällä järjestöjä uudistettuihin avustuskäytäntöihin.

Vihti on ollut mukana UNICEF:n Lapsiystävällinen kunta kehittämismallissa syksystä 2021 lähtien. Mallin mukaista kehittämistyötä tehdään poikkihallinnollisesti. UNICEF myönsi Vihdille keväällä 2025 Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Vuoden 2025 loppuun mennessä laadittiin uusi 2-vuotinen toimintasuunnitelma. Nykyisen toimintasuunnitelmakauden päättyessä vuoden 2027 loppuun mennessä arvioidaan uudessa toimintasuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista, jonka perusteella UNICEF joko uusii tai jättää myöntämättä Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen.

UNICEF edellyttää kunnalta mm. riittävällä työajalla resursoitua koordinaattoria ja poikkihallinnollista koordinaatioryhmää, pitkäjänteistä lapsen oikeuksien edistämistä, lasten ja nuorten mukaan ottamista heitä koskevien asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon sekä mallin kehittämistyöhön ja sitoutumista kuntalaisille kohdennettuun viestintään. Vuoden 2027 aikana tavoitellaan lasten oikeuksien toteutumisen vahvistumista ja Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen säilyttäminen siten, että kehittämistyössä huomioidaan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat lapset. Hyvinvointipalveluiden keskeinen tavoite on myös sitouttaa kunnan eri toimijoita ja kuntalaisia Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin mukaiseen työhön sekä lisätä kuntalaisille suunnattua viestintää kehittämistyöstä.

Hyvinvointipalvelut ohjaa ja koordinoi ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä, jonka päämääränä on alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä huumeiden käytön ja käytöstä johtuvien haittojen ehkäiseminen ja väheneminen, ongelmallisen rahapelaamisen ehkäiseminen sekä mielen hyvinvoinnin tukeminen. Hyvinvointipalvelujen tehtäviin kuuluu päihteisiin ja mielenterveyteen liittyvän indikaattori- ja ajankohtaistiedon koonti ja raportointi hyvinvointilautakunnalle, joka on ehkäisevästä mielenterveys- ja päihdetyöstä vastaava toimielin. Vuoden 2027 painopisteinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä tulee olemaan ehkäisevän

mielenterveys- ja päihdetyön rakenteiden kehittäminen sekä vuosittaisen hyvinvointiraportoinnin kehittäminen.

Nuorisopalvelut

Nuorisolaissa säädetään nuorisotyön ja -toiminnan edistämisestä ja nuorisopolitiikasta sekä niihin liittyvistä vastuista. Laki määrittelee nuorisotyön ja -politiikan kuuluvan kunnan vastuunalaisiin tehtäviin. Kunnan rooli on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja –toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Lain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Nuorisotyötä ohjaavat lainsäädäntö, Vihdin kuntastrategia, laaja hyvinvointisuunnitelma ja muut ohjausasiakirjat sekä lasten ja nuorten arjesta nousevat tarpeet. Kokonaiskuvan muodostamiseksi tarpeita arvioidaan kansallisen, alueellisen ja paikallisen hyvinvointitiedon (kouluterveyskysely, hyvinvointialueen tiedonkeruut, omat tiedonkeruut) sekä monialaisista verkostoista saatavan ilmiötiedon perusteella. Maaliskuussa 2026 julkaistussa vuoden 2025 nuorisobarometrissä tarkasteltiin laajasti 15–29 -vuotiaiden nuorten kokemia paineita ja odotuksia. Keskeisimmät havainnot osoittivat, että nuorten usko maailmaan on romahtanut, turvattomuuden kokemukset ovat kasvaneet merkittävästi, työhön, työn saamiseen ja koulutukseen liittyvät paineet koskevat jopa 70 % nuorista ja nuorten tyytyväisyys elämäänsä on laskenut vuodesta 2020 lähtien. Vastauksena nuorten tilanteeseen Vihdin nuorisopalveluissa jatketaan pitkäjänteisesti erityisnuorisotyön kehittämistä ja vahvistamista esimerkiksi erilaisten toimivien menetelmien (Omin jaloin -kokonaisuus, Friends -toimintamalli) käyttöönotolla. Alueellinen ja monialainen Ankkuritoiminta on muuttanut viimeisten kahden vuoden aikana merkittävästi muotoaan ja uuden Ankkuritoiminnan kehittämistä jatketaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Vihdin nuorisopalvelut jaetaan avoimeen nuorisotyöhön ja erityisnuorisotyöhön. Avoimen nuorisotyön palveluvalikoimaan kuuluvat mm. nuorisotiloilla ja liikkuvassa nuorisotila Pontuksessa järjestettävä avoin ja saavutettava nuorisotilatoiminta, erilaiset tapahtumat sekä pienryhmien ohjaaminen. Nuorten terveitä elintapoja sekä arjessa jaksamista tuetaan liikunnallisella toiminnalla. Kohdennetun nuorisotyön kokonaisuuteen kuuluvat palveluohjauksellinen etsivä nuorisotyö sekä kasvatuksellisesti tavoitteellinen ja yksilöä tai pieniä ryhmiä tukeva erityisnuorisotyö. Etsivän nuorisotyön nuorisolain asettamina tavoitteina on tukea ja auttaa nuorta pääsemään opintojen, työelämän tai muiden tarvitsemiensa palvelujen piiriin. Sekä etsivää nuorisotyötä että erityisnuorisotyötä tehdään verkostomaisella työotteella ja vahvassa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Avoimen nuorisotyön ja erityisnuorisotyön yhteinen työmuoto on koulu- ja oppilaitosnuorisotyö, jota on kehitetty suurelta osin hankemuotoisena lähes viiden vuoden ajan. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön keskeisenä tavoitteena on tukea ja vahvistaa lasten ja nuorten kouluun tai oppilaitokseen kiinnittymistä sekä oppimisen edellytyksiä. Työtä tehdään nuorisotyöllisin menetelmin lapsia ja nuoria kohdaten, kunnioittaen ja kuullen. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyölle ominaisia lasten ja nuorten kanssa käsiteltäviä teemoja ovat esimerkiksi elämänhallintaan, koulunkäyntiin tai opiskeluun, vapaa-aikaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyvät asiat.

Nuorisopalvelujen strategisena ja kaikkea toimintaa ohjaavana tavoitteena on jatkaa nuorisopalveluiden toiminnan saavutettavuuden parantamista. Tähän tavoitteeseen pyritään koulu- ja oppilaitosnuorisotyön aseman vakiinnuttamisella ja erityisesti kouluilla ja oppilaitoksissa toteutettavan erityisnuorisotyön kehittämisellä, liikkuvan ja paikkariippumattoman nuorisotyön kehittämisellä sekä aktiivisella osallistumisella monialaiseen toimintaan.

Maahanmuuttopalvelut

Laki kotoutumisen edistämisestä uudistui vuoden 2025 alussa. Uusi laki laajensi maahanmuuttopalveluiden asiakasryhmää ja täsmensi kotoutumiseen liittyviä vastuita kunnan, hyvinvointialueen ja työllisyysalueen välillä entistä selkeämmin. Samalla laki myös velvoittaa tiiviiseen monialaiseen yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa ja edellyttää tehokkaampaa kotoutumisen edistämistä. Uudistettu laki kotoutumisen edistämisestä määrittelee, että kunnan tehtävänä on huolehtia kuntaan asettuneista maahanmuuttajista riippumatta maahanmuuton syystä ja maassaolon kestosta. Asiakkaisiin kuuluu niin työperäiset maahanmuuttajat, ulkomaalaiset opiskelijat kuin kansainvälistä suojelua saavat henkilöt perheineen. Kunnan on annettava maahanmuuttajalle tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelu- ja koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä maahanmuuttajan oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa. Pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen toiminnan toteuttamista hankaloittaa tällä hetkellä se, että lakia kotoutumisen edistämisestä ollaan jälleen uudistamassa. Lakiuudistuksen myötä kotoutumista edistävien palvelujen painopistettä pyritään suuntaamaan entistä enemmän työllistymisen tukemiseen, mutta yksityiskohtaisista muutoksista ei ole vielä tässä vaiheessa varmaa tietoa.

Maahanmuuttopalvelut tarjoaa tukea, ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi viranomaisasioinnissa, kieliopinnoissa, asumis- ja koulutusjärjestelyissä, työllistymisen tukemisessa, terveydenhoito- ja sosiaalipalvelujen saavuttamisessa sekä lasten päivähoitoon, kouluun sekä harrastuksiin liittyvissä asioissa. Maahanmuuttopalvelujen työ on luonteeltaan verkostomaista ja pitää sisällään tiivistä yhteistyötä viranomaistahojen, työllisyysalueen, hyvinvointialueen, paikallisten yhdistysten, seurakuntien sekä vapaaehtoisten kanssa.

Kunnan sisäinen yhteistyö esimerkiksi erilaisten työllistymistä edistävien hankkeiden sekä varhaiskasvatuksen ja opetuksen kanssa on tehostanut ja monipuolistanut toimintaa. Kunnan osuutta pakolaisten vastaanottoprosessista on kehitetty ja mallinnettu ja tällä hetkellä palvelutarpeisiin pystytään vastaamaan nopeasti ja tehokkaasti. Kotoutumisen tukeminen verkostomaisella työotteella monialaisesti on vahvistanut kunnan kykyä vastaanottaa vieraskielisiä asukkaita jatkossa. Toimitilat Nummelan keskustassa ovat osaltaan tehostaneet palvelujen saavutettavuutta.

Maahanmuuttopalvelujen keskisiä tavoitteita vuonna 2027 ovat maahanmuuttopalveluiden roolin kirkastaminen muiden toimijoiden kotoutumista tukevan työn tukijana sekä maahanmuuttopalveluiden yhteistyöverkoston toiminnan kehittäminen sekä laajentaminen erityisesti kolmannen sektorin toimijoilla.

3.5.2 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	109 643	69 000	91 336	102 700	102 700	102 700		102 597	102 509
TOIMINTAKULUT	-3 200 172	-3 263 604	-3 265 499	-3 342 153	-3 342 675	-3 342 675		-3 384 942	-3 428 911
TOIMINTAKATE	-3 090 529	-3 194 604	-3 174 163	-3 239 453	-3 239 975	-3 239 975		-3 282 345	-3 326 402

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tulosalueen käyttötaloutta sopeutetaan vuoden 2027 talousarviossa yhteensä 86 350 eurolla edellisvuoden talousarvioon verrattuna. Tästä suoria menoleikkauksia on 52 650 euroa, mikä vastaa noin kuutta prosenttia tulosalueen ulkoisista menoista ilman palkkakuluja. Leikkaukset heikentävät mahdollisuuksia ylläpitää kuntalaisille tarjottavien kirjasto- ja kulttuuripalvelujen nykyistä palvelutasoa. Palvelujen järjestäminen edellyttää henkilöstöresurssien lisäksi palvelu- ja aineistohankintoja, joiden hinnat ovat nousseet merkittävästi viime vuosina.

Kirjasto

Vihdin kunnankirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia, asiantuntevia ja kattavia kirjastopalveluita. Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Toiminta perustuu lakiin yleisistä kirjastoista (2016/1492).

Vihdin kunnankirjasto palvelee pääkirjastossa, Kirkonkylän kirjastossa ja kirjastoautossa. Kirjastojen laajat aukioloajat lisäävät tilojen käyttöastetta ja mahdollistavat esimerkiksi etätyöskentelyn ja kokous- ja tapahtumakäytön. Kirjaston näyttely- ja tapahtumatoiminta tekevät kirjastosta merkittävän kulttuuritoimijan Vihdissä ja kirjastotoiminta tukee laajasti kuntalaisten hyvinvointia. Kehittyvän e-aineiston ja verkkosisällön myötä toiminta tukee kunnan digitalisaatiota. Kirjasto toimii lukemisen edistämisen, mediakasvatuksen ja elinikäisen oppimisen keskuksena. Laajaa ja aktiivista yhteistyötä toteutetaan muun muassa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen, sekä 3. sektorin toimijoiden kanssa.

Kirjastoautopalvelun jatkaminen vaatii investoinnin uuteen kirjastoautoon, nykyinen kirjastoauto on elinkaarensa loppupäässä. Tulevina vuosina kirjastopalvelujen toimintaan vaikuttaa suunniteltu pääkirjaston peruskorjaus, jonka ajaksi pääkirjasto tarvitsee väistötilan. Väistötilan ja toiminnan organisointi peruskorjauksen ajaksi vaatii mittavan suunnittelun. Peruskorjauksen aikataulutusta ei ole vielä päätetty.

Museo

Valtiovarainministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö ovat julkaisseet ehdotuksensa vuoden 2027 valtion talousarvioksi. Museoiden valtionosuusrahoitus kasvaa hieman. Museoiden valtionosuuksiin esitetään 58,012 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 talousarviossa summa on 55,822 miljoonaa euroa. Vuoden 2027 valtionosuuksiin sisältyy myös 3,5 prosentin indeksitarkistus. Valtion rahoituksella pyritään turvaamaan museoalalle mahdollisuus tehdä työtä pitkäjänteisesti.

Taidetestaajat on valtakunnallinen kulttuurikasvatusohjelma, joka tarjoaa kaikille Suomen kahdeksasluokkalaisille mahdollisuuden vierailla lukuvuoden aikana taide- ja kulttuurikohteissa, kuten museoissa, teattereissa ja konserteissa. Taidetestaajat käynnistyi Suomen Kulttuurirahaston aloitteesta ja SKR:n sekä Svenska kulturfondenin rahoituksella 2017. Myöhemmin toiminnan rahoitukseen on osallistunut myös valtio opetus- ja kulttuuriministeriön kautta. OKM esittää Taidetestaajien toimintaan 3,5 miljoonaa euroa vuodelle 2027.

VM:n ehdotukseen ei sisälly rahoitusta Taidetestaajille. Mikä oleellisena erona ministeriöiden talousarvioehdotuksien välillä mainittakoon.

Ammatillisesti toimiva kunnallinen Vihdin museo on voittoa tavoittelematon ja kuuluu julkisen tuen (VOS) piiriin. Museon tehtävistä säädetään museoista annetusta laissa ja asetuksessa (314/2019). Lisäksi museon toiminnalle antavat suuntaa Euroopan neuvoston ja Unescon valtioiden väliset kulttuuriperintösopimukset sekä EU:n ja kansallisen sekä paikallisen tason politiikkaohjelmat. Lainsäädäntö- ja ohjelmatasolla kulttuuriperintö on tunnistettu paitsi suojelun kohteeksi myös merkittäväksi voimavaraksi ja museot tärkeäksi ajuriksi osana yhteiskunnan kokonaisvaltaista kestävää kehitystä. Vastuullinen taloudenpito ja hyvä hallintotapa muodostavat perustan myös Vihdin museopalveluiden toiminnalle. Talous 2027 perustuu kunnan strategiaan, vastuuperiaatteen mukaiseen talousraamiin sekä kunnan kasvun edellyttämään palveluverkon laajentumiseen. Museopalveluiden talous on myös kestävyysperiaatteen mukainen. Näinä käsittämättömän arvaamattomina aikoina Vihdin kulttuurihistoriallinen paikallismuseo kytkeytyy läheisesti koko yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen ja kriisinkestävyyteen; vahva identiteetti ja omien juuriensa tunteminen vahvistaa kuntalaisten mielen tasapainoa ja osallistaa heitä sekä lisää sivistystä.

Kulttuuri ja vapaa sivistystyö

Kuntien kulttuuritoimintalaki korostaa kulttuurin ja taiteen hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa edistäviä vaikutuksia. Vihdin kuntaorganisaatio on paikallisen kulttuuritoiminnan rakentumisen ja kehittymisen mahdollistaja. Kulttuuripalveluiden tehtävä on vahvistaa vihtiläisten taiteen tuottajien toimintaedellytyksiä, lisätä kuntalaisten osallisuutta taiteeseen ja kulttuuriin sekä edistää kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

Kunnassa toimii viisi taiteen perusopetusta antavaa opistoa kuvataiteen, käsityön, musiikin ja tanssin aloilta, joiden toimintaa kunta tukee vuosittain kumppanuussopimuksella sovitulla taloudellisella avustuksella, sekä osoittamalla tiloja opetuskäyttöön. Musiikkiopistopalveluita ostetaan lisäksi Lohjan kaupungilta. Vapaata sivistystyötä alueella tarjoaa Hiiden Opisto, jonka toimintaa tuotetaan kuntasopimuksella yhteistyössä Siuntion ja Lohjan kaupungin kanssa. Vuonna 2026 Vihdin kunta tuki kulttuuri- ja kansalaisjärjestöjä 65.000 eurolla kohde- ja yleisavustuksien muodossa. Kulttuuripalvelut pitää yllä valtakunnallisesti arvostettua, laadukasta kotimaista taidetta ilmaiseksi kuntalaisille esittelevän, taidegalleria Galleria Pictorin toimintaa. Taide- ja tapahtumatuotantoa toteutetaan yhteistyössä paikallisten luovien alojen toimijoiden, yhdistysten ja yritysten kanssa.

Vuonna 2027 kulttuuripalveluissa jatketaan kulttuurikeskus Kultsan toiminnan kehittämistä sekä kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamista ja jatkuvaa kehittämistä. Kulttuurikasvatussuunnitelma tuo laadukkaat kulttuuri- ja taidekokemukset osaksi jokaisen vihtiläisen lapsen ja nuoren arkea. Kulttuuripalvelujen toiminnassa painottuvat lasten ja nuorten kulttuuritoiminta, tapahtumatuotanto sekä yhteistyö kunnan muiden palvelujen ja paikallisten kulttuuritoimijoiden kanssa.

Kulttuuripalvelut palvelevat laajasti eri-ikäisiä kuntalaisia. Vuoden tarjontaan kuuluu matalan kynnyksen maksuttomia ja osallistavia tapahtumia sekä maksullisia korkeatasoisia kulttuurielämyksiä. Kulttuurikeskus Kultsa toimii kunnan kulttuuritoiminnan keskeisenä tapahtuma- ja kohtaamispaikkana. Vuonna 2027 Kultsan tunnettuutta kuntalaisten keskuudessa vahvistetaan suunnitelmallisella viestinnällä, monipuolisella ohjelmatarjonnalla ja yhteistyöllä paikallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on kasvattaa Kultsan käyttöä ja vahvistaa sen asemaa koko kunnan yhteisenä kulttuurikeskuksena.

Kulttuuripalvelujen saavutettavuutta vahvistetaan viemällä toimintaa Kultsan ja kuntakeskusten lisäksi myös taajamien ulkopuolelle eri puolille Vihtiä. Tapahtumia ja muuta kulttuuritoimintaa toteutetaan yhteistyössä

kylien, yhdistysten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on mahdollistaa kulttuuripalveluihin osallistuminen mahdollisimman yhdenvertaisesti asuinpaikasta riippumatta sekä vahvistaa samalla kylien elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä.

Kunnan kulttuuripalvelujen ja paikallisten kulttuuri- ja taidetoimijoiden välistä yhteistyötä vahvistetaan edelleen. Yhteistyöllä lisätään toiminnan vaikuttavuutta, monipuolistetaan kuntalaisille tarjottavia kulttuuripalveluja ja tuetaan vihtiläisen kulttuuritoiminnan pitkäjänteistä kehittymistä.

Kirjaston tunnusluvut	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TA2026	TOT 6/2026	LTK 2027	TA 2027
Lainat	556 831	543 738	573 106	550 000	254 499	550 000	550 000
Lainat / asukas	19,33	18,88	19,86	19,05	8,82	19,06	19,06
Kävijämäärä	465 797	415 663	503 998	450 000	267 101	450 000	450 000
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	56,25	58,06	58,76	60,15	30,61	63,35	63,37
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	34,74	34,94	34,84	36,84	19	37,02	37,04
Nettomenot €/laina (ulk.+sis.)	2,91	3,08	2,96	3,16	3,47	3,32	3,32
Nettomenot €/laina (ulk.)	1,8	1,85	1,75	1,93	2,15	1,94	1,94

Huom! Lainoissa fyysiset- ja e-aineistolainat. Kävijämäärässä fyysiset- ja verkkokävijät

Museon tunnusluvut	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TA2026	TOT 6/2026	LTK 2027	TA 2027
Näyttelyjen määrä	4	3	4	3	2	4	4
Kävijämäärä	6 904	6 825	8 320	6 500	2 041	6 500	6 500
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	12,92	13,62	13,23	13,48	6,24	14,48	14,48
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	4,35	4,45	5,3	5,14	2,15	5,23	5,23
Nettomenot €/kävijämäärä (ulk.+sis.)	53,91	57,47	45,9	59,72	88,26	64,28	64,29
Nettomenot €/ kävijämäärä (ulk.)	18,16	18,79	18,37	22,75	30,44	23,2	23,21

3.6. Tekninen lautakunta

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**36 301 348**	**38 332 030**	**38 424 001**	**38 253 537**	**38 312 454**	**38 312 454**		**38 906 017**	**39 573 118**
MYYNTITUOTOT	13 948 027	17 902 737	17 727 623	14 794 720	14 794 720	14 794 720		15 378 120	16 034 920
MAKSUTUOTOT	120 109	82 000	300 000	82 240	82 240	82 240		83 885	85 563
TUET JA AVUSTUKSET	172 113	27 300	40 285	40 000	40 000	40 000		39 200	38 414
MUUT TOIMINTATUOTOT	22 061 099	20 319 993	20 356 093	23 336 577	23 395 494	23 395 494		23 404 812	23 414 221
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**321 870**	**437 700**	**425 000**	**457 700**	**457 700**	**457 700**		**448 546**	**459 758**
TOIMINTAKULUT	**-24 369 453**	**-24 591 235**	**-24 209 196**	**-23 363 303**	**-24 104 059**	**-24 104 059**		**-24 640 388**	**-25 195 723**
HENKILÖSTÖKULUT	-7 463 205	-7 877 273	-7 859 553	-8 089 460	-8 049 816	-8 049 816		-8 272 680	-8 501 979
PALKAT JA PALKKIOT	-6 234 106	-6 574 464	-6 546 895	-6 727 596	-6 683 698	-6 683 698		-6 868 914	-7 059 481
HENKILÖSIVUKULUT	-1 229 100	-1 302 809	-1 312 658	-1 361 864	-1 366 118	-1 366 118		-1 403 766	-1 442 498
PALVELUJEN OSTOT	-6 536 141	-5 861 358	-5 763 657	-4 293 792	-5 309 192	-5 309 192		-5 443 963	-5 586 481
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-7 173 778	-7 792 794	-7 532 255	-7 539 114	-7 304 114	-7 304 114		-7 470 255	-7 641 025
AVUSTUKSET	-188 864	-195 900	-195 900	-192 500	-192 500	-192 500		-192 500	-192 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 007 465	-2 863 910	-2 857 831	-3 248 437	-3 248 437	-3 248 437		-3 260 990	-3 273 738
TOIMINTAKATE	**12 253 765**	**14 178 495**	**14 639 805**	**15 347 934**	**14 666 095**	**14 666 095**		**14 714 175**	**14 837 153**

(ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	KEHYS 2027	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	KV 2027
TOIMINTATUOTOT	**9 020 116**	**11 093 623**	**11 444 054**	**8 027 686**	**7 704 047**	**7 706 547**	**7 706 547**	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**321 870**	**437 700**	**425 000**	**437 700**	**457 700**	**457 700**	**457 700**	
TOIMINTAKULUT	**-21 734 012**	**-22 031 179**	**-21 863 911**	**-20 540 666**	**-20 591 046**	**-21 331 802**	**-21 331 802**	
TOIMINTAKATE	**-12 392 026**	**-10 499 856**	**-9 994 857**	**-12 075 280**	**-12 429 299**	**-13 167 555**	**-13 167 555**	

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan ulkoinen ja sisäinen toimintakate on talousarvioesityksessä 14 666 095 euroa. Ulkoinen toimintakatekehys on −12 075 280 euroa ja talousarvioesityksen ulkoinen toimintakate −13 167 555 euroa, joten esitys ylittää kehyksen 1 092 275 eurolla. Kunnanvaltuustoon nähden sitova toimintakate muodostuu ulkoisesta ja sisäisestä toimintakatteesta vähennettynä pysyvien vastaavien myyntivoitoilla.

Teknisen lautakunnan alaisuudessa toimii kuntaympäristön palvelukeskus. Lautakunta vastaa kunnan omistamista ja hallinnoimista rakennuksista, tiloista ja asunnoista, kiinteistöjohtamisesta ja -hallinnosta, rakennuttamisesta sekä maa- ja vesialueiden ylläpidosta. Sen tehtäviin kuuluvat myös yhdyskuntatekniikka, vesihuoltolaitoksen toiminta, ateria- ja puhdistuspalvelut sekä jätehuollon tehtävät siltä osin kuin ne eivät kuulu Länsi-Uudenmaan jätelautakunnalle. Lisäksi lautakunta vastaa yleisiä teitä koskevista asioista kunnanhallitukselle osoitettua toimivaltaa lukuun ottamatta sekä toimii kunnan torjunta- ja jälkitorjuntaviranomaisena öljy- ja kemikaalivahinkoasioissa.

Kuntaympäristön palvelukeskukseen kuuluvat myös rakennusvalvonta, ympäristövalvonta ja -suojelu sekä luonnonsuojelu, jotka toimivat rakentamis- ja ympäristölautakunnan alaisuudessa.
Tekninen lautakunta ylläpitää ja kehittää kuntastrategian mukaista toimivaa yhdyskuntarakennetta sekä terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä. Lisäksi se turvaa kunnan palveluille tarkoituksenmukaiset ja tehokkaat toimitilat.

Vuoden 2027 toiminnan painopisteinä ovat olemassa olevan infrastruktuurin ja rakennuskannan suunnitelmallinen ylläpito ja kehittäminen sekä korjausvelan kasvun ehkäiseminen. Uudisrakentamisessa tavoitellaan teknistaloudellisesti tarkoituksenmukaisia ja ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja. Öljylämmityksestä luopumista edistetään kohdekohtaisilla selvityksillä ja toteutussuunnitelmilla. Lisäksi tavoitteena on lisätä aurinkoenergian hyödyntämistä julkisissa rakennuksissa.

Vesihuollossa keskeisenä tavoitteena on edistää jätevedenpuhdistamohanketta ja saattaa suunnitelma viran-

omaiskäsittelyyn lupavalmiuden saavuttamiseksi. Rostin työpaikka-alueen ja Veikkolan välisen kevyen liikenteen yhteyden rakentamista jatketaan kahdessa hankkeessa. Tarvittavat suunnitteluvaiheet toteutetaan yhteistyössä toimivaltaisen valtion viranomaisen kanssa.

Talousarvion toteutumisen merkittävimmät riskit liittyvät energian hintaan, sääolosuhteisiin sekä ylläpidettävien tilojen, katujen, verkostojen ja viheralueiden määrän kasvuun suhteessa määrärahoihin. Myös sisään- ja ulosvuokrattujen sekä tyhjillään olevien kiinteistöjen määrän muutokset vaikuttavat talouteen. Rakennuskannan korjausvelka ja sisäilmaongelmat voivat aiheuttaa ennakoimattomia korjaustarpeita ja kustannuksia. Palvelutuotannon jatkuvuus edellyttää lisäksi henkilöstön saatavuuden, työhyvinvoinnin ja osaamisen siirtymisen varmistamista.

3.6.1 Kuntaympäristön tukipalvelut

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	61		358						
TOIMINTAKULUT	-35 357	-69 406	-80 437	-88 562	-88 571	-88 571		-89 600	-90 687
TOIMINTAKATE	-35 296	-69 406	-80 079	-88 562	-88 571	-88 571		-89 600	-90 687

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Teknisen tukipalvelut sisältävät teknisen lautakunnan kokouskulut ja lautakunnan alaisen toiminnan yhteiset jakamattomat henkilöstö- ja toimistokulut. Jakamattomiin kuluihin kuuluu myös aurinkopaneelien leasingvuokrat, jotka näkyvät tukipalveluiden alla. Tukipalveluihin on keskitetty myös sähkön kilpailutuskustannukset.

3.6.2 Yhdyskuntatekniikan palvelut

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	669 644	858 990	760 548	702 990	702 990	702 990		705 090	707 227
TOIMINTAKULUT	-3 488 974	-3 761 617	-3 499 759	-3 199 072	-3 204 681	-3 204 681		-3 268 882	-3 335 203
TOIMINTAKATE	-2 699 716	-2 714 927	-2 564 211	-2 288 382	-2 293 991	-2 293 991		-2 360 246	-2 419 343

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Yhdyskuntatekniikan palvelut vastaavat katu- ja viheralueiden, liikuntapaikkojen, leikkipuistojen, ulkovalaistuksen, liikennevalojen sekä ylijäämämaan ja lumen vastaanottopaikkojen kunnossapidosta, rakentamisesta ja rakennuttamisesta sekä ajoneuvojen siirroista. Tehtäviin kuuluvat myös hulevesiviemäriverkostojen suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, yksityistieavustukset, metsäomaisuuden hoito sekä jätehuollon tehtävät. Liikuntapaikkojen investoinnit kuuluvat yhdyskuntatekniikalle, vaikka niiden palvelutuotanto on siirtynyt elinvoimapalveluihin.

Tavoitteena on toteuttaa uusia palveluita kestävästi sekä kohdentaa resursseja olemassa olevien alueiden kunnossapitoon ja peruskorjauksiin. Kunnossapidolla turvataan alueiden kunto ja käytettävyys sekä hallitaan elinkaarikustannuksia. Palvelutuotannossa työskentelee 23 henkilöä, ja erikois- ja maanrakennustöitä hankitaan ulkoisilta palveluntuottajilta. Organisaation kehittämistä ja tehtäväjaon täsmentämistä jatketaan.

Kunnossapidettävää katuverkostoa on noin 650 000 neliömetriä eli 150 kilometriä ja viheralueita noin 700 000 neliömetriä. Katualueiden määrä kasvaa vuosittain noin 10 000 neliömetrillä ja viheralueiden noin 5 000 neliömetrillä, mikä lisää kunnossapidon tarvetta ja kustannuspaineita. Talvikunnossapitoa toteutetaan alueurakoina, ja oma henkilöstö keskittyy Nummelan katujen talvikunnossapitoon. Käyttöikänsä lopussa oleva kalusto edellyttää panostuksia ylläpitoon.

Vuoden 2027 säästötoimet kohdistuvat palveluiden ostoihin sekä alueiden puhtaanapidon, rakentamis- ja kunnossapitopalveluiden ja kaluston määrärahoihin. Määrärahojen pienentyminen korostaa töiden priorisoinnin ja resurssien kohdentamisen merkitystä ylläpidettävien alueiden samalla lisääntyessä. Vuoden aikana selvitetään lisäksi lumenaurauksen palvelutason muutoksia.

Keskeisiä kehittämiskohteita ovat sähköisten järjestelmien hyödyntäminen omaisuudenhallinnassa sekä palautejärjestelmien parantaminen. Metsäomaisuutta hoidetaan kestävästi ja ilmastonmuutosta hilliten yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Vuonna 2025 hyväksytyn metsänhoitosuunnitelman tueksi on tarpeen laatia kunnan metsien kestävää käyttöä ohjaava metsästrategia.

3.6.3 Tilapalvelut

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	22 043 674	20 489 093	20 527 897	23 442 585	23 501 502	23 501 502		23 510 351	23 519 287
TOIMINTAKULUT	-10 437 454	-10 088 285	-10 140 513	-8 938 645	-9 896 178	-9 896 178		-10 134 072	-10 379 255
TOIMINTAKATE	11 759 767	10 610 808	10 597 384	14 713 940	13 815 324	13 815 324		13 582 079	13 350 977

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
Tilapalvelu toimii vuonna 2011 perustettuna laskennallisena taseyksikkönä. Tavoitteena on tilavuokrien läpinäkyvyys, tilaomaisuuden suunnitelmallinen hallinta sekä pitkällä aikavälillä palvelutuotannon tilojen hankinta ja ylläpito ilman korjausvelkaa. Tilapalvelu vastaa kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajatehtävistä, tilasuunnittelusta, rakennuttamisesta, isännöinnistä, kunnossapidosta, kiinteistönhoidosta ja vuokrauksesta. Suurin osa tiloista palvelee varhaiskasvatusta ja opetusta.

Toiminnan painopisteenä on rakennuskannan suunnitelmallinen ylläpito ja korjaaminen. Korjausinvestointeja on tarpeen lisätä taloussuunnitelmavuosina ennakoimattomien korjausten vähentämiseksi. Lähivuosien merkittävimpiä investointeja ovat energiajärjestelmien muutokset, Nummelan pääkirjaston peruskorjaus sekä liikuntapaikkatuotannon kalustohalli Nummelanharjulle. Kiinteistöjen sisäilmaolosuhteita seurataan aktiivisesti ja käyttäjäpalautteisiin reagoidaan nopeasti.

Vuoden 2027 käyttötaloudessa tavoitellaan säästöjä vähentämällä tarpeettomien tilojen ylläpitokustannuksia. Käytöstä poistetuista Kultasepän ja Pappilanpellon päiväkodeista pyritään luopumaan vuoden aikana. Palveluverkon muutokset on huomioitu Nummelan koulun sekä Vanjärven koulun ja päiväkodin ylläpitokuluissa siten, että ylläpito rajataan välttämättömään 1.6.2027 alkaen. Otalammen koulun sähkö- ja lämmitysmäärärahoja on pienennetty hieman. Vihdin Pirtin ja Linjaportin suunniteltujen myyntien perusteella kohteiden kuluja on varattu puoleksi vuodeksi.

Lisäksi säästöjä tavoitellaan luopumalla kirkonkylän tilapäisestä lämmitysratkaisusta, vähentämällä asiantuntijapalveluiden ostoja sekä kausityöntekijöiden käyttöä. Hankkeiden suunnittelua ja valvontaa hankitaan kuitenkin aiempaa enemmän ostopalveluina.

Hyvinvointialueen käytössä olevat Nummelan terveyskeskus, Nummelan paloasema, Kirkonkylän vanha terveyskeskus ja Kirkonkylän VPK ovat olleet vuoden 2026 alusta tilapalvelun hallinnan ulkopuolella. Tilapalvelu tuottaa kohteiden kiinteistönhoidon Vihdin Toimitilat Oy:lle palvelusopimuksen perusteella.

Talouden ja toiminnan keskeisiä riskejä ovat korjausvelan kasvu, ennakoimattomat korjaustarpeet, kustannusvaihtelut, ilkivalta sekä resurssien riittävyys. Tuleviin eläköitymisiin varaudutaan varmistamalla osaamisen siirtyminen ja tarvittavat rekrytoinnit. Kausityöntekijöitä käytetään ruuhkahuippujen tasaamiseen.

3.6.4 Ateria- ja puhdistuspalvelut

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	8 108 896	8 009 947	7 934 823	8 164 662	8 164 662	8 164 662		8 163 876	8 163 104
TOIMINTAKULUT	-7 483 196	-7 945 707	-7 748 983	-8 417 783	-8 194 931	-8 194 931		-8 370 527	-8 553 660
TOIMINTAKATE	625 700	64 240	185 840	-253 121	-30 269	-30 269		-206 651	-390 556

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
Vihdin Ateria ja Puhdistus tuottavat kunnan palvelutoimintaa tukevat ateria- ja puhtauspalvelut asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Palveluilla turvataan varhaiskasvatuksen, opetuksen ja kunnan muiden toimintojen sujuvaa arkea sekä edistetään asiakkaiden hyvinvointia ja toimitilojen terveellisyyttä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Palveluiden laatua ja asiakastyytyväisyyttä seurataan vuosittaisilla kyselyillä sekä päivittäisessä toiminnassa saadulla palautteella. Palautetta hyödynnetään palveluiden kehittämisessä.

Vuonna 2027 ateriapalvelut valmistavat varhaiskasvatuksessa aamupalaa, lounasta ja välipalaa noin 1 115 lapselle ja 248 aikuiselle. Varhaiskasvatuksen ateriasuoritteita arvioidaan kertyvän noin 745 935. Perusopetuksen ja toisen asteen oppijoille sekä henkilökunnalle valmistetaan vuosittain noin 797 872 koululounasta. Palvelun piirissä on 3 559 oppijaa ja 267 opettajaa. Lisäksi ateriapalvelut tuottavat henkilöstöravintolapalveluita kunnan ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen henkilöstölle. Kipinä-henkilöstöravintolassa tarjotaan aamupalaa ja lounasta sekä kokous- ja edustustarjoiluja.

Vihdin Puhdistus vastaa kunnan toimitilojen puhtauspalveluista noin 76 605 neliömetrin alueella. Palvelukohteita ovat koulut, päiväkodit, virastot ja muut kunnan käytössä olevat tilat. Palveluista noin 95 prosenttia tuotetaan omana työnä ja 5 prosenttia ostopalveluina. Työmäärien mitoituksessa ja henkilöstöresurssien kohdentamisessa hyödynnetään Atop-mitoitusjärjestelmää.

Vuoden 2027 toiminnan ja talouden suunnittelussa korostuvat asiakasmäärien vähenemiseen ja palveluverkon muutoksiin sopeutuminen sekä palvelutuotannon kustannustehokkuuden ja toimintavarmuuden turvaaminen. Väestökehityksen ja asiakasmäärien muutosten arvioidaan vähentävän ateriamääriä kaikissa asiakasryhmissä taloussuunnittelukaudella. Tuotantoa, henkilöstöresursseja ja kuljetusjärjestelyjä arvioidaan suhteessa muuttuvaan palvelutarpeeseen.
Talousarviossa on varauduttu suunniteltuihin palveluverkon kohdesulkuihin, joiden kustannusvaikutukset on huomioitu elokuusta 2027 alkaen puolen vuoden vaikutuksella. Lopulliset vaikutukset määräytyvät tehtävien päätösten mukaisesti. Muutokset kohdistuvat erityisesti ateria- ja puhtauspalveluiden suoritemääriin sekä kuljetus- ja toimintakustannuksiin.
Elintarvikekustannuksia sopeutetaan kehittämällä hankintoja, tuotannon suunnittelua ja raaka-ainevalintoja. Vuonna 2027 toteutettavien tuote- ja hankintamuutosten arvioidaan tuovan noin 15 000 euron vuotuisen säästön. Toimenpiteet toteutetaan koulu- ja päiväkotiruokailun ravitsemuksellisesta laadusta tinkimättä.

Ruokahävikin vähentämisessä painotetaan vuonna 2027 keittiöhävikin seurantaa, ylituotannon hallintaa ja varastonhallinnan tehostamista. Kaikissa keittiöissä otetaan käyttöön järjestelmällinen hävikin mittaaminen ja punnitseminen. Seurantatiedon perusteella määritetään hävikin lähtötaso, asetetaan tulevien vuosien vähentämistavoitteet ja arvioidaan toimenpiteiden vaikuttavuutta. Vastuullisuutta edistetään myös tehostamalla raaka-aineiden käyttöä ja huomioimalla energiatehokkuus päivittäisessä toiminnassa. Hankinnoissa ja tuotannon suunnittelussa otetaan huomioon taloudellinen, ympäristöllinen ja sosiaalinen vastuullisuus.

Henkilöstön osaamista, työhyvinvointia ja työturvallisuutta vahvistetaan koulutuksella, ergonomian kehittämisellä ja turvallisilla työmenetelmillä. Osaamisen kehittämisessä painotetaan asiakaspalvelua, uusien järjestelmien käyttöä sekä muuttuvien palvelutarpeiden edellyttämää monipuolista osaamista ja joustavuutta.

Työturvallisuustyön tavoitteena on vähentää työtapaturmia. Pitkän aikavälin tavoitteena on nolla työtapaturmaa.

Ateria- ja puhdistuspalvelut ovat osa kunnan kriittisiä tukipalveluita. Palveluiden jatkuvuutta turvataan varautumis- ja valmiussuunnittelulla sekä ylläpitämällä toimintamalleja häiriö- ja poikkeustilanteita varten. Varautumisessa huomioidaan erityisesti sähkö- ja tietoliikennehäiriöt, vedenjakelun keskeytykset sekä toimitusketjuihin ja henkilöstön saatavuuteen liittyvät riskit.

Vihdin Ateria		**TP 2022**	**TP 2023**	**TP 2024**	**TP 2025**	**TP 2026**	**TA 2027**
Päiväkotiateriat (ap,lo,vp,pä,ip)	kpl	639 374	805 823	873 523	905 884	813535	745935
Peruskoulun, lukion ja ip ateriat	kpl	791 779	828 784	806157	793 548	747 676	707994
Luontaisetuateriat	kpl	91 356	98 367	104 457	100 381	106 096	105767
Myyntisopimukset	ateria	43 976	45 318	14 000	3061	3061	912
Kassamyynti (oppilas, hlöstö, sop.)	€	159 932	285 000	213 000	196 025	195 471	201379
Ostopalvelusopimus; palvelutyö	h	372	375	375	372	372	372
Vihdin Puhdistus		**TP 2022**	**TP 2023**	**TP 2024**	**TP 2025**	**TP 2026**	**TA 2027**
Siivottavat kokonaism²:t, joista:	m²	85 135	83 267	76 713	76 713	76713	76605
päiväkodit	m²	13 021	12 417	13 921	12 695	12695	11035
koulut	m²	50 174	49 519	50 174	50 174	50 174	49360
muut (toimisto, kirjasto mm.)	m²	12 866	11 194	12 618	12 618	12 618	10688
myyntisopimus	m²	6 217	7 738	3 746	3 300	3 300	2400
ostopalvelusopimus	m²	2 857	2 399	1 534	1 534	1 534	5522
Ateria- ja Puhdistuksen henkilöstö		**TP 2022**	**TP 2023**	**TP 2024**	**TP 2025**	**TP 2026**	**TA 2027**
Työntekijämäärä vak.	hlö	125	115	110	115	119	110
Henkilöstön kokonaisresurssi htv:	htv	118,78	120,00	106,93	104	105,02	108,09
Hallinto, esimiehet, asiantuntijat	htv	7,79	7,79	6,79	6,00	6	6
Ateriapalvelu: kokit, rpte, yhd.	htv	53,85	54,11	53,08	47,9	48	53,99
Puhdistuspalvelu: ohj., lh, yhd.	htv	57,14	58,10	47,06	50,67	43	50,16
Yhdistelmätyöntekijät sis. ed.	htv	32,64	30,29	28,67	27,80	21	19,57

3.6.5 Vihdin Vesi

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	5 479 073	8 974 000	9 200 375	5 943 300	5 943 300	5 943 300		6 526 700	7 183 500
TOIMINTAKULUT	-2 924 472	-2 726 220	-2 739 504	-2 719 241	-2 719 698	-2 719 698		-2 777 307	-2 836 918
TOIMINTAKATE	2 603 309	6 287 780	6 500 871	3 264 059	3 263 602	3 263 602		3 788 593	4 386 762

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin Veden tehtävänä on tuottaa ja toimittaa laadukasta talousvettä sekä huolehtia jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä kunnanhallituksen vahvistamalla toiminta-alueella. Toiminta on kustannustehokasta ja ympäristöystävällistä, ja kaikki vesilaitoksen menot katetaan asiakkailta perittävillä maksuilla. Vihdin Vedellä on noin 3 800 asiakaskiinteistöä ja 21 000 vedenkäyttäjää.

Vesihuoltolaitoksen talousarvio ja -suunnitelma on laadittu kattamaan toiminnan kulut ja maksamaan peruspääoman korkoa kunnalle. Peruspääoman korko on ollut viime vuosina 393 000 euroa ja samaa esitetään vuodelle 2027. Vihdin kunta maksaa Vihdin Vedelle kuukausittain yhdystilin saldon mukaisesti 1 kk:n euriborin mukaista korkoa. Jos korkotaso on negatiivinen, Vihdin Vesi ei ole velvollinen maksamaan korkoa kunnalle.

Vesihuoltolaitoksen merkittävimmät talouden riskit liittyvät vedenkulutuksen laskuun, ikääntyvien tai virheellisesti rakennettujen verkostojen putkirikkoihin ja viemäritukoksiin, jotka voivat aiheuttaa taloudellisia ja ympäristöön liittyviä riskejä. Sääolosuhteiden vaihtelut voivat nostaa energia- ja kemikaalikustannuksia jätevedenpuhdistamoilla sade- ja sulamisvesien määrän kasvaessa. Lisäksi energia-, lämmitysöljy- ja kemikaalikustannusten mahdolliset hinnankorotukset lisäävät käyttömenojen riskejä ja näiden kustannusten kasvu on ollut huomattavaa viime vuosina.

Vesilaitoksen kymmenen vuoden taloussuunnitelmaa on päivitetty ja siinä on hyödynnetty vuonna 2017 hankittua taloudenmallinnusohjelmaa. Taloussuunnitelma on nyt laadittu vuoteen 2035 asti ja suunnitelmassa on huomioitu tulevien vuosien suuret jäteveden käsittelyyn liittyvät investoinnit sekä niiden vaikutus lainan ottoon ja maksujen korotustarpeisiin. 1.1.2027 alkaen korotetaan veden ja jäteveden käyttömaksuja 7,5 % sekä veden perusmaksua 10 % ja jäteveden perusmaksua 20 %. Maksukorotusten perusteena on lähitulevaisuuden suuret investoinnit. Investointitasoa kasvattavat erityisesti tuleva jätevesiratkaisu sekä vedenjakelun toimintavarmuutta ja kapasiteettia parantavien vesijohtoyhteyksien ja uuden vesitornin rakentaminen Etelä-Nummelan alueelle. Maksumuutokset lisää vesilaitoksen tuottoja noin 400 000 € vuonna 2027.

Taloussuunnitelmaa ylläpidetään ja päivitetään vuosittain. Kiinteistöjen vesikalusteiden kehittymisen ja ihmisten vedenkulutustottumusten muutosten myötä, on vedenkulutuksessa ollut havaittavissa laskua vaikka asiakkaiden määrä on kasvanut samanaikaisesti. Vedenkulutuksen mahdollinen lasku ja suuret investoinnit tulevina vuosina edellyttävät vesilaitoksen taksarakenteen uudelleen tarkastelua perusmaksujen ja käyttömaksujen osalta. Valtaosa vesilaitoksen toimintamenoista ovat kiinteitä kuluja, jotka eivät ole riippuvaisia vedenkulutuksesta. Vesilaitosyhdistys ry:n vesihuoltolaitosten maksuja koskevat suositukset tähtäävät vesilaitosten tulorakenteessa 50–50 malliin, jossa 50 % tuloista kertyisi perusmaksuista. Vihdissä perusmaksujen osuus on tällä hetkellä 16 % vesilaitoksen tuloista.

Vihdissä vuotovesimäärät ovat Suomen mittakaavassa erittäin pienet. Jätevesiviemäriin johtuvien hulevesien määrää pyritään vähentämään ja laskuttamattoman talousveden osuus koostuu pääasiassa kunnossapidon ja saneerausten huuhteluista. Nykyinen noin 10 % vuotovesimäärä vesijohtoverkostossa on hyväksyttävä taso, eikä sen pienentämiseen ole järkevää keskittää resursseja. Viemäriverkostoon kulkeutuvat vuotovedet

muodostuvat sade- ja sulamisvesistä sekä jonkin verran kiinteistöjen johtamista hulevesistä. Viemäriverkoston kuntoa parannetaan kaivojen ja putkistojen saneerauksilla sekä tiivistämistoimenpiteillä. Suuret määrät hulevesiä jätevesiviemäriverkostossa aiheuttavat lisäkustannuksia jätevedenpumppaamoilla ja puhdistamoilla sekä häiriöitä jäteveden puhdistustuloksissa.

Jätevesien käsittelyratkaisuja on tarpeen uudistaa nykyisten puhdistamojen ikääntyessä ja maankäytöllisten haasteiden vuoksi. Vuonna 2021 päätettiin uudistaa Nummelan ja Vihdin kirkonkylän puhdistamot ja hakea niille ympäristöluvat. Jos lupia ei myönnetä, neuvotellaan HSY:n kanssa jätevesien johtamisesta Espooseen Blominmäen puhdistamolle. Kirkonkylän puhdistamon saneeraus voi toteutua nykyisen luvan puitteissa ja jatkopilotointi tulevan prosessin valinnasta toteutetaan 2026. Nummelan uuden puhdistamon ympäristölupahakemus hylättiin kesällä 2025. Päätöksestä jätettiin valitus ja sen käsittely kestää noin 2 vuotta.

Vihdin Vesi pumppaa neljältä vedenottamoltaan yli miljoona m³ vettä vuodessa, josta noin 80 % tulee Luontolan vedenottamolta. Lisäveden hankintatutkimuksia tehdään nykyisten vedenottamoiden alueilla ja muilla pohjavesialueilla. Etelä-Nummelan ja koko Vihdin vesihuollon järjestämistä tarkastellaan osayleiskaavojen ja strategisen yleiskaavan mukaisesti. Nykyiset vedenottamot eivät riitä Etelä-Nummelan väestönkasvun ja teollisuuden vedentarpeisiin, joten veden hankkimiseen myös toiselta vesihuoltolaitokselta varaudutaan.

Vihdin Vesi on saanut hyviä kokemuksia kesätyöntekijöistä ja esittää yhden kesätyöntekijän palkkaamista vuonna 2027 vuosiloma-ajan resurssitilanteen paikkaamiseksi ja projektiluonteisiin töihin.

Vesilaitos		**TP 2025**	**MTA 2026**	**LTK 2027**	**TS 2028**
Toiminnan laajuus					
Kulutuspisteitä / liittyneet kiinteistöt	kpl	3765	3784	3800	3838
Pumpattu vesimäärä	m³	1 204 706	1 100 000	1 100 000	1 120 000
Myyty vesi	m³	1 040 203	990 000	995 000	1 010 423
Laskuttamattoman veden osuus	%	11,0 %	10,0 %	9,5 %	9,8 %
Puhdistettu jätevesi	m³	1 271 050	1 280 000	1 290 000	1 295 000
Laskutettu jätevesi	m³	947 493	940 000	945 000	963 900
Vastaanotettu lokajäte	m³	32 742	35 000	45 000	45 000
Jätevesiverkoston vuotovedet	%	23%	24%	23,3 %	22,1 %
Vesijohtoverkosto	km	284	289	291	293
Viemäriverkosto	km	216	219	221	223
Jätevedenpumppaamot	kpl	103	105	106	106
Henkilöstö	htv	13	13	13	13
Toiminnan tehokkuus/taloudellisuus					
Vesitaksa m³ (alv 0%)	€	1,29	1,29	1,39	1,53
Jätevesitaksa m³ (alv 0%)	€	3,08	3,08	3,31	3,64
Muut toiminnan suoritteet					
Saneeratut vesijohdot	km	0,7	2	2	2
Saneeratut jätevesiviemärit	km	0	1	1	1
Saneeratut jätevedenpumppaamot	kpl	1	2	2	1

3.7 Elinvoimalautakunta

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**4 089 536**	**2 993 902**	**3 286 442**	**3 090 080**	**3 090 080**	**3 090 080**		**3 122 356**	**3 155 259**
MYYNTITUOTOT	165 737	236 447	249 047	279 947	279 947	279 947		279 947	279 947
MAKSUTUOTOT	978 032	1 141 655	996 655	995 953	995 953	995 953		1 015 493	1 035 424
TUET JA AVUSTUKSET	226 678	92 800	150 740	180 180	180 180	180 180		176 576	173 045
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 719 088	1 523 000	1 890 000	1 634 000	1 634 000	1 634 000		1 650 340	1 666 843
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**1 611**								
TOIMINTAKULUT	**-11 070 877**	**-12 334 732**	**-12 389 078**	**-12 759 050**	**-12 866 890**	**-12 866 890**		**-12 980 714**	**-13 449 116**
HENKILÖSTÖKULUT	-2 952 294	-3 279 099	-3 242 571	-3 477 727	-3 479 453	-3 479 453		-3 579 083	-3 681 626
PALKAT JA PALKKIOT	-2 470 759	-2 739 143	-2 701 570	-2 894 564	-2 894 564	-2 894 564		-2 977 363	-3 062 579
HENKILÖSIVUKULUT	-481 535	-539 956	-541 001	-583 163	-584 889	-584 889		-601 720	-619 047
PALVELUJEN OSTOT	-4 560 135	-5 555 951	-5 156 722	-5 405 409	-5 478 909	-5 478 909		-5 571 112	-5 734 937
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-145 264	-137 186	-124 274	-111 376	-111 376	-111 376		-111 982	-112 605
AVUSTUKSET	-3 118 930	-3 077 000	-3 567 000	-3 424 050	-3 424 050	-3 424 050		-3 344 050	-3 544 050
MUUT TOIMINTAKULUT	-294 255	-285 496	-298 511	-340 488	-373 102	-373 102		-374 487	-375 898
TOIMINTAKATE	**-6 979 731**	**-9 340 830**	**-9 102 636**	**-9 668 970**	**-9 776 810**	**-9 776 810**		**-9 858 358**	**-10 293 857**

(ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	KEHYS 2027	LTK 2027	KJ 2027	TA 2027
TOIMINTATUOTOT	**4 047 937**	**2 953 500**	**3 236 040**	**2 857 156**	**3 023 080**	**3 023 080**	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**1 611**						
TOIMINTAKULUT	**-10 846 743**	**-12 106 224**	**-12 164 835**	**-12 302 708**	**-12 469 704**	**-12 544 930**	
TOIMINTAKATE	**-6 797 196**	**-9 152 724**	**-8 928 795**	**-9 445 552**	**-9 446 624**	**-9 521 850**	

Toiminnan kuvaus

Elinvoimalautakunnan ulkoinen ja sisäinen toimintakate on talousarvioesityksessä −9 776 810 euroa. Ulkoisen toimintakatteen kehys on −9 445 552 euroa ja talousarvioesityksen ulkoinen toimintakate −9 521 850 euroa, joten esitys ylittää kehyksen 76 298 eurolla. Kunnanvaltuustoon nähden sitova toimintakate muodostuu ulkoisesta ja sisäisestä toimintakatteesta vähennettynä pysyvien vastaavien myyntivoitoilla. Kun myyntivoittoja on arvioitu kertyvän 850 000 euroa, sitova toimintakate on −10 626 810 euroa.

Elinvoimalautakunnan alaisuudessa toimii elinvoiman palvelukeskus, joka vastaa maankäytöstä ja sen suunnittelusta, kaavoituksesta, kartasto-, mittaus- ja paikkatietopalveluista, kuljetuspalveluista, elinkeino- ja työllisyyspalveluista sekä liikuntapalveluista. Lautakunta ohjaa ja valvoo kunnan maankäytön kehittämistä.

Elinvoimalautakunnalla on keskeinen vastuu vuosien 2026–2033 kuntastrategian Kasvun uusi suunta -painopisteen toteuttamisessa. Lautakunta kehittää toimivaa yhdyskuntarakennetta sekä edistää asukkaiden ja elinkeinoelämän mahdollisuuksia toimia terveellisessä, turvallisessa ja viihtyisässä ympäristössä.

Vuoden 2027 merkittävin taloudellinen muutos on varautuminen työttömyysetuuksien kuntaosuuden kasvuun. Vuoden 2026 määrärahan ennakoidaan ylittyvän selvästi, minkä vuoksi vuoden 2027 arvioinnissa käytetään aiempaa varovaisempaa ennustemenetelmää. Arvio perustuu työ- ja elinkeinoministeriön ennusteeseen, jonka mukaan pitkäaikaistyöttömyys saavuttaa huippunsa loppuvuonna 2027, vaikka kokonaistyöttömyyden arvioidaan jo vähenevän vuoden aikana. Kelan veloituksiin varattu määräraha kasvaa 2 935 000 eurosta 3 280 000 euroon eli 345 000 eurolla.

Joukkoliikenteen kuluennustetta on pienennetty hieman myönteisen tulokehityksen perusteella. Lisäksi säästötoimena esitetään HSL-lipputuen poistamista. Maankäytön vastuualueelle on lisätty 40 000 euroa vuoden 2028 Kotinäyttelyn valmisteluun ja ennakkomarkkinointiin. Talousarvioesitys ei sisällä vakanssilisäyksiä.

Talouden keskeiset riskit liittyvät työttömyyden kehitykseen sekä rakentamisen aktiivisuudesta riippuvien

maanmyyntivoittojen toteutumiseen. Toiminnan jatkuvuuden kannalta olennaista on lisäksi henkilöstön saatavuuden, työhyvinvoinnin ja osaamisen siirtymisen varmistaminen organisaation uudistuessa.

3.7.1 Kuntakehityspalvelut

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	3 568 091	2 621 500	2 817 000	2 575 250	2 575 250	2 575 250		2 608 875	2 643 029
TOIMINTAKULUT	-3 819 281	-4 677 340	-4 288 834	-4 595 766	-4 670 243	-4 670 243		-4 776 382	-4 913 508
TOIMINTAKATE	-251 190	-2 055 840	-1 471 834	-2 020 516	-2 094 993	-2 094 993		-2 167 507	-2 270 479

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
Kaavoituspalvelut luovat edellytyksiä kunnan väestönkasvulle, elinkeinoelämän sijoittumiselle ja kestävälle maankäytölle yhteistyössä muiden yksiköiden kanssa. Tehtäviin kuuluvat yleis- ja asemakaavojen sekä niitä tukevien selvitysten ja analyysien laatiminen, asemakaava-alueiden lohkomislausunnot sekä osallistuminen kuntakehitykseen ja maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-yhteistyöhön.

Kaavoitustiimiin kuuluu 11 henkilöä. Vuoden 2026 alussa tehtävissään aloittivat uusi kaavasuunnittelija ja liikenneinsinööri. Vapautunut kaavasuunnittelijan vakanssi pyritään täyttämään vuoden 2026 aikana. Lisäksi yksi kaavasuunnittelijan vakanssi on ollut täyttämättä koko vuoden 2026.

Vuonna 2027 kaavoja edistetään kaavoitusohjelman mukaisesti painottaen kunnan kasvun ja elinvoiman kannalta strategisesti merkittäviä hankkeita. Keväällä 2026 käynnistetyn Vihdin strategisen yleiskaavan luonnos sekä keväällä 2026 valmisteluaineistona nähtävillä olleen Nummelan osayleiskaavan ehdotus on tavoitteena asettaa nähtäville vuonna 2027.

Vuonna 2026 lainvoiman ovat saaneet asemakaavat N163a (Asemantien eritasoliittymä), N199 (Nummelan lentokenttä), N201a (Palojärven työpaikka-alue), N202a (Etelä-Nummelan työpaikka-alue II) ja N205 (Linnanmäen työpaikka-alue). Vuonna 2026 käynnistyvien asemakaavojen N216 (Asemanseudun I asemakaava) ja N202b (Etelä-Nummelan työpaikka-alue III) valmisteluaineistot on tavoitteena asettaa nähtäville vuoden 2027 aikana. Lisäksi tavoitteena on asettaa asemakaavan N201b (Palojärven työpaikka-alue) ehdotus julkisesti nähtäville sekä saattaa hyväksymiskäsittelyyn asemakaavat N154 (Hiidenlaakson työpaikka-alue), N163b (Hiidenrannan yhdyskatu) ja V47b (Vihdin kirkonkylän liikekeskus). Muita kaavoitusohjelman hankkeita edistetään prioriteettijärjestyksessä.

Kaavoitus vastaa kaavojen edellyttämien selvitysten hankinnasta ja ohjauksesta. Vuonna 2026 on laadittu muun muassa Vihdin energia- ja kaupallinen selvitys, Etelä-Nummelan liikenneselvitys, Asemanseudun aluebrändityö sekä luonto- ja muita selvityksiä. Vuoden 2027 kaavahankkeet edellyttävät erityisesti massatalouta, vaikutusten arviointia, liikennettä ja luontoarvoja koskevia selvityksiä. Kaavojen etenemiseen vaikuttavat kaavoituksen omien resurssien lisäksi mittaus- ja paikkatietopalveluiden sekä yhdyskuntatekniikan resurssit.

Maankäyttöpalvelut vastaavat kunnan maapoliittisten linjausten valmistelusta ja toteuttamisesta, maaomaisuuden hallinnasta, maanhankinnasta, tonttien myynnistä ja vuokrauksesta sekä maankäyttösopimuksista. Oikea-aikaisella maanhankinnalla ja tonttien luovutuksella luodaan edellytyksiä uusille asuin- ja työpaikka-alueille sekä kunnan väestön ja työpaikkojen kasvulle. Palveluiden henkilöstöön kuuluvat maankäyttöpäällikkö, kaksi maankäyttöasiantuntijaa ja maankäyttösihteeri.

Vuonna 2027 jatketaan pitkän aikavälin maanhankintasuunnitelman laatimista ja tehostetaan maanhankin-

taa erityisesti asemanseudulla ja tulevilla työpaikka-alueilla. Tavoitteena on kasvattaa kunnan raakamaavarantoa. Maanhankinnassa huomioidaan liikenteellinen sijainti, joukkoliikenne, pohjavesiolosuhteet ja luontoarvot.

Kesälle 2028 suunnitellun Vihdin Kotinäyttelyn valmistelua jatketaan loppuvuonna 2026 käynnistyvän markkinoinnin ja tonttihaun pohjalta. Lisäksi edistetään kunnalle tarpeettomien kiinteistöjen myyntiä.

Asuinkerrostalo- ja rivitalorakentamista edistetään tonttimarkkinoinnilla sekä aktiivisella yhteistyöllä rakennusliikkeiden ja rakennuttajien kanssa. Tavoitteena on saada uusia rakennushankkeita käyntiin vuonna 2027. Samalla kehitetään uusia tontinmyynnin keinoja.

Kuljetuspalvelut vastaavat kunnan joukkoliikenteestä ja oppilaskuljetuksista. Henkilöstöön kuuluvat kuljetusasiantuntija ja kaksi reittisuunnittelijaa. Toiminnalla turvataan kuntalaisten arjen liikkumista, palveluiden saavutettavuutta ja koulumatkojen turvallisuutta sekä edistetään kestävää liikkumista ja kunnan veto- ja pitovoimaa.

Traficomin järjestämän joukkoliikenteen palvelutarjonta jatkuu vakiintuneena kuluvan sopimuskauden ajan. Vuonna 2027 seurataan yhteyksien toimivuutta ja toteutetaan tarvittavia kehittämistoimenpiteitä yhteistyössä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi kehitetään asiakasinformaatiota ja tiedotetaan joukkoliikenneyhteyksistä, lipputuotteista ja vyöhykkeistä. Koulukuljetukset toteutetaan kilpailutettujen sopimusten mukaisesti kolmivuotisella sopimuskaudella 1.8.2026–31.7.2029.

Mittaus- ja paikkatietopalvelut vastaavat kunnan kartta- ja paikkatietoaineistojen tuottamisesta, ylläpidosta ja kehittämisestä sekä kaavoituksen, tonttituotannon, rakentamisen ja kunnallistekniikan edellyttämistä maastomittauksista. Tehtäviin kuuluvat myös asemakaavojen pohjakarttojen laatiminen ja hyväksyminen, kaavalaskenta, osoitetietojen ylläpito, asemakaava-alueiden ulkopuolisten teiden nimeäminen, karttojen julkaisuluvat ja käyttöoikeussopimukset sekä kiinteistötoimitusten valmistelu ja viranomaisrekisterien tietojen tarkistaminen.

Paikkatietojärjestelminä käytetään Trimblen sovelluksia. Ne tukevat muun muassa karttatuotantoa, kaavoitusta, lupakäsittelyä, tonttihakua, maanvuokrien ja maaomaisuuden hallintaa sekä katu- ja viheraluerekisterin ylläpitoa. Järjestelmiin sisältyvät myös kunnan sisäiset ja ulkoiset kartta- ja rajapintapalvelut sekä kiinteistö-, rakennus-, huoneisto- ja väestötiedot.

Henkilöstömäärä on 12. Syksyllä 2026 täytetty kartoittajan vakanssi mahdollistaa kahden maastomittaustyöparin toiminnan sekä vahvistaa työturvallisuutta ja toiminnan tehokkuutta. Kaikkien vakanssien täytyttyä voidaan perustehtävien ohella kehittää työnjakoa ja toimintatapoja. Maastotöitä ja aineistojen perusparannus- ja ylläpitotehtäviä jaksotetaan vuodenaikojen mukaan. Vuonna 2027 jatketaan yleisten alueiden lohkomisia ja avustetaan yhdyskuntatekniikkaa katualueiden haltuunotoissa. Maapohjaa koskevaa kiinteistöveroselvitystä jatketaan tavoitteena yhdenmukaistaa Verohallinnon ja muiden rekisterien tiedot.

Vuonna 2026 aloitettua kiintopisteverkon laajentamista ja maastomallien tuottamista jatketaan. Omana työnä laadittavilla maastomalleilla tuetaan kunnallisteknistä suunnittelua ja toteutusta sekä tavoitellaan konsulttipalveluiden kustannusten vähentämistä.

Paikkatiedon kehittämistä ohjataan poikkihallinnollisessa PILOS – Paikkatiedon ilosanoma -ryhmässä. Vuonna 2027 jatketaan paikkatietosuunnitelman laatimista järjestelmien, osaamisen ja aineistojen hyödyntämisen kehittämiseksi. Lisäksi valmistellaan 3D-kantakartan tuottamista koealueella tehtävillä testauksilla. Työssä selvitetään tarvittava tietojärjestelmäympäristö, nykyisen kantakartan korjaustarpeet ja tuotannon

toimintamalli. Aineistojen laatua ja saatavuutta parannetaan resurssien puitteissa tarkentamalla rajamerkkitietoja, täydentämällä kaavalaskentaa ja lisäämällä hyödynnettäviä aineistoja. Kunnan nimistötiedot on saatettu ajan tasalle vuonna 2026.

Kunta on vuonna 2020 päättänyt siirtymisestä kiinteistörekisterinpitäjäksi, mutta päätöstä ei ole vielä pantu täytäntöön. Vuonna 2027 selvitetään yhdessä maankäyttöpalveluiden kanssa muutoksen hyödyt, haitat, kustannustehokkuus ja toteuttamisedellytykset. Tavoitteena on arvioida, voidaanko kiinteistötoimitusten hoitamisella kunnan omana toimintana vähentää kustannuksia sekä sujuvoittaa toimitusten aikataulutusta, aineistojen ylläpitoa ja tonttien luovutusta.

Kaavoituksen lisääntyminen, pohjakarttojen kasvava tarve, kehittämishankkeet ja mahdollinen kiinteistörekisterin pitäminen lisäävät työmäärää. Mahdolliset tulevat resurssitarpeet arvioidaan tehtävämäärän ja toiminnan järjestämistavan perusteella.

3.7.2 Liikuntapalvelut

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	341 696	248 102	293 402	280 900	280 900	280 900		282 530	284 198
TOIMINTAKULUT	-1 403 234	-1 570 651	-1 497 212	-1 560 782	-1 561 305	-1 561 305		-1 594 054	-1 627 850
TOIMINTAKATE	-1 059 927	-1 322 549	-1 203 810	-1 279 882	-1 280 405	-1 280 405		-1 311 524	-1 343 652

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
Liikuntapalvelut ylläpitää kunnan liikuntapaikkoja sekä tuottaa matalan kynnyksen liikuntapalveluita, joihin on helppo osallistua ja jotka ovat kustannuksiltaan kohtuulliset. Liikuntapalveluiden toiminnalla on merkittävää vaikuttavuutta kuntalaisten hyvinvointiin. Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on tuottaa monipuoliset matalan kynnyksen liikuntapalvelut lähellä kuntalaista sekä kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen.

Liikuntapalveluiden toiminta keskittyy kuntalaisten aktivointiin, koululaisten uimaopetukseen, liikuntapaikkojen ylläpitoon sekä kunnan omistamien tilojen vuokraamiseen. Kuntalaisia aktivoidaan järjestämällä ohjattua kausittaista liikuntaa ja erilaisia tapahtumia. Uimakouluopetusta on laajennettu merkittävästi ja uimaopetusta annetaan kaikille vihtiläisille eskari-ikäisistä 6. luokkalaisiin.

Uutena kokeiluna liikuntapalveluiden ohjaaja on jalkautunut alakouluille tukemaan koulupäivän aikaista liikkumista mm. järjestämällä oppituntien aikaista aktivointia, liikunnallisia välitunteja sekä harjoituttanut oppilaita Move-testejä varten. Tämä kokeilu on toteutettu hankerahalla ja rahoitus on päättymässä heinäkuussa 2027, tämän myötä myös liikunnanohjaajan toiminta kouluympäristöissä on päättymässä.

Liikuntapalveluiden ylläpitämiä liikuntapaikkoja on 75 kappaletta. Lukuun sisältyy sekä kesä- että talviolosuhteiden ylläpito, eli fyysisesti sama liikuntapaikka saattaa olla mukana kahteen kertaan. Liikuntapalvelut ylläpitää aktiivisesti Nummelan ja Kirkonkylän alueen liikuntapaikkoja, kylien liikuntaolosuhteita ylläpidetään kumppanuussopimusten avulla.

Vuoden 2027 tavoitteena on aktiivisesti kehittää ja luoda uusia matalan kynnyksen liikuntapaikkoja ympäri kuntaa. Toisena tavoitteena on ottaa käyttöön etäjumppia, jotta kuntalaisten olisi nykyistä helpompaa toteuttaa liikunnallista elämäntapaa. Tarkoituksena on tehdä entistä vaikuttavampaa työtä, ja koska ohjattuihin ryhmiin hakeutuneiden määrä on rajallinen, on tarkoituksenmukaista luoda omaehtoiseen liikuntaan soveltuvia liikuntapaikkoja ja pyrkiä opastamaan yksilöitä kohti aktiivisempaa elämää.

		TP 2024	TP2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Uimahallin kävijät	kpl	41 921	44 323	40 000	40 000	40 000	40 000
Liikuntaryhmien toteutunut lukumäärä	kpl	65	80	65	70	70	70
Liikuntaneuvonta	kpl	122	161	160	160	180	180
Yleisavustusta saaneiden järjestöjen määrä	kpl	29	29	30	30	30	30
Yleisavustuksen määrä	€/harrastaja	10,5	10,5	10	10	10	10
Uimakoulujen osallistujien alkeisuimataito prosentteina 1.-2. lk	kpl	90	90,5	90	90	90	90

3.7.3 Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	179 749	124 300	176 040	233 930	233 930	233 930		230 951	228 032
TOIMINTAKULUT	-5 848 362	-6 086 741	-6 603 032	-6 602 502	-6 635 342	-6 635 342		-6 610 278	-6 907 758
TOIMINTAKATE	-5 668 614	-5 962 441	-6 426 992	-6 368 572	-6 401 412	-6 401 412		-6 379 327	-6 679 726

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
Vihdin kunnan elinvoimaisuus perustuu yritysten ja työpaikkojen määrän kasvuun. Elinkeinopalvelut ovat viime vuosina aktivoituneet yrittäjyyden ja yritysyhteistyön edistämisessä, tarjoten monipuolisia palveluita yrityksille. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman palvelukanavan kautta, olipa kyseessä suuryritys tai pienempi aloittava yritys.

Elinkeinopalvelut tarjoavat neuvonta- ja asiantuntijapalveluita ja yritysmarkkinointia sekä edistävät yrittäjyysympäristön ja yritystoiminnan kehittymistä. Elinkeinopalveluissa työskentelee kaksi henkilöä: elinkeinopäällikkö ja yritysneuvoja. Elinkeinopäällikkö vastaa palveluiden kehittämisestä ja johtamisesta, yritysneuvonnasta sekä verkostoyhteistyöstä. Yritysneuvoja keskittyy alkavien yritysten neuvontaan mutta myös osin toimivien yritysten neuvontaan sekä VihtiBusiness toimitilapörssin ylläpitämiseen.

Uusien yritysten sijoittumista edistetään erityisesti Etelä-Nummelan ja Hiidenlaakson alueilla. Microsoftin datakeskuksen sijoittuminen Vihtiin lisää alueen vetovoimaa. Yrityshoukuttelussa on otettu käyttöön uusia proaktiivisia menetelmiä. Kysyntää on erityisesti suurille teollisuustonteille, ja niiden tarjonta on Vihdille kilpailuetu. Elinkeinopalvelut on tehostanut oman, ilmaisen toimitilapörssimme käyttöä ja yritykset saavat Vihdissä joustavat ja nopeat sijoittumispalvelut, tontti- tai toimitilakierrokset, tukea lupaprosesseissa ja tapaamiset kunnan johdon kanssa. Tämä tekee palvelusta yrityksille helppoa ja toimivaa, helpottaen yritysten sijoittumispäätöksiä.

Vuoden 2025 alusta TE- eli työvoimapalvelut siirtyivät kuntiin. Vihdin osalta ne hoitaa Kirkkonummen kunta / Kirkkonummen-Siuntion-Vihdin työllisyysalue vastuukuntamallilla. Työvoimapalveluita täydentävät Vihdin kunnan omat työllisyyspalvelut, jotka organisaatiouudistuksen myötä siirtyivät elinkeinopalveluiden yhteyteen. Työllisyyspalvelut koostuvat v. 2027 Loki -hankkeesta, jossa on yksi 100 % palkattu työntekijä Vihdin osahankkeeseen. Koko Loki -hankkeessa ovat mukana myös Luksia ja Lohjan-Karkkilan työllisyysalue. Vihdin osahankkeessa keskitytään nuoriso- ja osatyökykyisten työllistämiseen. Hanke toteutetaan ESR+ -rahoituksella. Vihdin työllisyyspalveluissa työskentelee 2 henkilöä. Tällä 2 henkilön resurssilla tuotetaan pääosin ura- ja työvalmennuspalvelut työllisyysalueelle ostopalveluna. Ura- ja työhönvalmennus palvelut ovat toimineet v. 2026 aikana niin hyvin, että Kirkkonummen kunta jatkaa ostopalvelusopimusta myös 2027. Työllisyyspalveluiden talousarvioon v. 2027 on varattu 20.000 euroa Vihdin työllistämislisän toteuttamiseen jolla korvataan palkkatuen vähenemistä.

3.8 Rakentamis- ja ympäristölautakunta

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**448 510**	**755 000**	**645 375**	**560 000**	**560 000**	**560 000**		**570 900**	**582 018**
MYYNTITUOTOT	17 136	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000		15 000	15 000
MAKSUTUOTOT	431 006	740 000	630 000	545 000	545 000	545 000		555 900	567 018
TUET JA AVUSTUKSET	368		375						
MUUT TOIMINTATUOTOT									
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	**-1 534 709**	**-1 781 811**	**-1 726 716**	**-1 867 302**	**-1 825 222**	**-1 825 222**		**-1 866 267**	**-1 916 486**
HENKILÖSTÖKULUT	-804 223	-946 055	-898 140	-1 007 828	-965 748	-965 748		-994 012	-1 023 117
PALKAT JA PALKKIOT	-674 825	-791 202	-749 000	-839 775	-804 391	-804 391		-827 878	-852 066
HENKILÖSIVUKULUT	-129 398	-154 853	-149 140	-168 053	-161 357	-161 357		-166 134	-171 051
PALVELUJEN OSTOT	-664 483	-737 885	-734 605	-705 914	-705 914	-705 914		-718 429	-739 274
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 457	-11 400	-11 400	-17 700	-17 700	-17 700		-17 760	-17 821
AVUSTUKSET		-20 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000		-15 000	-15 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-61 546	-66 471	-67 571	-120 860	-120 860	-120 860		-121 066	-121 274
TOIMINTAKATE	**-1 086 198**	**-1 026 811**	**-1 081 341**	**-1 307 302**	**-1 265 222**	**-1 265 222**		**-1 295 367**	**-1 334 468**

(ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	KEHYS 2027	LTK 2027	KJ 2027	TA 2027
TOIMINTATUOTOT	**439 845**	**755 000**	**615 375**	**555 000**	**560 000**	**560 000**	
TOIMINTAKULUT	**-1 474 713**	**-1 720 635**	**-1 665 540**	**-1 747 862**	**-1 750 711**	**-1 708 631**	
TOIMINTAKATE	**-1 034 867**	**-965 635**	**-1 050 165**	**-1 192 862**	**-1 190 711**	**-1 148 631**	

Toiminnan kuvaus

Rakentamis- ja ympäristölautakunnan sitova ulkoinen ja sisäinen toimintakate on vuoden 2027 talousarvioesityksessä −1 265 222 euroa. Muutettu ulkoinen toimintakatekehys on −1 192 862 euroa ja talousarvioesityksen ulkoinen toimintakate −1 148 631 euroa, joten esitys alittaa muutetun kehyksen 44 231 eurolla. Alkuperäinen ulkoinen kehys oli −1 237 004 euroa.

Rakentamis- ja ympäristöpalveluiden tulosalue muodostuu rakennusvalvontapalveluista ja ympäristöpalveluista. Lautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä rakentamista ja ympäristöä koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.
Toiminnan taloudelliset epävarmuudet liittyvät erityisesti rakennusvalvonnan lupamaksutuottoihin, joiden vuosittaiseen vaihteluun vaikuttavat suurten hankkeiden luvitusaikataulut. Vuonna 2026 rakennusvalvonnan tuottojen ennakoidaan ylittävän talousarvion. Vuoden 2027 tuottojen arvioidaan pysyvän suunnilleen vuoden 2026 tasolla, mutta niiden ennakointiin liittyy epävarmuutta. Ympäristövalvonnan tuotot muodostuvat lupamaksuista ja valvontasuunnitelman mukaisesta valvonnasta, eikä niiden kehitys ole yhtä suhdanneriippuvaista.

Vuonna 2027 rakennusvalvonnassa tehostetaan rakentamislain mukaista ennakkoneuvontaa ja jatkuvaa valvontaa. Näiden tehtävien tehostaminen sekä palkkakustannusten muutokset vaikuttavat talousarvion kulukehitykseen suhteessa vuoteen 2026.

Kuluja sopeutetaan jättämällä sekä ympäristövalvonnan että rakennusvalvonnan kolmen kuukauden kesätyöntekijäresurssit käyttämättä vuonna 2027. Lisäksi asiantuntijapalveluiden määrärahoja vähennetään. Säästötoimet voivat rajoittaa toiminnan kehittämismahdollisuuksia.

3.8.1 Rakentamis- ja ympäristöpalvelut

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	448 510	755 000	645 375	560 000	560 000	560 000		570 900	582 018
TOIMINTAKULUT	-1 534 709	-1 781 811	-1 726 716	-1 867 302	-1 825 222	-1 825 222		-1 866 267	-1 916 486
TOIMINTAKATE	-1 086 198	-1 026 811	-1 081 341	-1 307 302	-1 265 222	-1 265 222		-1 295 367	-1 334 468

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
Rakentamis- ja ympäristöpalveluiden tulosalue muodostuu rakennusvalvontapalveluista ja ympäristöpalveluista. Lautakunnan tehtäviin kuuluvat rakentamisen ohjaus ja valvonta, ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä ympäristön tilan ja kunnan energia- ja ilmastotyön seuranta ja raportointi.

Ympäristöpalvelut vastaavat kunnan ympäristönsuojelun valvonta- ja edistämistehtävistä, luonnonsuojelutehtävistä sekä muista hallintosäännössä määrätyistä tehtävistä. Ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon tuottaa Länsi-Uudenmaan ympäristöterveys. Ympäristöpalvelut seuraavat palveluiden järjestämissopimuksen toteutumista ja koordinoivat löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämistä. Ympäristöpalveluissa työskentelee ympäristöpäällikkö ja neljä vakituista ympäristötarkastajaa. Lisäksi kunnan energia- ja ilmastoasiantuntija vastaa energia- ja ilmastotyön edistämisestä. Sihteeripalvelut tuotetaan usean toimistosihteerin työpanoksella. Lisätyt henkilöstöresurssit ovat mahdollistaneet ympäristölupien käsittelyaikojen normalisoitumisen. Lupahakemukset vastaanotetaan ja käsitellään sähköisesti Lupapiste-palvelussa.

Vuonna 2027 ympäristövalvontaa toteutetaan vuosille 2025–2028 hyväksytyn valvontasuunnitelman ja vuosittaisen valvontaohjelman mukaisesti. Haja-asutuksen jätevesijärjestelmien vaatimustenmukaisuuteen liittyvät ratkaisut, lykkäyshakemukset ja ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamiset muodostavat edelleen osan viranomaistyöstä. Neuvontaa kehitetään laatimalla ja päivittämällä ohjeistuksia.

Vesienhoitoa jatketaan monivuotisissa alueellisissa yhteistyöhankkeissa. Kunta on sitoutunut Siuntionjoen vesistöalueen kunnostushankkeeseen ja Enäjärvipilottiin vuosiksi 2025–2030 sekä Lohikalat Karjaanjokeen 2030 -vesistövision edistämiseen vuosina 2022–2029. Vuonna 2026 solmittu Mankinjoen vesistövisiosopimus täydentää yhteistyötä Espoon ja Kirkkonummen kanssa. Lisäksi osallistutaan Hiidenvesihankkeeseen, Vihdin järvien seurantaohjelmaan sekä Hiidenveden, Vihtijoen ja Siuntionjoen yhteistarkkailuihin.

Luonnon monimuotoisuutta edistetään valtuuston hyväksymän LUMO-ohjelman mukaisesti. Vuonna 2026 vahvistettua vieraslajityötä jatketaan hyödyntämällä laadittua ohjeistusta ja Crowdsorsa-sovellusta. Ohjelman toteutumista seurataan vuosittain. Ympäristönsuojeluavustuksilla tuetaan ympäristön-, vesien- ja luonnonsuojelua sekä ympäristövalistusta. Löytöeläinten tilapäistä hoitoa koskeva palvelu kilpailutetaan uudelleen nykyisen sopimuksen irtisanomisen jälkeen.

Energia- ja ilmastotyötä ohjaa kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelma (SECAP). Toimenpiteiden etenemistä ja päästökehitystä seurataan osana kunnan raportointia hyödyntäen Suomen ympäristökeskuksen Hinku-laskentaa. Tarkentuneen aineiston perusteella kunnan vuodelle 2030 asettama asukaskohtainen päästövähennystavoite on saavutettu. Vuonna 2027 työssä painotetaan energiatehokkuutta, kuntien välistä yhteistyötä, rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämistä sekä kuntalaisille ja yrityksille suunnattua viestintää.

Ympäristönsuojelu ja -valvonta		TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	1 - 6 /2026
Ympäristölupapäätökset	kpl	3	4	0	1	4	1
Maa-aineslupapäätökset	kpl	1	1	1	1	1	1
Vesilain mukaiset päätökset	kpl	0	0	0	0	0	0

Ympäristölautakunnan antamat määräykset	kpl	0	0	0	0	0	1
Rekisteröinnit	kpl	0	1	0	2	2	0
Hallintopakkopäätökset	kpl	2	0	2	1	1	1
Viranhaltijapäätökset	kpl	24	15	25	21	25	12
Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeaminen	kpl	10	2	8	2	0	1
Lykkäys jätevesien käsittelyvaatimuksista	kpl	0	2	0	0	0	0
Vapautus vesijohtoon ja viemäriin liittymisvelvollisuudesta	kpl	2	5	5	3	1	0
Kirjalliset vireillepanot, ratkaistu	kpl	2	0	1	1	1	1
Lausunnot (rakennusvalvonta, kaavoitus, lautakunta)	kpl	0	0	120	62	74	40
Haittailmoitukset, saapuneet	kpl	117	63	60	92	55	25
Ylijäämämaiden lausunnot	kpl					12	6

Rakennusvalvonta vastaa rakentamisen viranomaisohjauksesta ja -valvonnasta, rakentamis- ja maisematyölupien valmistelusta ja päätöksenteosta sekä suunnittelutarvealueiden sijoittamislupien ja poikkeamispäätösten valmistelusta tekniselle johtajalle. Lupahakemukset vastaanotetaan sähköisesti Lupapiste-palvelussa, ja lupakäsittelyssä sekä karttatietojen hyödyntämisessä käytetään Trimblen sovelluksia. Rakennusvalvonnassa työskentelee johtava rakennustarkastaja, kolme rakennustarkastajaa ja kaksi toimistosihteeriä. Uuden rakennustarkastajan valintapäätöksestä tehdyn valituksen vuoksi tehtävää hoidetaan määräaikaisesti. Lisävakanssin työpanoksesta 50 prosenttia kohdennetaan kiinteistöveroselvitykseen sekä rakennus- ja huoneistorekisterin tietojen parantamiseen. Työllä tavoitellaan kiinteistöverotuottojen kasvua ja lupakäsittelyn sujuvoittamista. Rekisteritietoja korjataan myös osana lupakäsittelyä.

Vuonna 2027 jatkuvaa valvontaa vahvistetaan kohdentamalla siihen henkilöstöresursseja ja kehittämällä toimintatapoja. Vuonna 2026 käyttöön otettu jatkuvan valvonnan järjestelmäosio tukee työvaiheiden sähköistä kirjaamista ja seurantaa. Lisäksi selvitetään rutiinitehtävien automatisointia, jolla pyritään vapauttamaan asiantuntijoiden työaikaa asiakaspalveluun, lupavalmisteluun ja valvontaan.
Paperiarkiston digitointia jatketaan taloussuunnittelukaudella. Sähköinen piirustusarkisto vähentää paperiarkiston käyttöä sekä nopeuttaa lupakäsittelyä ja vanhojen lupapiirustusten toimittamista asiakkaille. Vuoden 2027 talousarviossa varaudutaan RYHTI-rajapinnan ja sähköisten Suomi.fi-viestien lähetysvalmiuden toteuttamiseen. Toteutus etenee ohjelmistokehittäjien aikataulujen mukaisesti, ja kustannusvaikutukset tarkentuvat valmistelun edetessä.

Rakennusvalvonta		TP 2022	TP 2023	TP2024	TP2025	1 - 6 /2026
Uudet rakennusluvat	kpl	106	76	122	89	78
Laajennukset ja muutokset	kpl	23	40	22	20	24
Katselmukset	kpl	543	473	502	370	210

4 INVESTOINTIOSA

Investointisuunnitelman laadinnassa periaatteena on, että talousarvio- ja taloussuunnitteluvuosille varataan määrärahat tai rahavaraukset vain niihin merkittäviin hankkeisiin, joista on tehty hankesuunnitelmat. Poikkeuksena tähän ovat suunnitteluvaraukset. Taloussuunnitteluvuosilla olevista hankkeista tehdään investointipäätökset erikseen. Hankkeet, joihin on suunniteltu myös tuloja, käsitellään uudelleen, jos tulon odotus olennaisesti muuttuu. Korjausinvestointien tarve jatkuu läpi koko suunnittelukauden.

Investointisuunnitelma on tehty viisivuotiskaudelle 2027–2031, koska investointien suunnittelu on pitkäjänteistä toimintaa ja investointeihin tulee varautua hyvissä ajoin ennakkoon.

INVESTOINTISEURANTA

MENOT		**-24 176 683**	**-23 919 610**	**-20 435 000**	**-20 845 000**	**-28 575 000**	**-25 330 000**	**-26 140 000**	**-26 425 000**
TULOT		**6 340 624**	**580 000**	**560 000**	**560 000**	**500 000**	**500 000**	**500 000**	**500 000**
NETTO		**-17 836 059**	**-23 339 610**	**-19 875 000**	**-20 285 000**	**-28 075 000**	**-24 830 000**	**-25 640 000**	**-25 925 000**
HANKE		**TP 2025**	**MTA 2026**	**LTK 2027**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**TS 2031**
KUNNANHALLITUS									
KONSERNIPALVELUIDEN TULOSALUE									
Aineeton käyttöomaisuus									
Pysyvien vastaavien arvopaperihankinnat/sijoitukset/muut pitkävaikutteiset menot	MENOT	0	-447 610	0	0	-300 000	-320 000	-1 680 000	-4 240 000
Asunto-osakkeiden myynti *	TULOT	0	80 000	60 000	60 000	0	0	0	0
	NETTO	**0**	**-367 610**	**60 000**	**60 000**	**-300 000**	**-320 000**	**-1 680 000**	**-4 240 000**
Tietohallinnon hankinnat									
Keskitetty tietohallinnon hankinta									
	MENOT	-138 139	-190 000	-70 000	-70 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-138 139**	**-190 000**	**-70 000**	**-70 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**
Valokuiturakentaminen	MENOT	-425 068	-34 000	-65 000	-65 000	-80 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-425 068**	**-34 000**	**-65 000**	**-65 000**	**-80 000**	**0**	**0**	**0**
Irtain omaisuus									
Konsernipalveluiden irtaimen	MENOT	-37 674	-150 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
omaisuuden hankinta	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-37 674**	**-150 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**
KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	MENOT	-600 881	-821 610	-185 000	-185 000	-480 000	-420 000	-1 780 000	-4 340 000

	TULOT	0	80 000	60 000	60 000	0	0	0	0
	NETTO	**-600 881**	**-741 610**	**-125 000**	**-125 000**	**-480 000**	**-420 000**	**-1 780 000**	**-4 340 000**

HANKE		**TP 2025**	**MTA 2026**	**LTK 2027**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**TS 2031**
SIVISTYSLAUTAKUNTA									
OPETUKSEN TULOSALUE		**TP 2025**	**MTA 2026**	**LTK 2027**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**TS 2031**
Irtain omaisuus									
	MENOT	-334 676	-504 000	-50 000	-50 000	-40 000	-40 000	-40 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-334 676**	**-504 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-40 000**	**-40 000**	**-40 000**	**0**
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ	MENOT	-334 676	-504 000	-50 000	-50 000	-40 000	-40 000	-40 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-334 676**	**-504 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-40 000**	**-40 000**	**-40 000**	**0**

HANKE		**TP 2025**	**MTA 2026**	**LTK 2027**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**TS 2031**
HYVINVOINTILAUTAKUNTA									
KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUIDEN TULOSALUE		**TP 2025**	**MTA 2026**	**LTK 2027**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**TS 2031**
Muu irtain omaisuus	MENOT	-10 233	0	0	0	-500 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-10 233**	**0**	**0**	**0**	**-500 000**	**0**	**0**	**0**
HYVINVOINTI- JA NUORISOPALVELUN TULOSALUE		**TP 2025**	**MTA 2026**	**LTK 2027**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**TS 2031**
Muu irtain omaisuus	MENOT	0	-15 000	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**0**	**-15 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
HYVINVOINTILAUTAKUNTA YHTEENSÄ	MENOT	-10 233	-15 000	0	0	-500 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-10 233**	**-15 000**	**0**	**0**	**-500 000**	**0**	**0**	**0**

HANKE	**TP 2025**	**MTA 2026**	**LTK 2027**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**TS 2031**

ELINVOIMALAUTAKUNTA

KUNTAKEHITYSPALVELUIDEN TULOSALUE		TP 2025	MTA 2026	LTK 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031
Maa-alueet									
Kiinteän omaisuuden osto	MENOT	-4 045 608	-2 350 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
Kiinteän omaisuuden myynti	TULOT	2 250 559	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
	NETTO	**-1 795 049**	**-1 850 000**	**-1 500 000**	**-1 500 000**	**-1 500 000**	**-1 500 000**	**-1 500 000**	**-1 500 000**
Irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-47 987	-25 000	-50 000	-50 000	0	-50 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-47 987**	**-25 000**	**-50 000**	**-50 000**	**0**	**-50 000**	**0**	**0**
KUNTAKEHITYSPALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ									
	MENOT	-4 093 595	-2 375 000	-2 050 000	-2 050 000	-2 000 000	-2 050 000	-2 000 000	-2 000 000
	TULOT	2 250 559	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
	NETTO	**-1 843 036**	**-1 875 000**	**-1 550 000**	**-1 550 000**	**-1 500 000**	**-1 550 000**	**-1 500 000**	**-1 500 000**

LIIKUNTAPALVELUIDEN TULOSALUE		TP 2025	MTA 2026	LTK 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031
Irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-305 686	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
	TULOT	56 200	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-249 486**	**-75 000**	**-75 000**	**-75 000**	**-75 000**	**-75 000**	**-75 000**	**-75 000**
ELINVOIMALAUTAKUNTA YHTEENSÄ									
	MENOT	-4 399 281	-2 450 000	-2 125 000	-2 125 000	-2 075 000	-2 125 000	-2 075 000	-2 075 000
	TULOT	2 306 759	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
	NETTO	**-2 092 522**	**-1 950 000**	**-1 625 000**	**-1 625 000**	**-1 575 000**	**-1 625 000**	**-1 575 000**	**-1 575 000**

HANKE		TP 2025	MTA 2026	LTK 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031

TEKNINEN LAUTAKUNTA

YHDYSKUNTATEKNIIKAN PALVELUIDEN TULOSALUE		TP 2025	MTA 2026	LTK 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031
Aineeton käyttöom. yhdyskunt.	MENOT	-416 866	-2 800 000	-2 400 000	-2 400 000	-2 950 000	-200 000	-200 000	-200 000
Kunnan osuudet valtion tiehankkeisiin	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-416 866**	**-2 800 000**	**-2 400 000**	**-2 400 000**	**-2 950 000**	**-200 000**	**-200 000**	**-200 000**
Muu yhdyskuntatekniikan	MENOT	-3 225 958	-3 070 000	-2 335 000	-2 335 000	-2 970 000	-1 130 000	-685 000	-645 000
rakentaminen	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0

	NETTO	**-3 225 958**	**-3 070 000**	**-2 335 000**	**-2 335 000**	**-2 970 000**	**-1 130 000**	**-685 000**	**-645 000**
Liikunta-alueiden	MENOT	-330 031	-150 000	-550 000	-860 000	-450 000	-100 000	-100 000	-600 000
rakentaminen	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-330 031**	**-150 000**	**-550 000**	**-860 000**	**-450 000**	**-100 000**	**-100 000**	**-600 000**
Työpaikka-alueiden rak.	MENOT	-7 576 016	-2 350 000	-450 000	-450 000	-2 700 000	-1 100 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-7 576 016**	**-2 350 000**	**-450 000**	**-450 000**	**-2 700 000**	**-1 100 000**	**0**	**0**
Asuinalueiden rakentaminen	MENOT	-761 454	-1 600 000	-2 100 000	-2 100 000	-3 450 000	-2 650 000	-1 700 000	-1 700 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-761 454**	**-1 600 000**	**-2 100 000**	**-2 100 000**	**-3 450 000**	**-2 650 000**	**-1 700 000**	**-1 700 000**
Meritien rautatiesillan	MENOT	-16 206	-25 000	0	0	-500 000	-3 000 000	-3 000 000	0
saneeraus	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-16 206**	**-25 000**	**0**	**0**	**-500 000**	**-3 000 000**	**-3 000 000**	**0**
Muu yhdyskuntatekniikan	MENOT	0	0	-115 000	-115 000	-715 000	-1 515 000	-15 000	-15 000
rakentaminen UI	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**0**	**0**	**-115 000**	**-115 000**	**-715 000**	**-1 515 000**	**-15 000**	**-15 000**
Irtain omaisuus									
Yhdyskuntatekniikan	MENOT	-289 724	-100 000	-25 000	-25 000	-50 000	0	-50 000	0
irtaimen omaisuuden hankinta	TULOT	1 255	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-288 469**	**-100 000**	**-25 000**	**-25 000**	**-50 000**	**0**	**-50 000**	**0**
YHDYSKUNTATEKNIIKAN PALVELUI-DEN TULOSALUE YHTEENSÄ									
	MENOT	-12 616 255	-10 095 000	-7 975 000	-8 285 000	-13 785 000	-9 695 000	-5 750 000	-3 160 000
	TULOT	1 255	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-12 615 000**	**-10 095 000**	**-7 975 000**	**-8 285 000**	**-13 785 000**	**-9 695 000**	**-5 750 000**	**-3 160 000**

TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ	**TP 2025**	**MTA 2026**	**LTK 2027**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**TS 2031**
Talonrakennus								
Perusparannus ja muutos								
Kiinteistöjen suunnitelmalliset pien-korj. MENOT	-1 243 004	-1 320 000	-1 315 000	-1 415 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	**-1 243 004**	**-1 320 000**	**-1 315 000**	**-1 415 000**	**-1 200 000**	**-1 200 000**	**-1 200 000**	**-1 200 000**
Kunnantalon remontointi MENOT	-544 418	-250 000	0	0	0	0	0	-100 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	**-544 418**	**-250 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-100 000**

Eläinlääkäritilat Enäranta	MENOT	0	-364 000	-300 000	-300 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**0**	**-364 000**	**-300 000**	**-300 000**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kunnanviraston varikon parantaminen	MENOT	-509 652	-420 000	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-509 652**	**-420 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kiinteistöjen eneriajärj. muutokset	MENOT	-208 324	-2 000 000	-1 200 000	-1 200 000	-100 000	-100 000	0	-300 000
	TULOT	8 990	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-199 334**	**-2 000 000**	**-1 200 000**	**-1 200 000**	**-100 000**	**-100 000**	**0**	**-300 000**
Valmistuskeittiöiden peruskorjaukset	MENOT	-436 163	-600 000	-385 000	-385 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-436 163**	**-600 000**	**-385 000**	**-385 000**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kalustohallit, liikuntapaikkatuotanto	MENOT	-37 738	-850 000	-900 000	-900 000	-900 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-37 738**	**-850 000**	**-900 000**	**-900 000**	**-900 000**	**0**	**0**	**0**
Nummelan kirjaston peruskorjaus	MENOT	-72 005	-150 000	-200 000	-200 000	-1 000 000	-500 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-72 005**	**-150 000**	**-200 000**	**-200 000**	**-1 000 000**	**-500 000**	**0**	**0**
Muu irtain omaisuus	MENOT	-27 400	-80 000	0	0	-45 000	0	-45 000	0
	TULOT	10 718	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-16 682**	**-80 000**	**0**	**0**	**-45 000**	**0**	**-45 000**	**0**
TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ YHTEENSÄ	MENOT	-3 182 708	-6 034 000	-4 300 000	-4 400 000	-3 245 000	-1 800 000	-1 245 000	-1 600 000
	TULOT	4 032 610	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**849 902**	**-6 034 000**	**-4 300 000**	**-4 400 000**	**-3 245 000**	**-1 800 000**	**-1 245 000**	**-1 600 000**

VIHDIN VESI		**TP 2025**	**MTA 2026**	**LTK 2027**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**TS 2031**
Puhdasvesilaitoshankinnat	MENOT	-79 504	-100 000	-150 000	-150 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-79 504**	**-100 000**	**-150 000**	**-150 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**
Puhdistamoiden investoinnit	MENOT	-46 670	-100 000	-1 000 000	-1 000 000	-4 500 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0

	NETTO	**-46 670**	**-100 000**	**-1 000 000**	**-1 000 000**	**-4 500 000**	**0**	**0**	**0**
Vihdin puhdistamo projekti	MENOT	-37 570	-50 000	-100 000	-100 000	-500 000	-10 000 000	-15 000 000	-15 000 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-37 570**	**-50 000**	**-100 000**	**-100 000**	**-500 000**	**-10 000 000**	**-15 000 000**	**-15 000 000**
Verkoston uudisrakentaminen	MENOT	-2 794 531	-3 250 000	-3 700 000	-3 700 000	-2 950 000	-1 050 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-2 794 531**	**-3 250 000**	**-3 700 000**	**-3 700 000**	**-2 950 000**	**-1 050 000**	**-50 000**	**-50 000**
Pumppaamot	MENOT	-72 246	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**0**	**-100 000**	**-100 000**	**-100 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**
Verkoston saneeraus	MENOT	0	0	-550 000	-550 000	-300 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**0**	**0**	**-550 000**	**-550 000**	**-300 000**	**0**	**0**	**0**
VIHDIN VEDEN TULOSALUE YHTEENSÄ									
	MENOT	-3 032 650	-3 600 000	-5 600 000	-5 600 000	-8 350 000	-11 150 000	-15 150 000	-15 150 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-3 032 650**	**-3 600 000**	**-5 600 000**	**-5 600 000**	**-8 350 000**	**-11 150 000**	**-15 150 000**	**-15 150 000**

ATERIA JA PUHDISTUS TULOS-ALUE		**TP 2025**	**MTA 2026**	**LTK 2027**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**TS 2031**
Ensikertainen kalustaminen									
Ateria ja puhdistuksen	MENOT	0	-300 000	0	0	0	0	0	0
ensikertainen kalustaminen	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**0**	**-300 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Ateria ja puhdistuksen irtaimen	MENOT	0	-100 000	-200 000	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
omaisuuden hankinta	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**0**	**-100 000**	**-200 000**	**-200 000**	**-100 000**	**-100 000**	**-100 000**	**-100 000**
ATERIAN JA PUHDISTUKSEN TULOSALUE YHTEENSÄ									
	MENOT	0	-400 000	-200 000	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**0**	**-400 000**	**-200 000**	**-200 000**	**-100 000**	**-100 000**	**-100 000**	**-100 000**

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ	MENOT	-18 831 613	-20 129 000	-18 075 000	-18 485 000	-25 480 000	-22 745 000	-22 245 000	-20 010 000
	TULOT	4 033 865	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	**-14 797 748**	**-20 129 000**	**-18 075 000**	**-18 485 000**	**-25 480 000**	**-22 745 000**	**-22 245 000**	**-20 010 000**

INVESTOINTIEN PERUSTELUT

Investointisuunnitelman laadinnassa periaatteena on, että talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosille varataan määrärahat tai rahavaraukset ensisijaisesti hankkeisiin, joiden suunnittelu on edennyt riittävän pitkälle investointitarpeen ja kustannustason arvioimiseksi. Poikkeuksena ovat suunnitteluvaraukset ja muut alustavat investointivaraukset. Taloussuunnitelmavuosien hankkeista tehdään tarvittavat investointipäätökset erikseen.

KIRKONKYLÄN VPK:N PALOASEMA

Nykytila
Nykyinen paloasema sijaitsee Vihdin kirkonkylässä osoitteessa Kyläaukio 6, 03400 Vihti 1938 valmistuneessa ja 1952 laajennetussa rakennuksessa. Rakennus on luokiteltu kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi ja sillä on maisemallista arvoa. Rakennus tulee säilymään, tontin kaavamerkintä AL-12, sr-8.

Hanke
Vihdin nykyinen paloasema on huonossa kunnossa eikä se vastaa sijoitukseltaan, kaikilta tiloiltaan, toiminnoiltaan ja tekniikaltaan tämän hetken eikä tulevaisuuden tarpeita. Toimintaa on kahdessa kerroksessa ja siirtyminen kerrosten välillä tapahtuu ulkokautta. Paloasematoimintojen kehittäminen nykyvaatimusten mukaisiksi tällä kiinteistöllä on hankalaa: mm. hälytysreitin turvaaminen torialueen poikki yleisötilaisuuksien aikana on erittäin haastava. Uusiin tiloihin sijoitetaan Vihdin VPK sopimuspalokunta. Hankkeen käyttäjämuutoksista käyttäjätoimiala tekee uudet päätökset.

Aikataulu
- Tilaajana Vihdin Toimitilat Oy
- Tavoitehintalaskelma tilavaatimuskorttien pohjalta tehty
- Hankesopimus LUVNin ja Vihdin Toimitilat Oy:n allekirjoitettu.
- Suunnittelu käynnissä
- Uusi rakentamislupahakemus jätetty 31.8.2026
- Toteutus alkaen tammikuu 2027

Kustannukset
- Hankkeen kokonaiskustannusarvio hankesuunnitelmavaiheessa oli n. 3,2 milj.
- Kustannukset tasolle 2,3 M€ (sis. alv).
- Tavoitehintalaskelma tilavaatimuskorttien pohjalta 2 093 000 € (alv0%)
- Kustannuslaskelma RO-arvio 30.6.2026 2 157 000 € (alv 0%)
- Kustannuksista vastaa Vihdin Toimitilat Oy, tilapalvelulla vain projektin vetovastuu

Vaikutukset

\+ Vasteaika saadaan pienemmäksi
\+
\-

LIIKUNTAPAIKKATUOTANNON KALUSTOHALLIT / NUMMELANHARJU

Nykytila
Nummelanharjun liikuntapalveluluilla tarve kalustohalleille.

Hanke
Tarve pohjautuu tilojen tarpeelle molemmissa kohteissa.
Nummelanharjun alueelta puuttuvat asianmukaiset tilat mm. latukoneelle.

Kalustohallin tilat:

• pesuhalli	50 m^2
• traktori + auto	50 m^2
• traktori	50 m^2
• latukone + kelkat	50m^2
• taukotola / toimisto	25 m^2
• henkilökunnan sos. tilat	25 m^2
• LJH-huone	10 m^2
• SPK	10 m^2
	YHT 270 m^2

Aikataulu
- Nummelanharjun kalustohallin suunnittelu 2026 aikana, toteutus 2027
- Nummelanharjun tarveselvitys 14.12.2022, tavoitehinta 800 000 € (2 963 €/m2)
  -> Tarveselvitys hyväksytty KH 10.2.2025

- Hankesuunnittelu 8-12/2026
- Hankesuunnitelman ja kustannuslaskelma hyväksyminen sekä suunnittelun käynnistys päätös Tekla 1/2027 -> KH 2/2027
- Yleis- ja toteutussuunnttelu 2-4/2027
- Kustannuslaskelma ja urakkakilpailutuksen päätös 5/2027
- Urakkakilpailutus 5/2027
- Urakoitsijan valinta 6/2027
- Toteutus 8/2027 ->
- Hankeryhmä + ohjausryhmä tilahankkeen toteuttamisohjeen mukaisesti

Kustannukset
- Talousarviossa 2026 määrärahat suunnittelulle 50 000 €, TA 2027 900 000 €
- Tähän mennessä kuluja
  - 2026 0,- €

Vaikutukset
- \+ Kalustohallit täyttävät tarpeet ja vaatimukset
- \+
- − Nykyiset tilat eivät ole riittävät tarvittavalle kalustolle

OTALAMMEN VALMISTUSKEITTIÖN PERUSKORJAUS

Nykytila
- Aluekeittiö Otalampi-talo toimii aluekeittiöinä pohjois-Vihdin kouluille ja päiväkodeille sekä Ojakkalan koululle ja päiväkodille
- Peruskorjaus on välttämätön, jotta keittiö pysyy elintarvikehuoneistona ja tarkoituksen mukaisena sekä hyväksyttynä toimintaan liittyen
- Varavoima puuttuu

Hanke
Osa pitkäntähtäimen suunnitelmaan peruskorjata vuorotellen Vihdin Aterian tuotantokeittiöt.
Hanke toteutetaan yhdessä ateria- ja puhdistuspalveluiden kanssa
Peruskorjauksen yhteydessä kohteeseen lisätään varavoimakoneen kytkentävaraukset ja biojätetila

Aikataulu
- Keittiön peruskorjaus vuodelle 2026.
- Urakoitsijan valinta Tekla 15.4.2026
- Keittiön peruskorjauksen toteutus käynnissä 5/2026 – 10/2026
- Biotilan jätekontti tilattu

Kustannukset
- Talousarvio 2025 200 000 €
- Vuodelle 2026 Keittiön toteutus 400 000 €
- Vuodelle 2026 Biotilan kontti 100 000 €
- Vuodelle 2027 Varavoimakone 385 000 €
- Ateriapalvelut ovat varanneet määrärahat laitteille
- Kustannukset tähän mennessä:
  - 2025: 229 671 €
  - 2026: 195 750 €

Vaikutukset
- \+ Varaudutaan kriiseihin, varaus varavoimalle
- \+ Tuotantokeittiö on ns. ajan tasalla
- − Aiheuttaa kuormitusta muihin tuotantokeittiöihin

NUMMELAN KIRJASTON PERUSKORJAUS

Nykytila
Kirjasto rakennettu 90-luvulla aikakaudelleen tyypilliseen tapaan.
Kirjastossa isot ikkunat julkisivuilla ja kattoikkunoita. Kiinteistössä ei ole jäähdytystä, joten sisälämpötilat ovat kesäaikaan liian korkeat. Kiinteistö on talotekniikaltaan peruskorjauksen tarpeessa.

Hanke
Hankkeesta tehdään Hankesuunnitelma ja energiasimulointi 2025. Niiden pohjalta tehdään kustannusselvitys, ja ehdotetaan investointimäärärahaa vuodelle 2026-2027.
Hanke muuttumassa talotekniikkakorjauksesta kiinteistön peruskorjaukseksi kiinteistön huonon kunnon takia.

alousarvio
Talousarviossa esitetty vuodelle 2026 suunnitteluun 150 000 €.
TA 2027 suunnitteluun 200 000 €
TS 2028 1 000 000 € ja 2029 500 000 €

Kustannukset
- Hankkeeseen varattu suunnittelulle vuodelle 2025 50 000 € + 25 000 €
- Talousarviomuutokseen -25 lisärahaa hankesuunnittelun ja suunnittelun lähtötietoihin lisäselvityksiin (25 000 €)
- Talousarviossa 2026 suunnitteluun 150 000 €
- Kustannukset tähän mennessä
  - 2025: 72 005 €
  - 2026: 74 936 €

Vaikutukset
- \+ Tilat saadaan käyttäjäystävälliseen olosuhteisiin
- \+ Päästään eroon vesivahinkoriskeistä talotekniikan osalta
- – Todennäköisesti kirjasto joudutaan sulkemaan korjauksen ajaksi

Aikataulu
- Suunnittelijat kilpailutettu 4/2025
- Hankesuunnitelma ja energiasimulointi 5-9/2025
- Kuntotutkimukset 11-12/2025
- Hankesuunnitelma ja Investointimääräraha Tekla 11.12.2025 -> KH 15.6.2026 palautti hankesuunnitelman takaisin tekniseen lautakunnan valmisteluun
- Viranhaltijapäätökset ohjausryhmän ja hankeryhmän (perustettu) perustamisesta tilahankkeen toteuttamisohjeen mukaisesti
- Suunniteltu väistötila Nummelan koulu
- Hankeaikataulu
  - Hankesuunnittelu, kustannuslaskenta 9/2026 – 2/2027
  - Hankesuunnitelman hyväksyminen Tekla 3/2027 -> KH 4/2027 -> KV 5/2027
  - Suunnittelukilpailutus 4-5/2027
  - Ehdotus- ja yleissuunnittelukilpailutusaineisto 6-12/2027
  - Urakkakilpailutus ja toteutussuunnittelu 1-5/2028
  - Toteutusvaihe 6/2028 – 6/2029
  - Luovutus, käyttöönotto, kalustus 6/2029 – 7/2029

ELÄINLÄÄKÄRITILAT ENÄRANTA

Nykytila
Eläinlääkärien vastaanottotilat ovat tällä hetkellä osoitteessa Jokikunnantie 74 (sairaalan mäki). Tilojen kokonaispinta-ala on tällä hetkellä n. 187 m2
Käyttäjälle ehdotus siirtymisestä uusiin tiloihin on tullut Vihdin kunnalta 2023.
Nykyisten tilojen osalta käyttäjän mielestä ne ovat heille riittävät ja niiden toiminnallisuus on tällä hetkellä hyvä.
Parin ehdotuksen jälkeen on päädytty parhaaksi vaihtoehdoksi Enärannan entisiä päiväkotitiloja Härköiläntie 4, 03100 NUMMELA.

Hanke
Enärannan entisiin päiväkotitiloihin rakennetaan nykyaikaiset tilat eläinlääkäripalveluille.
Hankkeesta tehty tilaohjelma ja tilaohjelmaan pohjautuva kustannusselvitys. Hankeaikataulun mukaisesti kohde valmistuu 14 kuukauden kuluttua suunnittelun aloituksesta.

Vaikutukset
- \+ Käyttäjä saadaan nykyaikaisiin ja käyttäjäystävällisiin tiloihin
- \+ Eläinlääkäripalvelut saadaan pois vanhan terveyskeskuksen tiloista
- –

Aikataulu
- Lohjan kaupungin Ympäristöpalvelut hyväksynyt vuokraehdotuksen 3.6.2025 -> Sopimusluonnokset tarkastuskierroksella -> Allekirjoitus 3.6.2026
- Kunnanhallitus hyväksynyt Vuokrasopimuksen ja Esisopimuksen 18.8.2025 -> Kunnanvaltuusto 29.9.2025
- Urakoitsijoidenvalinta Tekla 3.6.2026
- Toteutus käynnissä
- Hankeaikataulu
  - Suunnittelu ja rakennuslupa 10/2025 – 1/2026
  - Urakkakilpailutus käynnissä
  - Toteutusvaihe 8/2026 – 5/2027
  - Vastaanottovaihe, käyttöönotto 6/2027

Kustannukset
- Talousarvioon 2026 hankkeelle on esitetty Investointirahaa 364 000 €
- TA 2027 306 000 €
- Urakkakilpailutus tehty. Kokonaishinta 670 000 €
- Kustannukset
  - 2026 0 €

OTALAMPI-TALON LÄMMITYSTAPAMUUTOS

Nykytila
Otalampi-talossa on 1.-9. luokkien yhtenäiskoulu ja päiväkoti.
Otalampi-talossa on myös yksi kunnan valmistuskeittiöistä.
Kiinteistössä on tällä hetkellä öljylämmitys. Sen lisäksi että kunnan strategiana on päästä öljylämmityksestä eroon, on kyseinen lämpölaitos käyttöikänsä lopussa.

Hanke
Tarve pohjautuu Vihdin kunnan strategiaan vähentää hiilidioksidipäästöjä.
Energiasäästön ja ympäristön päästöjen vähentämiseksi on lämmitysjärjestelmä tarkoitus muuttaa maalämpö- tai ilmavesilämpölaitokseksi, tai näiden yhdistelmäksi

Talousarvio
Talousarviossa 2027 on esitetty kohteelle suunnitteluun 200 000 €

Aikataulu
- Hankesuunnitelma ja kustannusarvio 1-5/2027
- Investointipäätös 5-6/2027

Kustannukset
- Tähän mennessä kuluja 0 €

Vaikutukset

\+ Päästään eroon väliaikaisesta lämpölaitoksesta

\+ Öljylämmityksestä poissiirtyminen edesauttaa kunnan ilmastointitavoitteita

\-

MT110 JKPP VEIKKOLA – VT2

- Hankkeeseen varattu suunnittelurahaa 100 k€ vuodelle 2026. Kustannusindeksi (3/2025 128,8 MAKU 2020=100)
- Vuodelle 2027 varattu 700k euroa
- Vuodelle 2028 varattu 1,25 milj. euroa
- Hankkeen suunnittelu ja rakentaminen Elinvoimakeskus vetoisena toteutuksena.
- Tiesuunnitelma valmistunut keväällä 2026, rakentamissuunnittelu valmistuu arviolta keväällä 2027. Tavoitteena aloittaa rakentaminen syksyllä 2027.
- Suunnittelussa huomioidaan kaava N202B

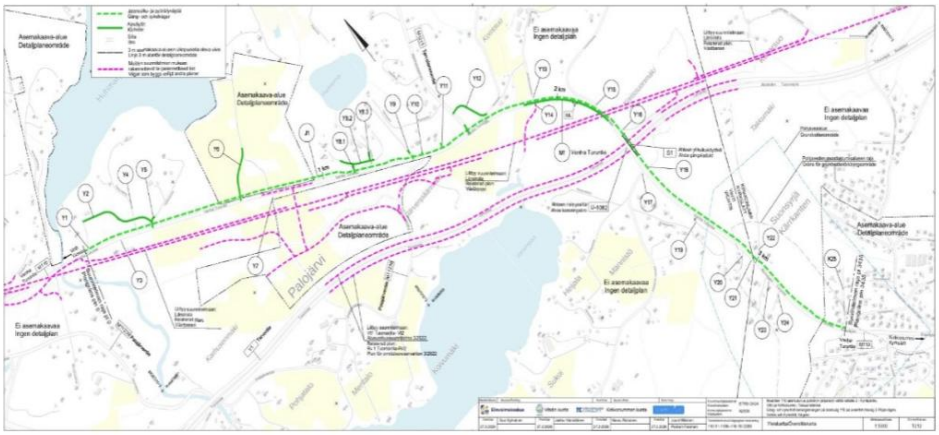

MT110 VÄLILLÄ HANKASALONTIE – VT2

- Hankkeelle varattu suunnittelurahaa 200 k€ vuodelle 2026. Kustannusindeksi (3/2025 128,8 MAKU 2020=100)
- Vuodelle 2027 varattu 700k euroa
- Vuodelle 2028 varattu 1,5 milj. euroa
- VT2-Hankasalontie kaava N204 tammikuun lautakuntaan
- Hankkeen yleissuunnittelu valmistuu 10-11/2026. Katu- ja rakentamissuunnittelu valmistuu keväällä 2027. Tavoitteena aloittaa rakentaminen syksyllä 2027.
- Suunnittelussa huomioidaan kaava N202B

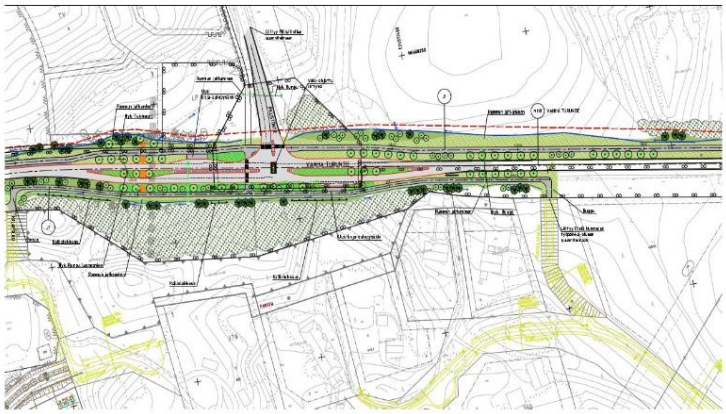

PIHTISILLANTIEN KEVYENLIIKENTEEN VÄYLÄ

Nykytila

Pihtisillantie on yksityistie, jonka varrella on asutusta ja Huhmarnummen koulu. Pihtisillantietä käytetään ajoyhteytenä Nummelan Eteläosiin ja erityisesti uudelle Hakalanrinteen asuin alueella. Liikennemäärät tulevat kasvamaan, kun Kuikun ja Ridalin asuinalueet laajenevat. Tiehoitokunnan kustannukset ovat korkeat ja liikenneturvallisuusriskit suuret.

Aikataulu

- Katuasemakaava lainvoimainen 6/2027
- Katu –ja rakentamissuunnittelu 10/2026-10/2027
- Rakentaminen 2028

Hanke ja tavoitteet

Tavoitteena on kehittää Huhmarnummen aluetta kokonaisuutena. Alueen asemakaavoitusta tulee kehittää ja luoda lisää mahdollisuuksia asumiselle. Ensimmäisiä ratkaisuja tulee tehdä jo ennen koko alueen valmistumista. Pihtisillantielle tulee laatia katuasemakaava, selvittää Pihtisillantien omistajuus valtion kanssa ja rakentaa kevyenliikenteen väylä. Järjestely antaa aikaa alueen laajempaan asemakaavoitukseen ja liikenneyhteyksien kehittämiseen.

Vaikutukset

- Liikenneturvallisuus paranee, koulukuljetuksia vähennetään
- Lisärakentaminen; asuminen ja työpaikat
- JK/pp verkko kasvaa 1,9 km

Kustannukset

Alustava kustannusarvio 2,0 milj. euroa ilman maanhankintaa

- Vuodelle 2027 varattu 100k euroa
- Vuodelle 2028 varattu 1,9 milj. euroa

KIRKONKYLÄN RANTA-ALUEEN SANEERAUS

Nykytila

Afry Finland Oy on suunnittelun puitesopimukseen perustuen laatinut Vihdin kirkonkylän ranta-alueen ja Nietoinkujan uudistamisen suunnitelman. Suunnitelman tavoitteena on kehittää ja parantaa alueen viihtyisyyttä ja turvallisuutta mm. selkeyttämällä liikennejärjestelyjä.

Hanke ja tavoitteet

Suunnitelman tavoitteena on kehittää ja parantaa alueen viihtyisyyttä ja turvallisuutta mm. selkeyttämällä liikennejärjestelyjä.

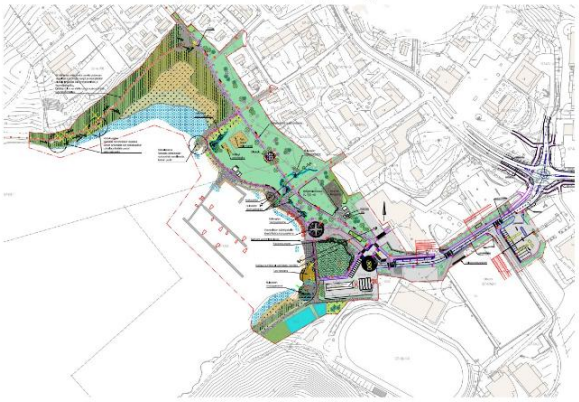

Aikataulu

Suunnitelmat valmistuneet 12/2025. Suunnitelmat olleet nähtävillä 12/2025-01/2026.

Suunnitelmat hyväksytty Tekninen lautakunta 2/2026. Suunnitelmat saanut lainvoiman 4/2026

Kohteen aloitus 9/2026. 1-vaiheen toteutuksen urakoitsijan valinta tehty teknisessä lautakunnassa 19.8.2026. 2-vaihe toteutetaan vuoden 2027 aikana.

Kustannukset

2,1 milj. euroa. Kustannusindeksi (9/2025 126,50 MAKU 2020=100)
Vuonna 2026, 698 205 euroa
Vuonna 2027, 500 000 euroa

Vaikutukset

- Alueen viihtyisyys
- Alueen turvallisuus paranee selkeyttämällä liikennejärjestelyjä

TUOHIVEHMAAN UUSI KATUYHTEYS, KOKOOJAKATU VÄLILLE LÄHDERINTEENTIE – TERVASUONTIE

Nykytila

Tuohivehmaan asemakaavan (N163)Hiidenrannan eteläosassa. Tavoitteena on tutkia uuden kokoojakatutasoisen katuyhteyden toteutusmahdollisuudet Vesikansantien ja Tervasuontien väliselle alueelle. Asemakaavoituksen yhteydessä selvitetään myös mahdollisuuksia pientaloasutuksen tiivistämiselle ja katuverkon uudelleen järjestelyille kaava-alueen pohjois- ja luoteispäädyssä.

Hanke ja tavoitteet

Tässä luonnoksessa Lähderinteentie on otettu kokonaisuudessaan mukaan suunnittelualueeseen. Suunnittelualueen kokonaispituus on noin 1 700 metriä. Pituus on laskettu Vesikansantien risteyksestä valtatie 25:n tiesuunnitelman mukaiseen K4-liittymään. Lähderinteentiestä noin 500 metriä saneerattaisiin kokonaisuudessaan.

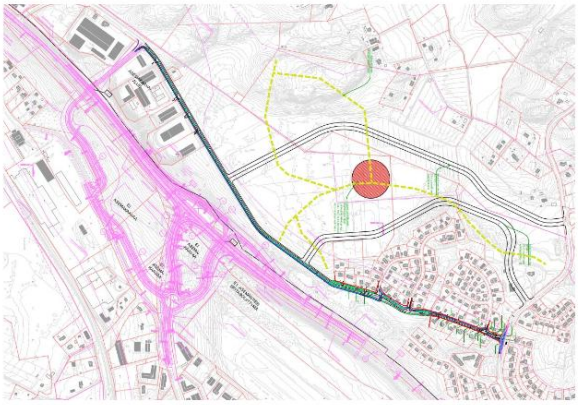

Kustannukset

Kustannusarvio
3 550 000 e
Kustannusindeksi (7/2026 133,6 MAKU 2020=100)

Suunnitteluun varattu 100 k€ v2027

Vaikutukset

+ Parantaa alueen saavutettavuutta, mukaan lukien pelastusliikenteen, joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn yhteydet.
  Linjauksessa voidaan hyödyntää osin vanhaa tiepohjaa.

− Aluetta ei pystytä hyödyntämään tehokkaasti tulevassa maankäytössä.
  Liikennemäärät kasvavat jonkin verran nykyisen asutuksen keskellä, mikä aiheuttaa meluhaittoja.
  Mahdollinen kunnallistekniikan saneeraustarve nostaa kustannuksia.
  Korkea pohjaveden pinta aiheuttaa haasteita rakentamiselle.

V/HT\

NUUKSION LÄNTINEN PORTTI

Hanke ja tavoitteet

Rakennuskohteena on Vihdin kunnan Tervalammen alueella sijaitsevan Nuuksion läntisen portin pysäköintialueen ja Huvilamäen yksityistien parantaminen sisältäen sillan uusimisen.

Nykyisen noin 3 metriä leveän soratien rakennekerrokset uusitaan kokonaisuudessaan ja samalla tietä levennetään noin 1 metri sekä kuivatusta parannetaan. Lisäsi rakennetaan erillinen ratsastusreitti sekä pysäköintialue yksityistien päähän palvelemaan Nuuksion kansallispuiston kävijöitä.

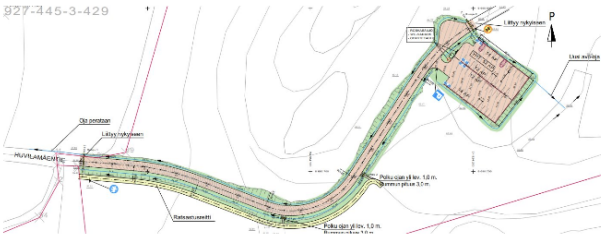

Aikataulu

- Sillan yleissuunnitelma laadittu. Rakennussuunnittelu käynnissä, kestänee 1-3 kk.
- Yksityistien ja parkkialueen suunnitteluratkaisut käyneet tiekunnan käsittelyssä uudelleen elokuussa 2026.
- Yksityistien ja parkkialueen toteutus aloitettu 8/2026. Yksityistien sillan rakentaminen on tavoitteena toteuttaa kevätkaudella 2027.

Kustannukset

- Vuonna 2026, 300 000 euroa
- Vuonna 2027, 250 000 euroa

Kustannusindeksi (4/2025 127,80 MAKU 2020=100)

Vaikutukset

+ Nuuksion kansallispuiston saavutettavuus
+

V/HT\

ROSTIN YRITYSALUE 2 N202A

Nykytila

Asemakaava-alue sijoittuu Nummelan olemassa olevan taajaman eteläpuolelle rajautuen etelässä Tarvontiehen (valtatie 1), pohjoisessa Vanhaan Turuntiehen (110), lännessä rajautuan vireillä olevaan kaavaan N198 etelä-Nummelan työpaikka-alueeseen I ja idässä Ahonpäähän. Suunnittelualueen alustava rajaus kattaa noin 166 ha, rajaus tulee tarkentumaan suunnittelun edetessä.

Hanke ja tavoitteet

Etelä-Nummelan yritysalueen asemakaavalla on tarkoitus tutkia työpaikka-alueen sijoittamista eteläiseen Nummelaan erinomaisten liikenneyhteyksien ulottuville ja näkyvyydeltään erinomaiselle paikalle, joka sijaitsee myös pohjavesialueiden ulkopuolella. Tavoitteena on laatia yritysalueelle katujen yleissuunnitelmat, joilla varmistetaan riittävät tilavaraukset katualueille.

Aikataulu

Asemakaava jaetaan kahteen osaan N202a ja N202b

N202a kaavaluonnos Ella 3/2025 -> hyväksyminen 4/2026

Yleis- ja katusuunnittelu 2024-2025

Louhinnan yleissuunnitelma valmis

Liikenneselvitys valmis, täydentävä suunnitelma laadittu

Katu- ja rakennussuunnittelu käynnistynyt 10/2026

Kustannukset

Alustava kustannusarvio 6,4 milj.euroa. Kustannusindeksi 130,40 (2015=100)
Katu- ja rakennussuunnitteluun varattu 300k euroa v. 2026
Vuodelle 2027 varattu 300k euroa
Vuodelle 2028 varattu 1,1 milj. euroa
Vuodelle 2029 varattu 1,1 milj. euroa

Vaikutukset

+ Yritysalueiden omavaraisuus paranee
  24 ha tontista jo alustavasti kaupat sovittu

RIDALIN KAAVA-ALUE

Nykytila

Suunnittelualue on pääosin tiheää ja mäkistä metsää. Alueen maisemakuvaa hallitsee metsäinen mäkialue, jonka jyrkkä pohjoisrinne rajautuu Kilsoinniitun alavaan lähivirkistysalueeseen. Suunnittelualueen pinta-ala on alustavan rajauksen mukaan noin 81 ha.

Hanke ja tavoitteet

Aluetta tutkitaan tiiviinä rivitalo- ja pientalovaltaisena alueena, jonka tarkoituksena on täydentää ja laajentaa Nummelan taajamarakennetta taajaman edulliseen kasvusuuntaan. Tavoitteena on luoda monipuolinen ja viihtyisä asuinalue palveluineen, turvata alueen luontoarvot sekä luoda hyvät jalankulun ja pyöräilyn yhteydet sekä virkistysreitit. Ensi vaiheessa laaditaan kaava-alueelle katujen yleissuunnitelmat ja sen jälkeen katu- ja rakentamissuunnitelmat.

Aikataulu

- Kaavaehdotus 4/25, hyväksyminen 12/2025. Kaavasta tehty kunnallisvalitus.
- Yleis- ja katusuunnitelmat 2025
- Vesihuollon yleissuunnitelmat tehty 2024
- Suunnittelun käynnistäminen syksy 2026
- Rakentaminen 2028-2031

Kustannukset

Katu- ja rakennussuunnitteluun varattu 200 k€ v2026
- Vuodelle 2027 varattu 300k euroa
- Vuodelle 2028 varattu 2,6 milj. euroa

Alustava kustannusarvio 9,2 milj. Euroa

Vesihuollon kustannusarvio 1,5 M€
- Arvioidut liittymismaksut 1,2 M€

Vaikutukset

- \+ Kunnan tonttivaranto paranee
- \+ Kestävä yhdyskuntarakenne
- \- Haastavat maasto-olosuhteet sekä luontoarvot

N203 KUIKKU KAAVA-ALUE

Aikataulu

- Katu- ja rakennussuunnittelu käynnistynyt 9/2025. Katusuunnitelma hyväksytty 3/2026 Teknisessä lautakunnassa
- Katujen rakentamissuunnitelmat valmistuneet kesällä 2026. Urakoitsijan valinta tekninen lautakunta 10/2026. Urakka valmistuu keväällä 2028

Kustannukset

- Alustava kustannusarvio 3 milj. euroa. Kustannusindeksi (9/2025 126,50 MAKU 2020=100)
- Vuodelle 2027 varattu 1,8 milj. euroa
- Vuodelle 2028 varattu 800k euroa

HIIDENLAAKSON TYÖPAIKKA-ALUE

Nykytila

Alue sijaitsee Nummelan taajamassa, Hanko-Hyvinkää -radan varrella, noin 2-5 kilometrin etäisyydellä Nummelan keskustasta. Suunnittelualue koostuu hajanaisista asuin- ja työpaikkarakennuspaikoista, alavista peltoaukeista ja kumpuilevasta metsämaastosta.

Suunnittelualue on pääosin asemakaavoittamatonta aluetta, rajautuen Hiidenmäen asemakaavoitettuun työpaikka-alueeseen ja toisaalta myös Pajuniityn asemakaavoitettuun alueeseen idässä. Alue on laaja, alustavan rajauksen mukaan noin 68 ha.

Hanke ja tavoitteet

Tavoitteena on luoda uusia työpaikkatoimintojen sijoittumismahdollisuuksia hyvien kulkuyhteyksien äärelle ja luokiteltujen pohjavesialueiden ulkopuolelle ja kasvattaa näin Vihdin kunnan alueella työpaikkatonttien tarjontaa. Katujen yleissuunnitelmat laadittiin kaavatyön yhteydessä ja seuraavaksi laaditaan katusuunnitelmat.

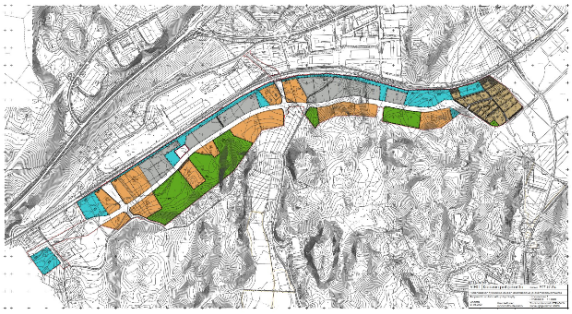

Aikataulu

- Luontoselvitys uusittu 2025 ja 2026
- Viimeinen maanomistaneuvottelu kesken
- Kaavan hyväksyminen tavoite 6/2027
- Katusuunnittelu- ja rakentamissuunnittelu 11/2026-12/2027
- Rakentaminen vuonna 2028

Kustannukset

Alustava kustannusarvio 2,1 milj. euroa. Kustannusindeksi (9/2021 109,8 MAKU 2020=100)

- Suunnittelurahaa varattu vuodelle 2026 200 k€
- Vuodelle 2027 varattu 150k euroa
- Vuodelle 2028 varattu 1,6 milj. euroa

Vaikutukset

- \+ Yritystonttien omavaraisuus paranee
- \- Alueella luontoarvoja
- \- Espoo-Salo oikoradan vaikutukset

NUMMELAN UUSI JÄTEVEDENPUHDISTAMO

Nykytila

Nummelan nykyinen puhdistamo on rakennettu 1976. Tämän jälkeen sitä on laajennettu 1990-luvun alussa ja saneerattu vuonna 2000. Uusi esikäsittelyrakennus valmistui vuonna 2017. Puhdistamolle vaadittaisiin merkittävää kapasiteetin lisäystä Vihdin kunnan tulevaisuuden väestöennusteeseen vastaamiseksi. Lisäksi koko puhdistamorakennus vaatisi rakenteellista uusimista. Puhdistamo sijaitsee maankäytöllisesti haastavassa paikassa tulevan ESA-radan asema-alueella. Puhdistamon nykyisen ympäristöluvan mukaan käsiteltyjen jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön tulee lopettaa 31.12.2026. Näihin perustuen on vuosina 2019-2021 selvitetty erilaisia vaihtoehtoja ja kustannuksia jätevesien käsittelylle tulevaisuudessa. Kunnanvaltuusto on päättänyt selvitysten pohjalta hakea ympäristölupaa uudelle puhdistamolle Etelä-Nummelan yritysalueelle (kaava N202, vireillä). Ympäristölupahakemus on jätetty Etelä-Suomen aluehallintoviraston käsiteltäväksi 13.3.2023. AVI hylkäsi hakemuksen päätöksellään 18.6.2025. Valitus Vaasan hallinto-oikeuteen jätetty 21.7.2025.

Hanke ja tavoitteet

Nummelan uusi puhdistamo on esisuunnitelman perusteella tarkoitus toteuttaa kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe on mitoitettu vuoden 2040 väestöennusteeseen perustuen ja laajennuksella voidaan puhdistamon kapasiteettia lisätä vuoden 2050 ennusteen mukaiselle jätevesimäärälle. Vesistövaikutusten arviointi ja ympäristölupahakemus on laadittu vuoden 2050 mitoitukseen perustuen, jotta ympäristölupa kattaa puhdistamon koko elinkaaren aikaisen toiminnan. Uuden puhdistamon purkuvesistöksi on esitetty Siuntionjoen vesistöä, mutta uuden puhdistamon tehokkaamman puhdistustuloksen vuoksi kuormituksen ei katsota merkittävästi lisääntyvän nykyisestä. Mikäli puhdistamolle ei myönnetä ympäristölupaa, Vihdin Vesi edistää siirtoviemärivaihtoa HSY:n Blominmäen puhdistamolle.

Molempia vaihtoehtoja palvelevia putkiyhteyksiä nykyiseltä puhdistamolta rakennetaan Hankasalontien urakan yhteydessä vuosien 2023-2025 aikana.

Aikataulu

- AVI hylännyt lupahakemuksen, valitus Vaasan hallinto-oikeuteen 21.7.2025
- Vaasan HAO käsittely noin 2 vuotta, siihen mahdollinen KHO 2 vuotta lisää
- Vaihe 1 rakentaminen voi alkaa aikaisintaan 2029 ->
- Vaihe 2 rakentaminen tarvittaessa 2040 jälkeen

Kustannukset

- Vaihe 1, kustannusarvio 44,3 M€
  - vuoden 2040 asukasmääräennusteen mukainen mitoitus
- Vaihe 2, kustannusarvio 7,5 M€
  - laajennus vuoden 2050 asukasmääräennusteelle

Vaikutukset Vihdin Vedelle

- \+ Uusi puhdistamo sijoittuu teollisuusalueelle, pois asutuksen lähistöltä
- \+ Tehokkaampi puhdistusprosessi vähentää vesistökuormitusta
- \+ Oman puhdistamon käyttökustannukset alhaisemmat kuin siirtoviemärivaihtoehdossa
- \- Investoinnin rahoittaminen edellyttää merkittäviä asiakasmaksujen korotuksia vuodesta 2022 ->

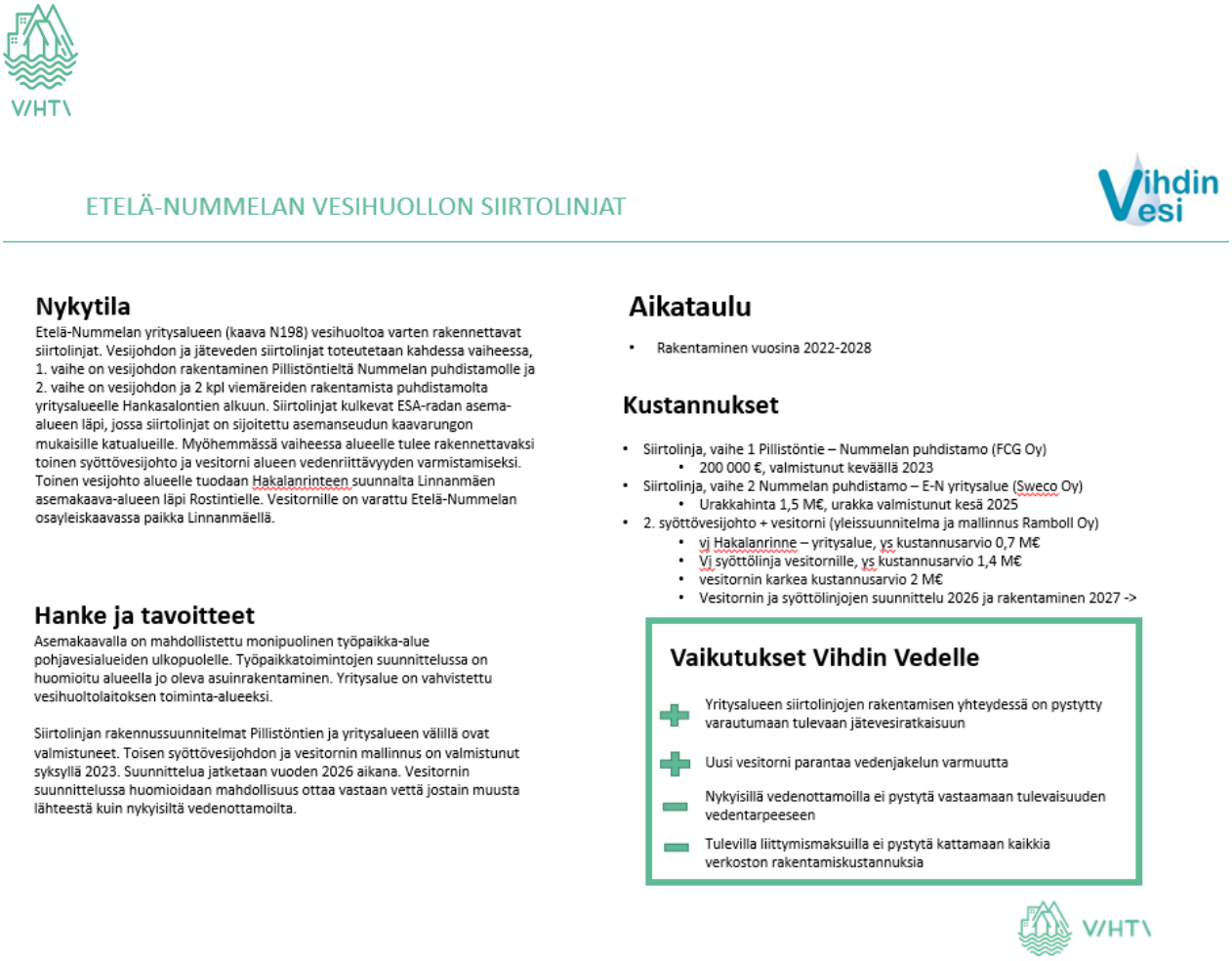

Tietohallinnon hankinnat

Määräraha on keskitetty varaus kunnan tietohallinnon hankintoihin. Vuonna 2027 määrärahasta kohdistuu noin 20 000 euroa talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen ja laajentamiseen kunnan tytäryhtiöiden käyttöön. Määrärahaa voidaan käyttää myös muihin vuoden aikana toteutettaviin keskitettyihin järjestelmä-, laite- ja kehittämishankintoihin.

Valokuiturakentaminen

Määrärahalla varaudutaan käynnissä olevien, maaseuturahastosta rahoitettavien valokuituhankkeiden kuntaosuuksiin. Kunta on sitoutunut osallistumaan hankkeisiin 10 prosentin maksuosuudella. Lisäksi määrärahalla varaudutaan kunnanhallituksen ehdollisesti puoltamien jatkohankkeiden kuntaosuuksiin, mikäli hankkeet saavat elinvoimakeskuksen hyväksynnän ja toteutuvat.

Konsernipalveluiden irtaimen omaisuuden hankinta

Määräraha on keskitetty varaus muun muassa sähköisen kirjastotalon kaluste-, laite- ja tarvikehankintoihin. Määrärahaa voidaan käyttää myös kunnan yhteisten kokous- ja työtilojen sekä muiden konsernipalveluiden käytössä olevien tilojen välttämättömiin irtaimistohankintoihin.

Opetuspalvelut

Koulukalusteiden hankintoihin ja Kuoppanummen koulun lasisten sisäikkunoiden ja -ovien paloturvallisiin verhoihin yhteensä 50 000 euron määräraha vuonna 2027. Taloussuunnitelma 2028–2030 vuosille 40 000 euron vuosittaiset määrärahat koulukalusteiden hankintoihin.

Kirjastopalvelut

Kirjastoautopalvelun jatkaminen edellyttää uuden kirjastoauton hankintaa vuonna 2028, sillä nykyinen kirjastoauto on käyttöikänsä loppupuolella.

Liikuntapalvelut

Kunnan lakisääteinen tehtävä on rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapalvelut investoi vuosittain matalan kynnyksen kaikille avoimiin lähiliikuntapaikkoihin talousarviossa osoitetulla määrärahalla liikuntapalveluiden kehittämissuunnitelman (2025-2030) mukaisesti.

Mittauspalvelut

Mittauslaitteiston uusiminen

Luotettavan toiminnan takaamiseksi yksi vanhoista laitteista on tarpeen vaihtaa uuteen ja myös monipuolisempia ja tehokkaampia toiminnallisuuksia sisältävään mittauslaitteeseen.

Ateria- ja puhdistuspalvelut

Ateriapalveluiden laitehankintoihin varataan 100 000 euroa vuodelle 2027. Määrärahalla varaudutaan merkittävien laiterikkojen vuoksi tarvittaviin korvaaviin hankintoihin, sillä laitekanta on ikääntynyttä ja käyttöikänsä loppupuolella.

Puhdistuspalveluiden kaksi päältä ajettavaa lattianhoitokonetta uusitaan vuonna 2027. Kustannusarvio on 50 000 euroa konetta kohden. Nykyiset koneet ovat käyttöikänsä päässä, eivätkä ne ole korjauskelpoisia.

Yhdyskuntatekniikan palvelut

Kunnan osuudet valtion tiehankkeisiin

Kunta on antanut lausuntonsa Asemantien eritasoliittymän tiesuunnitelmasta, ja hankkeen edellyttämiä asemakaavamuutoksia on laadittu. Hankkeen eteneminen edellyttää valtion rahoitusta.

Vanhan Turuntien tie- ja katusuunnittelu Hankasalontien ja valtatien 2 eli Porintien välisellä osuudella valmistuu keväällä 2027. Rakentaminen käynnistyy vuoden 2027 aikana. Hankkeella parannetaan Pillistöntien liittymäaluetta ja Rostin yrityspuiston liikenneyhteyksien turvallisuutta. Kadunpitopäätös on tehty Lohjan rajalta valtatien 2 ramppiin ulottuvalle osuudelle.

Jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien kehittäminen

Kuntastrategian mukaista jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien parantamista edistetään yhteistyössä elinvoimakeskuksen kanssa. Rostin yrityspuiston ja Veikkolan välisen jalankulku- ja pyöräilyväylän suunnittelu jatkuu alkuvuonna 2027. Tavoitteena on käynnistää rakentaminen syksyllä 2027.

Kaukoilantien liittymä, valtatie 25

Kaukoilantien liittymäalueen parantamiseen valtatiellä 25 varataan määräraha vuodelle 2027. Hanke sisältää lisäkaistojen rakentamisen.

Työpaikka-alueet

Vuoden 2027 merkittävimmät suunnittelukohteet ovat Rostin yrityspuiston 2-alueen ja Hiidenlaakson työpaikka-alueen kunnallistekniikka.

Asuinalueiden rakentaminen

Kuikun alueen katujen ja kunnallistekniikan rakentaminen käynnistyi syksyllä 2026. Rakentaminen valmistuu keväällä 2028.

Ridalin alueen katu- ja rakentamissuunnitelmat laaditaan vuonna 2027. Rakentamisen on alustavasti suunniteltu käynnistyvän vuonna 2028.

Muu yhdyskuntatekniikan rakentaminen

Helsingintie on nykyisin valtion maantie. Valtatien 2 alikulun toteutuspäätösten yhteydessä valtio on esittänyt ja kunta on päättänyt, että Helsingintie muutetaan kaavoituksen edetessä kaduksi valtatien 2 ja Olkkalantien liittymän väliseltä osuudelta.

Osuudelle laaditaan katusuunnitelma, jonka käynnistämistä asemakaavasta tehty valitus viivästyttää. Katusuunnitelma voidaan hyväksyä vasta asemakaavan saatua lainvoiman. Suunnitelmassa esitetään jalankulku- ja pyöräilyväylä tai jalkakäytävä Helsingintien kirkon puoleiselle reunalle.

Elinvoimalautakunta palautti Meritien rautatiesillan ja katualueiden uudistamista koskevan suunnitelman uudelleen valmisteltavaksi. Lopullinen suunnitteluratkaisu perustuu kiertoliittymään.

Tuohivehmaan alueen uuden yhdyskadun suunnittelua edistetään vuonna 2027.

Pihtisillantien muuttamista yksityistiestä kaduksi sekä jalankulku- ja pyöräilyolosuhteiden parantamista valmistellaan vuonna 2027. Katu- ja rakentamissuunnittelu etenevät samanaikaisesti katualuetta koskevan asemakaavan valmistelun kanssa.

Kirkonkylän ranta-alueen uudistamissuunnitelma valmistui vuonna 2025. Uudistamisen toinen rakennusvaihe toteutetaan vuonna 2027.

Vesikansan jalankulku- ja pyöräilyväylän katusuunnittelu toteutetaan vuonna 2027.

Päällystystyöt määrärahalla uusitaan katujen päällysteitä määrärahan mahdollistamassa laajuudessa.

Uimarantojen kunnostaminen

Uimarantojen kunnostamista jatketaan vuonna 2027. Kunnostuskohteena on Enärannan uimaranta.

Valaistuksen parantaminen

Määrärahalla uusitaan valaistusta korvaamalla muun muassa vanhoja elohopea- ja suurpainenatriumvalaisimia LED-valaisimilla.

Puistot määrärahalla kunnostetaan yhdyskuntatekniikan tulosalueen ylläpidossa olevia leikkipaikkoja. Lisäksi määrärahalla varaudutaan puistopolkujen parantamiseen ja kirkonkylän ranta-alueen viihtyisyyden lisäämiseen.

Nuuksion läntisen portin palvelualueen sillan peruskorjaukseen varataan 250 000 euroa vuodelle 2027. Alueen kulkujärjestelyistä sovittiin vuonna 2024.

Liikunta-alueiden rakentaminen

Nummelanharjun kuntoradan toteuttamista jatketaan vuonna 2027 hankkeelle varatulla määrärahalla.

Lähiliikuntapaikkojen uudistaminen

Määrärahalla toteutetaan Nummelanharjun koulun kentän ja Otalammen tekonurmen uudistaminen sekä muita lähiliikuntapaikkasuunnitelmaan sisältyviä kohteita vuosittaisen toteutussuunnitelman mukaisesti.

Tilapalvelu

Uudisrakentaminen

Kirkonkylän uusi paloasema

Vihdin VPK:n nykyinen paloasema sijaitsee Vihdin kirkonkylässä osoitteessa Kyläaukio 6, 03400 Vihti. Paloasema on rakennettu vuonna 1938, ja sitä on laajennettu vuonna 1952. Nykyiset tilat eivät täytä työsuojelullisia, toiminnallisia eivätkä rakenteellisia vaatimuksia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen myötä pelastustoimi siirtyi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuulle. Kirkonkylän uuden paloaseman toteutus siirtyy Vihdin Toimitilat Oy:n vastuulle. Yhtiö vuokraa tilat hyvinvointialueelle. Hankkeen vetovastuussa toimii tilapalvelun projektipäällikkö.

Uimahallihanke

Uimahallin hankesuunnitelmaa on käsitelty lautakunnassa ja kunnanhallituksessa vuonna 2025. Hankesuunnitelmassa on esitetty eri laajuusvaihtoehtoja. Uimahallin rakentamiseen varaudutaan tulevien vuosien investointisuunnittelussa.

Campus-alueen energiahanke

Campus-alueen energiahanke on kilpailutettu sekä kokonaisvastuurakentamisurakkana eli KVR-urakkana että jaettuna kokonaisurakkana. Molemmissa kilpailutuksissa tarjoukset ovat ylittäneet hankkeelle varatun määrärahan. Hankkeen vetovastuu on siirtymässä Nummelanharjun Energialle, jonka on tarkoitus tuottaa lämpöenergia Vihdin kunnalle palveluna. Tilapalvelu avustaa hankkeen toteutuksessa. Tämän vuoksi hankkeeseen aiemmin taloussuunnitelmavuosille varatut kunnan investointimäärärahat on poistettu investointisuunnitelmasta.

Liikuntapaikkatuotannon kalustohallit

Nummelanharjun kalustohallin hankesuunnittelu on käynnistetty. Investointi on tarkoitus tuoda päätöksentekoon vuoden 2027 aikana.

Peruskorjaus

Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

Kiinteistöjen suunnitelmallisiin pienkorjauksiin varataan vuodelle 2027 sitova 1 415 000 euron määräraha. Määrärahan tarve vaihtelee vuosittain kiinteistöjen korjaustarpeiden mukaan.

Keskeisiä suunniteltuja korjauskohteita ovat:

- rakennusautomaation päivittäminen kohteittain
- leikkivälineiden korjaaminen ja uusiminen
- lukitusten päivittäminen 1–2 kohteessa vuosittain

- Hiidenrannan päiväkodin korjaukset vuosina 2026–2029
- uimahallin saumakorjaukset
- Kultsan pysäköintialueen korjaukset
- kiinteistöjen esteettömyyden parantaminen
- vieraslajien poistaminen kiinteistöjen piha-alueilta.

Kiinteistökannan ja talotekniikan ikääntyminen lisää odottamattomia vikakorjaustarpeita. Vikakorjaukset ovat ennakoimattomia korjauksia, jotka ovat välttämättömiä kiinteistöjen käytön jatkumisen turvaamiseksi. Odottamattomiin vikakorjauksiin varaudutaan 120 000 eurolla.

Valmistuskeittiöiden peruskorjaus

Vuonna 2026 on toteutettu keittiön peruskorjaus ja hankittu biojätekontti. Vuonna 2027 toteutetaan varavoimakonetila ja hankitaan varavoimakone.

Nummelan kirjaston peruskorjaus

Nummelan kirjaston peruskorjauksen hankesuunnittelu palautettiin uudelleen valmisteltavaksi vuonna 2026. Vuonna 2027 laajuudeltaan supistettu hanke etenee hankesuunnittelusta investointipäätökseen ja toteutussuunnitteluun. Hankkeen kustannusarvio tarkentuu hankesuunnitelman perusteella.

Eläinlääkäritilat, Enäranta

Enärannan entiseen päiväkotiin toteutettavat eläinlääkäritilat valmistuvat kesällä 2027. Saneerauksen yhteydessä uudistettavan rakennusosan lämmitystapa muutetaan.

Vihdin Vesi

Vihdin puhdistamoprojekti
Hankkeen tavoitteena on kehittää Vihdin jätevesihuoltoa ja löytää elinkaarikustannukset sekä ympäristövaikutukset huomioon ottava, mahdollisimman tehokas ratkaisu kunnan jätevesien käsittelyyn.

Vihdin Veden nykyiset jätevedenpuhdistamot on rakennettu 1970-luvulla. Molemmat puhdistamot lähestyvät rakenteellisen käyttöikänsä ja kapasiteettinsa rajoja. Tulevat maankäyttötarpeet ja puhdistamoiden vesistökuormitus edellyttävät jätevesien käsittelyvaihtoehtojen selvittämistä.

Kesällä 2021 päätettiin uudistaa molemmat nykyiset puhdistamot. Etelä-Nummelan uuden puhdistamon ympäristölupahakemus jätettiin keväällä 2023. Aluehallintovirasto hylkäsi lupahakemuksen kesällä 2025.

Vuonna 2027 varaudutaan mahdollisiin jatkoselvityksiin ja Vaasan hallinto-oikeudelle tehdyn valituksen täydentämiseen. Hankkeeseen varataan 100 000 euroa.
Puhdasvesilaitosten hankinnat
Uudet vedentuotantolähteet

Vuonna 2027 jatketaan lisäkaivotutkimuksia ja koepumppauksia nykyisillä vedenottamoilla sekä selvitetään uusia vedenhankintalähteitä. Tavoitteena on parantaa vesihuollon palvelukykyä ja lisätä talousveden tuotantokapasiteettia. Hankkeeseen varataan 100 000 euroa.

Laitosten perusparannukset

Laitosten perusparannuksiin varataan 50 000 euroa vuodelle 2027. Määrärahalla varaudutaan pieniin korjausinvestointeihin sekä automaatiojärjestelmän ajotapojen selvittämiseen muun muassa kemikaalien syötön osalta.

Puhdistamoiden investoinnit
Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon saneeraussuunnitteluun ja saneerauksen käynnistämiseen varataan 1 000 000 euroa vuodelle 2027. Saneeraus on tarkoitus käynnistää syksyllä 2027 valitulla toteutustavalla.

Verkoston uudisrakentaminen ja saneeraus

Verkostojen saneeraus

Verkostojen saneeraukseen varataan 550 000 euroa vuodelle 2027. Hankkeiden tavoitteena on parantaa vesihuollon toimivuutta.

Vanhan Nummelan alueella jatketaan asbestivesijohtojen uusimista Aapontiellä, Timontiellä ja Laurinpolulla. Jätevesiviemäreitä saneerataan noin kaksi kilometriä. Kirkonkylän saneerauskohteet valitaan vuotovesitutkimusten perusteella. Nummelassa viemärisaneeraukset pyritään toteuttamaan vesijohtojen saneerausten yhteydessä. Lisäksi parannetaan Otalammen paineenkorotusaseman kapasiteettia.

Verkoston uusinvestoinnit

Verkoston uusinvestointeihin varataan 3 700 000 euroa vuodelle 2027.

Investoinnit kohdistuvat erityisesti Etelä-Nummelan yritysalueen vedenjakelun toimintavarmuuden parantamiseen sekä Yöviläntien ja Kuikun alueen vesihuollon rakentamiseen. Lisäksi varaudutaan vesihuoltolinjojen rakentamiseen Huhmarista Palojärven työpaikka-alueelle.

Vuonna 2027 jatketaan uuden vesitornin suunnittelua sekä varaudutaan uusien verkostojen suunnitteluun ajankohtaisissa kaavoitushankkeissa.

Pumppaamot
Pumppaamoiden saneeraukseen varataan 100 000 euroa vuodelle 2027. Tavoitteena on parantaa jätevesiverkoston toimintavarmuutta.

Vihdissä on lähes 100 pumppaamoa, joista noin 20 prosenttia on rakennettu ennen vuotta 1985. Pumppaamoiden laskennallinen saneerausikä on 40–70 vuotta. Osa pumppaamoista on luokiteltu saneerausta vaativiksi. Lisäksi useiden pumppaamoiden huonokuntoisia sähkökeskuksia ja automaatiolaitteita uusitaan.

Vesilaitoksen kalusto
Vuodelle 2027 ei esitetä kalustoinvestointeja.

5 KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET

Vihdin kuntakonserniin kuuluvat kunnan tytäryhteisöt sekä osin omistetut kuntayhtymät, kuten Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä ja Uudenmaan liitto.

Vuonna 2025 konsernissa toteutettiin merkittäviä rakenteellisia uudistuksia. Palman Tieto-taito-keskus Oy fuusioitiin Vihdin Toimitilat Oy:hyn (entinen Nummelan Teollisuustalo Oy). Samalla Vihdin Toimitilat Oy:lle siirtyy kunnalta kunnanvaltuuston 29.9.2025 § 91 päätöksen mukaisesti ostaa Nummelan ja Kirkonkylän paloasemat sekä vastaanottaa apporttiomaisuutena Nummelan ja Kirkonkylän terveysasemat. Fuusion ja omaisuusjärjestelyjen myötä yhtiö on muuttanut nimensä Vihdin Toimitilat Oy:ksi.

Kuvio Vihdin kuntakonserni 2027

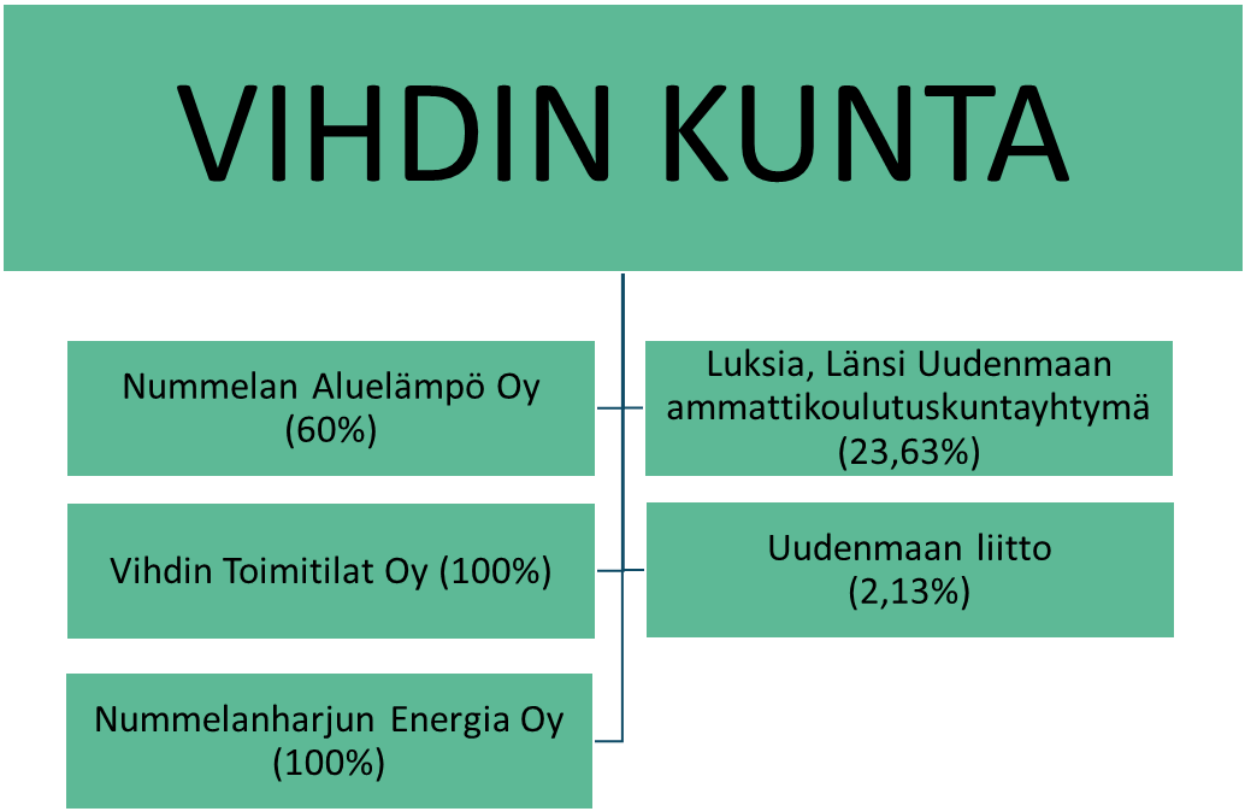

5.1 Tytäryhteisöt

5.1.1 Nummelan Aluelämpö Oy

Yhtiön omistavat Vihdin kunta 60 % ja Adven Oy 40 %, joten yhtiö on Vihdin kunnan tytäryhteisö. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtaja ja yhtiö ostaa tekniset palvelut ostopalvelusopimuksena Adven Oy:lta ja taloushallintopalvelut Helenom Oy:ltä.

Kaukolämpöverkostoa tullaan korjaamaan vuoden 2027 aikana ja uusi paineenkorotusasema/pumppaamo otettiin käyttöön lokakuussa 2026. Pumppaamo ei suoranaisesti paranna yhtiön taloutta mutta parantaa toimitusvarmuutta asiakkaillemme.

Yhtiö laskee edelleen energian hintaa 1.1.2027. Perusmaksuun ei tule muutoksia. Tällä pyritään hillitsemään asiakkaita siirtymään muihin lämmitysmuotoihin ja saamaan uusia asiakkaita. Lämmöntoimittaja on talvella 2026 ottanut käyttöön pellettikattilaan, mikä vähentää huomattavasti fossiilisten polttoaineiden käyttöä Nummelan Aluelämmön lämpöverkossa.

Yhtiön merkittävimmät riskit liittyvät asiakasmäärän kehitykseen, kilpailuun muiden vaihtoehtoisten lämpöjärjestelmien osalta ja kaukolämpöverkon rikkoontuminen.

Omistus	Vihti 60 %, Adven 40 %
Johto	Hallituksen pj Ville Könönen; Tj Roald von Schoultz
Palvelut	Tekniset palvelut Adven Oy:ltä, taloushallinto Helenom Oy:ltä

Vuodelle 2027 omistajan asettama tulostavoite:

Tilinpäätöksessä käyttökate on vähintään +500 000 euroa.

Vuodelle 2027 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet ja yhtiön näkemys tavoitteesta:

- Pyrkiä toimiin, että hinta on alle Energiateollisuus ry:n keskiarvon vuoteen 2030 mennessä.
- Hyödyntää datakeskuksen hukkalämpöä kaukolämpöverkossa 2028–2029 alkaen
- Fossiilisten tuontipolttoaineiden osuus vuotuisesta käytöstä on maksimissaan 6 prosenttia.
- Lämmöntoimitusten keskeytykset asiakkaille 0. Kriittinen infra on turvattava kaikissa olosuhteissa.
- Yhtiön asiakasviestinnän ja maineen kehittäminen.
- Yhtiö voi laajentua hallitusti vähäriskisiin alueille.
- Varautuminen konsernin keskitettyyn taloushallintoon siirtymisestä vuodesta 2027 aikana

Talous ja toiminta	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	Tot 1-9/2026	Budjetti 2026
Liikevaihto, €	3 214 918	3 021 037	3 662 328	5 126 412	5 251 591	3 400 000	4 770 000
Käyttökate, €	284 706	-50 681	-807 456	-70 041	710 399	640 000	700 000
Liikevoitto, €	130 208	-204 939	-1 063 677	-338 660	444 773	450 000	440 000
Investoinnit, €	99 021	980 604	1 574 655	293 398	194 350	250 000	200 000
Lainat, €	38 000	19 000	1 353 299	1 148 588	1 855 488	1 230 000	800 000
Henkilöstömäärä, htv	0,5	0,5	0	0,5	0,5	0,5	0,5

5.1.2 Vihdin Toimitilat Oy

Yhtiö on 100 % Vihdin kunnan omistama tytäryhtiö. Yhtiön toimialana on omistaa, rakennuttaa, ylläpitää ja hallinnoida toimitiloja, vuokrata niitä sekä harjoittaa muuta toimitilojen omistamiseen, kehittämiseen ja vuokraamiseen liittyvää toimintaa.

Yhtiö omistaa teollisuushallikiinteistöt Harjutie 14 ja Tehtaantie 4–6 sekä Nummelan terveyaseman, Nummelan paloaseman, Vihdin kk. ex- terveyskeskuksen ja Vihdin VPK-rakennuksen.

Vuonna 2026 yhtiö hyväksyi hankesopimuksen LUVNin kanssa Vihdin kirkonkylän VPK:n rakennuksen rakentamisesta. Rakentaminen on toteutumassa vuosina 2027–2028. Yhtiön strategiassa otetaan kantaa avainkijöihin ja se jalkautetaan osaksi yhtiön toimintaa vuonna 2027. Alkuvuodesta 2027 hyvinvointialue siirtää vuodeosaston pois Nummelan terveysasemalta, joka osaltaan vaikuttaa yhtiön toimintaan. Taloushallintopalvelut on tarkoitus siirtää Rettalta kunnan omaan tuotantoon vuoden 2027 alkupuolella.

Yhtiön riskeinä nähdään mahdollisten vuokrasopimusten irtisanomiset ja kiinteistöjen korjausvelat.

Omistus	100 % Vihdin kunta
Johto	Hallituksen pj Sami Somero, tj Johannes Nieminen
Palvelut	Taloushallinto ym. Retta Isännöinti Oy:ltä, kiinteistöhuolto Vihdin kunnan tilapalvelulta.

Vuodelle 2027 omistajan asettama tulostavoite:

Positiivinen käyttökate +400 000 euroa ja liikevoitto.

Vuodelle 2027 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet ja yhtiön näkemys tavoitteesta:

- Uuden toimitilastrategian toteuttaminen
- Uuden Kirkonkylän VPK:n rakentamisen edistäminen
- Huolehtia omistamiensa kiinteistöjen kunnosta ja korkeasta käyttöasteesta
- Varautuminen konsernin keskitettyyn taloushallintoon siirtymisestä vuodesta 2027 aikana.

Talous ja toiminta	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	Tot 1-9/2026	Budjetti 2027
Liikevaihto, €	151 289	157 680	141 124	104 810	104 517	1 470 000	1 850 000
Käyttökate, €	76 880	59 845	76 944	48 139	34 446	790 000	740 000
Liikevoitto, €	46 309	31 413	33 550	14 876	-1 113	790 000	430 000
Investoinnit, €	59 586	0	127 906	0	4 010 000	60 000	1 400 000
Lainat, €	0	0	0	0	6 500 000	6 340 000	6 010 000
Henkilöstömäärä, htv	0	0	0	0	0	0	0

5.1.3 Nummelanharjun Energia Oy

Yhtiön tämänhetkisenä tarkoituksena on tuottaa lämpöä Nummelanharjun koululle, Vihdin lukiolle sekä uimahallille. Tulevaisuuden näkymänä on datakeskuksen hukkalämmön hyödyntäminen. Yhtiö on teettänyt tarkempia suunnitelmia hukkalämmön hyödyntämiseen ja aloittanut hankkeen, jonka tarkoituksena on tuottaa lämpöä kirkonkylän campukselle.

Hanketta on edistetty Nummelan Aluelämmön ja Microsoftin kanssa. Tavoitteena on saada neuvottelut päätökseen kummankin kanssa vuoden 2027 alussa. Vihdin kirkonkylän Campuksen lämmitysratkaisu on yhtiön seuraava investointi, jonka suunnittelu on käynnissä. Yhtiö varautuu toteutukseeni vuonna 2027, joka edellyttää lainan nostoa. Yhtiön tulevat investoinnit vaikuttavat tehtäviin poistoihin, joten kirjanpidollisesti yhtiön tulos heikkenee vuonna 2027, sillä Campuksen lämmitysratkaisun tuottoja ei vielä tule kuin loppuvuonna.

Yhtiö varautuu taloushallintopalvelujen siirtoon Vihdin kunnalle vuonna 2027.

Omistus	100 % Vihdin kunta
Johto	Hallituksen pj Mika Herpiö, tj Johannes Nieminen
Palvelut	Biolämpölaitoksen ylläpito Vihti Energia Oy:lta ja taloushallintopalvelut Aspia Oy:lta

Vuodelle 2027 omistajan asettama tulostavoite:

Tilinpäätöksessä liikevoitto ja käyttökate on vähintään +10 000 euroa

Vuodelle 2027 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet ja yhtiön näkemys tavoitteesta:

- Lämmöntoimitusten keskeytykset asiakkaille 0. Kriittinen infra on turvattava kaikissa olosuhteissa.
- Pyrkiä toimiin, että hinta on alle Energiateollisuus ry:n keskiarvon vuoteen 2030 mennessä
- Toiminnan laajentaminen Vihdin Kirkonkylälle ja lämmitysratkaisujen edistäminen alueellaoiminnan laajentaminen Vihdin Kirkonkylälle ja lämmitysratkaisujen edistäminen alueella
- Fossiilisten tuontipolttoaineiden osuus vuotuisesta käytöstä on maksimissaan 5 prosenttia.
- Varautuminen konsernin keskitettyyn taloushallintoon siirtymisestä vuodesta 2027 aikana
- Taloudellisesti kannattavan datakeskuksen hukkalämmön talteenoton toteuttaminen, siten että kaukolämpöä saadaan hyödynnettyä vuosista 2028–2029 alkaen

Merkittävimmät riskit:

- Lämmöntuotantoon liittyvien sopimusten/hankkeiden aikataulullinen toteutuminen ja niiden taloudellinen kannattavuus.
- Mahdolliset laitteistojen rikkoutumiset.

Talous ja toiminta	TP 2025	Tot 1-9/ 2026	Budjetti 2026
Liikevaihto, €	561 625	290 000	490 000
Käyttökate, €	246 050	120 000	180 000
Liikevoitto, €	205 148	100 000	40 000
Investoinnit, €	0	20 000	1 700 000
Lainat, €	0	0	1 600 000
Henkilöstömäärä, htv	0	0	0

5.2 Tytäryhteisöjen seuranta

Vihdin kuntakonsernia ohjataan ja seurataan talousarvioon asetettujen tavoitteiden sekä kunnanvaltuuston 18.3.2024 § 17 hyväksymän konserniohjeen mukaisesti. Kunnanhallitus on 5.6.2023 § 139 nimennyt konserniohjauksen valvontavastuulliset.

Kunnan edustajien tytäryhteisöissä tulee raportoida yhteisön toiminnasta vähintään kaksi kertaa vuodessa. Raportit toimitetaan konsernivalvontavastuullisille ja kootaan osaksi kunnan osavuosikatsausta. Valvontavastuulliset raportoivat edelleen asioista, jotka edellyttävät omistajan kannanottoa tai sisältävät omistajalle merkittävää taloudellista tai toiminnallista riskiä.

Konsernivalvonnassa painotetaan taloudellista ja toiminnallista seurantaa, erityisesti kiinteistöomaisuuden hallinnan ja yhtiöiden tuloksellisuuden näkökulmasta. Tavoitteena on edelleen kehittää ja vahvistaa kunnan kokonaisohjausta, varmistaa konsernin yhtenäinen taloussuunnittelu sekä tunnistaa ajoissa riskit, joilla voi olla vaikutuksia kuntakonsernin taloudelliseen asemaan.

6 LASKELMAT

6.1 Laskennallisesti eriytetty tilapalvelujen taseyksikkö

Toiminnan kuvaus
Kunnanhallituksen päätöksellä 24.10.2011 § 218 Tilapalvelun tulosalue on muutettu laskennalliseksi taseyksiköksi. Järjestelyn tavoitteena on ollut tilavuokrien läpinäkyvyys ja Tilapalvelun kehittäminen kunnan tilaomaisuuden hallintayksiköksi. Pitkällä aikavälillä Tilapalvelun taseyksikön tavoitteena on vastata palvelutuotannon tilojen hankinnasta ja ylläpidosta siten, että korjausvelkaa ei synny.

Tilapalvelun taseyksikön tehtävänä on kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajaohjaus, tilojen suunnittelu- ja rakennuttamisasiat, kiinteistöjen isännöinti, suunnitelmallinen kunnossapito ja huolto sekä vuokraustoiminta. Tilapalveluiden jäännöspääomaan sovelletaan 3 prosentin korkoa. Tilapalvelulle on kohdistettu kunnan lainasalkun pitkäaikaisista veloista vuoden 2026 lopussa yhteensä 48,1 miljoonaa euroa vierasta pääomaa.

TULOSLASKELMA	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
LIIKEVAIHTO	**22 012 358**	**20 489 093**	**20 527 897**	**23 501 502**	**23 510 351**	**23 519 287**
Myyntituotot	42 390,00	213 000	243 000	152 908	152 908	152 908
Tuet ja avustukset	829,00	0	8 804	0	0	0
Vuokrat	21 969 139	20 276 093	20 276 093	23 348 594	20 288 583	20 301 200
Liiketoiminnan muut tuotot	31 316,00	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	**153 547**	**210 000**	**210 000**	**210 000**	**205 800**	**210 945**
Materiaalit ja palvelut	7 994 459	7 012 013	7 067 013	6 734 698	6 921 228	7 113 773
Aineet tarvikkeet ja tavarat	3 693 218,00	4 092 555	3 992 555	3 827 351	3 935 891	4 047 690
Palvelujen ostot	4 301 241,00	2 919 458	3 074 458	2 907 347	2 985 337	3 066 083
Henkilöstökulut	1 626 654,00	1 684 633	1 681 861	1 619 919	1 661 048	1 703 297
Palkat ja palkkiot	1 359 608	1 405 734	1 400 734	1 346 230	1 380 412	1 415 522
Henkilösivukulut	267 046,00	278 899	281 127	273 689	280 636	287 775
Avustukset	0,00	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalennukset	6 223 898,00	6 954 941	6 554 941	6 752 700	6 805 400	7 056 700
Suunnitelman muk. poistot	6 223 898,00	6 954 941	6 554 941	6 752 700	6 805 400	7 056 700
Arvonalentumiset	0,00	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	1 538 456	1 391 639	1 391 639	1 541 561	1 551 796	1 562 185
LIIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJ.)	**4 813 754**	**3 655 867**	**4 042 443**	**7 062 624**	**6 776 679**	**6 294 277**
Rahoitustuotot ja -kulut	2 321 020,00	1 614 900	1 615 171	1 503 000	1 503 136	1 691 000
Muut rahoitustuotot	17,00	0	218	0	0	0
Korkokulut kunnalle	0	0	0	0	0	0
Korkokulut muille	959 199	714 900	714 900	603 000	603 136	791 000
Korvaus jäännöspääomasta	1 361 515	900 000	900 000	900 000	900 000	900 000
Muut rahoituskulut	289,00	0	53	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	2 138 751	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	265 924,00	224 045	224 045	207 294	193 798	180 304
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**4 897 409**	**2 265 012**	**2 651 317**	**5 766 918**	**5 467 341**	**4 783 581**

6.2 Kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö Vihdin Vesi

Toiminnan kuvaus

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eritettynä taseyksikkönä. Vesihuoltolaitoksen toiminta on elinvoimalautakunnan alaista toimintaa ja kuuluu kuntaympäristöpalvelukeskuksen alaiseen toimintaan. Vihdin vesihuoltolaitoksesta käytetään yleisesti nimeä Vihdin Vesi.

Vihdin Veden ydintehtävä on tuottaa ja toimittaa asiakkailleen hyvää ja laatuvaatimukset täyttävää talousvettä sekä huolehtia asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä. Hyvä asiakaspalvelutaso tuotetaan kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Vesihuoltolaitoksen toiminnan menot katetaan kokonaan asiakkailta perittäviltä maksuilla.

Vesihuoltolaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu niin, että vesihuoltolaitos pystyy asiakkailtaan perimillä maksuilla kattamaan toiminnastaan aiheutuvat kulut sekä maksamaan peruspääoman korkoa kunnalle. Vihdin Vedelle asetetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä peruspääoman korko. Peruspääoman korko on ollut viime vuosina yhteensä 393 000 euroa ja samaa esitetään vuodelle 2027. Vihdin kunta maksaa Vihdin Vedelle kuukausittain yhdystilin saldon mukaisesti 1 kk:n euriborin mukaista korkoa. Korkotason ollessa miinusmerkkinen, ei Vihdin Vesi ole velvollinen maksamaan vastaavaa korkoa kunnalle.

Vesihuoltolaitoksen merkittävimmät talouden riskit vedenkulutuksen laskun lisäksi ovat käyttömenoihin liittyvät ennalta arvaamattomat tapahtumat mm. ikääntyvän tai virheellisesti rakennettujen verkostojen putkirikot ja viemäritukokset, jotka saattavat aiheuttaa taloudellisen riskin lisäksi myös ympäristöön kohdistuvia riskejä sekä sääolosuhteiden merkittävät vaihtelut, joiden vaikutus näkyy energia- ja kemikaalikustannuksissa jätevedenpuhdistamoilla hetkellisesti kasvavan sade- ja sulamisvesien määrän vuoksi.

Vesihuoltolain mukaan laitos voi sisällyttää maksuihin kohtuullista tuottoa. Vihdin kunta on määritellyt Vihdin Vedelle talousarviovuodelle 2027 sitoviksi tasoiksi ylijäämän vähintään 400 000 € ja kunnalle maksettavan peruspääoman koron suuruudeltaan 393 000 €.

Tuloslaskelma

(sis + ulk)	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	LTK 2027	KJ 2027	KH 2027	TA 2027	TS 2028	TS 2029
LIIKEVAIHTO	**5 478 674**	**8 974 000**	**9 200 000**	**5 943 300**	**5 943 300**	**5 943 300**		**6 526 700**	**7 183 500**
Liiketoiminnan muut tuotot									
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**48 708**	**40 000**	**40 000**	**40 000**	**40 000**	**40 000**		**39 200**	**40 180**
Materiaalit ja palvelut	**-1 974 184**	**-1 780 000**	**-1 790 000**	**-1 729 300**	**-1 729 300**	**-1 729 300**		**-1 763 412**	**-1 798 874**
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 044 377	-951 500	-960 000	-920 500	-920 500	-920 500		-933 340	-946 565
PALVELUJEN OSTOT	-929 806	-828 500	-830 000	-808 800	-808 800	-808 800		-830 072	-852 309
HENKILÖSTÖKULUT	**-860 762**	**-864 800**	**-864 504**	**-912 641**	**-913 098**	**-913 098**		**-935 439**	**-958 410**
PALKAT JA PALKKIOT	-720 084	-721 630	-720 000	-758 828	-758 828	-758 828		-777 395	-796 484
HENKILÖSIVUKULUT	-140 678	-143 170	-144 504	-153 813	-154 270	-154 270		-158 044	-161 926
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	**-1 079 689**	**-1 013 336**	**-1 013 336**	**-1 409 600**	**-1 409 600**	**-1 409 600**		**-1 650 300**	**-1 871 400**
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 079 689	-1 013 336	-1 013 336	-1 409 600	-1 409 600	-1 409 600		-1 650 300	-1 871 400
ARVONALENTUMISET									
Liiketoiminnan muut kulut yht.	**-89 526**	**-81 420**	**-85 000**	**-77 300**	**-77 300**	**-77 300**		**-78 456**	**-79 634**
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**1 523 620**	**5 274 444**	**5 487 160**	**1 854 459**	**1 854 002**	**1 854 002**		**2 138 293**	**2 515 362**
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**-393 000**	**-393 000**	**-393 000**	**-393 000**	**-393 000**	**-393 000**		**-393 000**	**-393 000**
Muut rahoitustuotot									
Liikelait.korvaus peruspääom.	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000		-393 000	-393 000
Korkokulut lainoista liikelait									
Korkokulut lainoista ulkopuoli									
Muut rahoituskulut									
Ylijäämä/alij. ennen satunn.eriä	**1 130 620**	**4 881 444**	**5 094 160**	**1 461 459**	**1 461 002**	**1 461 002**		**1 745 293**	**2 122 362**
Satunaiset tuotot ja -kulut									
SATUNNAISET TUOTOT									
SATUNNAISET KULUT									
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	**1 130 620**	**4 881 444**	**5 094 160**	**1 461 459**	**1 461 002**	**1 461 002**		**1 745 293**	**2 122 362**
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**1 130 620**	**4 881 444**	**5 094 160**	**1 461 459**	**1 461 002**	**1 461 002**		**1 745 293**	**2 122 362**

RAHOITUSLASKELMA	TP 2025	MTA 2026	TAE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta	**2 210 309**	**5 894 780**	**6 107 871**	**2 870 602**	**3 395 593**	**3 993 762**
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 523 620	5 274 444	5 487 535	1 854 002	2 138 293	2 515 362
Poistot ja arvonalentumiset	1 079 689	1 013 336	1 013 336	1 409 600	1 650 300	1 871 400
Rahoitustuotot ja -kulut	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
Muut tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	**-3 032 650**	**-3 600 000**	**-2 550 000**	**-5 600 000**	**-8 350 000**	**-11 150 000**
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-3 032 650	-3 600 000	-2 550 000	-5 600 000	-8 350 000	-11 150 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-822 341**	**2 294 780**	**3 557 871**	**-2 729 398**	**-4 954 407**	**-7 156 238**
Rahoituksen rahavirta	**822 341**	**680 000**	**680 000**	**700 000**	**5 200 000**	**5 200 000**
Lainakannan muutokset	0	0	0	0	4 500 000	4 500 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0	0	0	0	5 000 000	5 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	0	0	0	0	-500 000	-500 000
Kunnalta saat. lyh.aik. lainojen muut.	0	0	0	0	0	0
Muilta saat. lyhytaik. lainojen muutos.	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	822 341	680 000	680 000	700 000	700 000	700 000
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 394	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	764 625	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Saamisten muutos muilta	61 768	380 000	380 000	400 000	400 000	400 000
Korott.velk.muutos muilta	-1 658	0	0	0	0	0
Korott.velk. muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	**0**	**2 974 780**	**4 237 871**	**-2 029 398**	**245 593**	**-1 956 238**

6.3 Tuloslaskelmaosa

Vihdin kunta	TP 2024	TP 2025	TAE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**53 116 793**	**45 888 525**	**47 590 502**	**47 835 233**	**46 988 821**	**47 712 882**
MYYNTITUOTOT	15 132 973	16 621 354	20 650 875	17 236 567	17 819 967	18 476 767
MAKSUTUOTOT	2 727 480	2 883 558	3 321 370	3 007 193	3 066 958	3 127 919
TUET JA AVUSTUKSET	3 076 885	1 563 991	1 235 649	1 023 069	1 002 607	982 554
MUUT TOIMINTATUOTOT	32 179 454	24 819 622	22 382 608	26 568 404	25 099 289	25 125 642
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**248 275**	**323 481**	**425 000**	**457 700**	**448 546**	**459 758**
TOIMINTAKULUT	**-110 522 264**	**-122 315 220**	**-125 347 734**	**-128 519 802**	**-130 728 477**	**-133 403 969**
HENKILÖSTÖKULUT	-54 944 688	-58 566 386	-61 162 139	-61 128 838	-62 774 554	-64 468 561
PALKAT JA PALKKIOT	-44 240 350	-47 668 484	-49 821 368	-50 192 877	-51 560 544	-52 968 368
HENKILÖSIVUKULUT	-10 704 338	-10 897 902	-11 340 771	-10 935 961	-11 214 010	-11 500 193
PALVELUJEN OSTOT	-24 386 213	-29 678 907	-29 344 483	-29 573 737	-30 029 068	-30 617 929
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8 840 647	-9 115 569	-9 324 067	-9 140 325	-9 308 482	-9 481 310
AVUSTUKSET	-3 375 154	-4 528 792	-5 112 305	-4 913 050	-4 833 050	-5 033 050
MUUT TOIMINTAKULUT	-18 975 562	-20 425 565	-20 404 740	-23 763 852	-23 783 323	-23 803 119
TOIMINTAKATE	**-57 157 196**	**-76 103 215**	**-77 332 232**	**-80 226 869**	**-83 291 110**	**-85 231 329**
VEROTULOT	**74 052 625**	**70 651 575**	**73 462 538**	**76 503 904**	**78 436 507**	**80 576 556**
VALTIONOSUUDET	**20 162 551**	**19 424 795**	**17 302 879**	**16 621 094**	**16 953 516**	**17 292 587**
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**-922 628**	**-1 120 689**	**-1 055 649**	**-944 864**	**-1 233 948**	**-1 267 537**
KORKOTUOTOT	259 030	240 551	450 000	530 000	533 000	536 045
MUUT RAHOITUSTUOTOT	563 245	584 319	566 125	613 000	613 000	613 000
KORKOKULUT	-1 318 646	-1 548 628	-1 674 057	-1 694 864	-1 986 948	-2 023 582
MUUT RAHOITUSKULUT	-426 258	-396 931	-397 717	-393 000	-393 000	-393 000
VUOSIKATE	**36 135 352**	**12 852 467**	**12 377 536**	**11 953 265**	**10 864 965**	**11 370 277**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	**-10 141 803**	**-11 633 166**	**-11 585 553**	**-13 661 200**	**-13 583 300**	**-14 386 700**
SATUNNAISET ERÄT		**2 138 751**	**-120 000**			
SATUNNAISET TUOTOT		2 138 751				
SATUNNAISET KULUT			-120 000			
TILIKAUDEN TULOS	**25 993 549**	**3 358 052**	**671 983**	**-1 707 935**	**-2 718 335**	**-3 016 423**
POISTOERON MUUTOS	**77 400**	**1 085 601**	**982 568**	**629 712**	**294 622**	**331 128**
VARAUSTEN MUUTOS	**140 000**		**300 000**			
RAHASTOJEN MUUTOS	**-10 000 000**	**-2 000 000**				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**16 210 949**	**2 443 654**	**1 954 551**	**-1 078 223**	**-2 423 713**	**-2 685 295**

Toimintakate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2027 talousarvion mukainen toimintakate on noin 80,226 miljoonaa euroa negatiivinen. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnan verotuloilla ja valtionosuuksilla on merkittävä osuus toiminnan rahoituksessa.

Vuosikate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus olisi riittävä. Kunnan vuosikate on vuonna 2027 yhteensä 11,953 miljoonaa euroa. Vuosikate ei riitä kattamaan kunnan poistoja.

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistoina esitetään kaikki suunnitelman mukaiset poistot pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista. Määrältään ne ovat vuoden 2027 talousarvioissa noin 13,661 miljoonaa euroa. Korkea investointitaso tulee asettamaan taloussuunnitelmavuosille paineita ylläpitää vahvaa vuosikatetta.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Vihdin kunnan tilikauden tulos on negatiivinen 1,7 milj. euroa ja

kun huomioidaan poistoeron muutos tilikauden alijäämäksi tulee 1 078 223 euroa. Poistoerojen muutoksissa aktivoituu aikaisempina vuosina tehdyt investointivaraukset.

Taseeseen kertynyt kumulatiivinen yli-/ alijäämä
Vuoden 2025 tilinpäätöksessä Vihdin kunnalla on kertynyttä ylijäämää 39,0 miljoonaa euroa. Kumulatiivisen ylijäämän arvioidaan nouseva 40,5 miljoonaan euroon vuodelle 2026.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Taloussuunnitelma on tässä laskelmassa ole kuntalain mukainen, koska on kumulatiivisesti ylijäämäinen.

6.4 Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Samoin ilmenee, kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se käytetään.

RAHOITUSLASKELMAN RAKENNE JA SISÄLTÖ

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta
Tulorahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat investointiosan käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Rahoitustoiminnan nettokassavirta
Antolainojen muutokset sisältävät kunnan myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä kuinka paljon kunta ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Budjettilainojen määrän ja lyhytaikaisten lainojen limiitin vahvistaminen
Kunnanhallituksella on talousarviovuoden 2026 aikana oikeus ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 20 miljoonaa euroa. Kunnanhallituksella on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa (laina-aika enintään vuosi) siten, että lyhytaikaista lainaa on samanaikaisesti käytettävissä enintään 80 miljoonaa euroa (Kunnanvaltuuston päätös 30.3.2020 §20).

Rahoituslaskelma	TP 2025	MTA 2026	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta						
Tulorahoitus	**10 753 251**	**10 374 471**	**10 979 270**	**9 608 055**	**10 006 465**	**10 503 192**
Vuosikate	12 852 467	11 184 471	12 377 536	11 953 265	10 864 965	11 370 277
Satunnaiset erät	2 138 751	0	-120 000	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-4 237 967	-810 000	-1 278 266	-2 345 210	-858 500	-867 085
Investoinnit	**-17 836 059**	**-22 529 610**	**-15 899 267**	**-17 939 790**	**-27 216 500**	**-23 962 915**
Pysyvien vastaavien investoinnit	-24 176 683	-23 919 610	-17 595 251	-20 845 000	-28 575 000	-25 330 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	8 990	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien myyntitulot	6 331 634	1 390 000	1 695 984	2 905 210	1 358 500	1 367 085
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	**-7 082 808**	**-12 155 139**	**-4 919 997**	**-8 331 735**	**-17 210 035**	**-13 459 723**
Rahoitustoiminnan rahoitusvirta						
Antolainauksen muutokset	**90 980**	**160 000**	**493 666**	**-1 068 334**	**631 666**	**631 666**
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	-1 700 000	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	90 980	160 000	493 666	631 666	631 666	631 666
Lainakannan muutokset	**9 921 024**	**7 540 000**	**7 003 982**	**4 650 003**	**13 500 000**	**12 000 000**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	25 000 000	25 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 349 997	-13 460 000	-14 724 997	-15 349 997	-16 500 000	-17 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8 271 021	1 000 000	1 728 979	0	5 000 000	4 000 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-5 701 651	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	**4 310 352**	**8 000 000**	**7 797 648**	**3 881 669**	**14 431 666**	**12 931 666**
Rahavarojen muutos	**-2 772 456**	**-4 155 139**	**2 877 651**	**-4 450 066**	**-2 778 369**	**-528 057**
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT						
Investointien tulorahoitus %	53 %	47 %	70 %	57 %	38 %	45 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	34 %	30 %	38 %	31 %	24 %	26 %
Lainanhoitokate	0,967	1,144	1,142	1,059	0,938	0,945
Lainakanta 1000€	107 591	116 990	114 595	119 245	132 745	144 745
Lainaa /asukas	3 729	4 061	3 981	4 149	4 624	5 046
Asukasluku	28 812	28 811	28 785	28 739	28 706	28 687